

gemeente
Hardinxveld-Giessendam

JAARSTUKKEN 2021

Raadsvergadering 7 juli 2022

INHOUD

DEEL 1 JAARVERSLAG	1
<i>BESTUURSVERSLAG</i>	3
1.1 Leeswijzer	4
1.2 Het financiële resultaat over 2021	5
1.3 Politiek-bestuurlijke hoofdlijnen	12
<i>PROGRAMMAVERANTWOORDING</i>	17
1.4 Toelichting per programma	18
Programma 1 Bestuur	19
Programma 2 Leven, Reizen en Documenten	22
Programma 3 Openbare Orde en Veiligheid	24
Programma 4 Verkeer en Vervoer	27
Programma 5 Ondernemen en Bedrijvigheid	30
Programma 6 Scholing	34
Programma 7 Samenleven	36
Programma 8 Werk en inkomen	39
Programma 9 Zorg en Welzijn	41
Programma 10 Gezondheid en Milieu	46
Programma 11 Bouwen, Wonen en Gebruiken	48
Programma 12 Woonomgeving	52
Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen	54
1.5 Algemene Dekkingsmiddelen	56
1.6 Overhead	57
1.7 Vennootschapsbelasting	58
1.8 Onvoorzien	59
<i>PARAGRAFEN</i>	60
1.9 Paragraaf Bedrijfsvoering	61
1.9.1 Informatiebeveiliging en privacy (ENSIA)	63
1.10 Paragraaf Lokale Heffingen	64
1.11 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	72
1.12 Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen	80
1.13 Paragraaf Financiering en Treasury	89
1.14 Paragraaf Verbonden Partijen	96
1.15 Paragraaf Grondbeleid	103
<i>BESTUURSOVEREENKOMST</i>	115
1.16 Verantwoording interbestuurlijk toezicht provincie Zuid- Holland en de gemeente Hardinxveld-Giessendam	117
DEEL 2 JAARREKENING	123
2.1 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING	125
2.2 BALANS	128
2.3 HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN	130
2.4 TOELICHTING OP DE BALANS	131
2.4.1 OVERZICHT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN	142
2.4.2 TOELICHTING OP DE RESERVES EN VOORZIENINGEN	146
2.5 TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN	150
2.5.1 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2021	150
2.5.2 TOELICHTING PER PROGRAMMA	152
Programma 1 Bestuur	152
Programma 2 Leven, Reizen en Documenten	153
Programma 3 Openbare Orde en Veiligheid	154
Programma 4 Verkeer en Vervoer	155
Programma 5 Ondernemen en Bedrijvigheid	156
Programma 6 Scholing	157
Programma 7 Samenleven	158
Programma 8 Werk en Inkomen	159

Programma 9	Zorg en Welzijn	160
Programma 10	Gezondheid en Milieu	162
Programma 11	Bouwen, Wonen en Gebruiken	163
Programma 12	Woonomgeving	164
	Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen	165
	Bedrijfsvoering	166
2.5.3	<i>INCIDENTELE BATEN EN LASTEN</i>	167
2.5.4	<i>EMU SALDO</i>	171
2.5.5	<i>WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR (WNT)</i>	172
2.5.6	<i>ANALYSE BEGROTINGSRECHTMATIGHEID</i>	174
2.6	<i>BIJLAGE SINGLE INFORMATION SINGLE AUDIT (SISA)</i>	178
DEEL 3	OVERIGE GEGEVENS	185
3.1	Controleverklaring van de onafhankelijk accountant	186
DEEL 4	BIJLAGEN	191
4.1	Kredietenstaat	193
4.2	Overzicht arbeidskosten en inhuur 2021	197
4.3	Voortgang organisatieontwikkeling	198
4.4	Overzicht van baten en lasten per taakveld	199
4.5	Vaststellingsbesluit jaarrekening 2021	202

DEEL 1

JAARVERSLAG

Bestuursverslag

1.1 Leeswijzer

De jaarstukken 2021 bevat de beleidsmatige en financiële verantwoording over 2021. Bij alle onderwerpen en speerpunten die in de programmabegroting 2021 zijn benoemd, wordt ingegaan op de vraag 'Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?'. Indien van toepassing wordt op basis van de laatste ontwikkelingen in het kort een doorkijk naar 2022 gegeven.

Daarnaast zijn de verplichte paragrafen opgenomen. Doel van de paragrafen is dat de thema's die op verschillende programma's van toepassing zijn op één plaats in de jaarstukken gebundeld worden weergegeven. In de paragrafen worden beheersmatige aspecten behandeld die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente.

Verder bevatten de jaarstukken de financiële verantwoording (jaarrekening) over 2021. Deze is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- Balans met de toelichting op de balans
- Overzicht van baten en lasten met de toelichting
- Bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen
- Overige gegevens met de controleverklaring van de onafhankelijk accountant
- Bijlagen met onder andere de kredietenstaat en het vaststellingsbesluit.

1.2 Het financiële resultaat over 2021

Geachte leden van de raad, geachte lezer,

Hierbij bieden wij u de jaarstukken van 2021 aan. Zij vormen het sluitstuk van de planning- en controlcyclus 2021. Het college legt in de jaarstukken verantwoording af aan de raad in hoeverre zij erin is geslaagd de in de begroting 2021 voorgenomen beleidsdoelen te realiseren en in hoeverre dit tijdig en binnen de beschikbaar gestelde budgetten is gebeurd. Dit alles is per programma weergegeven.

EEN POSITIEF FINANCIËEL RESULTAAT (REKENINGRESULTAAT) VAN € 1.185.000

Tabel 1 geeft op totaalniveau een vergelijking van de begrote en gerealiseerde cijfers over 2021. Het financiële resultaat (rekeningresultaat) over 2021 voor bestemming bedraagt € 1.185.000 en valt daarmee € 679.000 voordeliger uit dan begroot. In het geraamde resultaat zijn de bij de begroting 2021 en via tussentijdse begrotingswijzigingen door de raad gevoteerde toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves verwerkt.

Op 12 november 2020 heeft de gemeenteraad de begroting 2021 vastgesteld. Het begrote resultaat voor 2021 daarin was nihil. Met het vaststellen van de perspectiefnota 2022-2025 (inclusief voorjaarsnota), de najaarsnota 2021 en de slotwijziging 2021 is dit begrote resultaat bijgesteld tot € 506.000 voordelig. Het resultaat voor bestemming in voorliggende jaarrekening 2021 komt nu uit op € 1.185.000 voordelig.

Tabel 1 Een vergelijking op totaalniveau van de begrote en gerealiseerde cijfers over 2021.

	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Totaal Producten	-42.025	40.675	-1.350	-51.755	50.920	-834	-46.768	47.207	439	4.987	-3.714	1.274
Saldo van baten en lasten	-42.025	40.675	-1.350	-51.755	50.920	-834	-46.768	47.207	439	4.987	-3.714	1.274
Mutaties reserves	-3.039	4.389	1.350	-5.751	7.091	1.340	-6.221	6.967	746	-471	-124	-594
Resultaat	-45.064	45.064	0	-57.505	58.011	506	-52.989	54.174	1.185	4.517	-3.837	679

bedragen x € 1.000

Het voordelig resultaat ad € 1.185.000 wordt voornamelijk veroorzaakt door:

010 Burgerzaken

€ 72.000 voordelig

Lasten € 36.000,- voordelig

We hebben de openingstijden van onze publieksbalies beperkt vanwege de coronapandemie. Dit leidde ertoe dat we minder personeel hebben hoeven in te huren.

Dienstverlening is een van de speerpunten van onze organisatieontwikkeling. In het eerste deel van 2021 lag de focus op het stutten en verstevigen van onze organisatie. De tweede helft van 2021 verschoof deze focus naar het versterken van de dienstverlening. Hierdoor hebben we de in 2021 voor dienstverlening beschikbare budgetten nog niet volledig (€ 28.000) ingezet. In 2022 geven we de versterking van onze dienstverlening verder vorm.

Baten € 36.000,- voordelig

Bij de najaarsnota is opbrengst Leges Reisdocumenten bijgesteld onder andere vanwege de op dat moment aanhoudende maatregelen m.b.t. de coronacrisis. Mensen gingen vanwege de restricties minder op reis, met als gevolg dat er minder aanvragen van ID-kaarten en paspoorten binnen kwamen. Richting het jaareinde vervielen de reisbeperkingen meer en meer. Dit heeft in het laatste deel van 2021 geleid tot een toename aan aanvragen voor genoemde documenten. Daarnaast bleken mensen identificatiedocumenten aan te vragen voor coronavaccinaties/-testen. Dit heeft ertoe geleid dat de opbrengst ca € 27.000,- hoger is dan bij de najaarsnota werd voorzien.

030 Wegen straten en Pleinen

€ 300.000 voordelig

Bij team Leefomgeving waren afgelopen jaar veel vacatures. Met tijdelijke inhuur is er zo goed mogelijk invulling gegeven aan de uitvoering van werkzaamheden. Het accent lag daarbij op de voorbereiding van projecten die eerder waren blijven liggen. De inspectie voor wegonderhoud is om genoemde reden pas in de loop van 2021 uitgevoerd. De uitkomst daarvan vormt de basis voor de uitvoering van het onderhoud. De opdrachten zijn pas aan het einde van het jaar gegeven en de uitvoering vindt plaats in 2022. In dat jaar wordt een inhaalslag gemaakt voor het onderhoud. (€ 347.000)

100 Sociaal domein

€ 354.000 nadelig

De definitieve beschikking van de specifieke uitkering voor de uitvoering van de participatiewet (de zogenaamde BUIG-gelden) is door het Rijk (€ 65K) lager vastgesteld. Tegenover deze lagere uitkering stonden hogere uitkeringslasten (50K) als gevolg van hogere aantallen uitkeringsgerechtigden. Ook aan re-integratie en participatievoorzieningen zijn als gevolg hiervan meer kosten (22K) gemaakt.

De uitvoeringskosten van de SDD zijn in 2021 hoger uitgevallen (61K). De hogere aantallen bijstandsgerechtigden, de corona epidemie en de toeslagenaffaire waren hier debet aan.

Een tweede specifieke uitkering: De Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers (TOZO) is één van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. De regeling is voor zelfstandig ondernemers, waaronder zzp'ers. Het voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de coronacrisis tot onder het sociaal minimum daalt. Net zoals de participatiewet ligt de uitvoering van de TOZO bij de Sociale Dienst Drechtsteden. Over de TOZO regeling wordt een financiële verantwoording afgelegd door de Sociale Dienst Drechtsteden. In 2021 vloeide 68K over 2020 terug naar het Rijk.

In 2021 is over de raming voor de kosten van de bedrijfsvoering met Avres gesproken. Hierbij is de inhoud van het gespreksverslag van 9 april 2019 abusievelijk niet betrokken. Toepassing van de destijds gemaakte afspraken leidt tot een nadelige financiële correctie (84K) ten opzichte van de uitkomst van het overleg medio 2021.

105 Sociaal domein

€ 46.000 voordelig

De lasten sociaal domein laten ten opzichte van de begroting een negatief resultaat zien. De baten daarentegen laten een positief resultaat zien ten opzichte van de begroting. Per saldo is sprake van een positief resultaat ten opzichte van de begroting. De volgende zaken worden hieronder toegelicht,

Uitgaven

De uitgaven zijn € 281.000 hoger dan bij de begroting was voorzien. De hogere uitgaven worden grotendeels verklaard door:

1. De kosten jeugdzorg laten een negatief effect zien van € 713.000. Zowel bij de eerste als de tweede bestuursrapportage (burap) van de Service Organisatie Jeugd (SOJ) hebben wij onze zienswijze kenbaar gemaakt. De cijfers uit de tweede burap gaven geen aanleiding om de budgetten bij te stellen. Vanaf het 2^e halfjaar 2021 zien we een overschrijding op 'zorginkoop'. De gemiddelde zorgkosten per cliënt nemen sterk toe. Dit betekent dat er door aanbieders meer gedeclareerd wordt. We zien een toename van complexe zorg die om zwaardere zorg vraagt. Met de afschaffing van de solidariteit was bekend dat Hardinxveld-Giessendam hier nadeel van zou gaan ondervinden. We zien dat zware casussen flink drukken op ons jeugdhulpbudget. Toch zien we de afschaffing van de solidariteit ook als een kans om lokaal te transformeren. Dit doen wij nu met de inrichting van het sociaal team. Er wordt gebouwd om een stabiele organisatie te vormen, die gaat bijdragen in de uitvoering van onze visie Sociaal Domein.
2. De WMO, participatiewet en het armoedebeleid worden met ingang van 2018 uitgevoerd door de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD). De werkelijke uitgaven zijn volgens de geactualiseerde liquiditeitsplanningen door de dienst in rekening gebracht bij de deelnemende gemeenten. Onze begrotingscijfers zijn gebaseerd op de 1e bestuursrapportage. De begrotingscijfers uit de tweede bestuursrapportage betreffende het laatste kwartaal 2021, konden niet meer in onze begroting aangepast worden. De positieve effecten van € 84.000 zien we onder andere bij begeleiding en kortdurend verblijf en huishoudelijke ondersteuning voor de uitvoering van de WMO en armoede beleid € 80.000.
3. In de meicirculaire van 2017 is geld beschikbaar gesteld voor kinderen in armoede; de zogenaamde "Klijnsma-gelden". Door de gemeenteraad is besloten deze gelden voor dit doel te "labelen" en beschikbaar te houden te verdelen over de komende jaren. Eventuele restanten van een lopend jaar kunnen worden meegenomen naar het volgende jaar. In 2021 bedraagt het overschot € 65.000
4. Het sociaal team bestaat uit professionals met verschillende expertise. Deze professionals zijn in dienst bij een moederorganisatie en worden gedetacheerd naar het sociaal team van de gemeente Hardinxveld-Giessendam. Door een krapte op de arbeidsmarkt en vertrek van professionals is het niet gelukt om een volledige bezetting te realiseren. Dit heeft gevolgen voor de uitvoering van werkzaamheden, die we moeten inlopen. In de resultaatbestemming hebben we gevraagd om het budgetoverschot te gebruiken als investering voor 2022. In 2021 bedraagt het overschot € 35.000

5. Een deel van de taken die onder de Maatschappelijke Agenda (MAG) vallen worden door de gemeente uitgevoerd. In 2021 liggen de lasten € 77.000 lager dan voorzien.

Voor een deel wordt dit veroorzaakt door lagere uitgaven op het gebied van het onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Vanaf 2019 is een nieuwe Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB) regeling van kracht. Deze rijksregeling heeft een looptijd tot en met 2022. Binnen de regeling valt onder andere; Taalklas, VVE materialen peuterspeelzalen en traject taal peuterspeelzalen. In een jaar niet bestede middelen mogen worden overgeheveld naar volgende jaren. Het OAB raakt meerdere programma's binnen de jaarstukken, zie ook programma 6 Scholing.

Het budget voor 'buurt bestuurt' is eveneens onderdeel van de MAG waarover de gemeente zelf de regie voert. De werkelijk uitgaven zijn lager uitgevallen dan begroot omdat de initiatieven vanuit de samenleving met minder middelen bekostigd konden worden.

De kosten voor de nieuwe aanbesteding van de Mag zijn lager uitgevallen dan begroot

6. Van de middelen die in de septembercirculaire 2021 beschikbaar zijn gesteld voor de 'Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke kosten' (TONK) is weinig gebruik gemaakt. De middelen zijn bedoeld voor werknemers die hun verloren en geen recht (meer) hadden op een uitkering, of een zelfstandige die vanwege de coronamaatregelen hun opdrachten zagen verdwijnen maar geen aanspraak op de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (TOZO) konden maken. Maar ook burgers die al in 2020 ingestroomd zijn in een uitkering (WW, bijstand of Tozo) vanwege de coronacrisis, maar voor wie de hoogte van de uitkering onvoldoende is om de vaste lasten te betalen, kwamen in aanmerking voor de TONK. De TONK kon dan voorzien in (gedeeltelijke) tegemoetkoming voor noodzakelijke kosten. Het overschot bedraagt € 91.000

Inkomsten

De inkomsten zijn € 328.000 hoger dan bij de begroting was voorzien.

Deze stijging is grotendeels toe te schrijven aan de voorlopige afrekening 2021 van beschermd wonen en opvang van de gemeente Dordrecht. De gemeente Dordrecht is als centrumgemeente aangesteld voor de uitvoering van beschermd wonen en opvang. Eventuele overschoten of tekorten worden met de deelnemende gemeenten verrekend. De voorlopige afrekening 2021 valt positief uit.

Verder zijn er nog middelen beschikbaar gesteld voor de acceptatie van lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuele, transgender, en intersekse personen (LHBTI's). Een deel van dit budget wordt als voorstel tot resultaatbestemming ingediend.

De middelen voor leefstijlinterventies die onderdeel zijn van het sportakkoord waarover uitgaven zijn gedaan zijn als specifieke uitkering beschikbaar gesteld over de besteding wordt een sisa-verantwoording afgelegd.

135 Milieu

€ 51.000 voordelig

Enerzijds lagere kosten energietransitie € 8.000 en omgevingsdienst € 11.000. De hogere baten zijn met name te verklaren doordat een deel van de beschikbaar gestelde energiebonnen niet is afgenomen, waardoor een restitutie heeft plaatsgevonden (€ 29.000).

150 Begraven en lijkbezorging

€ 66.000 voordelig

Lasten voordeel € 55.000

Eind van 2021 is een start gemaakt met de herinrichting van de gedenkplek. Helaas veel later dan gepland door de late leverantie van materialen. De werkzaamheden zijn daardoor verschoven naar 2022.

Baten voordeel € 11.000

De opbrengsten voor begraafrechten vallen hoger uit dan geraamd (€ 7.750)

160 Omgevingszaken

€ 248.000 voordelig

Het resultaat op dit product wordt veroorzaakt door lagere kosten (€ 61.700) en hogere legesopbrengsten (€ 248.000).

De legesopbrengsten vallen hoger uit dan bij de tussentijdse rapportages was voorzien.

180 Openbaar Groen

€ 51.000 voordelig

Voor de uitvoering van het groenbeleidsplan worden middelen beschikbaar gesteld onder andere voor het herzien van het groenbeleidsplan en de uitvoering van projecten zoals het vervangen van bomen bij het marktplein. Het groenbeleidsplan is grotendeels in 2021 herzien. Door het ontbreken van tijd en de vraag

van Stichting Dorpsbehoud om een andere inrichting van het marktplein zijn de bomen aan de marktplein nog niet vervangen.

185 Belastingen

€ 53.500 nadelig

De baten OZB laten per saldo een nadeel zien: een nadeel (€ 20.000) bij de gebruikers niet-woningen en een nadeel bij de eigenaren niet-woningen (€ 33.500). De raming voor de OZB- gebruikers niet-woningen is gebaseerd op de verwachte inkomsten 2021, waarbij de opbrengsten 2020 als uitgangspunt zijn gehanteerd. Doordat echter de uitkomsten op de bezwaarschriften hoger uitvallen dan voorzien vallen ook de opbrengsten per saldo nadelig uit.

210 Uitkering gemeentefonds

€ 781.000 voordelig

Gedurende het jaar worden door het Ministerie van BZK circulaire over de Algemene Uitkering uitgebracht, waarin bijstellingen zitten. De twee grootste circulaire zijn de mei- en septembercirculaire. Via de slotwijziging zijn de effecten van laatstgenoemde circulaire in de begroting verwerkt.

In tegenstelling tot voorgaande jaren bevatte de decembercirculaire grote bijstellingen, welke niet in de begroting konden worden verwerkt. De raad is via een Raadsinformatiebrief over de uitkomsten geïnformeerd. De belangrijkste bijstelling in de decembercirculaire betrof de extra middelen voor compensatie van corona (€ 439.000). Daarnaast zijn maatstaven bijgesteld (€ 181.000), middelen toegevoegd voor enkele (nieuwe) beleidsvelden (€ 128.000) en is sprake van positieve afrekeningen over voorgaande jaren.

Doordat de middelen pas in december 2021 beschikbaar zijn gesteld konden deze niet meer worden meegenomen in het begrotingsresultaat 2021. Hierdoor maken ze onderdeel uit van het rekeningresultaat 2021.

Saldo van kleinere mee- en tegenvallers

€ 22.500 nadelig

VOORSTEL VOOR BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

Voorgesteld wordt het positieve resultaat van € 1.185.000 als volgt te bestemmen:

▪ Veerdiensten	€ 5.000
▪ Algemene uitkering compensatie Covid-19	€ 439.000
▪ Doorontwikkeling De Wielewaal	€ 10.000
▪ Klijnsma gelden	€ 31.500
▪ Doorontwikkeling Sociaal Team	€ 21.500
▪ Project Regenboogmiddelen	€ 27.000
▪ Duurzaamheid	€ 8.000
▪ Omgevingswet	€ 77.500
▪ Opleidingskosten	€ 45.000
▪ Dienstverlening	€ 13.000
▪ Wet Natuurbescherming	€ 50.000
▪ Archeologiewet	€ 11.000
▪ HR21	€ 39.000
▪ Onderhoud wegen	€ 350.000
▪ Algemene reserve	€ 57.500

Veerdiensten

Budget van € 5.000 voor de pilot Watertaxi te bestemmen voor 2022. De pilot Watertaxi start in 2022. Daarom wordt voorgesteld het voor 2021 geraamde budget middels een resultaatsbestemming over te hevelen naar 2022. De kosten voor de pilot worden dan administratief in het juiste boekjaar verwerkt.

Algemene uitkering compensatie Covid-19

Via een raadsinformatienota is de gemeenteraad op de hoogte gebracht van de financiële effecten van de decembercirculaire 2021 ten opzicht van de septembercirculaire 2021. Het meest in het oog springende onderdeel van deze circulaire is de coronacompensatie van € 439.000. De financiële effecten van deze circulaire komen grotendeels ten gunste van het jaar 2021. Conform de bestendige gedragslijn worden de compensatiegelden toegevoegd aan de algemene reserve.

Doorontwikkeling De Wielewaal

Een budget van € 10.000 voor de doorontwikkeling sporthal De Wielewaal

Klijnsma gelden

Voormalig minister Klijnsma heeft in 2017 gelden ter beschikking gesteld voor armoedebestrijding aan kinderen. Het doel is om met name de wat oudere kinderen in de gemeente ook sociaal mee te kunnen laten doen. Het college heeft eerder (in 2018) besloten om (een deel van) de gelden direct op persoonsniveau in te zetten. Vanaf 2018 hebben we met veel plezier en genoegen jongeren en hun ouders blij gemaakt met het feit dat zij bijvoorbeeld naar een sportwedstrijd konden, een oud en nieuw feestje, naar een pretpark of met een tegoedbon naar een verjaardag van een vriend of vriendin konden gaan. Door corona is er minder van deze gelden de afgelopen twee jaar uitgegeven. In 2021 is gebleken dat er nog een bedrag van € 31.500 gereserveerd staat. Daarom is opnieuw gekeken naar de richtlijnen en juist nu de samenleving na de afgelopen coronaperiodes weer "open is gegaan" en ook de jongeren van Hardinxveld-Giessendam weer elkaar kunnen ontmoeten, is het zeer gewenst om het gereserveerde bedrag mee te nemen naar 2022, zodat ook de jongeren van Hardinxveld-Giessendam die het financieel lastiger hebben, te steunen zodat ook zij sociaal mee kunnen doen.

Doorontwikkeling Sociaal Team

Het sociaal team bestaat uit professionals met verschillende expertise. Deze professionals zijn in dienst bij een moederorganisatie en worden gedetacheerd naar het sociaal team van de gemeente Hardinxveld-Giessendam. Door een krapte op de arbeidsmarkt en vertrek van professionals is het niet gelukt om een volledige bezetting te realiseren. In 2022 heeft het college opdracht gegeven om te onderzoeken hoe we het sociaal team het beste kunnen inrichten. We bouwen aan een 'verbeterd' sociaal team. Voor de opstart is een extra investering nodig.

Project Regenboogmiddelen

Hardinxveld-Giessendam is in 2021 gestart met het project 'Iedereen is anders'. We vragen aandacht en bewustwording voor thema's uit de samenleving. Uiteenlopende thema's komen aan bod, waar inclusiviteit voorop staat. In 2022 willen we dit voorzetten en mogelijk uitbreiden naar meer activiteiten. Er is dan meer personele bezetting nodig en er dient een projectplan gemaakt te worden. Er staat in mei 2022 een raadsavond gepland, waarin we de raad vragen om focus aan te brengen in de onderwerpen en activiteiten.

Duurzaamheid

In 2021 is er een bedrag van € 8.000 toegevoegd aan het budget Duurzaamheid. Dit bedrag dient van 2021 meegenomen te worden naar 2022 en als bestedingsruimte worden toegevoegd aan het beschikbare budget voor het leggen van zonnepanelen op de gemeentewerkplaats (De Schrank). Het geld is afkomstig van Marine Systems. Zij ware in 2010 de partij die windmolens heeft geplaatst bij de gemeentewerkplaats, bedoeld als duurzame energiebron. Deze molens hebben echter maar kortstondig hun werk gedaan en zijn buiten bedrijf geraakt doordat de kwaliteit van de molens onvoldoende was. Dit dossier is lang blijven liggen. Er is gevraagd om compensatie voor de niet werkende molens. Dit heeft in 2021 geleid tot de uitkering van € 8000. Omdat inmiddels voor zonnepanelen gekozen is ipv het herstellen van de windmolens is het budget toegevoegd aan het benodigde budget voor de zonnepanelen op de gemeentewerkplaats. Deze panelen worden in april 2022 gelegd waarbij genoemde € 8.000 zorgt voor een deel van de dekking van de kosten. Noot: het leggen van de zonnepanelen op de werkplaats kost meer dan aanvankelijk begroot. Dit is te verklaren uit enerzijds het feit dat de prijs voor zonnepanelen de afgelopen periode is gestegen, maar anderzijds vooral doordat op het dak enkel ultra-lichtgewicht panelen te plaatsen zijn daar de gebouwconstructie geen 'normale' zonnepanelen kan dragen.

Omgevingswet

In de 2e helft van 2021 is er een inhaalslag in gang gezet in het dossier implementatie Omgevingswet, met name gericht op de minimale acties die nodig zijn voor de datum van inwerkingtreding (1 januari 2023). Financieel is niet tot volledige uitgave gekomen van het begrote budget in 2021. Om de inhaalslag, die nog niet volledig volbracht is, ook in 2022 te kunnen faciliteren en klaar te zijn voor de inwerkingtredingdatum van 1 januari 2023, in combinatie met het oppakken van de kerninstrumenten omgevingsplan en omgevingsvisie, is het nodig om het restantbudget van 2021 mee te nemen naar 2022.

Opleidingskosten

In de 2e helft van 2021 is er een inhaalslag in gang gezet in het dossier implementatie Omgevingswet, met name gericht op de minimale acties die nodig zijn voor de datum van inwerkingtreding (1 januari 2023). Ter ondersteuning van de realisatie van de minimale acties is ingezet op opleidingen en trainingen gericht op een algemene introductie vanuit de opleiding "Omgevingswet op hoofdlijnen" en specifieke opleidingen en trainingen gericht op de kerninstrumenten omgevingsplan en omgevingsvergunning. Een deel van deze opleidingen en trainingen konden geen doorgang vinden eind 2021 vanwege de coronamaatregelen, waardoor niet tot volledige uitgave van het begrote budget van € 30.000 kon worden gekomen. Deze opleidingen en trainingen vinden zijn afronding in 2022, waardoor wordt voorgesteld om het benodigde restantbedrag voor deze opleidingen en trainingen van € 22.000 mee te nemen van 2021 naar het jaar 2022. Om daarnaast de inhaalslag op het gebied van opleidingen en trainingen in het kader van de Omgevingswet ook in 2022 te kunnen blijven faciliteren (gericht op meer verdiepende opleidingen en trainingen) is het nodig om € 23.000 mee te nemen naar het jaar 2022. Dit betekent dat vanuit het restantbudget van € 49.000 van het opleidingsbudget 2021 wordt voorgesteld om een totaalbedrag van € 45.000 (22k + 23k) mee te nemen naar het jaar 2022.

Dienstverlening

Een van de speerpunten van onze organisatieontwikkeling is verbetering van onze dienstverlening. In 2021 is het jaarlijkse budget voor ontwikkeling van de dienstverlening structureel verlaagd van € 30.000 naar € 13.000. De reden waarom wordt voorgesteld om dit budget via de resultaatbestemming in de jaarrekening 2021 toe te voegen aan het budget 2022 is gelegen in het feit dat we vanaf de tweede helft van 2021 steviger zijn gaan inzetten op verbetering van onze dienstverlening. Daar worden ook kosten voor gemaakt. Zo is er een onderzoek uitgevoerd naar onze telefonische en e-mail dienstverlening waarvoor een bedrag van € 4.000 benodigd is dat ten laste komt van het budget van 2022. Verder worden scholings- en trainingsactiviteiten voor onze medewerkers, de inkoop van promotiemateriaal, eventueel verdiepend of herhalingsonderzoek naar onze dienstverlening in brede zin, externe advisering en klantmetingen en – enquêtes naar onze dienstverlening voorzien, waarvoor de nodige middelen ter beschikking moeten zijn. Voorgesteld wordt dan ook om het resterende budget dienstverlening 2021 via de resultaatbestemming in de jaarrekening 2021 toe te voegen aan het budget dienstverlening 2022.

Wet Natuurbescherming

In 2021 zijn afspraken gemaakt voor het opstellen van een beleid voor de Wet Natuurbescherming en het uitvoeren van onderzoeken die hierbij horen. Voor 2021 is niets gefactureerd. De verklaring hiervoor is als volgt. Er is een verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheden die er zijn om het proces, en de ervaren knelpunten, rondom natuurwetgeving beter inzichtelijk te maken en sneller te doorlopen. Dit heeft ertoe geleid dat we samen met de betrokken omgevingsdiensten een traject zijn gestart om het complexe proces met de daarbij horende rollen en verantwoordelijkheden beter in beeld te brengen. Met de Provincie Zuid-Holland is de afspraak gemaakt dat zij de kosten van dit traject volledig voor haar rekening neemt. Het daadwerkelijke product wordt in 2022 opgeleverd. Doorwerking hiervan in de organisatie, zoals het geven van trainingen aan betreffende medewerkers, als ook de communicatie richting inwoners en bedrijven/initiatiefnemers is van groot belang. Daarnaast is dit beleidsveld volop in ontwikkeling en vraagt dit dus de aandacht van de gemeente om hier zo nodig op in te spelen. Zo is de Omgevingsdienst Haaglanden (binnen Zuid-Holland verantwoordelijk voor de vergunningverlening op het gebied van de Wet natuurbescherming) haar beleid ten aanzien van soortenmanagementplannen (generieke ontheffing voor een bepaald gebied) aan het herzien. Op basis van de huidige richtlijnen lijkt het opstellen van een soortenmanagementplan niet zinvol voor onze gemeente, maar mogelijk is dat wel het geval na herziening van de richtlijnen. De verwachting is daarom dat we het complete budget in 2022 nodig hebben om uitvoering te geven aan de afspraken uit de PPN het beleid Wet Natuurbescherming.

Archeologiewet

In 2021 is een start gemaakt met de update van het archeologiebeleid. Verwacht wordt dat in 2022 het beleid afgerond kan worden.

HR21

We gaan zorgvuldig om met de reacties van de ondernemingsraad en medewerkers. Daardoor loopt de planning van het project HR21 langer dan ingeschat.

Een deel van de in 2021 geplande werkzaamheden van de externe adviseur (Buitenhek Plus) vindt daardoor in 2022 in plaats van in 2021 plaats. Het daarvoor in 2021 begrote maar niet aangewende budget moet daartoe in 2022 beschikbaar komen.

Onderhoud wegen

Met tijdelijke inhuur is zo goed mogelijk invulling gegeven aan de uitvoering van werkzaamheden in het kader van onderhoud wegen. Het accent lag daarbij op de voorbereiding van projecten die eerder waren blijven liggen. De inspectie voor wegonderhoud is om genoemde reden pas in de loop van 2021 uitgevoerd. De uitkomst daarvan vormt de basis voor de uitvoering van het onderhoud. De opdrachten zijn pas aan het einde van het jaar gegeven en de uitvoering vindt plaats in 2022. In 2022 wordt een inhaalslag gemaakt op de werkzaamheden onderhoud wegen. Voorgesteld wordt om het budget over te hevelen naar 2022.

Algemene reserve

Voor het restant van het jaarrekeningresultaat ad € 57.500 wordt voorgesteld dit bedrag toe te voegen aan de algemene reserve.

1.3 Politiek-bestuurlijke hoofdlijnen

In deze paragraaf zijn de politiek bestuurlijke hoofdlijnen over het jaar 2021 weergegeven.

Zwembad

In het collegeprogramma komt het aspect zwemmen op twee manieren terug. In het kader van het programma "prettige woon- en leefomgeving" wordt aan de ene kant op het maatschappelijke vlak een verbetering van de zwemvaardigheid van jeugd tot 12 jaar gestimuleerd. Hardinxveld-Giessendam is immers een waterrijke gemeente en sport en bewegen draagt bij aan gezondheid, leefbaarheid en verbinding. In hetzelfde programma wordt meer op het ruimtelijk-planologische vlak de beoordeling van een particulier initiatief voor het buitenzwembad genoemd.

Met twee initiatiefnemers is een intentieovereenkomst gesloten. In het kader van deze overeenkomst heeft een oriëntatie plaatsgevonden voor een invulling van het zwembadterrein. Deze gaat uit van een combinatie van functies, te weten; twee buitenbaden, lichte bedrijvigheid (waarbij een aantal units wordt ingevuld met een functie die de recreatieve functie versterkt) en een kantoor met woning. In 2020 is een behoefteonderzoek uitgevoerd naar een buitenbad. De resultaten daarvan zijn gepresenteerd aan college en gemeenteraad. Vervolgens is in 2021 een notitie opgesteld waarin op hoofdlijnen de uitgangspunten voor een nieuw buitenbad zijn opgenomen. In samenhang daarmee is een concept bebouwings- en inrichtingsvoorstel opgesteld voor de locatie. Daarin hebben ook de bedrijfs- en kantoorfunctie – die een voorwaarde zijn voor de financiële slagingskans van het project – een plaats gekregen. De mening van de gemeenteraad is op 15 juli 2021 over genoemde stukken gevraagd. Vanuit de fracties is overwegend positief op de plannen gereageerd. De aandachtspunten vanuit de raad zijn in samenwerking met initiatiefnemers beantwoord en waar aan de orde in de plannen verwerkt. De komende periode vindt een verdere uitwerking plaats ter voorbereiding op een planologische procedure. Over de verkenning van de financieel-economische uitvoerbaarheid is de gemeenteraad recentelijk geïnformeerd. Initiatiefnemers werken de financiële kant van de plannen momenteel nog verder uit, zodat een integraal eindvoorstel aan de gemeenteraad kan worden voorgelegd.

Het college hoopt op een positief vervolg omdat de Heropening van een buitenbad bijdraagt aan de kwaliteit van de woon- en leefomgeving en tegemoet komt aan de maatschappelijke behoefte.

Woningbouw

De inzet van Hardinxveld-Giessendam is om minimaal voldoende huizen te bouwen voor de lokale behoefte, te weten minimaal 80 woningen per jaar. Om voortgang in de woningbouwprojecten te houden worden meerdere sporen bewandeld op lokaal en regionaal niveau. Lokaal hebben we hiervoor een periodiek Bouwberaad (voorheen Woningmakers), dit is een samenwerking tussen verschillende marktpartijen (lokale ontwikkelaars/bouwend Nederland), woningcorporatie Fien Wonen en de gemeente. Het doel is om door samen te werken de woningbouw te versnellen en de bouw aan de gang te houden. Dit doen we door planinformatie te delen en na te gaan hoe belemmeringen door samenwerking weggenomen kunnen worden.

Regionaal worden er afspraken gemaakt om de woningbouwambitie van de Groeiagenda te realiseren en om deze af te stemmen met de provincie. Bestuurlijk en ambtelijk worden plannen afgestemd en versnellingskansen met elkaar besproken. Begin 2021 is er een regionale ambtelijke werkgroep versnelling bouwopgave ingesteld om meer focus te leggen op de versnelling van de bouwopgave. Door alle inspanningen is er in 2021 veel harde plancapaciteit (betekent: bestemmingsplan is onherroepelijk, zodat de daadwerkelijke bouw kan starten) bijgekomen, wat inhoudt dat er 215 woningen gerealiseerd kunnen gaan worden. De bestemmingsplanprocedure voor de toevoeging van nog eens 343 woningen zijn in een vergevorderd stadium en worden 1e helft 2022 naar verwachting definitief.

Doorontwikkeling sociaal domein/team

In 2021 is het Sociaal Team uitgebreid met een tijdelijk verandermanager. Deze had de opdracht om het werken volgens de lokale visie sociaal domein te implementeren. Door het uitvallen van de coördinator van het Sociaal Team veranderde de opdracht van de verandermanager en heeft zij zich voornamelijk beziggehouden met de dagelijkse aansturing van het team. Verder is er een beleidsmedewerker Jeugd aangesteld die zich onder andere bezighoudt met data-analyse op het gebied van jeugdzorg. Er is gewerkt aan 'Jeugdhulp naar voren' om de kosten van geïndiceerde ondersteuning op termijn te verminderen en de expertrol GGZ-Jeugd is ingevuld. Het Ouderenconsultatiebureau is, in samenwerking met de huisartsen en Servanda van start gegaan. Tot slot zijn een cliëntondersteuner inburgering (naar aanleiding van de nieuwe Wet Inburgering) en een medewerker 'vroegsignalering betalingsachterstanden' gestart.

Afval- en grondstoffenbeleid

Na een zorgvuldig doorlopen proces waarbij alle partijen uit de samenleving zijn betrokken heeft de gemeenteraad in juli 2021 ingestemd met een nieuw afval- en grondstoffenbeleid.

De belangrijkste doelstellingen voor dit nieuwe beleid zijn het verminderen van het restafval en het in hand houden van de steeds verder stijgende kosten voor het verbranden van restafval.

Om deze doestelling te realiseren worden de ondergrondse wijkcontainers voor restafval afgesloten en voorzien van een toegangssysteem waardoor enkel bewoners die daartoe gerechtigd hiervan gebruik kunnen maken. Hierdoor zal misbruik van deze voorzieningen bijvoorbeeld door afvaltoerisme worden voorkomen.

Naast het afsluiten van de ondergrondse containers zal er een gedifferentieerd tarief worden ingevoerd ook wel bekend als diftar. Hierbij zal voor het gebruik van deze voorzieningen per keer een vergoeding worden gevraagd.

Bewoners die voor het aanbieden van hun restafval gebruik maken van een minicontainer zullen per lediging van deze container een bedrag gaan betalen.

De voorbereiding voor de implementatie van de maatregelen uit het nieuwe beleid zijn na de zomer 2021 gestart. Op 1 januari 2023 zullen alle maatregelen zijn uitgevoerd inclusief de invoer van het gedifferentieerde tarief vanaf deze datum.

Hernieuwde samenwerking Riveer en bouw 2 elektrische veerponten

Het jaar 2021 was een bijzonder jaar voor de veerdienst Riveer. In januari 2021 hebben de gezamenlijke portefeuillehouders van de gemeente Altena en de gemeente Gorinchem en Hardinxveld-Giessendam een bestuursopdracht gegeven om binnen en buiten de gemeente te zoeken naar extra financiering ten behoeve van het slagen van de aanbesteding van de veerscheppen. Dit heeft geresulteerd in een rapport waarin verschillende vormen van samenwerking zijn onderzocht. Het resultaat is dat de gemeente Altena medefinancier werd van een van de schepen. Daardoor kon de aanbesteding worden gegund en zijn er concrete stappen gezet naar emissieloos varen. Momenteel zijn er twee elektrisch aangedreven schepen in aanbouw. De schepen worden gebouwd door het Hardinxveldse bedrijf Holland Shipyard. Eind 2022 worden deze schepen opgeleverd, zodat ze vanaf 2023 in de vaart kunnen worden genomen. Ook zijn afspraken herzien waaronder wordt samengewerkt. Op 31 maart 2022 hebben de portefeuillehouders de nieuwe samenwerkingsovereenkomst feestelijk ondertekend.

Inpassingsvisie Boezemkanaal en –gemaal

Na 6 eeuwen is het noodzakelijk geworden om naast gemaal Kinderdijk een extra waterafvoer van de Alblasserwaard te realiseren. Nadat in 2020 de keuze is gevallen op Hardinxveld-Giessendam als locatie heeft het waterschap een uitgebreid locatieonderzoek uitgevoerd. Op 11 mei 2021 is het gebied ten oosten van de Sluisweg tussen het Mr. Dr. G. Kolff gemaal en de Giessen gekozen voor de nieuwaanleg van een boezem en boezemgemaal. De impact van dit project op onze gemeente is groot. Het afgelopen jaar heeft het Waterschap de gemeenteraad daarom een aantal keer schriftelijk en mondeling geïnformeerd over de voortgang van het project. Voor bewoners en belanghebbenden heeft het waterschap samen met de gemeente diversie (digitale) bijeenkomsten en keukentafelgesprekken georganiseerd. In september heeft de gemeenteraad na een inspraaktraject een ruimtelijke inpassingsvisie voor boezem en gemaal vastgesteld. In het vierde kwartaal zijn een aantal varianten uitgewerkt, waarna het waterschapsbestuur maart 2022 een definitieve voorkeursvariant heeft gekozen. Dit is de westelijke variant geworden en voor het gemaal is de 'lange variant' gekozen, waarbij het gemaal op enige afstand van het huidige gemaal geplaatst wordt. In 2022 zal de voorkeursvariant uitgewerkt worden tot een definitief ontwerp met diverse ontwerpessies en inspraakmomenten.

Covid

2021 stond in het teken van de langdurige COVID-pandemie. Dat merkten we met elkaar in de samenleving: er waren weinig tot geen fysieke ontmoetingen, geen sport- of culturele activiteiten of evenementen en dat gebrek aan contact heeft velen geraakt. Veel vrijwilligers gaven op een andere manier vorm aan hun betrokkenheid bij de samenleving en er ontstonden ook nieuwe verbindingen. In de periodes van lockdown is steeds gezocht naar andere vormen van contact, binnen de geldende maatregelen. De gemeenteraad heeft een groot deel van de periode digitaal of zonder publiek moeten vergaderen. En vanuit de organisatie werden contacten veelal digitaal, maar wel persoonlijk onderhouden

Transitie samenwerking Drechtsteden

2021 heeft in het teken gestaan van een brede transitie in de regionale samenwerking. Die transities in het sociaal domein en de bedrijfsvoering vroegen 2021 om meerdere raads- en collegebesluiten om deze transities goed te regelen. De gemeenteraad en het college van B&W trokken hierin steeds samen op. De ombouw van de GR Drechtsteden naar de GR Sociaal is eind november 2021 bekrachtigd door de gemeenteraad. Dit gezamenlijke besluit van de gemeenteraden heeft er ook toe geleid dat de Drechtraad en het Drechtstedenbestuur zijn opgeheven.

Eind 2021 is direct doorgepakkt op de verdere vormgeving en werkwijze in de praktijk van de 2 transities. Zo was er al een constituerend beraad van het Algemeen Bestuur van de GR Sociaal. En voerden de gemeente met de (aanstaande) servicegemeente Dordrecht zowel bestuurlijk als ambtelijk de 1e gesprekken over de doorontwikkeling van de bedrijfsvoering in de nieuwe constructie. Voor Hardinxveld-Giessendam is het doel om de uitvoering van de bedrijfsvoeringstaken aan te laten sluiten op onze gewenste dienstverlening als organisatie.

Veilige gemeente

Veiligheid

Team Veiligheid bevond zich in 2021 z midden in een doorontwikkeling. Er zijn in dit jaar diverse collega's vertrokken en bijgekomen. Ook leverde het team wekelijks een bijdrage geleverd aan het bestrijden van de COVID-crisis, hierdoor zijn er projecten die gepland stonden niet uitgevoerd en is er een achterstand ontstaan op het herzien van beleid.

OOV

In 2021 was er vanuit OOV veel inzet op werkzaamheden omtrent de COVID-crisis om de gemeente zo goed mogelijk door de crisis heen te loodsen. Zo was de OOV'er aangesloten bij de GBT-overleggen en had daarin bijvoorbeeld de verantwoordelijkheid over de handhaving. Eind 2021 hebben wij samen met de GGD ervoor gezorgd dat de vaccinatie bus twee maal onze gemeente aandeed.

Het optrekken met verschillende partners in het veiligheidsdomein is een rode draad in het werk van de OOV'er. Hierbij zijn ook in 2021 diverse casuïstiek op het gebied van veiligheid, zorg en overlast integraal benaderd.

Daarnaast is er in 2021 gewerkt aan de diverse thema's vanuit het Integraal Lokaal Veiligheidsplan 2019-2022. Enkele voorbeelden;

In mei 2021 zijn wij samen met de politie, de BOA en jongerenwerk de gemeente ingetrokken voor een "meet&greet". We hadden ontmoetingen met de jeugd om o.a. te praten over thema's zoals alcoholgebruik en pesten.

Wij hebben ingezet op het thema cybercriminaliteit, wat een groeiend probleem is. Daarom zijn wij gestart met het project Hackshield. Dit is een project waarbij kinderen in de leeftijd van 8 t/m 12 jaar door middel van een spelprogramma kennismaken met de online wereld. Via Hackshield worden de kinderen Cyber Agent die online gevaar kunnen herkennen en voorkomen. Daardoor kunnen zij in hun omgeving leren hoe ze online veilig kunnen blijven en als Cyber Agent de gemeente beschermen.

In 2021 hebben wij ook weer nauw samengewerkt met Buurttoezicht. Zij werken serieus en gestructureerd en zijn door hun extra ogen en oren op straat een waardevolle toevoeging voor een veilig Hardinxveld-Giessendam.

Ondermijning

Sinds juli 2021 wordt er door de gemeente Hardinxveld-Giessendam actief ingezet op het thema ondermijning. De netwerken zijn aangehaald en wordt er ingezet op bewustwording en preventie bij inwoners, interne- en externe samenwerkingspartners. Een informatiepositie wordt versterkt door knock- en talk dagen waardoor er al tientallen ondernemers zijn bezocht en voorgelicht. Ook doen we mee aan verschillende regionale projecten en voeren wij zelf analyses uit. Denk aan projecten die volgen uit risicoschattingen van het RIEC op onder andere de thema's automotiviteit, veilige bedrijventerreinen en de schouw Het Hardinxveldse ondernemersklimaat blijft eerlijk door de integrale controles die maandelijks worden uitgevoerd waarbij in het kader van effectiviteit en efficiënte verschillende partners worden betrokken. Deze controles dienen naast het controleren op veiligheid dan ook als ontmoediging voor malafide ondernemers die zich willen vestigen in Hardinxveld. Tot slot wordt er ook reactief geacteerd op meldingen en signalen uit de buurt die binnenkomen via partners, Meld Misdaad Anoniem, de politie én ons eigen meldings e-mailadres.

Crisisbeheersing

In afgelopen periode is de crisisorganisatie vanuit Bevolkingszorg verder doorontwikkeld. Enerzijds door te investeren in een regionale crisisorganisatie die kleiner is, maar ook is beter kwalitatief opgeleid door gezamenlijk met de Veiligheidsregio Zuid-Holland-Zuid de opleiding te faciliteren.

Organisatie en Dienstverlening

De gemeenteraad heeft in december 2020 ('Stutten en verstevigen van de organisatie') en februari 2021 ('Vervolg Stutten en Verstevigen') besluiten genomen om de druk op de dienstverlening tot staan te brengen en van daaruit de dienstverlening verder te verbeteren. Hiervoor hebben we een stevig fundament gelegd door 24 van de 27 vacatures in te vullen. Vanaf de zomer 2021 kon de organisatie daardoor de ontwikkeling naar een netwerkorganisatie voortzetten. We werken daarbij aan het versterken van de in- en externe samenwerking. Het werken met verschillende vormen van participatie hangt daarmee samen. We verbeteren de kwaliteit van onze dienstverlening door te investeren in persoonlijk contact, onze digitale dienstverlening uit te breiden en onze werkprocessen slimmer in te richten.

Inwoner- en overheidparticipatie

Met de waardevolle inbreng van de gemeenteraad, inwoners en de ambtelijke organisatie is het geactualiseerde participatiebeleid vastgesteld. De titel 'participeren blijven we leren' vat het geheel mooi samen: de afgelopen jaren is al de nodige ervaring opgedaan met participatie, maar er is en blijft ook veel te leren. Deze nota draagt er aan bij dat participatie onderdeel uit gaat maken van het DNA van de organisatie (en de samenleving). We blijven leren en evalueren. Participatie moet leiden tot gedeeld begrip voor het proces dat is doorlopen en daarmee het uiteindelijke besluit. We voeren samen het goede gesprek om tot de beste oplossingen voor de samenleving te komen. Met participatie willen we de kloof tussen overheid en inwoners verkleinen. We hebben elkaar nodig en zijn samen verantwoordelijk voor de samenleving van Hardinxveld-Giessendam. Tot slot hebben we met het participatiebeleid een belangrijk instrument in handen om te sturen op grote processen waar participatie essentieel is, zoals de invoering van de Omgevingswet en de Energietransitie.

Regionale Energie Strategie en/of Lokale Adaptatie Strategie

De opgaven op het gebied van Duurzaamheid zijn niet gering: zowel de energietransitie als klimaatadaptatie hebben grote impact op onze samenleving. Zowel in de fysieke omgeving als in houding en gedrag. En vooral: we zullen het als overheid samen met onze inwoners voor elkaar moeten krijgen. Daarin wordt echter wel nadrukkelijk de regie genomen door ons als lokale overheid. Met het vaststellen van de Regionale Energie Strategie 1.0 is, in samenwerking met de RES regio Drechtsteden, beschreven op welke wijze de Energietransitie verder in gang wordt gezet. Vooral door veel te besparen op energieverbruik en daarnaast te kiezen voor duurzaam opgewekte energie door zonnepanelen. Daarbij worden inwoners zoveel mogelijk ondersteund met advies en bijvoorbeeld acties voor collectieve inkoop van energiebesparende maatregelen. Naast elektriciteit is ook warmte een belangrijk aandachtspunt. Waarbij het doel is vóór 2050 voor warmte niet meer afhankelijk te zijn van aardgas maar gebouwen te verwarmen met duurzame warmtebronnen. Hiertoe is de Transitie Visie Warmte vastgesteld. Op basis van deze visie worden de komende jaren stap voor stap clusters woningen in ons dorp verduurzaamd en voorzien van een aardgasvrije warmteoplossing. Samen met de inwoners natuurlijk, maar zeker ook in samenwerking met Fien Wonen. En waar de Energie- en Warmtetransitie vooral gericht zijn op het tegengaan van Klimaatverandering moet inmiddels ook rekening gehouden worden met een reeds veranderd klimaat. Dat gaat gepaard met wat betiteld wordt als meer 'extreme weertypen': hevige regenval of juist heel droge en soms extreem warme perioden bijvoorbeeld. Hiertoe is gewerkt aan zowel een Regionale- als Lokale Adaptatie Strategie. Tot slot: de opgaven op het gebied van Duurzaamheid zijn niet toe te delen aan slechts één beleidsterrein (duurzaamheid) maar raken vrijwel alle elementen van de samenleving. En daarmee veel beleids- en uitvoeringsterreinen van het gemeentelijk apparaat. Om te komen tot een integrale aanpak waarin de Duurzaamheidsopgaven voldoende zijn geborgd is de Lokale Duurzaamheidsagenda vastgesteld. Deze aanvulling op de Lokale Energie Agenda (2019) brengt alle opgaven integraal in beeld en is het fundament onder een integrale aanpak om toe te groeien naar een duurzame en klimaatbestendige samenleving waar het goed wonen is.

Economische Visie en/of Ondernemersfonds

Na vaststelling van de Economische visie 2020-2024 is samen met de ondernemers uit de stuurgroep gekeken hoe we een goede uitvoering van deze visie vorm zouden kunnen geven. Een van de conclusies was dat nog betere samenwerking tussen ondernemers op de verschillende bedrijventerreinen, de winkeliers in het centrum en andere maatschappelijke partijen bijdraagt aan meer slagkracht op de inhoudelijke vraagstukken. Daarom is er in 2021 gewerkt aan de oprichting van een ondernemersfonds dat per 1-1-2022 operationeel zal zijn. Daarnaast zijn de zes pijlers uit de visie verdeeld onder de leden van de stuurgroep. Zo is elk lid als trekker primair verantwoordelijk voor de betreffende pijler. Op die manier

benutten we elkaars kracht en zijn we ook echt gezamenlijk verantwoordelijk voor de uitvoering. De zes pijlers zijn vervolgens tijdens een succesvol digitaal ondernemersontbijt op de Dag van de Ondernemer gepresenteerd. De eerste acties zijn daarna in gang gezet en zullen in 2022 verder doorlopen.

Zegen en dank aan God

Wij weten ons bevoorrecht om te mogen leven in een land waar het leven voor velen goed is en hebben daarbij een gevoel van dankbaarheid. Een deel van de inwoners in onze gemeente geeft die dankbaarheid ook een religieuze verdieping en vraagt zegen en brengt dank aan God. Dat gevoelen, zo weten wij, wordt ook door een groot deel van uw raad en ons college gedeeld.

Burgemeester en wethouders van Hardinxveld-Giessendam, 26 april 2022

de secretaris,

de burgemeester,

J.G. de Jager

D.A. Heijkoop

Programmaverantwoording

1.4 Toelichting per programma

In deze paragraaf wordt per programma een toelichting gegeven op de drie W-vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Voor een tekstuele toelichting op de verschillen tussen begroting en realisatie bij het onderdeel 'wat heeft het gekost' wordt verwezen naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten verderop in dit document.

Beleidsverantwoording

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Inventariseren wijze van burgerparticipatie, ontwikkelen instrumenten en afwegen via de participatieladder I</p> <p>Eind 2020 vindt een startgesprek plaats met de gemeenteraad. De conclusies en aanbevelingen van het in de zomer van 2020 uitgebrachte rapport van de rekenkamercommissie over inwoner- en overheidsparticipatie wordt hierbij betrokken. Het startgesprek is bedoeld om gezamenlijk te kijken naar de vormen van participatie die nu al worden gebruikt, zoals de participatieladder. Daarnaast kijken we vooruit naar een in 2021 nieuw op te stellen beleid voor inwoner- en overheidsparticipatie en de praktische uitwerking daarvan.</p>	<p>Inventariseren wijze van burgerparticipatie, ontwikkelen instrumenten en afwegen via de participatieladder I</p> <p>Eind 2021 is de nota 'participeren blijven we leren' vastgesteld door de gemeenteraad. Om tot vaststelling te komen, vonden er gesprekken plaats met de gemeenteraad, het college, de ambtelijke organisatie en inwoners. Ook het rekenkameronderzoek uit 2020 en kennis en ervaring uit andere organisaties is meegenomen bij het opstellen van de nota. Door de vaststelling van de nota brengen we participatie naar een volgend niveau: we gaan de komende periode werken volgens de nieuwe manier. Voor projecten betekent dit een andere aanpak.</p>
<p>Bijdragen aan doorontwikkeling Drechtsteden en bestuurlijke omgeving</p> <p>In 2020 is verder gewerkt aan de vertaling van de financiële taakstelling in de begroting van Drechtsteden. Ook in het sociaal domein is hard gewerkt aan meer samenhang om zo te komen tot een houdbare financiële strategie voor de komende jaren waarbij maatwerk voor iedere gemeente een belangrijk uitgangspunt is. De verwachting is dat dit doorloopt in 2021 waar we dan resultaten gaan zien van het ingezette traject. De Drechtsteden-begroting 2021 is een voortzetting van 2020. Net als in 2020 is er ook voor gekozen om de kosten zo reëel mogelijk op te nemen en meer aandacht te hebben voor mogelijke financiële risico's.</p> <p>Daarnaast wordt in 2021 de verdere uitwerking van de bestuurlijke toekomst van de regionale samenwerking verwacht, inclusief een grondige wijziging van de tekst van de gemeenschappelijke regeling. Net voor de vaststelling van deze begroting is de derde van een reeks collegeconferenties geweest die de opmaat vormt naar het verdere uitwerkingstraject in 2021.</p> <p>Meer nog dan voorgaande jaren zijn er ontwikkelingen die zorgen voor toenemende onzekerheid en risico's in de samenwerking op financieel gebied. Deze hebben wij verwoord in onze zienswijze en sturen wij op gedurende het jaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe wettelijke taken waarvan de wetstrajecten nog lopen en waarvan in een aantal gevallen nu al duidelijk is dat de beschikbare middelen ontoereikend zijn of dat forse investeringen nodig zijn; • Onzekerheid over financiering door het Rijk; • Het feit dat besluiten over de invulling van de taakstelling en keuzes over Drechtstedelijke samenwerking pas in 2021 zichtbaar worden; • Daarbij komt dat de effecten van de coronacrisis nog lang voelbaar zullen blijven 	<p>Bijdragen aan doorontwikkeling Drechtsteden en bestuurlijke omgeving</p> <p>2021 heeft in het teken gestaan van een brede transitie in de regionale samenwerking. Die transities in het sociaal domein en de bedrijfsvoering vroegen 2021 om meerdere raads- en collegebesluiten om deze transities goed te regelen.</p> <p>De ombouw van de GR Drechtsteden naar de GR Sociaal is eind november 2021 bekrachtigd door de gemeenteraad. Dit gezamenlijke besluit van de gemeenteraden heeft er ook toe geleid dat de Drechtraad en het Drechtstedenbestuur zijn opgeheven.</p> <p>Eind 2021 is direct doorgepakkt op de verdere vormgeving en werkwijze in de praktijk van de 2 transities. Zo was er al een constituerend beraad van het Algemeen Bestuur van de GR Sociaal. En voerden de gemeente met de (aanstaande) servicegemeente Dordrecht zowel bestuurlijk als ambtelijk de 1e gesprekken over de doorontwikkeling van de bedrijfsvoering in de nieuwe constructie. Voor Hardinxveld-Giessendam is het doel om de uitvoering van de bedrijfsvoeringstaken aan te laten sluiten op onze gewenste dienstverlening als organisatie. Hierin zit een duidelijke relatie met de organisatieontwikkeling.</p> <p>Op de uitvoering van de Groeiagenda en de bijbehorende samenwerking tussen gemeenten is afgelopen jaar verder gewerkt. De gemeenteraad heeft in oktober 2021 het uitvoeringsprogramma 2002 vastgesteld waarmee de inhoudelijke koers is verlengd.</p>
<p>Bestuurlijke coördinatie</p> <p>In 2021 hopen we binnen versoepelde mogelijkheden invulling te kunnen geven aan verbindingen leggen en onderhouden in onze samenleving. Het COVID-19 virus dat in 2020 veel eerder gemaakte fysieke afspraken en activiteiten stillegde is ook op moment van schrijven onvoorspelbaar. We houden ons aan de maatregelen die het kabinet oplegt en de adviezen van het RIVM. Daarbinnen geven we invulling aan de contacten in de samenleving, het bijwonen van activiteiten en</p>	<p>Bestuurlijke coördinatie</p> <p>Ook in het coronajaar 2021 was het niet mogelijk om Ontmoetingen op locatie (gemeenteraad) of bedrijfsbezoeken, bestuurlijke overleggen (college) af te leggen. In de periodes van lockdown is gezocht naar andere vormen, steeds binnen de geldende maatregelen, bijvoorbeeld via een tuinbezoek en ook legde meestal een individuele portefeuillehouder het bezoek af. Vanuit de organisatie werden contacten veelal digitaal, maar wel persoonlijk onderhouden. De gemeenteraad heeft een groot deel van de periode digitaal of zonder publiek</p>

<p>bestuurlijke overleggen om zo Hardinxveld-Giessendam goed te kunnen vertegenwoordigen.</p>	<p>moeten vergaderen. In de volgende periode wordt een andere vorm van Ontmoetingen (weer) opgepakt als onderdeel van de opbrengsten van de heisessie, passend bij de inhoud die op dat moment op de agenda staat.</p> <p>Vanwege de corona-periode is er in 2021 minder op fysieke wijze geïnvesteerd in bestuurlijke overleggen met colleges in de nabije regio. Wel is er intensief samengewerkt, denk bijvoorbeeld aan de extra inzet van de Veiligheidsregio, de Regionaal Maatschappelijke Agenda, Regiodeal en allerlei andere verbonden partijen. In de komende periode willen we de bestuurlijke ontmoetingen tussen colleges weer voortzetten.</p>
---	--

Beleidsindicatoren

Vanaf de begroting 2017 moeten enkele beleidsindicatoren verplicht worden opgenomen in zowel de begroting als in de jaarstukken. De beleidsindicatoren zijn verdeeld over de programma's waar ze betrekking op hebben.

Op dit programma zijn geen beleidsindicatoren van toepassing.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden
<p>Risico's</p> <p>In 2020 zijn 2 transities ingezet die leiden tot een andere manier van samenwerken in de Drechtsteden. De gemeenschappelijke regeling Drechtsteden is in 2021 omgevormd tot een klassieke GR sociaal domein. Daarnaast zijn alle bedrijfsvoeringstaken zoals die tot nu toe waren ondergebracht bij het Servicecentrum Drechtsteden en de 'dochters' van de gemeenschappelijke regeling Drechtsteden overgeheveld naar de gemeente Dordrecht die deze taken vanaf 1 januari 2022 uitvoert als servicegemeente en via af te sluiten dienstverleningsovereenkomsten. Alle bedrijfsvoeringstaken zijn 'as is' overgegaan naar de Servicegemeente en momenteel wordt gewerkt aan een nieuw toekomstbestendig stelsel van samenwerking. De transities moeten zorgen voor meer lokale regie en sturing, meer ruimte voor integraliteit binnen het sociaal domein en meer gelegenheid voor maatwerk en innovatie in zowel het sociaal domein als op de ondersteunende bedrijfsvoeringstaken van de gemeenten. Het doel is om te komen tot een samenwerking die past bij de inhoudelijke en financiële opgaven van de gemeenten in de Drechtsteden.</p>
<p>Ontwikkelingen</p> <p>In 2021 is hard gewerkt aan de voorbereiding van deze transities die, vrij kort na de toetreding van Hardinxveld-Giessendam tot de Drechtsteden, vragen om een andere vorm van zakelijk opdrachtgeverschap en monitoring in onze gemeente. De transities vergden een behoorlijke bestuurlijke en ambtelijke inzet die doorloopt in 2022. In de praktijk zal blijken hoe een en ander uitwerkt en wat de transities daadwerkelijk betekenen voor onze organisatie, waarbij een budget neutrale financiële transitie een belangrijk kader is dat onze gemeente aan de gemeente Dordrecht heeft meegegeven.</p>

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma 1 Bestuur	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
000 College en bestuurlijke ondersteuning	-1.961	0	-1.961	-1.814	0	-1.814	-1.900	1	-1.900	-86	1	-85
005 Raad en Raadsondersteuning	-537	0	-537	-629	0	-629	-640	0	-640	-11	0	-11
Saldo van baten en lasten	-2.498	0	-2.498	-2.444	0	-2.444	-2.540	1	-2.540	-97	1	-96
Mutaties reserves	0	100	100	-181	40	-141	-181	40	-141	0	0	0
Resultaat	-2.498	100	-2.398	-2.624	40	-2.584	-2.721	41	-2.680	-97	1	-96

- = Nadelig / + = Voordelig

Programma 2 Leven, Reizen en Documenten

Beleidsverantwoording

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Professionaliseren van de dienstverlening door een nieuwe website en adequate openingstijden</p> <p>Onze website is op 1 augustus 2019 vernieuwd. Dagelijks wordt de website up-to-date gehouden door onze collega's van communicatie. De website is continu in ontwikkeling en teksten op de website worden waar nodig aangepast.</p> <p>Op maandag 6 april 2020 is de eerste e-dienst geboorteaangifte live gegaan. Op maandag 31 augustus 2020 is de e-dienst verhuizen live gegaan. Deze producten kunnen nu digitaal door de inwoner geregeld worden. Er zijn nog meer e-diensten in ontwikkeling en we bekijken welke e-diensten voor onze gemeente nog meer van toepassing zijn.</p> <p>Per 1 oktober 2019 zijn de openingstijden voor de aanvraagbalies van burgerzaken aangepast. Het aantal aanvragen voor producten is de afgelopen jaren wat gedaald. De tijd die vrij gekomen is, wordt benut voor de steeds meer complexe aanvragen die bij team burgerzaken binnen komen. Vanwege Corona hebben we nogmaals aanpassingen gedaan in de openingstijden. Deze wijziging zal wederom worden geëvalueerd.</p> <p>Er wordt op dit moment onderzoek gedaan naar de kosten van thuisbezorgen van producten. Wanneer die bekend zijn, kunnen we bij onze inwoners gaan inventariseren of er behoefte is aan thuisbezorging van producten en of men bereid is hiervoor de kosten te betalen.</p> <p>Het laagdrempelig meldsysteem Fixie zal verder ingezet worden om dienstverlening en voorlichting over veel gemeelde thema's te verbeteren.</p>	<p>Professionaliseren van de dienstverlening door een nieuwe website en adequate openingstijden</p> <p>Naast de genoemde e-diensten die in 2020 live zijn gegaan kan ook digitaal de aanvraag "uittreksel BRP" worden gedaan.. Verder in ontwikkeling zijn nog de e-diensten "overlijden" en "vermissing reisdocumenten".</p> <p>Op dit moment werken wij, mede door corona alleen op afspraak voor de producten van burgerzaken. Dit heeft als voordeel voor de burger dat deze op tijd geholpen wordt en geen wachttijd heeft. De burger is hier inmiddels aan gewend en geeft aan dit prettig te vinden.</p> <p>Voor de organisatie geeft dit een gestructureerde werkwijze waarbij de beschikbare tijd optimaal wordt benut. Er ontstaan geen wachtrijen wat voor meer rust in de publieke ruimte zorgt.</p> <p>Nu we na corona weer "terug naar normaal" gaan zullen de openingstijden en werkwijze opnieuw worden bekeken. Gezien de positieve ervaringen van burgers en organisaties is de verwachting dat in ieder geval ook het werken op afspraak gehandhaafd zal blijven.</p> <p>Op grond van de enquête met betrekking tot dit thema is de conclusie dat burgers in ruime meerderheid geen voorstander zijn van thuisbezorgen als daarvoor (extra) moet worden betaald.</p> <p>Aangezien er zonder betaling geen sprake is van kostendekkendheid is vooralsnog besloten af te zien van invoering van aan huis bezorging van waarde documenten tegen betaling.</p>

Beleidsindicatoren

Vanaf de begroting 2017 moeten enkele beleidsindicatoren verplicht worden opgenomen in zowel de begroting als in de jaarstukken. De beleidsindicatoren zijn verdeeld over de programma's waar ze betrekking op hebben.

Op dit programma zijn geen beleidsindicatoren van toepassing.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Dit programma bevat geen verbonden partijen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma 2 Leven, reizen en documenten	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
010 Burgerzaken	-624	238	-385	-638	190	-448	-603	226	-376	35	36	72
Saldo van baten en lasten	-624	238	-385	-638	190	-448	-603	226	-376	35	36	72
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-624	238	-385	-638	190	-448	-603	226	-376	35	36	72

- = Nadelig / + = Voordelig

Programma 3 Openbare Orde en Veiligheid

Beleidsverantwoording

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Opstellen en uitvoeren integraal lokaal veiligheidsplan</p> <p>Het in september 2019 vastgestelde Integraal Lokaal veiligheidsplan is voor 2020/2021 uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. Hierin zijn concrete activiteiten uitgewerkt die in 2020 en 2021 worden uitgevoerd op de drie geprioriteerde thema's (aanpak ondermijnende criminaliteit, seniorenveiligheid, veilige woon- en leefomgeving) . In het uitvoeringsplan komen ook overige thema's aan de orde die op dit moment actueel zijn. Het overkoepelende doel is om de veiligheid in de gemeente op hetzelfde niveau te houden en waar mogelijk het relatieve veiligheidsgevoel te verbeteren. Hierbij werken we samen met verschillende (veiligheids)partners op lokaal (o.a. politie), regionaal (o.a. RIEC en VAR) en landelijk (o.a. CCV) niveau.</p>	<p>Opstellen en uitvoeren integraal lokaal veiligheidsplan</p> <p>Afgelopen jaar konden we vanwege de geldende maatregelen rondom Corona niet de gemeente in om de activiteiten zoals opgenomen in het ILVP en het uitvoeringsprogramma uit te voeren. Wel hebben we de voorbereidingen hiervoor getroffen. Zo is er een programma opgezet met onze samenwerkingspartners om, als de situatie het toelaat, voorlichting te gaan geven in het kader van seniorenveiligheid. Een aantal zaken hebben we wel kunnen realiseren. Zo heeft team veiligheid met een kraam op de markt gestaan, heeft de gemeente meegedaan met de inlever actie steekwapens, zijn we aangesloten bij Hackshield en is er geïnvesteerd op de aanpak jeugd(overlast). Ook is er een adviseur ondermijning aangetrokken. Na het opstellen van een plan van aanpak, is het netwerk uitgebreid en zijn de partners betrokken bij het ophalen en analyseren van signalen. Er hebben inmiddels twee acties plaatsgevonden: een integrale controle op een bedrijventerrein en een preventieve actie in het buitengebied.</p>
<p>Opstellen en uitvoering integraal handhavingsbeleid</p> <p>Ieder jaar wordt er voor de uitvoering van de taken een uitvoeringsprogramma gemaakt. Het uitvoeringsprogramma Vergunningen, Toezicht en Handhaving (hierna VTH) van de gemeente Hardinxveld- Giessendam geeft de voorgenomen activiteiten weer op VTH gebied. Het uitvoeringsprogramma heeft als doel het optimaal borgen van de kwaliteit en continuïteit van het vergunningverlenings-, toezichts- en handhavingsproces in de gemeente Hardinxveld-Giessendam. Daarnaast is het een belangrijk instrument om de capaciteitsbehoefte inzichtelijk te maken. Op deze manier draagt het bij aan transparante werkprocessen. Vanuit Team Veiligheid is tevens een prioritering opgesteld voor de BOA. In deze prioritering is aangegeven waar de nadruk op ligt op het gebied van handhaving in de openbare ruimte. Corona maatregelen zullen voorlopig de nodige aandacht blijven vragen.</p>	<p>Opstellen en uitvoering integraal handhavingsbeleid</p> <p>Afgelopen jaar heeft de BOA onverminderd aandacht gehad voor handhaving van de corona maatregelen in de gemeente. Dit heeft invloed gehad op de opgestelde prioritering en uiteindelijk ervoor gezorgd dat 1 van de 3 prioriteiten is afgevoerd. Daarnaast is er met partners opgetrokken in het kader van aanpak jeugd(overlast). Met team omgevingszaken is er vanuit team veiligheid op regelmatige basis contact om zaken die spelen in het kader van vergunningverlening en handhaving af te stemmen en waar nodig samen te werken.</p>
<p>Stimuleren van evenementen in wijken en buurten</p> <p>Door de veranderende regelgeving met betrekking tot veiligheid bij evenementen is het gewenst om organisatoren van evenementen in een vooroverleg mee te nemen in de gehele procedure. Door aan de voorkant organisaties te informeren, kunnen belemmeringen weg worden genomen. Zo gaan we op voorhand meeleezen met een draaiboek waardoor concrete tips ter verhoging van de veiligheid in een vroeg stadium kunnen worden doorgevoerd.</p>	<p>Stimuleren van evenementen in wijken en buurten</p> <p>Vanwege de geldende coronamaatregelen zijn er omtrent dit onderwerp geen werkzaamheden geweest. Wel is er regelmatig overleg gevoerd met partijen die iets wilde organiseren en is steeds afgewogen of er iets mogelijk was in relatie tot de geldende maatregelen.</p>
<p>Wijziging drank- en horecawet naar alcoholwet 2021 (biedingen)</p> <p>In 2021 wijzigt de drank- en horecawet naar de alcoholwet. Om dit op lokaal niveau goed te implementeren wordt er op het Team Veiligheid een training gevolgd en worden er voor de horecagelegenheden voorlichtingsbijeenkomsten en/of andere informatiemomenten georganiseerd. Daarnaast worden de vergunningverleners en toezichthouders in de loop van 2021 opgeleid om hun nieuwe taak uit te voeren.</p>	<p>Wijziging drank- en horecawet naar alcoholwet 2021 (biedingen)</p> <p>Vanwege de geldende coronamaatregelen in combinatie met een (langdurig) openstaande vacature zijn er omtrent dit onderwerp geen werkzaamheden geweest.</p>

<p>Doorontwikkeling haven beveiliging (biedingen)</p> <p>Met ingang van 2020 is, samen met de gemeente Gorinchem, het toezicht op de veiligheid rondom de zeehavenfaciliteiten uitbesteed aan het havenbedrijf Rotterdam. Het Havenbedrijf Rotterdam doet dit al voor de overige gemeenten met havenbedrijven in de regio Zuid-Holland Zuid en Rotterdam Rijnmond. Hiermee wordt de kennis en uitvoering van de Havenbeveiligingswet breed geborgd. Concreet betekent dit dat de uitvoerende werkzaamheden in het kader van de Havenbeveiligingswet worden uitgevoerd door de divisie Havenmeester van het Havenbedrijf Rotterdam. De burgemeester blijft uiteraard het bevoegd gezag. Het Havenbedrijf Rotterdam rapporteert jaarlijks de bevindingen aan het bevoegd gezag.</p>	<p>Doorontwikkeling haven beveiliging (biedingen)</p> <p>In de biedingen is hiervoor een jaarlijks terugkerend bedrag gevraagd. Voor dit bedrag worden de activiteiten uitgevoerd zoals opgevoerd in de linker kolom.</p>
--	--

Beleidsindicatoren

Vanaf de begroting 2017 moeten enkele beleidsindicatoren verplicht worden opgenomen in zowel de begroting als in de jaarstukken. De beleidsindicatoren zijn verdeeld over de programma's waar ze betrekking op hebben.

Nr.	Indicator	Hardinxveld - Giessendam		Gemeenten < 25.000 inw.		Bron		
		Begroting per. waarde	Rekening per. waarde	Begroting per. waarde	Rekening per. waarde			
1	Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	2018	0,3	2021	0,3	2021	0,6	CBS - Diefstallen
2	Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	2018	1,7	2021	3	2021	2,5	CBS - Criminaliteit
3	Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	2018	0,8	2021	0,3	2021	1,2	CBS - Diefstallen
4	Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	2018	3,7	2021	3,5	2021	4,5	CBS - Criminaliteit

Beschrijving

1. Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
2. Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
3. Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
4. Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid
<p>Risico's</p> <p>Door de exogene en marktontwikkelingen is er structureel €1,6 miljoen nodig om de basis van de VRZHZ op orde te houden. Met het Algemeen Bestuur worden gesprekken gevoerd om te bezien op welke manier er bezuinigingen kunnen worden gerealiseerd.</p>
<p>Vluchtelingen crisis</p> <p>Op dit moment is nog veel onduidelijk rondom de financiële stromen die betrekking hebben op de huidige crisis. De Veiligheidsregio heeft de opdracht gekregen om de declaratie van de kosten vluchtelingenopvang te coördineren en te verantwoorden. Welke kosten daar wel en niet onder vallen is nog niet duidelijk.</p> <p>Daarnaast maken gemeenten ook kosten voor leerlingenvoer, dagbesteding, verstrekken leefgeld. Onduidelijk is of dit via andere bekostigingslijnen gaat lopen of dat dit allemaal via de Veiligheidsregio gaat lopen. Ook onduidelijk is of alle kosten straks vergoed worden door het rijk en hoe we met niet declarabele kosten omgaan</p>

Het is aannemelijk dat dit een langdurige gaat worden en het noodzakelijk zal zijn om vanuit verschillende afdelingen een bijdragen geleverd zal moeten worden.
De continuïteit van de (crisis) organisatie is niet in gevaar gekomen maar er zijn op verschillende terreinen wel achterstanden ontstaan welke nu worden ingelopen.

Ontwikkelingen

De Veiligheidsregio Zuid-Holland-Zuid werkt aan van een informatieknooppunt voor actuele veiligheidsinformatie in Zuid-Holland Zuid. Het doel is om op de meldkamer een Multi Intelligence Center (MIC) te realiseren om 24/7 ondersteuning te bieden met real-time informatie over incidenten.

De nieuwe Omgevingswet beoogt het bereiken en in stand houden van een gezonde en veilige leefomgeving. De wet bundelt de regels over ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Integraal, duurzaam en burgerparticipatie vormen de uitgangspunten. De invoering van deze wet levert voor de Veiligheidsregio meerkosten op. Op dit moment is nog niet bekend hoe groot deze kosten zullen zijn.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma 3 Openbare orde en veiligheid	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
015 Brandweer	-1	0	-1	-1	0	-1	-1	0	-1	0	0	0
020 Integrale veiligheid	-1.879	10	-1.869	-2.043	10	-2.033	-2.039	29	-2.010	5	19	24
Saldo van baten en lasten	-1.879	10	-1.869	-2.044	10	-2.034	-2.039	29	-2.010	4	19	24
Mutaties reserves	0	16	16	-14	31	16	-14	31	16	0	0	0
Resultaat	-1.879	26	-1.853	-2.058	40	-2.018	-2.054	60	-1.994	4	19	24

- = Nadelig / += Voordelig

Programma 4 Verkeer en Vervoer

Beleidsverantwoording

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Verbeteren van de verkeersveiligheid</p> <p>We gaan door met het duurzaam veilig inrichten van onze wegen, waarbij we omwonenden meer willen betrekken.</p>	<p>Verbeteren van de verkeersveiligheid</p> <p>We gaan door met het duurzaam veilig inrichten van onze wegen, waarbij we omwonenden meer willen betrekken. Dit is niet beperkt tot één collegeperiode, maar een doorlopende actie.</p> <p>Op meerdere locaties zijn aanpassingen gedaan om de verkeersveiligheid te verbeteren. Vaak op verzoek of signalen van bewoners. Bijvoorbeeld de fietsoversteken bij de op- en afritten A15, drempels, plateaus of punaises in de Jonathan, Nieuwe Buurt, Bellefleur, Talmastraat, deel van Boven-Hardinxveld. Verder is de veiligheid van de overweg Giessenzoom verbeterd.</p> <p>Ook is de schoolroute in Boven-Hardinxveld zichtbaar en zo veiliger gemaakt.</p> <p>Met het schrijven van het nieuwe mobiliteitsplan zal een uitvoeringsagenda worden gemaakt. Ter voorbereiding hierop is een onderzoek uitgevoerd door Antea. Dit onderzoek heeft alle wegindelingen in de gemeente beoordeeld en gescoord op verkeersveiligheid. Deze onderzoeksresultaten kunnen in deze uitvoeringsagenda worden meegenomen. De resultaten van dit onderzoek zijn geduid in risicovolle wegen.</p> <p>Naast de inrichting van de weg is verkeersveiligheid ook gedrag gerelateerd. In onze gemeente zijn met het openen van de scholen alle verkeerslessen en programma's weer op aan het starten. Hiermee heeft elke school een of meerdere vormen van verkeerslessen. Denk hierbij aan school op seef, totally traffic en andere.</p>
<p>Bereikbaarheid: verminderen sluipverkeer, lobby, OV, snelfietsroute</p> <p>In regionaal verband hebben we een onderzoek gedaan om het sluipverkeer in kaart te brengen en oplossingsrichtingen te bepalen. Met politie en buurgemeenten is overleg nodig welke maatregelen geschikt zijn om sluipverkeer te ontmoedigen. We blijven de lobby A15 actief volgen waarbij wij insteken op de bereikbaarheid van Hardinxveld-Giessendam. We zetten in op een halte van de waterbus in Hardinxveld-Giessendam. Keuzemogelijkheden in het openbaar vervoer zorgen voor een beter bereikbare gemeente. Ook een snelle en comfortabele fietsroute als aantrekkelijk alternatief zal bijdrage aan een betere bereikbaarheid van de gemeente.</p>	<p>Bereikbaarheid: verminderen sluipverkeer, lobby, OV, snelfietsroute</p> <p>Wij hebben in de regio gevraagd om een onderzoek naar sluipverkeer. Dit verzoek is gehonoreerd en het onderzoek is uitgevoerd. Ook heeft een verdiepingsonderzoek plaatsgevonden.</p> <p>Wij participeren in de ambtelijke klankbordgroep en de Bestuurlijke Advies Groep van de MIRT-verkenning A15 waarbij het verbeteren van de bereikbaarheid van de regio (en dus ook Hardinxveld-Giessendam) wordt onderzocht.</p> <p>We zetten in op een halte van de waterbus in Hardinxveld-Giessendam. Blue Amigo, de nieuwe exploitant, ziet kansen om het waterbusnetwerk uit te breiden richting Hardinxveld-Giessendam. In een volgende collegeperiode zullen daar naar verwachting stappen voor worden gezet.</p> <p>De Merwede-Lingelijn is de belangrijkste ov-ader. De (uitbreiding van) de capaciteit heeft continu de aandacht. Ook een snelle en comfortabele fietsroute als aantrekkelijk alternatief zal bijdragen aan een betere bereikbaarheid van de gemeente. De voorkeursroute ligt langs de A15, maar er wordt ook een alternatieve route door de gemeente onderzocht voor het geval de voorkeursroute niet mogelijk blijkt. Dit loopt door naar de volgende collegeperiode</p>
<p>Verhogen kwaliteit straatbeeld</p> <p>Dit jaar zal het budget gebruikt worden voor de inzet van personele capaciteit om de basisinformatie i.v.m. actualisatie</p>	<p>Verhogen kwaliteit straatbeeld</p> <p>We beschikken sinds eind 2020 over een nieuw regionaal beheerpakket voor alle disciplines in de openbare ruimte. In het afgelopen jaar is dit pakket verder ingericht, zodat we dit nu</p>

<p>van het beheerplan op orde te krijgen en een inhaalslag met beheer te maken.</p>	<p>kunnen gebruiken als basis voor plannen en voor de actualisatie van beheerplannen. In deze plannen krijgt verhoging van de kwaliteit van het straatbeeld een plaats. Als voorbeeld hiervan zijn voorstellen voor verhoging van de kwaliteit van het straatbeeld voor het onderdeel groen opgenomen in het concept-groenbeleidsplan dat recent vastgesteld is. De raad heeft vanaf 2021 extra middelen beschikbaar gesteld voor een goede woonomgeving. De inzet hiervan wordt in 2022 verder uitgewerkt.</p>
<p>Beheerplan kunstwerken</p> <p>Hiervoor wordt een inventarisatie gemaakt van alle kunstwerken, zowel kwalitatief als kwantitatief. Op basis hiervan wordt een uitvoeringsplanning gemaakt van onderhoudswerkzaamheden en een bijbehoren financiële planning. Verder wordt op basis van het beheerplan ook een vervangingsplan gemaakt voor de komende jaren. De planning is om het plan in 2022 gereed te hebben.</p>	<p>Beheerplan kunstwerken</p> <p>Al de kunstwerken zijn in december 2021 via een quick-scan geïnspecteerd. Dit is gebeurd o.b.v. criteria: functionaliteit, schadebeelden en restlevensduur. Nu kunnen er maatregelen worden bepaald voor de korte- middellange en lange termijn inclusief ramingen. Ook blijkt daaruit of er nadere onderzoeken noodzakelijk zijn. Dit voor de volledige input voor het nieuwe Kunstwerken Beleidsplan 2022 en verder. Urgente onderhoudswerkzaamheden zijn al begin 2022 opgestart.</p>
<p>Uitvoering projecten uit nieuw mobiliteitsplan/gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP) (biddingen)</p> <p>Het huidige GVVP loopt af. In de reserve Verkeersveiligheid is voor 2021 budget geormerkt voor het opstellen van een nieuw mobiliteitsplan. Met het gevraagde budget willen we projecten en nieuwe werkzaamheden die voortvloeien uit dit mobiliteitsplan realiseren.</p>	<p>Uitvoering projecten uit nieuw mobiliteitsplan/gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP) (biddingen)</p> <p>Vanwege capaciteitsproblemen is het nieuwe mobiliteitsplan niet in 2021 opgesteld, waardoor er ook nog geen uitvoering is gegeven aan projecten die uit dit plan voortkomen. Het opstellen van het nieuwe Mobiliteitsplan is begin 2022 opgestart.</p>
<p>Parkeernormennota (biddingen)</p> <p>We willen een parkeernormennota opstellen, die als onderlegger kan dienen voor ruimtelijke ontwikkelingen. Met deze nota heeft de gemeente een toetsingsinstrument voor ruimtelijke initiatieven. Het gevraagde budget wordt ingezet om de opdracht voor het opstellen van deze nota extern in de markt te zetten.</p>	<p>Parkeernormennota (biddingen)</p> <p>De parkeernormennota is in eigen beheer opgesteld. De nota is in het tweede kwartaal 2022 ter vaststelling aangeboden aan ons college.</p>

Beleidsindicatoren

Vanaf de begroting 2017 moeten enkele beleidsindicatoren verplicht worden opgenomen in zowel de begroting als in de jaarstukken. De beleidsindicatoren zijn verdeeld over de programma's waar ze betrekking op hebben.

Op dit programma zijn geen beleidsindicatoren van toepassing.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

MerwedeLingelijn (M.L.L.) Beheer B.V.	
Risico's	
De BV is opgericht ten behoeve van de aanleg en aanpassing van haltes langs de MerwedeLingelijn. Alleen in Gorinchem moet nog een halte gebouwd worden. Alle overige werkzaamheden zijn afgerond. De kosten van de aanleg van de haltes in onze gemeente zijn binnen het beschikbare krediet gebleven. De kosten die de BV nog maakt zijn voor rekening van de gemeente Gorinchem. Voor onze gemeente zijn er geen risico's.	
Ontwikkelingen	
Na afronding van de laatste aan te leggen halte in Gorinchem wordt de BV opgeheven, omdat het project, waarvoor de BV is opgericht, dan is afgerond.	

Gemeenschappelijke Regeling Bureau Openbare Verlichting	
Risico's	
In een eerder stadium is er een risico gemeld dat er mogelijk gevolgen waren voor de kwaliteit van de dienstverlening vanwege een wisseling in het management van BOVL. Met het aanstellen van een nieuwe manager per 1 september 2021 is er juist een zichtbare verbetering ingezet op de dienstverlening en is er geen sprake meer van een risico.	
Ontwikkelingen	
Geen.	

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma 4 Verkeer en vervoer	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
025 Waterkering en afwatering	-393	0	-393	-230	0	-230	-233	0	-233	-3	0	-2
030 Wegen, straten en pleinen	-2.180	70	-2.111	-2.173	105	-2.069	-1.914	145	-1.769	259	41	300
035 Haven	-33	57	24	-33	20	-13	-34	28	-6	-1	8	7
040 Veerdienst	-94	0	-94	-105	0	-105	-97	0	-97	9	0	9
Saldo van baten en lasten	-2.701	127	-2.574	-2.542	125	-2.417	-2.278	173	-2.105	264	48	313
Mutaties reserves	-800	1.230	430	-1.632	1.781	149	-1.632	1.537	-95	0	-244	-244
Resultaat	-3.502	1.357	-2.145	-4.174	1.905	-2.269	-3.910	1.710	-2.200	264	-195	69

- = Nadelig / + = Voordelig

Programma 5 Ondernemen en Bedrijvigheid

Beleidsverantwoording

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Het versterken van de lokale economie waaronder ZZP'ers</p> <p>We continueren de overlegstructuren met het bedrijfsleven en kijken daarbij hoe we in kunnen spelen op behoeftes en ontwikkelingen. De uitvoering van de Economische visie 2020-2024 en het bijbehorende actieprogramma zijn daarbij de leidraad. Verder organiseren we netwerkbijeenkomsten met ZZP'ers en faciliteren we initiatieven die bijdragen aan een beter ondernemersklimaat voor deze groep ondernemers.</p>	<p>Het versterken van de lokale economie waaronder ZZP'ers</p> <p>De focus lag in 2021 op het onderzoeken en oprichten van een ondernemersfonds. Samen met de Stuurgroep Economische Visie en andere ondernemers en belanghebbenden is nagedacht over en gewerkt aan dit initiatief. Per 1-1-2022 is dit fonds een feit. Daarmee hebben we onder meer uitvoering gegeven aan de wens uit de Economische visie om de organisatiegraad onder ondernemers verder te versterken.</p> <p>Vanwege corona zijn er geen fysieke bijeenkomsten voor ZZP'ers geweest.</p>
<p>Verlevendiging van het centrum</p> <p>We onderzoeken of er alternatieven zijn voor een BIZ en faciliteren daarbij initiatieven vanuit het Centrummanagement. Verder gaan we in gesprek met verhuurders om leegstand zoveel mogelijk tegen te gaan.</p>	<p>Verlevendiging van het centrum</p> <p>Er heeft gedurende het jaar nauw overleg plaatsgevonden met het centrummanagement over het ondernemersfonds. Het mogelijk maken van initiatieven in het centrum is een belangrijk onderwerp geweest binnen deze gesprekken. Dit heeft uiteindelijk ook nadrukkelijk een plaats gekregen in de gemaakte afspraken met het bestuur van het ondernemersfonds.</p> <p>Gesprekken met verhuurders en potentiële huurders hebben op de achtergrond plaatsgevonden op het moment dat er signalen van mogelijke leegstand binnenkwamen.</p>
<p>Behoud van jongeren in de gemeente door aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt</p> <p>We blijven aangesloten bij de verbindingen in de Triple-Helix en bewaken daarbij de voortgang van de maritieme opleiding in de Drechtsteden. Daarnaast organiseren we de Techniekroute en onderzoeken we de mogelijkheden van een werksafari.</p>	<p>Behoud van jongeren in de gemeente door aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt</p> <p>We bleven aangesloten bij de bestaande Triple-Helixverbindingen. Daarnaast zijn we als gemeente ook aangesloten bij het Maritiem TechPlatform (MTP): een samenwerking tussen onderwijs, overheid en bedrijfsleven gericht op het vergroten van de innovatiekracht van de maritieme sector en de groei van het aantal goed opgeleide vakmensen in de regio's Rotterdam-Rijnmond en Drechtsteden.</p> <p>De Techniekroute kon door Corona helaas niet doorgaan.</p>

Beleidsindicatoren

Vanaf de begroting 2017 moeten enkele beleidsindicatoren verplicht worden opgenomen in zowel de begroting als in de jaarstukken. De beleidsindicatoren zijn verdeeld over de programma's waar ze betrekking op hebben.

Nr.	Indicator	Hardinxveld - Giessendam				Gemeenten < 25.000 inw.		Bron
		Begroting per. waarde		Rekening per. waarde		Rekening per. waarde		
5	Funciemenging	2019	53,1	2020	53,5	2020	48,6	CBS BAG / LISA - bewerking ABF Research
6	Vestigingen	2019	124,1	2020	126,3	2020	165,4	
7	Banen	2019	758,6	2020	757,9	2020	666,3	CBS Bevolkingsst. / LISA - bew. ABF Research
8	Netto arbeidsparticipatie	2019	72,9	2020	72,1	2020	69,3	

Beschrijving

5. De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er even veel woningen als banen.

6. Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
7. Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
8. Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

OASEN N.V
Risico's
Het risico voor de gemeente beperkt zich tot het verworven aandelenkapitaal (€ 8.190).
Ontwikkelingen
<p>Door sterk in te zetten op verbetering en innovatie, wil Oasen een sprong op kwalitatief gebied maken. Nog beter drinkwater, een nog beter transportsysteem en nog betere klantinteractie. Vanuit de overtuiging dat dit goed haalbaar is: Beter is Mogelijk. Dat doet Oasen door de verantwoordelijkheid en het vakmanschap van haar mensen centraal te stellen, te benutten en te stimuleren. Met zijn allen vormen ze een autoriteit op het gebied van drinkwater. Samen met anderen ontwikkelen zij die kennis verder en bouwen zij collectief aan een betere maatschappij.</p> <p>Het meerjarenplan 2016-2020 (Beter is Mogelijk) is opgebouwd uit zeven zaken die klanten, medewerkers en andere belanghebbenden van Oasen kunnen verwachten. Men kan van Oasen verwachten dat zij:</p> <ul style="list-style-type: none"> • altijd onberispelijk drinkwater leveren; • drinkwater verrassingsvrij leveren; • goede service leveren; • bewust en kritisch omgaan met onze kosten; • duurzaam drinkwater leveren; • betrokken en vakkundig zijn; • een betrouwbare partner zijn voor onze omgeving.

Stedin Groep N.V.
Risico's
De voorgenomen verduurzaming van de gebouwde omgeving heeft mogelijk forse investeringen tot gevolg. Voor deze investeringen heeft Stedin kapitaal nodig, waarbij inmiddels een traject is doorlopen om het kapitaal met € 200 miljoen te versterken. Hardinxveld-Giessendam heeft ervoor gekozen om hierin niet deel te nemen. De totale behoefte aan kapitaal bedraagt. € 750 miljoen tot € 1 miljard, waarvan dus in eerste aanleg € 200 miljoen is uitgevraagd. In de komende jaren zal mogelijk extra kapitaal uitvraag bij de deelnemende gemeenten worden uitgezet. Er bestaat tevens een risico dat de dividenduitkering lager uitvalt dan verwacht.
Ontwikkelingen
<p>Stedin groep bestaat formeel sinds 1 februari 2017, de datum waarop Eneco Groep gesplitst is. Vanaf die datum staan er twee gezonde bedrijven; Eneco groep met bedrijfsonderdelen die zich richten op productie, handel en levering van energie. en Stedin Groep, een netwerkbedrijf dat erop gericht is om te zorgen dat de energievoorziening betrouwbaar en betaalbaar blijft en het nieuwe energiesysteem gerealiseerd en gefaciliteerd wordt. De aandelen in Eneco zijn in 2020 verkocht, waarmee alleen Stedin als belang resteert.</p> <p>Het aandeel van hernieuwbare energie in de elektriciteitsopwekking neemt gestaag toe. Steeds meer huishoudens en bedrijven installeren zonnepanelen op het dak van hun pand. Daarnaast is de afgelopen jaren fors geïnvesteerd in windenergie, zon energie uit biomassa en andere duurzame energiebronnen. Stedin voorziet als netwerkbeheerder dat vanwege deze ontwikkelingen de komende jaren fors zal moeten worden geïnvesteerd. In samenspraak met de aandeelhouders worden mogelijkheden verkend voor de financiering van deze investering.</p>

ROM-S Beheer B.V.
Risico's
Het maximale risico is het deelnamekapitaal.
Ontwikkelingen
Met de ontwikkelingen van ROM-S C.V. (zie toelichting bij ROM-S C.V.) kan ook de B.V. mogelijk eind 2022 worden geliquideerd.

ROM-S C.V
Risico's
Het maximale risico is het deelnamekapitaal in ROM-S Beheer B.V. en het commanditair kapitaal in ROM-S C.V.
Ontwikkelingen
De onderhandelingen met betrekking tot de uitgifte van gronden op bedrijventerrein Schelluinen-West liepen door. Inmiddels heeft ROM-S een begin gemaakt met de voorbereiding van fase 2 van Schelluinen-West, waarbij het bestemmingsplan in 2022 door de gemeenteraad van Molenlanden is vastgesteld. Naar verwachting zal eind 2022 de overdracht naar de gemeente Molenlanden worden gerealiseerd en kan de ROM-S C.V. worden geliquideerd, waarbij zowel het eigen vermogen als de reserves aan de gemeentelijke deelnemingsvennootschappen plaats kan vinden.

Gemeenschappelijke exploitatie maatschappij De Blauwe Zoom beheer B.V
Risico's
N.v.t. Besloten vennootschap is beherend vennoot voor GEM De Blauwe Zoom C.V.
Ontwikkelingen
Op 25 februari 2014 is de B.V. opgericht. De BV is houdster van een deel van de aandelen (2%) van GEM De Blauwe Zoom C.V. Voor een toelichting wordt verwezen naar GEM De Blauwe Zoom C.V..

Gemeente Hardinxveld-Giessendam Deelneming BV
Risico's
Niet van toepassing, Besloten vennootschap is beherend vennoot voor GEM De Blauwe Zoom C.V. en ROM-S C.V..
Ontwikkelingen
Op 25 februari 2014 is de B.V. opgericht. De BV is houdster van een deel van de aandelen (2%) van GEM De Blauwe Zoom C.V. Voor een toelichting wordt verwezen naar GEM De Blauwe Zoom C.V.

GEM De Blauwe Zoom C.V.
Risico's
De GEM draagt alle risico's voor de ontwikkeling in De Blauwe Zoom. Risico's omvatten variaties in de prijs van het bouw- en woonrijpmaken, een verminderde exploitatiebijdrage door particulieren in de zuidstrook als zij niet tot ontwikkeling over gaan, een vertraging van het uitgiftetempo en het niet beheersen van de plankosten. Daar staat tegenover dat er ook grote kansen in de ontwikkeling zijn. Door toepassing van de btw-handelswijze op resterende deelgebieden wordt het opbrengend vermogen van die deelgebieden flink verhoogd, door optimalisatie van het programma kan er een hogere opbrengst worden gerealiseerd. In beginsel is het positieve saldo in de grondexploitatie voor GEM de Blauwe Zoom dekkend voor alle risico's.
Ontwikkelingen
Het totale gebied bestaat uit circa 534 te ontwikkelen woningen. Voor de eerste fase (deelgebieden 1b, 2, 3, 7, 8 en 10) is in 2015 een bestemmingsplan onherroepelijk geworden. Voor de tweede fase is momenteel een bestemmingsplan in voorbereiding.

Vrijwel alle deelgebieden uit het huidige bestemmingsplan zijn afgerond. Alleen deelplan 3(b) is nog niet ontwikkeld. Deelplan 3b wordt onderdeel van de uitbreiding van het bestemmingsplan naar Blauwe Zoom West.

In de 2e helft van 2021 is de ontwikkeling van het deelplan ons dorp in uitvoering genomen en heeft er voorbelasting plaatsgevonden. Tevens zijn de woningen in de verkoop gegaan.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma 5 Ondernemen en bedrijvigheid	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
045 Economie	-237	70	-167	-268	79	-189	-256	83	-172	12	4	17
050 Weekmarkt	-35	38	2	-35	38	3	-23	30	7	12	-8	4
055 Beleggingen	-5	70	65	-5	93	88	-1	93	92	3	0	3
Saldo van baten en lasten	-277	178	-100	-308	210	-98	-280	207	-74	27	-3	24
Mutaties reserves	0	0	0	0	10	10	0	6	6	0	-4	-4
Resultaat	-277	178	-100	-308	220	-88	-280	213	-68	27	-7	20

- = Nadelig / + = Voordelig

Programma 6 Scholing

Beleidsverantwoording

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Geen onderwerpen in het collegeprogramma opgenomen, die verband houden met dit programma.</p>	<p>We hebben, na evaluatie van het onderwijsachterstanden-beleid, een start gemaakt met intensieve inzet op het non-bereik in de gemeente en op het monitoren. Dit is noodzakelijk om beleid te kunnen definiëren naar die mogelijke behoefte ... Het Nationaal Programma Onderwijs (NP-Middelen) vanuit het rijk worden in de gemeente ingezet om de onderwijsachterstanden die ontstaan zijn tijdens de Covid periode zoveel mogelijk in te perken. De gemeente heeft een werkgroep met het onderwijs samengesteld waarin gezamenlijke keuzes tot stand komen.</p> <p>Er zijn extra middelen vanuit het Rijk om intensiever de gastouders te inspecteren, een plan van aanpak om dit over twee jaar voor het volledige gastouderbestand te doen is afgestemd met de Inspectie.</p> <p>We hebben voor de subsidieaanvragen en regelingen een nieuwe werkwijze in 2022 die ervoor zorgt dat er éénmalig een subsidiebedrag wordt verstrekt aan de aanbieders van VE.</p> <p>Een tweetal schoolbesturen heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid rijkssubsidie school-ventilatie aan te vragen. De subsidie omvat 30% van de kosten en de besturen dragen zelf de rest bij. De gemeente heeft de subsidie aangevraagd, verstrekt en legt verantwoording hierover af in afstemming met de schoolbesturen. De ventilatievoorzieningen zijn gedeeltelijk in 2021 getroffen en zullen in 2022 worden afgerond</p> <p>In het Meerjarenperspectief Onderwijshuisvesting is rekening gehouden met vervangende nieuwbouw voor De Driemaster en de Lichtus. Gemeente en schoolbesturen zitten op 1 lijn voor de realisatie van gezamenlijke nieuwbouw. Nieuwe leerlingenprognoses zullen de basis vormen voor de te realiseren omvang en passende locatie.</p>

Beleidsindicatoren

Vanaf de begroting 2017 moeten enkele beleidsindicatoren verplicht worden opgenomen in zowel de begroting als in de jaarstukken. De beleidsindicatoren zijn verdeeld over de programma's waar ze betrekking op hebben.

Nr.	Indicator	Hardinxveld - Giessendam				Gemeenten < 25.000 inw. Rekening per. waarde	Bron	
		Begroting per. waarde		Rekening per. waarde				
9	Absoluut verzuim	2018	0	2019	0	2019	1,7	DUO/Ingrado
10	Relatief verzuim	2018	7	2019	9	2019	19	DUO/Ingrado
11	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	2018	1	2020	1,2	2020	1,3	DUO/Ingrado

*1 in de begroting was de indicator gebaseerd per 1.000 inwoners in de categorie 5-18 jaar.

Beschrijving

9. Het aantal leerplichtigen en/of kwalificatieplichtige jongeren dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.
10. Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend.
11. Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Dit programma bevat geen verbonden partijen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma 6 Scholing	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
060 Onderwijs	-69	0	-69	-64	0	-64	-65	0	-65	-2	0	-2
065 Onderwijs algemeen	-442	152	-290	-484	199	-285	-414	137	-277	70	-62	8
070 Huisvesting onderwijs	-603	38	-565	-731	152	-579	-525	44	-482	206	-108	97
Saldo van baten en lasten	-1.114	190	-924	-1.278	351	-927	-1.005	181	-824	274	-170	104
Mutaties reserves	-40	50	9	-125	125	0	-125	125	0	0	0	0
Resultaat	-1.155	240	-915	-1.403	476	-927	-1.129	306	-823	274	-170	104

- = Nadelig / + = Voordelig

Programma 7 Samenleven

Beleidsverantwoording

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Sport en bewegen via MAG en Sportagenda</p> <p>Wij zetten sporten en bewegen samen met de betrokken partners in Hardinxveld-Giessendam op de kaart door uitvoering te geven aan de Sportagenda en het Lokale Sportakkoord 'Beweeg mee(r)', als onderdeel van de MAG. Betrokken partners worden gestimuleerd in het opzetten van initiatieven vanuit het Sportakkoord, om zodoende de gezondheid en vitaliteit van de inwoners te bevorderen en zo veel mogelijk inwoners te laten sporten. Om de verbinding tussen sportaanbieders en maatschappelijke partners te stimuleren, richten we een jaarlijks terugkerend Sportplatform op. We continueren de inzet van de buurtsportcoaches gericht op het creëren van voldoende sport- en beweegaanbod voor alle doelgroepen.</p>	<p>Sport en bewegen via MAG en Sportagenda</p> <p>In 2021 hebben we de uitvoering van het sportbeleid voortgezet. Vanuit het uitvoeringsbudget van het lokaal Sportakkoord zijn er door verenigingen, inwoners en buurtsportcoaches diverse activiteiten tot uitvoering gebracht om de gezondheid en vitaliteit van inwoners te bevorderen. Door de Coronamaatregelen hebben we in 2021 weinig uitvoering kunnen geven aan sportevenementen en – waardering, zoals omschreven in de Sportagenda. Wel is ingezet op het versterken van het onderlinge contact. In november 2021 zijn diverse sportaanbieders, de buurtsportcoaches en de gemeente digitaal bijeen gekomen om met elkaar ideeën uit te wisselen over samenwerking. Hieruit zijn nieuwe onderlinge verbindingen ontstaan.</p>
<p>Verbeteren zwemvaardigheid jeugd tot 12 jaar</p> <p>We maken werkafspraken tussen gemeente, scholen, Sociaal Team en het zwembad om de zwem-vaardigheid van kinderen tot 12 jaar te vergroten. Met een inventarisatie via de scholen brengen opnieuw we de doelgroep en eventuele belemmeringen in beeld. We zoeken samenwerking met één of meer steunfondsen om financiële belemmeringen voor het behalen van een zwemdiploma weg te nemen. Ten slotte onderzoeken we de mogelijkheden voor het organiseren van kleinere zwemklassen.</p>	<p>Verbeteren zwemvaardigheid jeugd tot 12 jaar</p> <p>Via diverse mediakanalen deelden we in het najaar van 2020 een bericht over de mogelijkheden voor zwemles. Uit deze oproep zijn meerdere gezinnen met oudere kinderen (groep 5 t/m 8) samen met zwembad De Duikelaar tot een passend aanbod gekomen. In 2021 had het reduceren van de fors opgelopen wachtlijst voor het zwemonderwijs – als gevolg van de coronamaatregelen – prioriteit. Zo werden vanaf september 2021 extra uren aan het lesrooster toegevoegd en een extra instructeur ingezet. Het bieden van maatwerk, indien er belemmeringen zijn voor het behalen van een zwemdiploma, heeft blijvend aandacht gekregen.</p>
<p>Keuze in beheersvorm sporthallen Appelgaard en Wielewaal</p> <p>Eind 2020 wordt definitief bekend of het verplaatsen van de korfbalvelden naar de Bellefleur (bij sporthal de Appelgaard) stedenbouwkundig en civieltechnisch haalbaar is. Als deze duidelijkheid er is, kunnen we ook verder onderzoeken of het overdragen van zowel de Appelgaard als de Wielewaal aan verenigingen haalbaar is. Het is ook mogelijk dat alleen de Wielewaal in 2021 verder wordt onderzocht om over te dragen.</p>	<p>Keuze in beheersvorm sporthallen Appelgaard en Wielewaal</p> <p>Het college heeft besloten de huidige, gemeentelijke, vorm van beheer en exploitatie voort te zetten. Eind 2020 is besloten de korfbalvelden niet te verplaatsen naar de Bellefleur, omdat dit stedenbouwkundig en civieltechnisch niet haalbaar is. Voorts is er onderzoek gedaan naar de wenselijkheid en mogelijkheden voor het aanpassen van de beheersvorm van de sporthallen. Dit onderzoek is uitgevoerd met participatie door de hoofdgebruiker. Geconstateerd is dat er geen behoefte is aan wijziging van de beheersvorm en is dit onderzoek afgesloten.</p>
<p>Beoordeling particulier initiatief buitenzwembad</p> <p>Met twee nieuwe initiatiefnemers is een intentieovereenkomst gesloten. In het kader van deze overeenkomst vindt opnieuw een oriëntatie plaats vanuit de markt voor een invulling van het zwembadterrein. Mogelijke combinaties van functies worden daarbij onderzocht, waarvan een buitenbad onderdeel uitmaakt. Door het OnderzoeksCentrum Dordrecht is in relatie tot een buitenbad een onderzoek uitgevoerd onder de inwoners van de gemeente. De gemeenteraad is in dit traject betrokken. De onderzoeksresultaten zijn aan college en gemeenteraad gepresenteerd. Volgende stap is tezamen met de initiatiefnemers het ruimtelijke vervolgtraject op te pakken. Te beginnen met het opstellen van een Programma van Eisen, gevolgd door een inrichtingsplan. Bij consensus over privaatrechtelijke en publiekrechtelijke uitgangspunten start een planprocedure.</p>	<p>Beoordeling particulier initiatief buitenzwembad</p> <p>Met de initiatiefnemers wordt bekeken of het haalbaar is om het buitenbad opnieuw te kunnen openen. Er is een inwonersenquête uitgevoerd en gepresenteerd aan de gemeenteraad. De rol van de gemeente is om de planvorming te beoordelen op aanvaardbare risico's waar het gaat om (toekomstige) financiële lasten. Er is in de afgelopen periode een programma van eisen opgesteld. Dit is tezamen met een concept inrichtingsplan in 2021 gepresenteerd aan de gemeenteraad. De aandachtspunten van de raad zijn in de plannen verwerkt en worden begin 2022 samen met de planopzet en de eerste financiële verkenning aan de raad gepresenteerd. Definitieve besluitvorming vindt plaats na de verkiezingen waarna bij positieve besluitvorming de ruimtelijke procedure kan starten.</p>

<p>Samenhangend aanbod dagrecreatie</p> <p>Er komt steeds meer aandacht voor dagrecreatie. Het initiatief rondom het buitenbad is daar onderdeel van. Naar aanleiding van de biedingen zal het college de keus maken om hier al dan niet op personeelsgebied inzet op te plegen. De stip op de horizon is om samen met de lokale ondernemers te komen tot een samenhangend aanbod dagrecreatie. Dit is ook meegenomen in de lokale economische visie.</p>	<p>Samenhangend aanbod dagrecreatie</p> <p>Een samenhangend geheel aan recreatieve maatregelen treffen om meerdere gebieden in Hardinxveld-Giessendam aantrekkelijk te maken voor extensieve dagrecreatie mogelijk te maken, waaronder het omleggen van het wandelpad Giessenzoom, aanleggen van een visplaats en plaatsen van een picknicktafel.</p> <p>Bij eventuele aanpassingen van de Spoorweg fiets-/recreatie-route(s) betrekken.</p> <p>Bij vrijkomende percelen langs de A15 als gevolg van Basisnet Weg bezien of deze geheel of gedeeltelijk benut kunnen worden voor verbetering wandelroute. Hierover wordt overleg gevoerd met Rijkswaterstaat.</p> <p>We gaan het gesprek aan met het Waterschap om de openingstijden van de sluisjes te verruimen.</p>
<p>Vergroten toegankelijkheid cultuurhistorie en – erfgoed</p> <p>Naar aanleiding van de biedingen zal het college de keus maken om hier al dan niet op personeelsgebied inzet op te plegen. Als deze inzet gepleegd kan worden zal er eerst een inventarisatie van kunstwerken buiten als wel in het gemeentehuis plaatsvinden. Vanuit die inventarisatie zal een plan worden gemaakt om de toegankelijkheid van de cultuurhistorie te vergroten. De plaatselijke partijen, Stichting dorpsbehoud, Historische vereniging, Museum de Koperen Knop en de bibliotheek Aan Zet zullen gevraagd worden hierin een rol te vervullen.</p>	<p>Vergroten toegankelijkheid cultuurhistorie en – erfgoed</p> <p>Voor activiteiten kan er door diverse partijen een beroep op de MAG worden gedaan.</p> <p>Als gemeente brengen we diverse maatschappelijke partners, verenigingen en instellingen die actief zijn op het gebied van cultuur en erfgoed samen.</p> <p>Daarnaast brengen we de gemeentelijke kunstwerken in kaart, zowel in de openbare ruimte als binnen het gemeentehuis.</p>
<p>Verbeteren en aanleggen speel- en ontmoetingsplekken</p> <p>De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 26 januari 2012 het Speelruimteplan “Buiten spelen, ja leuk” 2012 - 2021 vastgesteld. Voor de uitvoering van het speelruimteplan is vanaf 2012 jaarlijks een uitvoeringsplan met meerjarenplanning opgesteld en door het college vastgesteld. Hierbij is invulling gegeven aan de opdracht uit het raadsbesluit om in te zetten op; reguliere vervanging en onderhoud van speeltoestellen, en wegwerken van achterstanden door aanpassing/vernieuwing.</p> <p>Waar de afgelopen jaren vooral op het renoveren van bestaande speelplekken/speelvelden is ingezet komt er nu iets meer ruimte voor het aanleggen van nieuwe speelplekken. Afgelopen jaar is er aan de Merwedestraat een nieuwe speelplek voor kinderen van 0 tot 6 jaar gerealiseerd. Ook is er aan het Peulenplein een voetbalkooi aangelegd gefinancierd buiten het speelruimteplan om.</p> <p>De kinderen en jongeren maken met veel plezier gebruik van deze nieuwe voorzieningen!</p> <p>Jaarlijks wordt een uitvoeringsplan opgesteld waarin de planning wordt gevolgd en eventuele afwijkingen hierop worden gemotiveerd. Ook wordt er gemonitord of de planningen worden gehaald en of er invulling kan worden gegeven aan initiatieven die vanuit de bewoners worden ontvangen.</p> <p>Speelplekken moedigen aan om te bewegen en stimuleren sociale ontmoetingen. Om in vulling te geven aan de ambities zoals verwoord in het speelruimteplan zal het uitvoeringsbudget worden afgestemd op deze ambities. Het speelruimteplan is bij vaststelling in 2012 met een tekort op het uitvoeringskrediet vastgesteld. Vanaf 2021 zal er jaarlijks extra krediet aan het bestaande uitvoeringskrediet worden toegevoegd waardoor er meer ruimte ontstaat voor het uitvoeren van de ambities die zijn verwoord in het speelruimteplan. We gaan door met de uitvoering van het speelruimteplan, waarmee we de leefomgeving verrijken met speelplekken, nieuwe speelplekken en speelvelden realiseren, en ontmoetingsplekken voor de oudere jeugd aanleggen en verbeteren.</p> <p>In 2021 zal worden gestart met een evaluatie van het plan als opmaat voor een herziening van het speelruimteplan.</p>	<p>Verbeteren en aanleggen speel- en ontmoetingsplekken</p> <p>In het door het college van burgemeester en wethouders vastgestelde uitvoeringsplan voor 2012 en volgende jaren is invulling gegeven aan de opdracht uit het raadsbesluit om de uitvoering en de kosten te spreiden over de onderdelen: reguliere vervanging en onderhoud, achterstand en aanpassing/vernieuwing. Jaarlijks wordt een uitvoeringsplan opgesteld waarin de planning wordt gevolgd en eventuele afwijkingen hierop worden gemotiveerd en wordt gemonitord of de planningen worden gehaald.</p> <p>In 2021 zijn volgens het uitvoeringsplan van 2020 de volgende speelplekken gerenoveerd of nieuw aangelegd:</p> <ul style="list-style-type: none"> * bij het speelveld nabij 't Dok zijn aanpassingen uitgevoerd aan het hekwerk. * bij natuurspeeltuin 't Weitje is het houtwerk opgeknapt en * bij speelplek Lange Griendsweer / Tielensweer is het ontwerp gereed gekomen. Er is gekeken of er bestaand oppervlak verharding kon worden omgevormd naar speelplek en/ of groen. Er is een nieuwe verdeling gemaakt. De renovatie van de nieuwe speelplek wordt voorbereid en we hopen deze voor de zomer van 2022 aan te leggen. <p>Het uitvoeringsplan van 2021 is deels uitgevoerd.</p> <ul style="list-style-type: none"> * Bij het trapveld aan het Peulenplein het hekwerk aangepast en is er een net over de kooi aangebracht * Is de calisthenicsbaan aan de Schapedrift uitgebreid met enkele toestellen en * Is gestart met de voorbereiding van de nieuwe speelplek Binnendams en het verplaatsen van de speelplek van de Emmastraat naar de Prins Hendrikstraat. <p>De evaluatie van het speelruimteplan is in 2021 niet opgepakt vanwege capaciteitsgebrek. In 2022 zullen we die evaluatie gaan doen als opmaat voor het herzien van het huidige speelruimteplan.</p>

Beleidsindicatoren

Vanaf de begroting 2017 moeten enkele beleidsindicatoren verplicht worden opgenomen in zowel de begroting als in de jaarstukken. De beleidsindicatoren zijn verdeeld over de programma's waar ze betrekking op hebben.

Nr.	Indicator	Hardinxveld - Giessendam				Gemeenten < 25.000 inw.		Bron
		Begroting per. waarde		Rekening per. waarde		Rekening per. waarde		
12	Niet-sporters	2016	57,6	2020	58,2	2020	50,5	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM

Beschrijving

12. Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Dit programma bevat geen verbonden partijen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma 7 Samenleven	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
075 Bibliotheek	-16	65	49	-31	65	34	-23	69	45	7	4	11
080 Kunst en cultuur	-50	0	-50	-75	25	-50	-29	8	-21	47	-17	29
085 Sport	-1.605	640	-965	-2.048	1.134	-914	-1.952	1.090	-861	96	-44	52
095 Openbaar groen	-151	10	-141	-149	12	-136	-153	14	-139	-5	2	-3
Saldo van baten en lasten	-1.821	714	-1.107	-2.302	1.236	-1.066	-2.157	1.181	-976	146	-55	90
Mutaties reserves	-181	187	6	-882	701	-181	-882	762	-120	0	61	61
Resultaat	-2.003	901	-1.101	-3.184	1.937	-1.248	-3.039	1.943	-1.096	146	6	152

- = Nadelig / + = Voordelig

Programma 8 Werk en inkomen

Beleidsverantwoording

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Arbeidsparticipatie: verbinding SDD, lokaal en sociaal team</p> <p>We blijven ons inzetten voor een goede verbinding tussen lokale en regionale voorzieningen. Het wordt voor gemeenten mogelijk om zelf data over het bijstandsbestand te raadplegen. Deze input gebruiken we voor gericht lokaal aanbod.</p> <p>Het aantal participatieplekken voor inwoners met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt houden we op peil. We gaan ons inzetten om alle participatieplekken te benutten. Onder andere door de leden van het Sociaal Team te informeren over de verschillende plekken die waardevol kunnen zijn voor inwoners die zij ondersteunen.</p>	<p>Arbeidsparticipatie: verbinding SDD, lokaal en sociaal team</p> <p>We hebben gesprekken gevoerd met de SDD over de bijstandsgerechtigden en het bestand van Hardinxveld-Giessendam, de achtergrond, de kansen en begeleiding richting werk en arbeidsparticipatie.</p> <p>Verder heeft de SDD voor Hardinxveld-Giessendam een digitaal Dashboard ingericht waar wij data over ons bijstandsbestand kunnen inzien.</p> <p>Tot slot hebben we met betrekking tot lokale participatieplekken opnieuw afspraken gemaakt met de match-unit om onze plekken optimaal te kunnen benutten en om zo nodig nieuwe plekken te werven.</p>
<p>Integratie en naar vermogen participeren</p> <p>Onze ambitie om statushouders te laten integreren in de Nederlandse cultuur en naar vermogen te laten participeren, is ook de basis de nieuwe wet Inburgering. Het uitgangspunt van de wet is dat iedereen snel en volwaardig meedoet in de Nederlandse maatschappij, liefst via betaald werk. De wet treedt naar verwachting op 1 juli 2021 in werking. Met deze wet krijgen gemeenten meer verantwoordelijkheden en een regiefunctie bij inburgering. Hier bereiden we ons op voor. Voorbeelden hiervan zijn de pilot waarbij een medewerker van het Sociaal Team als regievoerder optreedt, de aanbesteding van taal- en inburgeringslessen en de vormgeving van maatschappelijke begeleiding en het participatieverklarings-traject (traject over Nederlandse normen en waarden). Hierbij is het uitgangspunt de inburgering waar mogelijk lokaal in te vullen.</p>	<p>Integratie en naar vermogen participeren</p> <p>We hebben er voor gezorgd dat Hardinxveld-Giessendam klaar is om de nieuwe Wet Inburgering 2021, die per 1 januari 2022 in werking treedt, lokaal uit te voeren.</p> <p>Hiervoor hebben we met de SDD en de lokale partner VluchtelingenWerk een lokaal inburgeringstraject samengesteld, waarbij ons Sociaal Team is aangehaakt zodat de nieuwkomer snel en volwaardig mee kan doen en zijn weg weet te vinden in, niet alleen de Nederlandse maar zeker ook de Hardinxveld-Giessendamse samenleving</p>

Beleidsindicatoren

Vanaf de begroting 2017 moeten enkele beleidsindicatoren verplicht worden opgenomen in zowel de begroting als in de jaarstukken. De beleidsindicatoren zijn verdeeld over de programma's waar ze betrekking op hebben.

Nr.	Indicator	Hardinxveld - Giessendam				Gemeenten < 25.000 inw.		Bron
		Begroting per. waarde		Rekening per. waarde		Rekening per. waarde		
13	Achterstand onder jeugd - kinderen in uitkeringsgezin	2018	3	2020	3	2020	4	CBS - Beleidsinformatie Jeugd
14	Achterstand onder jeugd - werkloze jongeren	2018	1	2020	1	2020	1	CBS - Beleidsinformatie Jeugd

Beschrijving

- Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan.
- Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden (Sociale Dienst)												
Risico's												
<p>In 2020 zijn 2 transities ingezet die leiden tot een andere manier van samenwerken in de Drechtsteden. De huidige gemeenschappelijke regeling Drechtsteden wordt in 2021 omgevormd tot een klassieke GR sociaal domein. Daarnaast worden alle bedrijfsvoeringstaken zoals die tot nu toe waren ondergebracht bij het Servicecentrum Drechtsteden en de 'dochters' van de gemeenschappelijke regeling Drechtsteden overgeheveld naar de gemeente Dordrecht die deze taken vanaf 1 januari 2022 uitvoert als servicegemeente en via af te sluiten dienstverleningsovereenkomsten. Het uitgangspunt is om de taken 'as is' over te hevelen en vanaf dat startpunt te werken aan een nieuw stelsel van samenwerking. Deze transities moeten zorgen voor meer lokale regie en sturing, meer ruimte voor integraliteit binnen het sociaal domein en meer gelegenheid voor maatwerk en innovatie in zowel het sociaal domein als op de ondersteunende bedrijfsvoeringstaken van de gemeenten. Het doel is om te komen tot een samenwerking die past bij de inhoudelijke en financiële opgaven van de gemeenten in de Drechtsteden.</p>												
Ontwikkelingen												
<p>In 2021 is hard gewerkt aan de voorbereiding van deze transities die, vrij kort na de toetreding van Hardinxveld-Giessendam tot de Drechtsteden, vragen om een andere vorm van zakelijk opdrachtgeverschap en monitoring in onze gemeente. De transities vergen een behoorlijke bestuurlijke en ambtelijke inzet die zal doorlopen in 2022. In 2022 zal blijken hoe een en ander in de praktijk uitwerkt en wat de transities daadwerkelijk betekenen voor onze organisatie, waarbij een budget neutrale financiële transitie een belangrijk kader is dat onze gemeente aan de gemeente Dordrecht heeft meegegeven. Duidelijk is inmiddels wel dat dit voor zowel de gemeenteraad als voor de ambtelijke organisatie veel extra inzet zal vergen.</p> <p>Het Dagelijks Bestuur van de GR Sociaal en de GR Drechtwerk werken toe naar een samenvoeging. Hardinxveld-Giessendam is niet aangesloten bij Drechtwerk, maar bij Avres. Het is nog onduidelijk wat de consequenties van een samenvoeging zijn voor onze gemeente.</p>												

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma 8 Werk en inkomen	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
100 Sociaal Domein	-3.527	2.236	-1.291	-4.400	3.420	-980	-3.997	2.663	-1.334	403	-758	-354
Saldo van baten en lasten	-3.527	2.236	-1.291	-4.400	3.420	-980	-3.997	2.663	-1.334	403	-758	-354
Mutaties reserves	0	80	80	0	80	80	0	80	80	0	0	0
Resultaat	-3.527	2.316	-1.211	-4.400	3.500	-900	-3.997	2.743	-1.254	403	-758	-354

- = Nadelig / + = Voordelig

Beleidsverantwoording

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Een samenhangend aanbod van voorzieningen</p> <p>We onderzoeken welke inwoners met een ondersteuningsvraag nu niet in beeld zijn en proberen met nieuwe werkwijzen (pilots) deze inwoners te bereiken. Met de wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening breiden we de lokale aanpak van het Sociaal Team voor vroeg-signalering uit door de inzet van een medewerker die betalingsachterstanden signaleert en vervolgens ook actief hulp biedt. Ook zetten we de transformatie/doorontwikkeling van het sociaal team verder door. Daarnaast zetten we in op een samenhangend aanbod van lokale en regionale ondersteuningsmogelijkheden, inclusief een sociale kaart.</p>	<p>Een samenhangend aanbod van voorzieningen</p> <p>De pilot ouderenconsultatiebureau is in 2021 van start gegaan en duurt twee jaar.</p> <p>In 2021 is verder gewerkt aan de doorontwikkeling van het sociaal team. Jeugdhulp naar de voorkant is ingezet, er zijn voorbereidingen getroffen om inburgering op te nemen als onderdeel van het sociaal team, en vroeg signalering van schulden is van start gegaan. Verder zijn er voorbereidingen getroffen voor uitbreiding van de Waakvlam. We hebben de samenwerking tussen de jeugdgezondheidszorg en het sociaal team geïntensifieerd, zodat het aanbod beter op elkaar aansluit.</p>
<p>Het opstellen van een integrale lokale visie op sociaal domein</p> <p>In december 2020 stellen we een integrale lokale visie sociaal domein op als richtinggevend kader voor de komende periode. Hiermee brengen we samenhang aan tussen het (bestaand) beleid. Verder legt de visie een basis voor keuzes die we in 2021 en daarna nog gaan maken in het sociaal domein. Waar nodig werken we de visie verder uit in aparte beleidsnotities voor specifieke beleidsterreinen (bijvoorbeeld lokaal Gezondheidsbeleid).</p>	<p>Het opstellen van een integrale lokale visie op sociaal domein</p> <p>De lokale visie Sociaal Domein is in december 2020 vastgesteld door de raad. In 2021 hebben we gewerkt aan beleidsnotities op het gebied van lokale gezondheid Deze visie vormt de kapstok van het sociale beleid. De beleidsnotities worden hieronder geplaatst. In 2021 hebben we gewerkt aan beleidsnotities op het gebied van lokale gezondheid, jeugdhulp, beschermd wonen en hebben we de monitor Sociaal Domein ontwikkeld.</p>
<p>Inwoners weten waar zij terecht kunnen met hulpvragen</p> <p>We vergroten de vindbaarheid van de lokale/regionale ondersteuningsmogelijkheden, waaronder het sociaal loket. Dit doen we in afstemming met de betrokken partners zoals de Sociale Dienst Drechtsteden. We zetten intensief in op communicatie over het sociaal domein in de gemeente, zoals bijvoorbeeld via de website van het sociaal team. Het verder vergroten van de vindbaarheid van lokale en regionale voorzieningen is ook onderdeel van de doorontwikkeling van het Sociaal Team.</p>	<p>Inwoners weten waar zij terecht kunnen met hulpvragen</p> <p>Het verbeteren van de vindbaarheid van de lokale/regionale ondersteuningsmogelijkheden, waaronder het sociaal loket is nog onvoldoende van de grond gekomen. Wel ligt er inmiddels een offerte voor de totale communicatie rond het sociaal team.</p>
<p>Verbreding sociaal team</p> <p>In 2021 zullen we de ingezette werkwijze om meer hulp lokaal aan te bieden vorzetten. Deze blijven we monitoren en evalueren. Met het oog op de sterk stijgende kosten in de specialistische GGZ jeugd zullen we verkennen hoe we GGZ expertise kunnen toevoegen aan het sociaal team. Samen met Alblasserdam en Sliedrecht zullen we de implementatie van WMO naar de voorkant verder vormgeven. Het groeiende aantal professional in het sociaal team vraagt om het opnieuw bekijken van de werkvorm en de aansturing. Samen met de professionals zal hier een plan op gemaakt worden.</p>	<p>Verbreding sociaal team</p> <p>De waakvlamfunctie is onderdeel van de reguliere werkwijze van het sociaal team en wordt uitgebreid. Op die manier wordt ondersteuning zo licht als mogelijk ingezet. Ondersteuning vindt zoveel mogelijk in de 'normale' situatie van mensen plaats. De pilot Wijk GGD gaat in 2022 van start.</p> <p>De relatie met het voorveld (MAG) is verder versterkt, zodat er aansluiting plaatsvindt tussen het sociaal team en de MAG. Dit is een continu proces.</p>
<p>Uitvoering van de MAG en monitoring (biedingen)</p> <p>Het contract met de penvoerder van de MAG loopt eind 2021 af. In het 4e kwartaal van 2020 wordt de aanbestedingsprocedure opgestart, om in 2021 tot afronding van deze procedure te komen, zodat vanaf 1 januari 2022 het nieuwe contract in kan gaan.</p>	<p>Uitvoering van de MAG en monitoring (biedingen) Het penvoerderschap van de MAG is in 2021 opnieuw aanbesteed. Dit proces is afgerond</p>

<p>Functionele samenwerking tussen sociaal team, lokale organisaties en vrijwilligers, SDD</p> <p>In 2021 wordt verder ingezet op het verstevigen van de samenwerking tussen de verschillende partijen. We doen dit vanuit de samenwerkingsagenda SDD en via de MAG. Ook de huisartsen hebben hierbij een belangrijke rol door het opzetten van een ouderenconsultatiebureau waarmee verbinding wordt gelegd met het sociaal team en het voorveld.</p>	<p>Functionele samenwerking tussen sociaal team, lokale organisaties en vrijwilligers, SDD</p> <p>Er is een goede samenwerking tussen het sociaal team, de MAG-partners, de SDD en andere belangrijke partijen. Partijen kennen elkaar en weten elkaar te vinden als dat nodig is. Er is structureel overleg tussen de verandermanager sociaal team en Servanda. Ook met de coördinator MAG is een structurele verbinding. Samen met de Sociale Dienst Drechtsteden wordt gewerkt aan de uitvoering van de Samenwerkingsagenda.</p>
<p>Diaconaal Maatschappelijk Werk (biedingen)</p> <p>Voor het Diaconaal Maatschappelijk Werk is extra budget nodig.</p>	<p>Diaconaal Maatschappelijk Werk (biedingen)</p> <p>We zijn er voor alle inwoners van Hardinxveld-Giessendam. Het diaconaal maatschappelijk werk levert identiteitsgebonden psychosociale hulp. Er wordt samengewerkt met het sociaal team.</p>
<p>Wijkverpleegkundige (biedingen)</p> <p>De wijkverpleegkundige werd in voorgaande jaren gefinancierd door de zorgverzekeraar. Deze is hier vanaf 2019 mee gestopt. In het sociaal team heeft de wijkverpleegkundige specifieke kennis en expertise van de ouderendoelgroep. Daarnaast is een belangrijke rol van de wijkverpleegkundige de samenwerking met en afschalen naar het voorveld.</p>	<p>Wijkverpleegkundige (biedingen)</p> <p>Inzet van de wijkverpleegkundige is gecontinueerd. Ze heeft in 2021 tevens een belangrijke rol gekregen in de start van het ouderenconsultatiebureau</p>
<p>Jeugdmodule (biedingen)</p> <p>Deze samenwerking heeft de afgelopen jaren positieve resultaten behaald, zowel in het aantal verwijzingen als in het normaliseren van de opvoeding van jeugdigen. Daarnaast heeft het lokaal aanbieden van basis GGZ bewezen de samenwerking met andere partners, zoals de huisarts, te versterken. De kosten voor de Jeugdmodule bedragen € 78.000, maar leveren ook geld op: werden er in 2017 nog 50 jeugdigen verwezen naar de basis GGZ, in 2019 waren er nog 22 jeugdigen die een indicatie kregen. Dit zorgt voor een directe kostenverlaging.</p>	<p>Jeugdmodule (biedingen)</p> <p>De jeugdmodule is onderdeel van de vaste werkwijze van het sociaal team. Een belangrijk doel is hierin de samenwerking en korte lijnen met de huisartsen. Door de positieve ervaring met de jeugdmodule en de wens van de huisartsen is het aanbod van GGZ hulpverlening uitgebreid in het sociaal team.</p>
<p>WvGGZ (biedingen)</p> <p>De nieuwe Wet verplichte GGZ regelt de verplichte zorg voor inwoners die een aanzienlijk risico hebben op 'ernstig nadeel dat gerelateerd is aan een psychische stoornis', en geen gebruik willen maken van vrijwillige zorg. Lokaal geven we uitvoering aan deze wettelijke taken door deze (regionaal) te beleggen bij onderdelen van de Dienst Gezondheid en Jeugd. De kosten voor de WvGGZ worden regionaal verdeeld op basis van inwoneraantal. Net als veel andere gemeenten heeft Hardinxveld-Giessendam een tekort ten opzichte van de Rijksbijdrage.</p>	<p>WvGGZ (biedingen)</p> <p>In 2021 hebben we voldaan aan onze wettelijke verplichting betreft de uitvoering van de WvGGZ</p>
<p>Passend onderwijs (biedingen)</p> <p>Uit Passend Onderwijs vloeien diverse kosten voort. Het gaat hier over o.a. de Reboundvoorziening en de ZOW-voorziening van het samenwerkingsverband. Beide voorzieningen zijn om leerlingen niet uit te laten vallen en hen een basis te geven voor hun toekomst. In de REA (overleg in de regio over Passend Onderwijs) worden gezamenlijk besluiten genomen om regionale voorzieningen te steunen. De wethouder Onderwijs is lid van het REA. De gelden zijn vaak niet begroot, maar wordt er gezamenlijk in de regio gezocht naar passende oplossingen in het passend onderwijs. Er blijkt op dit moment een te groot bedrag begroot te zijn op leerlingenvervoer. Eén van de redenen is dat de vraag in aantallen en soort vervoersvoorziening anders is dan vooraf verwacht. Leerlingenvervoer is ook een onderdeel van Passend Onderwijs. Daarom is het logisch om binnen het programma Scholing te schuiven met middelen.</p>	<p>Passend onderwijs (biedingen)</p> <p>In de REA (overleg in de regio over Passend Onderwijs tussen samenwerkingsverbanden en gemeenten) is er een verkenning uitgevoerd en vastgesteld met de titel 'Op weg naar méér inclusief onderwijs'. Hierin zijn doelen gesteld voor de korte (2 jaar) en langer termijn (15 jaar). Het betreft de onderwerpen: preventie, zorg en onderwijs, leerlingenvervoer, schoolverzuim, Vroegtijdig schoolverlaters en arbeidsmarkttoeleiding en huisvesting.</p>

Beleidsindicatoren

Vanaf de begroting 2017 moeten enkele beleidsindicatoren verplicht worden opgenomen in zowel de begroting als in de jaarstukken. De beleidsindicatoren zijn verdeeld over de programma's waar ze betrekking op hebben.

Nr.	Indicator	Hardinxveld - Giessendam				Gemeenten < 25.000 inw. Rekening per. waarde	Bron
		Begroting per. waarde	Rekening per. waarde	Begroting per. waarde	Rekening per. waarde		
15	Verwijzingen Halt	2019	109	2020	10	2020	10 Bureau Halt
16	Jongeren met delict voor rechter	2019	0	2020	0	2020	1 CBS - Beleidsinformatie Jeugd
17	Bijstandsuitkeringen	2019	137,4	2021	163,1	2021	220,4 CBS - Participatie Wet
18	Aantal re-integratievoorzieningen	2019	49,1	2020	61,8	2020	148,9 CBS - Participatie Wet
19	Jongeren met jeugdhulp	2019	10,4	2021	8,6	2021	9,6 CBS - Beleidsinformatie Jeugd
20	Jongeren met jeugdbescherming	2019	1,3	2021	1	2019	1,2 CBS - Beleidsinformatie Jeugd
21	Jongeren met jeugdreclassering	2019	0	2019	-	2019	0,4 CBS - Beleidsinformatie Jeugd
22	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	2019	640	2021	610	2021	573 CBS - Monitor Sociaal Domein WMO

Beschrijving

15. Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.
16. Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
17. Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.
18. Het aantal re integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar
19. Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.
20. Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar."
21. Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
22. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid en Jeugd
<p>Risico's</p> <p>De DG&J heeft, na resultaatbestemming 2021, een weerstandsvermogen van € 500.000.</p> <p>De producten van de DG&J worden hoofdzakelijk gefinancierd uit inwoner- en directe gemeentelijke bijdragen. Een deel van de inkomsten hebben een fluctuerend karakter, zoals de subsidies in het kader van Veilig Thuis, OGGZ en de opbrengst van de polikliniek en inspecties toezicht Kinderopvang. Hierdoor is er een gering risico dat de realisatie van deze baten afwijkt van de raming. In het kader van de bedrijfsvoering/primair proces bestaat het risico op extra personele en financiële inzet indien er een hoger dan voorzien beroep wordt gedaan op de dienstverlening in brede zin (Veilig Thuis, GGD, LVS en hiermee samenhangende ondersteuning) van de DG&J.</p> <p>De DG&J kent een grote verscheidenheid aan producten. Om de kwaliteit hiervan te borgen worden de nodige inspanningen geleverd, mede in het kader van de HKZ-certificatie. Risico's op fouten (miscommunicatie, foutieve registraties) en hieruit mogelijk voortkomende schadeclaims zijn echter nooit in zijn geheel uit te sluiten.</p>

De coronacrisis heeft gezorgd voor een verschuiving van prioriteiten bij de DG&J, de verantwoordelijkheid voor de testcapaciteit en vaccinaties. Door landelijke maatregelen hebben sommige programma's vertraging opgelopen en/of zijn uitgesteld.

Voor de Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid (SOJ) ligt het risico met name bij het feit dat de jeugdhulpvraag groter is dan het beschikbare budget. De rijksmiddelen zijn lager dan de realisaties. Indien maatregelen niet voldoende zijn en de jeugdhulp toch nodig is, zal extra budget moeten worden gevraagd aan de deelnemende gemeenten. De afschaffing van de solidariteit zorgt voor een extra risico op de begroting van gemeente Hardinxveld-Giessendam. Dit betekent een hogere bijdrage aan de SOJ. De transformatie en doorontwikkeling van het sociaal team moet er aan bijdrage dat de benodigde jeugdhulp binnen gereduceerde budgetten kan worden uitgevoerd. Deze maatregelen staan beschreven in de omdenknottitie die regionaal is opgesteld. Veel van deze maatregelen worden zowel lokaal als regionaal ingevoerd. Er wordt regelmatig geëvalueerd en de kostenontwikkeling wordt nauwlettend gevolgd. De huidige contractafspraken met zorgaanbieders hebben niet geleid tot de benodigde besparingen. Wij verwachten dat dit met de nieuwe inkoopstelsel (ingående januari 2022) wordt ondervangen door het normenkader en er meer grip ontstaat op de zorg die door aanbieders wordt geleverd.

Ontwikkelingen

DG&J

Het Meerjaren Beleidsplan (MJP) voor de DG&J werd vastgesteld in april 2020. Het MJP vormt de basis voor het beleid van de DG&J in de periode 2020 -2023. Hierin krijgen belangrijke lokale en regionale ontwikkelingen een plek, maar is er ook aandacht voor de effecten van landelijke ontwikkelingen zoals (infectieziekten)preventie, antibioticaresistentie, de dalende vaccinatiegraad, invoering van de omgevingswet, de positie van kwetsbare jongeren in het onderwijs en op de arbeidsmarkt en de landelijke impulsen op het voorkomen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Gemeenten stellen 1 x per 4 jaar een lokale nota gezondheidsbeleid op. Voor Hardinxveld-Giessendam is het lokale gezondheidsbeleid in februari besloten door de gemeenteraad. De visie Sociaal Domein ligt ten grondslag aan de gezondheidsnota.

SOJ

De 10 gemeenten in Zuid-Holland Zuid voeren sinds 1 januari 2015 gezamenlijk de taken uit die voortvloeien uit de Jeugdwet. Hiertoe is besloten tot de vorming van de Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid als onderdeel van de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid. Voor 2021 zijn er twee begrotingswijzigingen doorgevoerd van € 11,6 miljoen en € 13,2 miljoen. Deze overschrijdingen worden voornamelijk veroorzaakt door het niet realiseren van de kostenreducties opgenomen in de begroting en de stijging van de kosten van jeugdhulp als gevolg van een gestegen inzet per jeugdige bij zorgaanbieders.

De afgelopen jaren behaalden wij al diverse resultaten in het kader van de transformatie. Desondanks waren de beschikbare Rijksmiddelen niet toereikend en waren de afgelopen jaren extra financiële bijdragen van gemeenten noodzakelijk. Wij verwachten dat ook de komende jaren dit het geval is. Naar aanleiding van het landelijke onderzoek van AEF zijn er voor 2021 en 2022 extra middelen van het Rijk toegekend. Deze middelen dienen tekorten vanuit het verleden te compenseren en acute problemen op te lossen.

Interventies zijn hiervoor nodig op drie niveaus, te weten bij de gemeenten, bij de toeleiding en toegang tot de zorg en op de regionale zorgmarkt. Hardinxveld-Giessendam zet in op cijfermatige analyse van de bestedingen jeugdhulp, lokale maatregelen en meer sturing door de gemeente. Een normenkader onder de nieuwe contractafspraken 2022 met jeugdhulpaanbieders moeten hier ook aan bijdragen. Vooral wordt een risicoclassificatie van hoog gehanteerd.

RAV

Met ingang van 1 januari 2019 is de uitvoering van de taken op het gebied van de ambulancezorg ondergebracht in de Coöperatie AmbulanceZorg ZHZ (CAZ-ZHZ), een zelfstandige coöperatie met DG&J en Erasmus Medisch Centrum (EMC) en Albert Schweitzer Ziekenhuis (ASZ) als leden. In verband met hoge overgangskosten blijven medewerkers die al voor 1 april 2018 in dienst waren bij DG&J ook in de nieuwe situatie nog in dienst van DG&J (onderdeel RAV). Deze medewerkers worden vanuit DG&J gedetacheerd bij de coöperatie. In de begroting 2021 zijn met betrekking tot de RAV alleen nog de loonkosten meegenomen. Daarbij is het resultaat nihil, omdat de loonkosten volledig worden doorbelast aan de coöperatie.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma 9 Zorg en welzijn	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
105 Sociaal Domein	-12.847	85	-12.762	-13.840	411	-13.429	-14.121	738	-13.383	-281	328	46
110 Volksgezondheid	-84	0	-84	-99	0	-99	-103	0	-103	-4	0	-3
115 Peuterspeelzalen/Kinderopvang	-68	1	-67	-85	1	-84	-101	3	-98	-16	2	-14
125 Huisvesting maatschappelijk	-23	14	-10	-44	14	-30	-39	15	-23	5	2	7
Saldo van baten en lasten	-13.022	100	-12.922	-14.068	425	-13.643	-14.364	757	-13.607	-296	332	35
Mutaties reserves	-73	483	411	-92	580	488	-92	579	487	0	-1	-1
Resultaat	-13.094	583	-12.512	-14.160	1.005	-13.155	-14.456	1.336	-13.120	-296	331	35

- = Nadelig / += Voordelig

Programma 10 Gezondheid en Milieu

Beleidsverantwoording

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Plaatsen ondergrondse containers Rivierdijk (biedingen)</p> <p>Het Waterschap Rivierenland heeft toegestaan om de bovengrondse containers in de dijk deels onder het maaiveld en deels boven het maaiveld aan te brengen. Door de vervanging zal de openbare ruimte ter plaatse een ruimtelijker karakter krijgen. Tevens zal de lediging nu mechanisch kunnen plaatsvinden door onze inzameldienst Waardlanden. De verwachting is dat de uitvoering zal worden gestart in 2021.</p>	<p>Plaatsen ondergrondse containers Rivierdijk (biedingen)</p> <p>De voorbereidingen zijn gestart. Inmiddels heeft onze gemeenteraad op 24 juni 2021 ingestemd met het nieuwe afval- en grondstoffenplan. In dit plan is opgenomen dat alle ondergrondse containers worden afgesloten en worden voorzien van een registratiesysteem. Om dubbele (ombouw)kosten te voorkomen willen we bovenstaande aanpassingen gelijk meenemen in deze nog te plaatsen ondergrondse containers. Hierdoor zal de plaatsing op zijn vroegst in 2022 plaatsvinden.</p>

Beleidsindicatoren

Vanaf de begroting 2017 moeten enkele beleidsindicatoren verplicht worden opgenomen in zowel de begroting als in de jaarstukken. De beleidsindicatoren zijn verdeeld over de programma's waar ze betrekking op hebben.

Nr.	Indicator	Hardinxveld - Giessendam				Gemeenten < 25.000 inw. Rekening per. waarde	Bron	
		Begroting per. waarde		Rekening per. waarde				
23	Fijn huishoudelijk restafval	2018	186	2019	181	2019	126	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval
24	Hernieuwbare elektriciteit	2018	4,2	2018	4,5	2018	17,6	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor

Beschrijving

23. Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.

24. Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
<p>Risico's</p> <p>Het weerstandsvermogen van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) is op peil. Tegelijkertijd brengt de invoering van de Omgevingswet onzekerheden met zich mee die hierin nog niet zijn opgenomen. Het grootste risico daarin is de financiering van de bodemtaken die overgedragen worden van provincie naar gemeenten. OZHZ voerde deze taken al uit namens de provincie en zal dit voortzetten als de gemeente bevoegd gezag wordt. Lange tijd was het onduidelijk of de financiering vanuit het Rijk voldoende zou zijn om deze taken op hetzelfde uitvoeringsniveau voort te kunnen zetten. De signalen zijn nu dat de middelen dusdanig beperkt zijn, dat OZHZ er vanuit gaat dat de kosten voor een groot deel bij de gemeenten komen te liggen. Een eerste raming van de kosten bedraagt €800.000, waarvan €500.000 structureel en €300.000 incidenteel. De bijdrage per gemeente wordt vooralsnog berekend op basis van het aantal bodemtaken in de periode 2019-2021, waarbij wordt opgemerkt dat er binnen Hardinxveld-Giessendam relatief veel grondverzet plaatsvindt.</p> <p>Een ander risico is de huidige verhouding tussen de structurele en incidentele financiering van de jaarprogramma's van deelnemende gemeenten. Door een relatief hoge incidentele financiering bestaat de personele capaciteit voor een groot deel uit ingehuurd personeel. Hierdoor stijgen de uitvoeringskosten. OZHZ streeft naar een gezondere verhouding, om zo een robuuste organisatie op</p>

te bouwen rondom haar kerntaken. Overigens wordt het overgrote deel van het jaarprogramma van Hardinxveld-Giessendam wel structureel gefinancierd.

Ontwikkelingen

Er komen vanaf 1-1-2023 meer wettelijke taken naar de gemeente in het kader van de Omgevingswet. De Omgevingsdienst levert een belangrijke bijdrage als het gaat om uitvoering van deze wettelijke milieutaken, o.a. op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-taken). Daarnaast spelen in het kader van duurzaamheid, ecologie en aanverwante thema's steeds meer onderwerpen waar de Omgevingsdienst een adviserende of uitvoerende rol in heeft. Een voorbeeld hiervan is de uitvoering van de Energieagenda, waarbij gestuurd wordt op vermindering van CO₂-uitstoot bij bedrijven.

Gemeenschappelijke Regeling GEVUDO: Gemeenschappelijke Vuilverwerking Dordrecht en Omstreken en Huisvuilcentrale Alkmaar

Risico's

Geen risico's.

Ontwikkelingen

Geen ontwikkelingen.

Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdienst Waardlanden

Risico's

Het beheerbaars houden van de stijging van de kosten voor afvalverwerking blijft een punt van aandacht.

Ontwikkelingen

Op 24 juni 2021 heeft onze gemeenteraad ingestemd met het voorstel "nieuw afval- en grondstoffenbeleid". De voorbereiding uitvoer nieuw afvalbeleid is direct daarna gestart. In 2022 zullen de maatregelen vanuit dit nieuwe beleid gefaseerd worden ingevoerd. Per 1 januari 2023 zullen alle maatregelen zijn ingevoerd.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma 10 Gezondheid en milieu	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
135 Milieu	-603	0	-603	-935	132	-803	-922	170	-752	14	38	51
140 Reiniging	-1.693	2.271	578	-1.906	2.386	479	-1.923	2.442	519	-16	56	40
145 Riolering	-1.146	1.824	678	-1.334	1.867	533	-1.417	1.868	451	-83	1	-81
150 Begraven en lijkbezorging	-448	383	-65	-454	385	-69	-399	396	-3	55	11	66
Saldo van baten en lasten	-3.889	4.478	589	-4.630	4.769	140	-4.660	4.876	216	-30	106	76
Mutaties reserves	-36	56	19	-63	185	122	-63	120	57	0	-64	-64
Resultaat	-3.926	4.534	608	-4.693	4.954	261	-4.723	4.996	273	-30	42	12

- = Nadelig / + = Voordelig

Programma 11 Bouwen, Wonen en Gebruiken

Beleidsverantwoording

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Werken aan gebiedsontwikkeling en projecten</p> <p>Aan diverse gebiedsontwikkelingen maar ook aan kleinere projecten wordt voortvarend gewerkt. Doel is om de achterstand in de bouwopgave in te lopen die ontstaan is door invloeden als de stikstof-problematiek, corona en natuurwetgeving. Van verschillende plannen zal de bestemmingsplanprocedure afgerond worden zodat de uitvoering kan starten. Ten opzichte van 2020 verwachten we weer een toename van de uitvoering van bouwplannen. Bij deze plannen wordt aandacht besteed aan de aanleg van een leefomgeving waar het goed wonen en werken is.</p>	<p>Werken aan gebiedsontwikkeling en projecten</p> <p>Diverse plannen zijn het afgelopen jaar in een volgende fase van planontwikkeling gekomen en sommige gaan naar de uitvoeringsfase. We maken daarbij steeds een integrale afweging van belangen zoals de kwaliteit van wonen, werken, verkeer, parkeren en de relatie met de omgeving en met andere plannen.</p> <p>Na stagnatie in de planontwikkeling als gevolg van oa. PFAS, de stikstofwetgeving, de wet natuurbescherming zit de benodigde voortgang er weer goed in, zodat voorzien kan worden in de grote behoefte van onze inwoners aan nieuwe woningen.</p> <p>De bouw van woningen aan Buitendams 301-307 en scheepswerf De Giessen is in uitvoering.</p> <p>De bestemmingsplannen voor de Rokerij, Blauwe Zoom Ons Dorp, Rivierdijk locatie Watertoren en de Stationsstraat zijn onherroepelijk geworden. Hiermee kan de daadwerkelijke bouw van 215 woningen starten. Er is bij de makelaars zeer veel vraag naar de woningen. De komende jaren zullen de benodigde woningen opgeleverd worden.</p> <p>Daarnaast zijn andere plannen weer een fase verder gekomen in de planontwikkeling zoals o.a.'t Oog 1^e fase, Zwaluwpad, IJzergieterij inclusief de woonarken en Pieter de Hooghstraat. In bovengenoemde plannen is de kwaliteit van de woonomgeving een belangrijk aandachtspunt.</p>
<p>Lokale woonvisie</p> <p>In de lokale woonvisie is een uitvoeringsprogramma opgenomen. We werken aan de groeiopgave met aandacht voor een gevarieerd aanbod woningen. We maken afspraken met de corporatie over onder andere doorstroommogelijkheden. Door de gemeente en de corporatie wordt naar aanleiding van de regionale woningmarkt analyse gekeken welke aanvullende vragen gesteld moeten worden voor het inzichtelijk maken van een goed beeld van de lokale behoefte. Mogelijk volgt er nog een aanvullend onderzoek om deze behoefte beter in beeld te brengen. We bouwen in eerste instantie voor onze eigen autonome groei. Er liggen de komende jaren de nodige plannen om woningen toe te voegen zoals de laatste fase van de Blauwe Zoom, 't Oog, IJzergieterij en Rokerij. In deze projecten helpen we mee aan de opgave van de regio. Hierover maken we afspraken met de regiegemeenten. Tevens is dit jaar het initiatief Woningmakers Hardinxveld-Giessendam opgestart. Samen met marktpartijen, de woningcorporatie en de gemeente wordt besproken hoe we de woningbouwontwikkeling kunnen versnellen. Dit doen we door planinformatie te delen en na te gaan hoe belemmeringen door samenwerking weggenomen kunnen worden.</p> <p>Het uitvoeringsprogramma uit de lokale woonvisie wordt tweejaarlijks gemonitord en geactualiseerd, dit zal in juni 2021 opnieuw plaatsvinden.</p>	<p>Lokale woonvisie</p> <p>De Lokale Paragraaf Wonen brengen we tot uitvoer via een tweejaarlijks uitvoeringsprogramma. Dit programma vormt de leidraad bij de activiteiten die de gemeente oppakt. Tweejaarlijks monitort en actualiseert de gemeente het programma. Om een actueel inzicht te krijgen over de woningbehoefte in Hardinxveld-Giessendam, hebben we een (regionaal)woningbehoefteonderzoek laten uitvoeren door RIGO. Deze is in oktober 2020 opgeleverd en fungeert als onderlegger voor de actualisatie van de Lokale Paragraaf Wonen met bijbehorend uitvoeringsprogramma. Beide worden naar verwachting in het 2^e kwartaal van 2022 vastgesteld. Met betrekking tot het uitvoeringsprogramma; In Hardinxveld-Giessendam worden alle onherroepelijke bestemmingsplannen ook werkelijk uitgevoerd (zie projecten hierboven), kortom met de bouw gestart en er wordt hard gewerkt aan nieuwe plannen ook buiten de huidige contour. Er wordt een variatie aan woningen toegevoegd, van starterswoningen tot levensloopbestendig. Ook is de realisatie van een short-stay voorziening voor arbeidsmigranten een feit. Daarnaast worden de mogelijkheden van Flexwonen bekeken, kortom het toevoegen van een flexibele schil. De jaarlijkse prestatieafspraken 2021 met de woningcorporatie zijn vastgesteld, met als doel een passend kwalitatief aanbod van sociale huurwoningen.</p> <p>Het initiatief Woningmakers is i.v.m. het (tijdelijke) stoppen omgezet naar 'Bouwberaad Hardinxveld-Giessendam'. En wordt voortgezet in 2022 en verder. Samen zorgen we voor een continuerend bouwstroom, dit kunnen we als gemeente niet alleen.</p>
<p>Omgevingswet</p> <p>De Omgevingswet is uitgesteld en treedt nu op 1 januari 2022 in werking. Al enige tijd bereiden we ons hier als gemeente op voor, conform de in 2019 door de gemeenteraad vastgestelde nota van uitgangspunten. In 2020 zijn de nodige stappen gezet</p>	<p>Omgevingswet</p> <p>De inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging zijn uitgesteld (tot 1 januari 2023). De implementatie wordt onverminderd voortgezet, conform de door de raad vastgestelde Nota van Uitgangspunten (2019).</p>

<p>en in 2021 wordt de implementatie van de Omgevingswet verder voortgezet langs drie sporen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ontwikkeling kerninstrumenten 2. ICT (aansluiting en implementatie digitaal stelsel Omgevingswet) 3. Cultuur & Organisatie. Zie verder ook het speerpunt Omgevingsvisie. <p>De stelselwijziging Omgevingswet, samen met de invoering van de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen, zullen (ingrijpende) gevolgen hebben voor de legesheffing door gemeenten. Deze gevolgen zijn afhankelijk van de lokale ambitie, beleidsinvulling en inrichtingskeuzes. Minder legesinkomsten ontstaan door de 'knip' (het splitsen van de bouwtechnische en ruimtelijke vergunning) en bijvoorbeeld dat er lokaal wordt gekozen om meer vergunningsvrij te maken. Komend jaar worden de lokale ambitie, beleidsinvulling en inrichtingskeuzes duidelijker. Dan kunnen ook de gevolgen inzichtelijk worden gemaakt.</p>	<p>Het traject om te komen tot een Omgevingsvisie is on hold gezet medio 2021. Alle energie is gestoken in de 27 minimale acties die gerealiseerd moeten zijn voor de inwerkingtredingsdatum zoals voorgesteld door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).</p> <p>Voor het aankomend jaar wordt verder gewerkt aan de minimale acties. Er wordt daarnaast gewerkt aan het formuleren van een veranderopgave. Dit wordt gedaan in samenwerking met verschillende stakeholders, ambtelijke en bestuurlijke organisatie en de samenleving. De kerninstrumenten omgevingsvisie en omgevingsplan staan dan centraal.</p> <p>In het formuleren van die veranderopgave betrekken we ook het continu monitoren en geregeld evalueren van de dagelijkse werkwijze na de inwerkingtredingsdatum, zodat gedurende de veranderopgave in gezamenlijkheid tot een verdere invulling van de Omgevingswet wordt gekomen die past bij de gewenste dienstverlening aan de samenleving. Er gaat daarin specifieke aandacht uit naar belangrijke opgaven zoals die van de woningbouw en de gewenste versnelling daarvan.</p> <p>Om de implementatie van de Omgevingswet te realiseren werken we op onderdelen samen in Drechtstedenverband. Dit geldt bijvoorbeeld voor het aansluiten op het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO).</p>
<p>Regiodeal (biedingen)</p> <p>De ontwikkeling van de IJzergieterij geeft kansen voor het realiseren van een onderscheidend woongebied langs de Merwede. In de deal zijn middelen toegekend voor de pijler Dynamische oevers, waarbij 'De IJzergieterij' als oeverproject in Hardinxveld-Giessendam is opgenomen.</p> <p>Er is een bijdrage toegekend van € 300.000 incl. verrekenbare btw, waarbij de publieke financiering minimaal even groot als de rijksbijdrage moet zijn. De bijdrage is bedoeld om langs het water een uniek leef- en verblijfsklimaat te realiseren met een verbinding met het water en voorzieningen voor o.a. fietsers en wandelaars. De inzet van middelen moet wel passen binnen de doelstelling van de regiodeal en kan gebruikt worden voor bijvoorbeeld een verkeersoplossing en voor een hoogwaardige inrichting van het plein aan de waterzijde. Het plein krijgt een verbinding met het water en heeft een functie voor de inwoners van de hele gemeente.</p>	<p>Regiodeal (biedingen)</p> <p>De gezamenlijke investeringen voor het verhogen van de kwaliteit van het Waterfront en de kruising zullen ingezet worden voor het plein aan de rivierkant en de omgeving daaromheen. Dit omdat de kruising Rivierdijk/ Nieuweweg door de ontwikkelaar van de IJzergieterij gerealiseerd wordt en daarmee buiten de subsidieregeling van de regiodeal valt.</p> <p>Het plein en het dijklint wordt zo ontworpen dat het aantrekkelijk is voor bewoners uit de hele gemeente. Ook voor recreanten die de fietsroute over de rivierdijk gebruiken, komen voorzieningen om tijdelijk te verblijven. De uitgangspunten voor het ontwerpproces zijn verzameld. Het nieuwe participatiebeleid wordt gebruikt bij de uitwerking van het ontwerp.</p>
<p>Duurzaamheid</p> <p>Met name als gevolg van het Klimaatakkoord van Parijs en de daaropvolgende Klimaatwet zijn de opgaven op het gebied van Duurzaamheid talrijk. En daar worden met regelmaat onderwerpen aan toegevoegd, al dan niet vanuit andere beleidsvelden. Daarom is het van belang het totaal van de opgaven goed in beeld te hebben en hierop te sturen. Als visie en verzamelpunt hiervoor is de Lokale Energie Agenda leidend, welke dan ook met regelmaat dient te worden geactualiseerd. Sturing gebeurt dan ook vanuit het Programma Duurzaamheid.</p> <p><i>Programma Duurzaamheid:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Sturend op duurzaamheid met de Lokale Energie Agenda als leidend document. - Actualisatie van de Lokale Energie Agenda - Hoofdoggaven in beeld, maar ook voor integrale vraagstukken die zowel vanuit de eigen organisatie als van 'buiten' (bijvoorbeeld regionaal verband) opgepakt dienen te worden. - Bevalt in ieder geval de volgende onderwerpen: <p><i>Transitievisie Warmte</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Inzet externe organisatie met benodigde kennis voor inventarisatie en analyse van warmtebronnen en gebouwde omgeving en ondersteuning bij regie. - Uitwerking pilotwijk 'De Peulen' - Nauwe samenwerking met diverse partijen t.b.v. kennis en participatie, o.a. in werkgroep Aardgasvrij 	<ul style="list-style-type: none"> • DuurzaamheidIn 2019 en 2020 is bij de jaarrekening aangegeven op een aantal vlakken niet alle inzet te hebben kunnen doen, met name vanwege een gebrek aan adequate personele bezetting. In 2021 is hier een flinke inhaalslag op gemaakt en zijn de opgelopen achterstanden weggewerkt. • Het programma Duurzaamheid is verwerkt in de 'Lokale Duurzaamheidsagenda' welke in 2021 is opgesteld en vastgesteld als aanvulling op en op onderwerpen actualisatie van de Lokale Energie Agenda (2019). • In samenwerking met de RES Regio Drechtsteden is bijgedragen aan het opstellen van de RES 1.0. Deze is in juni 2021 vastgesteld door de gemeenteraad van Hardinxveld-Giessendam. • De Transitie Visie Warmte is op- en vastgesteld en in verwerkt in de Regionale Energie Strategie (RES, onderdeel Regionale Structuur Warmte). In de TVW 2021 is gekozen voor een clusteraanpak in plaats van een wijkgerichte aanpak, waarmee fasering beter te bepalen is. • In samenwerking met de regio Alblasserwaard-Vijfherenlanden (A5H) is de Regionale Adaptatie Strategie (RAS) opgesteld. De RAS beschrijft op regionaal niveau de opgaven en kansen die voortkomen uit de verandering van het klimaat. En de manier waarop

<p>- Lokale regie in verbinding met de RES-regio</p> <p>Regionale Adaptatie Strategie (RAS):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voorbereiding op en vaststelling van de RAS 1.0 medio 2021 - Nauwe samenwerking binnen de RAS regio A5H - Inhoudelijke en praktische input waar nodig en mogelijk - Lokaal uitvoeren van en bijdragen aan de lokale participatie RAS <p>Bijdragen aan beleidvorming op andere beleidsterreinen (input Duurzaamheid):</p> <p>Verduurzaming maatschappelijk vastgoed</p> <ul style="list-style-type: none"> - O.a. nota maatschappelijk vastgoed en verduurzaming maatschappelijk vastgoed (uitvoering) <p>Duurzaamheid en bouwen & wonen</p> <ul style="list-style-type: none"> - O.a. : Bijdragen aan prestatieafspraken met partners en aanvullen beleidsdocumenten en –kaders waar nodig. <p>Duurzaamheid en leefomgeving</p> <ul style="list-style-type: none"> - i.s.m. betrokken beleidsmakers en afdelingen (integraal) beleid opstellen en laten vaststellen - Oppakken wat in 2020 niet gerealiseerd is <p>Duurzaamheid en mobiliteit</p> <ul style="list-style-type: none"> - 'Slim volgen', ofwel kijken wat elders ontwikkeld is (bijv. bij andere gemeenten) en wat lokaal overgenomen of vertaald kan worden. - i.s.m. betrokken beleidsmakers en afdelingen (integraal) beleid opstellen en laten vaststellen <p>Duurzaamheid en de Omgevingswet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ten behoeve van realisatie vertalen van duurzaamheidsopgaven naar het instrumentarium van de Omgevingswet <p>Duurzaamheid en ruimtelijke ontwikkeling</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onder andere bewaken ruimtelijke kwaliteit, respecteren gebiedswaarden en ruimt creëren voor wat gerealiseerd moet worden vanuit opgaven zoals de RES en TVW. <p>Duurzaamheid en economie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kansen koppelen - Energie- en duurzaamheidsscans voor bedrijven door bijv. OZHZ - Opzetten structureel overleg - Vertalen klimaatdoelen naar verplichtingen en kansen – routekaart voor bedrijven. 	<p>hier regionaal een aanpak op wordt ontwikkeld (een uitvoeringsagenda). Het opstellen van deze uitvoeringsagenda gebeurt in 2022.</p> <ul style="list-style-type: none"> • In samenhang met de Regionale Adaptatie Strategie is lokaal een ambtelijke werkgroep ingericht in samenwerking waarmee de Lokale Adaptatie Strategie (LAS) is opgesteld. De LAS beschrijft de lokale kansen en bedreigingen die ontstaan door klimaatsverandering. De LAS kent een sterke samenhang met de RAS en kent tevens een uitvoeringsagenda. Die uitvoeringsagenda is met name gericht op het door middel van aanvullend onderzoek en analyse scherp krijgen van de lokale opgaven, en het komen tot een lokale aanpak. De LAS wordt in 2023 geactualiseerd. • Er is veel inzet gedaan rondom het Verduurzamen van het Maatschappelijk Vastgoed. De meest intensieve stap was ervoor te zorgen dat alle relevante informatie ten aanzien van energie en energie gebruik van elk pand beschikbaar kwam. Met daarnaast de gebruiksfunctie(s). Dit is 'de basis op orde genoemd'. Daarnaast zijn de eerste stappen gezet om te komen tot Duurzame Meerjaren Onderhoudsplannen (MJOP, planning gereed Q4 2022). Het leggen van zonnepanelen op de gemeentewerkplaats (Schrank) is voorbereid, realisatie Q1 2022. Tevens is in de werkplaats de aardgasvoorziening buiten gebruik gesteld daar deze wegens investeringen op duurzaamheid niet meer nodig is. Het eerste aardgasvrije gemeentepand dus! • Op het gebied van duurzaamheid en bouwen is met name ingezet op de prestatieafspraken met Fien Wonen. Daarnaast is afgestemd met de afdeling Leefomgeving betreffende nieuwbouw in de gemeente Hardinxveld-Giessendam. Op basis hiervan is een eerste aanzet gedaan voor nog te implementeren processtappen om duurzaamheid beter te borgen in nieuwbouwprojecten. • Duurzaamheid en mobiliteit: er is bijgedragen aan het diverse beleidskaders, waaronder de beleidsregels parkeernormen. Daarnaast is samengewerkt om te komen tot de contouren voor lokaal 'laadpalenbeleid' (nader op- en vast te stellen in 2022). • Duurzaamheid en de Omgevingswet: in het kader van de Omgevingswet zijn toekomstscenario's opgesteld als input. • Duurzaamheid en ruimtelijke ontwikkeling: in de RES 1.0 zijn binnen de gemeente Hardinxveld-Giessendam twee uitwerkingsgebieden voor grootschalige zonneparken opgenomen. Er is van uit de gemeente Hardinxveld-Giessendam veel inzet gedaan om, samen met de RES regio Drechtsteden, de dialoog aan te gaan over beleidskaders waarbinnen de RES 1.0 gerealiseerd kan worden. Dit heeft geleid tot het openstellen van het uitnodigingskader 'zon op land RES Drechtsteden', januari 2022. • Duurzaamheid en Economie: in samenwerking met de Omgevingsdienst ZHZ is de e-agenda uitgerold, gericht op het ondersteunen van bedrijven in het verduurzamen. Specifieke inzet is gedaan op bedrijventerrein Nieuweweg, waar een routekaart verduurzamen voor is opgesteld. Diverse bedrijven hebben gebruik gemaakt van de ondersteuning die via de gemeente geboden is bij het realiseren van zon op de bedrijfsdaken. Structureel overleg was er met de BIZ Nieuweweg. • Overig: er is veel inzet gedaan op het ondersteunen van inwoners bij het verduurzamen van hun woning. Zo is in samenwerking met het Regionaal Loket met veel succes een voucheractie uitgevoerd. Ruim een derde van de
---	--

	huiseigenaren heeft gebruik gemaakt van de actie waarbij middels vouchers kleine energie besparende maatregelen konden worden aangeschaft. Tevens is een succesvolle actie collectieve inkoop zonnepanelen uitgevoerd.
--	--

Beleidsindicatoren

Vanaf de begroting 2017 moeten enkele beleidsindicatoren verplicht worden opgenomen in zowel de begroting als in de jaarstukken. De beleidsindicatoren zijn verdeeld over de programma's waar ze betrekking op hebben.

Op dit programma zijn geen beleidsindicatoren van toepassing.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Dit programma bevat geen verbonden partijen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma 11 Bouwen, wonen en gebruiken	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
155 Grondexploitatie	-3.020	3.020	0	-8.240	8.384	144	-4.298	4.911	613	3.942	-3.473	469
160 Omgevingszaken	-649	607	-42	-640	607	-33	-585	862	277	55	256	310
165 Ruimtelijke ontwikkeling	-641	113	-528	-1.249	522	-726	-1.704	740	-964	-455	218	-238
170 Volkshuisvesting	-72	0	-72	-81	0	-81	-78	0	-78	3	0	3
175 Woonwagenzaken	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-4.382	3.740	-642	-10.210	9.513	-697	-6.666	6.514	-152	3.544	-2.999	545
Mutaties reserves	0	0	0	-179	142	-37	-650	388	-262	-471	246	-225
Resultaat	-4.382	3.740	-642	-10.389	9.655	-734	-7.316	6.902	-414	3.074	-2.754	320

- = Nadelig / + = Voordelig

Programma 12 Woonomgeving

Beleidsverantwoording

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Opstellen nieuw groenbeheersplan</p> <p>De gemeente stelt samen met bewoners een nieuw groenbeleidsplan op. Ruimte voor initiatieven om openbare ruimte te onderhouden wordt hierin opgenomen.</p>	<p>Opstellen nieuw groenbeheersplan</p> <p>In 2021 is het plan voorbereid door een evaluatie van het groenbeleidsplan van 2007 tezamen met een startnotitie aan te bieden bij de gemeenteraad. De doelen in de startnotitie vormen de uitgangspunten voor het uit te werken groenbeleidsplan. In september heeft de raad ingestemd met het plan. We hebben eind september / begin oktober een enquête uitgezet. Hier is met een flinke respons op gereageerd. Met de bewoners die in de enquête hadden aangegeven te willen doorpraten over de enquête vragen zijn gesprekken gevoerd. Het plan is op basis van deze input met hulp van een ingestelde klankbordgroep opgesteld. In de klankbord groep hebben naast enkele bewoners ook belangenverenigingen meegedacht. Het plan is begin 2022 door het college vastgesteld en wordt aan de raad aangeboden. In april 2022 heeft de raad het geactualiseerde groenbeleidsplan vastgesteld.</p>

Beleidsindicatoren

Vanaf de begroting 2017 moeten enkele beleidsindicatoren verplicht worden opgenomen in zowel de begroting als in de jaarstukken. De beleidsindicatoren zijn verdeeld over de programma's waar ze betrekking op hebben.

Nr.	Indicator	Hardinxveld - Giessendam				Gemeenten < 25.000 inw. Rekening per. waarde	Bron	
		Begroting per. waarde		Rekening per. waarde				
25	WOZ-waarde woningen	2019	240	2021	266	2021	314	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research
26	Nieuwbouw woningen	2019	19	2020	5,4	2020	9,6	
27	Demografische druk	2020	81,2	2021	80,9	2021	79,6	CBS Statistiek Bevolking - bewerking ABF
28	Woonlasten éénpersoonshuishouden	2020	829	2021	860	2019	-	COELO, Groningen
29	Woonlasten meerpersoonshuishouden	2020	829	2021	860	2019	-	COELO, Groningen

Beschrijving

25. De gemiddelde WOZ waarde van woningen.

26. Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.

27. De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.

28. Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

29. Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

Dit programma bevat geen verbonden partijen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma 12 Woonomgeving	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
180 Openbaar groen	-945	2	-943	-1.041	1	-1.040	-1.043	11	-1.032	-2	10	8
Saldo van baten en lasten	-945	2	-943	-1.041	1	-1.040	-1.043	11	-1.032	-2	10	8
Mutaties reserves	-76	76	0	-138	212	74	-138	152	14	0	-60	-60
Resultaat	-1.021	78	-943	-1.179	213	-967	-1.181	163	-1.019	-2	-50	-52

- = Nadelig / + = Voordelig

Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen

Beleidsverantwoording

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Gezonde financiële positie behouden en verbeteren</p> <p>We wegen hierbij de ambities uit het coalitieakkoord en nieuwe ontwikkelingen af tegen deze uitgangspunten. Het eerder in gang gezette beleid wordt daarbij gecontinueerd en is gericht op het afbouwen van de schuldpositie.</p>	<p>Gezonde financiële positie behouden en verbeteren</p> <p>Met de verkoop van de aandelen van Eneco in 2020 is de schuldpositie aanzienlijk verbeterd. Per eind 2021 bedraagt de leningenportefeuille € 18,4 miljoen. Voor zover financiering nodig is zal dat via kasgeldleningen worden ingevuld.</p> <p>Op (langere) termijn staan (grotere) uitgaven/investeringen geraamd. Het streven blijft daarbij om binnen de gestelde uitgangspunten dit te realiseren, waarbij ook afbouw van de schuldpositie van belang is en blijft.</p>
<p>Kostendekkendheid lokale heffingen actualiseren</p> <p>Voor de OZB en andere tarieven passen we in beginsel alleen de inflatiecorrectie toe. Zo dekken we structurele uitgaven met structurele inkomsten.</p> <p>Daarnaast nemen we de opbouw van de tarieven van begraafplaatsen en evenementen onder de loep. We kijken daarbij naar zowel maatschappelijke effecten als de gevolgen voor andere begrotingsposten..</p>	<p>Kostendekkendheid lokale heffingen actualiseren</p> <p>In de begroting en jaarrekening worden jaarlijks de kostendekkendheid van de verschillende producten verantwoord (paragraaf Lokale Heffingen).</p> <p>Specifieke onderzoeken van de kostendekkendheid van belastingen en leges worden via een 4-jarige cyclus uitgevoerd. Daarbij wordt ook de toerekening van kosten tegen het licht gehouden en wordt eventueel de toerekening heroverwogen. De resultaten kunnen leiden tot bijstelling van tarieven. Daarbij wordt ook gezien hoe aanvragen zo eenvoudig mogelijk kunnen.</p> <p>De tarieven voor zowel 2021 als voor 2022 voor OZB en andere tarieven zijn geïndexeerd voor het inflatiepercentage. Dit is met het vaststellen van de verordeningen en tarieventabellen (2021: raad 18 december 2020; 2022: raad 17 december 2021) besloten.</p> <p>In 2020 is het onderzoek naar de opbouw van de tarieven van begraafplaatsen en evenementen afgerond. De uitkomsten worden betrokken bij de vast te stellen verordeningen en tarieventabellen 2021, waarbij onder meer de tarieven voor onderhoud van begraafplaatsen en gedenktekens zijn verlaagd.</p>
<p>Bijhouding BAG/BGT (biedingen)</p> <p>Om de mutaties van vergunningsvrije gebouwen of verbouwingen en andere niet gemelde wijzigingen in de inrichting buiten in beeld te brengen wordt gebruik gemaakt van luchtfoto's van opeenvolgende jaren.</p>	<p>Bijhouding BAG/BGT (biedingen)</p> <p>De opdracht is verleend. De afronding hiervan vindt plaats in 2022. Dit wordt onderdeel van het reguliere proces en is cyclisch. Het is geen investeringskrediet maar maakt onderdeel uit van de doorlopende exploitatie.</p>

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. In lijn met de vernieuwde voorschriften van het BBV worden per programma de verbonden partijen vermeld die een relatie hebben tot het betreffende programma.

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Risico's
Het risico voor de gemeente beperkt zich tot het verworven aandelenkapitaal. Het risicobeheer van BNG Bank is gericht op handhaving van het veilige risicoprofiel van de bank. Dit profiel komt tot uitdrukking in hoge externe credit rating.

Ontwikkelingen

Gedurende het begrotingsjaar hebben zich geen veranderingen voorgedaan in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank. Over 2020 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van € 221 miljoen (2019: 163 miljoen). Van de nettowinst is voorgesteld om € 101 miljoen aan dividend uit te keren (2019 € 71 miljoen. Voor de gemeente Hardinxveld-Giessendam komt dit neer op € 56.754 (over 2019 in 2020 € 39.823). Het dividend over 2019 is in twee tranches in 2021 ontvangen.

Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffen en Waarderen (SVHW)

Risico's

Uit onderzoeken naar vergelijkbare organisaties is gebleken dat SVHW de efficiëntste organisatie is. Dit houdt in dat de geboden kwaliteit tegen een scherpe prijs wordt aangeboden. Het doorvoeren van bezuinigingen heeft daardoor een direct effect op de geboden kwaliteit. Daarnaast bestaat het risico dat deelnemers uittreden, waarbij mogelijk de lasten voor de achterblijvende deelnemers hoger worden. Tegelijkertijd treden er ook nieuwe gemeenten toe.

Ontwikkelingen

Naar verwachting zullen in de komende jaren meerdere gemeenten aansluiting gaan zoeken bij het SVHW. Daar staat tegenover dat gemeenten ook kunnen uittreden. Dit betekent dat er zowel kan-sen als risico's zich voor kunnen doen.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma 13 Financiering / Algemene dekkingsmiddelen	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
185 Belastingen	-421	3.930	3.509	-388	3.982	3.594	-490	3.919	3.428	-103	-63	-165
190 Beleggingen	-1	40	39	-1	58	57	0	57	56	1	-1	0
200 Saldi kostenplaatsen	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0
205 Algemene baten en lasten	-172	217	46	-346	217	-129	-199	26	-173	147	-191	-44
210 Uitkering gemeentefonds	0	24.427	24.427	0	26.311	26.311	0	27.092	27.092	0	781	781
215 Kapitaallasten	-30	17	-13	196	17	213	-10	17	8	-205	0	-205
Saldo van baten en lasten	-623	28.630	28.008	-539	30.585	30.046	-699	31.111	30.412	-160	526	366
Mutaties reserves	0	0	0	-52	255	203	-52	255	203	0	0	0
Resultaat	-623	28.630	28.008	-591	30.840	30.249	-751	31.366	30.615	-160	526	366

- = Nadelig / + = Voordelig

1.5 Algemene Dekkingsmiddelen

Kosten en opbrengsten die niet direct tot één van de voorgaande programma's behoren vallen onder de noemer 'algemene dekkingsmiddelen'. De algemene dekkingsmiddelen zijn:

- **Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is**
De lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is zijn heffingen waarvan er geen duidelijke relatie is tussen de gemeentelijke dienstverlening en de belasting. Voorbeelden zijn de onroerend zaakbelastingen (OZB) en de hondenbelasting. Overigens zijn de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voorbeelden van lokale heffingen waarvan de besteding wel is gebonden. Dergelijke heffingen worden op de desbetreffende programma's verantwoord. Voor verdere informatie wordt u verwezen naar de paragraaf 'Lokale heffingen'.
- **Algemene uitkering uit het gemeentefonds**
De algemene uitkering uit het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron voor onze gemeente. Twee factoren bepalen de uitkering aan een gemeente:
  - a. De omvang hangt af van de algemene groei en van taak- en andere veranderingen. Het gemeentefonds is gekoppeld aan de rijksuitgaven. Als het Rijk meer uitgeeft, gaat het gemeentefonds ook omhoog en omgekeerd. Twee voorbeelden van taak- en andere veranderingen: Toen de gemeenten de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) gingen uitvoeren, kregen ze daarvoor geld in het gemeentefonds. Het fonds groeide, maar het takenpakket ook.
  - b. Het aandeel van een gemeente in de totale omvang van het gemeentefonds hangt af van zogenaamde "verdeelmaatstaven". Het aantal inwoners is zo een verdeelmaatstaf. Hoe meer inwoners een gemeente heeft, des te groter het aandeel in het totaal. Er zijn circa vijftig verdeelmaatstaven.
- **Dividend**
Hiertoe behoren de aandelen en daaraan verbonden dividenden die niet tot één van de voorgaande programma's behoren. Voor onze gemeente zijn dat de aandelen en daaraan verbonden dividenduitkering van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).
- **Saldo van de financieringsfunctie**
Het saldo van de financieringsfunctie bestaat uit de lasten die verband houden met het niet doorbelasten van rente aan producten.
- **Overige algemene dekkingsmiddelen**
De overige dekkingsmiddelen bestaan hoofdzakelijk uit de baten en lasten die betrekking hebben op de waardering van onroerende zaken in het kader van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ). Hieronder vallen overigens niet de opbrengsten van de onroerend zaakbelastingen (OZB) en ook niet de lasten die zijn gemoeid met de heffing en invordering daarvan. Deze worden verantwoord bij de lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is.

Omschrijving	Rekening 2020	Begroting na wijziging 2021	Rekening 2021	Afwijking 2021	Voor-/nadelig
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	3.649	3.928	3.873	-55	N
Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds: algemeen	22.973	25.385	25.532	147	V
Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds: sociaal domein	1.104	926	1.560	634	V
Dividend	40	58	57	-1	N
Saldo van de financieringsfunctie	-1.188	192	-10	-202	N
Overige dekkingsmiddelen	590	-240	-396	-156	N
Totaal	27.168	30.249	30.615	366	V

Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is

Onder de lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is vallen de opbrengsten onroerende zaakbelastingen (woningen en niet-woningen) en hondenbelasting.

Dividend

Het hierboven genoemde dividend betreft de dividenden van de Bank Nederlandse Gemeenten.

In paragraaf 2.5.2. wordt een toelichting gegeven op bovenstaande afwijkingen.

1.6 Overhead

De overheadkosten laten het volgende verloop zien.

Bedragen x € 1.000

Overhead	Begroting primair	Begroting na wijziging	Rekening
Baten	33	85	124
Lasten	-5.123	-5.656	-5.666
Saldo	-5.090	-5.571	-5.542

Per saldo is er ten opzichte van de begroting na wijziging een voordeel van € 29.000. De overheadkosten worden grotendeels op de paragraaf bedrijfsvoering verantwoord.

1.7 Vennootschapsbelasting

Uit de uitgevoerde inventarisatie van potentieel belastingplichtige activiteiten is geconcludeerd dat we geen op beperkt risico's lopen op het gebied van de vennootschapsbelastingplicht Eind 2019/begin 2020 heeft een hertoets op de vennootschapsbelastingplicht plaatsgevonden. Hieruit blijkt wederom dat we geen of beperkt risico's lopen op vennootschapsbelastingplicht voor het jaar 2021. Het enige discussiepunt over 2021 en voorgaande jaren betreft de reclame-opbrengsten. Uit analyse over 2016 t/m 2021 blijkt dat deze opbrengsten gemiddeld € 4.000 - € 6.000 bedragen, waarbij zich ook de vraag voordoet of sprake is van reclame-opbrengsten of beschikbaar stellen van onroerend goed.

Voor de grondexploitaties worden in het kader van het MPG een quick-scan uitgevoerd op mogelijk Vpb-verplichting. Uit de scan blijkt dat sprake is van negatieve uitkomsten en derhalve geen belastingrisico voor de Vpb.

In 2022 heeft de Belastingdienst voorlopige beschikkingen voor opgelegd over 2018, 2019 en 2020, waarbij de fiscale opbrengsten zijn ingeschat op respectievelijk € 104.500, € 114.000 en € 123.500. De hieruit voortvloeiende Vpb bedraagt € 23.812, € 23.123 en € 21.201 (inclusief belastingrente). Tegen deze beschikkingen is bezwaar gemaakt en de verwachting is dat, gelet op de hoogte van de opbrengsten, dat geen of een beperkte aanslag zal worden opgelegd.

Het blijft wel van belang om de kritische onderdelen goed in beeld te houden en ook alert te blijven bij toekomstige wijzigingen in beleid en/of tariefstellingen. We schatten het risico in op € 0.

1.8 Onvoorzien

In de primitieve begroting is onder financiering en algemene dekkingsmiddelen een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen ad € 25.000. In het begrotingsjaar is de post onvoorzien niet aangewend.

Overzicht aanwending van het bedrag onvoorzien

Bedragen x € 1.000

Nr. Begrotingswijziging / onderwerp	Datum	Bedrag 2021
0 Primitieve begroting		25
Begrotingswijziging(en)		0
Saldo post onvoorzien na begrotingswijzigingen		25

Alle andere begrotingswijzigingen waren budgetneutraal of zijn gemuteerd op het exploitatiesaldo van de begroting. Het restant van de post onvoorzien bedraagt € 25.000,-.

Paragrafen

1.9 Paragraaf Bedrijfsvoering

Beleidsverantwoording

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
<p>Verdere organisatieontwikkeling</p> <p>Op 18 juni 2020 heeft de gemeenteraad een besluit genomen over Focus 2020. Tijdens de toetreding van onze gemeente tot de Drechtsteden hebben wij "de winkel" gewoon opengehouden en heeft onze samenleving weinig tot niets gemerkt van de verbouwing. Tegelijkertijd zijn de afgelopen jaren de taken van de gemeente uitgebreid. De personele bezetting ontwikkelde onvoldoende mee, mede door de financiële onzekerheden. Hierdoor ontstond een grote werkdruk. Samen met een zeer bewegelijke arbeidsmarkt heeft dit tot een situatie geleid waarbij organisatie, opgaven en financiële mogelijkheden in onbalans raakten. Focus 2020 bevat een aantal incidentele organisatorische maatregelen om de balans in 2020 te herstellen. Een deel van die maatregelen loopt ook nog door in 2021. Ondertussen voert een onafhankelijke externe partij een onderzoek uit dat bestaat uit een analyse van de huidige situatie in de organisatie en aanbevelingen richting de toekomst. Op basis hiervan treffen we structurele maatregelen voor de toekomst. Deze maatregelen komen aan de orde in het proces van de perspectiefnota 2022-2025. Daarbij gaan we ook in op de inhoudelijke, organisatorische en financiële gevolgen van die maatregelen.</p>	<p>Verdere organisatieontwikkeling</p> <p>De gemeenteraad heeft in december 2020 ('Stutten en verstevigen van de organisatie') en februari 2021 ('Vervolg Stutten en Verstevigen') besluiten genomen om de druk op de dienstverlening tot staan te brengen en van daaruit de dienstverlening verder te verbeteren. Vanaf de zomer 2021 werkt de organisatie volgens het nieuwe organisatiebesluit en ontwikkelt de organisatie zich verder door naar een netwerkorganisatie. Deze doorontwikkeling hangt samen met onder meer het werken met verschillende vormen van participatie en het verder verbeteren van de kwaliteit van onze dienstverlening. We kijken ook naar manieren van werken die passen bij onze organisatie en deze tijd. We onderzoeken bijvoorbeeld het huisvesten van meer maatschappelijke partners in ons Huis van de Gemeente. Dat betekent mogelijk aanpassingen in de inrichting van het gebouw. De paragraaf Bedrijfsvoering bevat een nadere rapportage van de voortgang van het organisatieontwikkeltraject.</p>
<p>Implementatie Veilig Mailen (biedingen)</p> <p>Het lokaal gefaseerd implementeren van het pakket voor Veilig Mailen als onderdeel van een regionale implementatietraject. In kader van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) zal in de eerste fase het Sociaal Team gebruik gaan maken van Veilig Mailen.</p> <p>Met de implementatie van Veilig Mailen voor de gehele organisatie in de vervolgfase bereid Hardinxveld-Giessendam zich ook voor op o.a. de e-Privacy Verordening. Waar de AVG zich meer richt op het gebruik, verwerking en opslag van persoonsgegevens, richt de e-Privacy Verordening (ePV) zich meer op de regels omtrent e-mail, cookies en telemarketing.</p>	<p>Implementatie Veilig Mailen (biedingen)</p> <p>In 2021 is het programma Zivver geïmplementeerd voor de gehele organisatie en daarmee voldoet de gemeente aan de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).</p> <p>Dit programma biedt tevens voor zowel medewerkers als burgers, bedrijven en organisaties de mogelijkheid vertrouwelijke informatie veilig digitaal te delen via de e-mail.</p> <p>Door het gebruik van Zivver is een volgende stap genomen op weg naar een Veilige Digitale Gemeente.</p>

Beleidsindicatoren

Vanaf de begroting 2017 moeten enkele beleidsindicatoren verplicht worden opgenomen in zowel de begroting als in de jaarstukken. De beleidsindicatoren zijn verdeeld over de programma's waar ze betrekking op hebben.

Nr.	Indicator	Hardinxveld - Giessendam		Gemeenten < 25.000 inw.		Bron
		Begroting per. waarde	Rekening per. waarde	Begroting per. waarde	Rekening per. waarde	
30	Formatie	2021	5,67	2021	5,5	Eigen begroting/jaarrekening
31	Bezetting	2021	5,33	2021	6,4	Eigen begroting/jaarrekening
32	Apparaatskosten	2021	503	2021	624	Eigen begroting/jaarrekening
33	Externe inhuur	2021	9	2021	21	Eigen begroting/jaarrekening
34	Overhead	2021	15	2021	13	Eigen begroting/jaarrekening

Beschrijving

30. Fte per 1.000 inwoners

31. Fte per 1.000 inwoners

32. Kosten per inwoner

33. Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen

34. % van totale lasten

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma 14 Bedrijfsvoering (kostenplaatsen)	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
220 Bedrijfsvoering	-4.721	33	-4.688	-5.310	85	-5.226	-5.282	123	-5.159	28	39	67
Saldo van baten en lasten	-4.721	33	-4.688	-5.310	85	-5.226	-5.282	123	-5.159	28	39	67
Mutaties reserves	-1.832	2.110	278	-2.393	2.951	558	-2.393	2.893	499	0	-58	-58
Resultaat	-6.553	2.143	-4.410	-7.704	3.036	-4.668	-7.676	3.016	-4.659	28	-20	8

- = Nadelig / += Voordelig

1.9.1 Informatiebeveiliging en privacy (ENSIA)

Gemeenten hebben de wettelijke taak om een groot aantal diensten te leveren aan inwoners en ondernemers. Diensten die steeds meer digitaal afgehandeld kunnen worden. De gemeente is dan ook in transitie naar een digitaal georiënteerde dienstverlening en bedrijfsvoering. Steeds meer services worden online aangeboden. Een goede ontwikkeling voor burgers en ondernemers die daardoor minder afhankelijk worden van openingstijden.

Toegenomen digitalisering betekent echter ook meer verantwoordelijkheid voor de gemeente. Traditioneel beschikt de gemeente al over privacy- en concurrentiegevoelige datasets over en voor inwoners en ondernemers. In een tijd waarin de gemeente steeds meer zorgtaken vanuit het Rijk krijgt overgeheveld, waarbij de hoeveelheid privacygevoelige informatie toeneemt, wordt de security- en privacy taak van gemeenten dan ook steeds breder. Tegelijkertijd groeit het maatschappelijk bewustzijn over veiligheid en privacy bij inwoners en ondernemers. Inwoners en ondernemers moeten en willen zeker zijn dat hun informatie veilig is en persoonsgegevens in lijn met Algemene Verordening Gegevensbescherming wordt beschermd.

Als professionele organisatie past hierbij dat gemeente Hardinxveld-Giessendam de beveiliging van informatie en bescherming van persoonsgegevens adequaat organiseren. Informatie moet immers beschikbaar, actueel, volledig en betrouwbaar zijn en mag alleen door bevoegden zijn in te zien. Ook bij de uitwisseling van informatie moet de gemeente te allen tijde rekening houden met beveiligings- en privacyaspecten. De gemeente heeft een maatschappelijke en wettelijke verantwoordelijkheid (Wet BRP, PUN, DigiD, Suwi, BAG, BGT, BRO en WOZ) de gegevens van hun inwoners en ondernemers onder alle omstandigheden te beschermen en moeten zich daarover kunnen verantwoorden.

Er is regionaal en lokaal veel werk verzet op het gebied van informatiebeveiliging en privacy met het verder implementeren en borgen van passende maatregelen op het gebied van informatieveiligheid en privacy. Waar informatieveiligheid gaat over beschikbaarheid, integriteit (juistheid, volledigheid) en vertrouwelijkheid (toegang waar nodig) van alle soorten informatie, gaat privacy specifiek over het beschermen van persoonsgegevens en de persoonlijke levenssfeer.

Het verantwoordingsproces rondom informatieveiligheid is sinds 2017 gebaseerd op ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) en gaat uit van het principe van Single Information & Single Audit (SISA). Dit houdt in dat er sprake is van eenmalige informatieverstrekking en eenmalige IT-audit.

ENSIA is een verantwoordingsstelsel voor informatieveiligheid gebaseerd op de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), alsmede de informatiebeveiligingsnormen vanuit Basisregistratie Personen (BRP), Paspoortuitvoeringsregeling Nederland (PUN), Digitale persoonsidentificatie (DigiD), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT), Basisregistratie Ondergrond (BRO), WOZ (Wet Waardering Onroerende Zaken). en de Gezamenlijke Elektronische Voorzieningen Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (GeVS/Suwinet).

Met het uitvoeren van de ENSIA-zelfevaluatie en het aanleveren van de noodzakelijke verantwoordingsinformatie via de ENSIA, legt het college van burgemeester en wethouders over het jaar 2021 verantwoording af aan de raad (horizontale verantwoording) en toezichthouders van het rijk (verticale verantwoording) over de status van informatieveiligheid. Onderdeel van de verantwoording is een getoetste collegeverklaring informatieveiligheid, betreffende DigiD en Suwinet. De collegeverklaring is vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders en getoetst door een onafhankelijke auditor. De raad zal aanvullend via een (vertrouwelijke) separate rapportage worden geïnformeerd.

Informatieveiligheid en privacy is geen eenmalige activiteit, maar een continu verbeterproces. Jaarlijks wordt een Informatiebeveiligings- en Privacyplan opgesteld waarin de te ondernemen activiteiten worden vastgelegd.

In 2022 zal de focus liggen op het verder vormgeven van een Veilige (Digitale) Gemeente met het inbedden van informatieveiligheid en privacy in de gemeentelijke organisatie, en het borgen van risicomanagement.

1.10 Paragraaf Lokale Heffingen

Algemeen

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op de heffingen waarvan de besteding zowel gebonden als ongebonden is. Voorbeelden van heffingen waarvan de besteding gebonden is, zijn onder andere de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Heffingen waarvan de besteding ongebonden is zijn onder andere de onroerend zaakbelasting en de hondenbelasting.

Deze paragraaf bevat een uiteenzetting van de beleidsvoornemens voor de lokale heffingen, de gemeentelijke inkomsten voor zover deze uit de in Hardinxveld-Giessendam ingevoerde belastingen en retributies voortkomen, een overzicht op hoofdlijnen van de diverse belastingen en heffingen, een aanduiding van de lokale lastendruk, een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid en een overzicht van de kostendekkendheid van de verschillende tarieven.

Beleidsvoornemens lokale heffingen

De heffing en invordering van belastingen en retributies wordt door de GR SVHW (Gemeenschappelijke Regeling Samenwerkingsverband Vastgoed-informatie Heffing en Waardebepaling) verzorgd. Deze gemeenschappelijke regeling wikkelt ook aanvragen om kwijtschelding af. De heffing en invordering van de leges zoals onder andere de bouwleges wordt door de gemeente zelf verzorgd.

In onze gemeente zijn buiten de algemene uitkering uit het gemeentefonds de onroerendzaakbelasting en de rioolheffing en afvalstoffenheffing de belangrijkste inkomsten. De belastingtarieven zijn voor 2021 met 2,6 % geïndexeerd ten opzichte van 2020. Dit is conform de financiële uitgangspunten zoals opgenomen in de Perspectiefnota 2021-2024.

Ten aanzien van de heffingen en leges wordt uitgegaan van een kostendekkendheidspercentage van 100%.

Overzicht gemeentelijke belastingopbrengsten

Op grond van artikel 219 van de gemeentewet zijn in 2021 in Hardinxveld-Giessendam de volgende belastingen geheven:

Gemeentelijke belastingopbrengsten							bedragen x € 1.000		
Omschrijving	Rekening 2018	Rekening 2019	Rekening 2020	prim begr 2021	Begroting 2021	Rekening 2021	Afwijking 2021	Voor/ nadelig	
Zuivere belastingen									
Onroerend zaakbelastingen eigenaren	2.982	2.994	3.100	3.124	3.224	3.188	-36	N	
Onroerend zaakbelastingen gebruikers	554	579	574	605	624	603	-20	N	
Hondenbelastingen	76	75	79	75	81	81	0	V	
Precariobelasting	98	92	94	101	28	10	-18	N	
Bedrijfsinvesteringszone	70	73	75	70	70	74	4	V	
<i>Subtotaal zuivere belastingen</i>	<i>3.780</i>	<i>3.813</i>	<i>3.922</i>	<i>3.974</i>	<i>4.026</i>	<i>3.956</i>	<i>-70</i>	N	
Heffingen									
Afvalstoffenheffing	1.801	2.017	2.071	2.086	2.212	2.206	-5	N	
Rioolheffing	1.723	1.766	1.803	1.821	1.864	1.861	-2	N	
Container-rechten	0	0	0	0	0	0	0		
<i>Subtotaal heffingen</i>	<i>3.524</i>	<i>3.783</i>	<i>3.875</i>	<i>3.907</i>	<i>4.075</i>	<i>4.068</i>	<i>-8</i>	N	
Retributies									
Leges bouwvergunningen	581	492	353	613	613	867	255	V	
Leges burgerlijke stand	309	210	170	126	112	140	29	V	
Begrafnisrechten	429	293	404	383	385	393	8	V	
Havengelden	52	79	32	57	20	28	8	V	
Marktgelden	29	33	23	31	31	22	-8	N	
Reclameopbrengsten			24	20	20	30	10	V	
Brandweerrechten	0	0	0	0	0	0	0		
<i>Subtotaal retributies</i>	<i>1.400</i>	<i>1.107</i>	<i>1.006</i>	<i>1.229</i>	<i>1.180</i>	<i>1.480</i>	<i>300</i>	V	
<i>Overige pachten</i>			51	58	58	49	-9	N	
<i>Overige leges en andere rechten</i>			2	1	1	15	13	V	
<i>Subtotaal incl overige retributies</i>		<i>1.107</i>	<i>1.059</i>	<i>1.289</i>	<i>1.240</i>	<i>1.544</i>	<i>304</i>	V	
TOTAAL lokale heffingen	8.704	8.703	8.856	9.170	9.341	9.568	226	V	

Onroerende zaakbelastingen

De (on)roerende zaakbelastingen zijn ondergebracht bij de GR SVHW. De GR SVHW verzorgt niet alleen de oplegging en inning van de aanslagen maar houdt tevens de bestanden in verband met de wet WOZ up-to-date. Regelmatig vindt de afdracht van de ontvangen belastingbedragen aan de gemeente plaats. Bij het bepalen van het percentage wordt rekening gehouden met de waardeontwikkeling van de onroerende zaken, zodat per saldo de onroerende zaakbelastingen voor woningen niet meer stijgen dan de inflatie.

Hondenbelasting

Basis voor deze heffing vormt het bezit van een hond, waarbij voor het bezit van meerdere honden een progressief tarief van toepassing is. Evenals de onroerende zaakbelastingen verzorgt de GR SVHW de heffing, invordering en actualisering van de bestanden van de hondenbelasting voor ons. De controle is nog wel in handen van de gemeente en geschiedt door een jaarlijkse huis-aan-huis controle met daarnaast een hondenpenningcontrole op straat.

Precariobelasting

Voor het hebben van materialen op (boven en onder) voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond wordt een bedrag geheven van de gebruikers van die grond.

De Eerste Kamer heeft op 21 maart 2017 het wetsvoorstel om de precariobelasting af te schaffen aangenomen. De ingangsdatum van de wet is bepaald op 1 juli 2017. In de wet is een overgangstermijn van 5 jaar opgenomen. Die geldt voor gemeenten die op 16 februari 2016 een verordening voor het heffen

van precariobelasting op kabels en leidingen hadden. Het tarief van die datum (€ 0,27 per m¹) mag nog tot 1 januari 2022 worden geheven. We houden rekening met een ingroeiscenario om de afschaffing op te vangen.

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven ter dekking van de kosten voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval, waarbij uitgangspunt is dat dit kostendekkend gebeurt. De GR SVHW verzorgt de heffing, invordering en actualisering van de bestanden voor ons.

Het inzamelen en verwerken van het huisvuil wordt gedaan door de gemeenschappelijke regeling reinigingsdienst Waardlanden. Ook kan zonder verdere kosten gebruik worden gemaakt van het afvalbrengrstation.

Rioolheffing

De rioolheffing is gerelateerd aan de hoeveelheid afgevoerd afvalwater en geldt uitsluitend ter dekking van de kosten voor de uitvoering van het Gemeentelijk Rioleringsplan.

De oplegging, invordering en het bijhouden van het bestand wordt verzorgd door de GR SVHW.

Leges

In onze gemeente worden leges geheven op grond van de vigerende legesverordening. De tarieventabel wordt jaarlijks aangepast. De leges hebben onder andere betrekking op de Algemeen Plaatselijke Verordening, rij- en reisdocumenten, burgerlijke stand, wet Ruimtelijke Ordening en Milieuwetgeving.

Begraafenisrechten

Voor het begraven van stoffelijke overschotten op de begraafplaatsen in de gemeente heft de gemeente leges. Ook voor de aankoop van graven en het afkopen van het onderhoudsrecht wordt een tarief in rekening gebracht.

Havengelden

De havengelden bestaan uit liggelden, kadegelden en trechtergelden.

Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen

Voor mensen met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid van gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de lokale lasten. De regels voor het toekennen worden bepaald door de rijksoverheid en staan in de Invorderingswet. Deze regels komen erop neer dat kwijtschelding mag worden verleend aan belastingplichtigen, die een inkomen hebben dat niet hoger ligt dan de bijstandsnorm. Gemeenten mogen hier in die zin van afwijken dat een lager inkomen wordt gehanteerd. De gemeente Hardinxveld-Giessendam hanteert de zogenaamde 100%-norm, hetgeen betekent dat inwoners van Hardinxveld-Giessendam met een inkomen op bijstandsniveau in beginsel voor kwijtschelding in aanmerking komen. Gemeenten mogen zelf bepalen voor welke belastingen kwijtschelding wordt verleend. In de gemeente Hardinxveld-Giessendam kan kwijtschelding worden aangevraagd voor Afvalstoffenheffing, Rioolheffing en Hondenbelasting (alleen voor de eerste hond).

De ontwikkeling van de kwijtscheldingen over de afgelopen jaren is als volgt:

	2018	2019	2020	2021
Kwijtscheldingsbedragen	104.705	104.019	100.381	100.415
Kwijtscheldingsaantallen				
(Gedeeltelijk) toegekend	202	207	210	193
Afgewezen	35	42	56	44
Totaal	237	249	266	237

In 2019 zien we een minimale toename welke zich in 2020 voortzet. Oorzaak hiervan is het COVID-19 (Corona) virus. In 2021 is een daling te zien in het aantal kwijtscheldingen. In de bedragen is een lichte stijging zichtbaar.

Heffingen woonlasten (lokale belastingdruk)

Tot de woonlasten worden gerekend de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze belastingen vormen het grootste deel van de opbrengst van de gemeentelijke heffingen.

Soort heffing	2018	2019	2020	2021
Onroerende zaakbelasting				
Woningen				
- eigenarenheffing	0,1316%	0,1247%	0,1199%	0,1172%
Totaal	0,1316%	0,1247%	0,1199%	0,1172%
Niet woningen				
- eigenarenheffing	0,2196%	0,2142%	0,2168%	0,2213%
- gebruikerstarief	0,1622%	0,1582%	0,1601%	0,1634%
Totaal	0,3810%	0,3724%	0,3769%	0,3847%
Afvalstoffenheffing	254,00	287,00	292,00	309,00
Rioolheffing	227,00	227,00	231,00	237,00

De ontwikkeling van de woonlasten (voor meerpersoonshuishoudens) over de afgelopen jaren is als volgt:

	2018	2019	2020	2021
OZB-eigenaar	301,39	297,68	306,00	314,00
Rioolheffing	227,00	227,00	231,00	237,00
Afvalstoffenheffing	254,00	287,00	292,00	309,00
Totaal	782,39	811,68	829,00	860,00
% stijging/afname t.o.v. vorig jaar	-0,5%	3,7%	2,1%	3,7%

Vergelijking met andere gemeenten

Jaarlijks wordt door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) een onderzoek uitgevoerd naar de gemeentelijke woonlasten, teneinde een vergelijk tussen de gemeenten mogelijk te maken. Om inzicht te krijgen in het algemene verloop van de hoogte van de woonlasten van onze gemeente is een vergelijk met omliggende gemeenten gemaakt.

	Hardinxveld-Giessendam	Molenlanden	Gorinchem	Vijfheerenlanden
Gemiddelde woningwaarde	268.259	305.939	242.887	275.969
OZB-eigenaar	0,1172%	0,0985%	0,1119%	0,1161%
OZB-eigenaar	314,40	301,35	271,79	320,40
Rioolheffing (vastrecht)	237,00	236,00	213,00	216,00
Afvalstoffenheffing	309,00	336,00	316,00	343,00
Heffingskorting		-73,00		
Totaal	860,40	800,35	800,79	879,40
Rangorde landelijk (o.b.v. woonlasten meerpersoonshuishouden volgens Coelo)	224	140	143	250
Rangorde Ablasserwaard-Vijfheerenlanden (o.b.v. berek. woonlasten)	3	1	2	4

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de gemeente Hardinxveld-Giessendam in 2021 landelijk gezien boven het midden behoort (plaats 224 van de in totaal 352 gemeenten). Regionaal gezien staat de gemeente Hardinxveld-Giessendam op de derde plaats (2020: 3).

Naast een vergelijking met de omliggende gemeenten is ook een vergelijking met de Drechtstedengemeenten gemaakt.

	Hardinxveld-Giessendam	Ablasserdam	Dordrecht	Hendrik-Ido-Ambacht	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht
Gemiddelde woningwaarde	268.259	250.614	226.188	307.160	257.709	239.368	235.856
OZB-eigenaar	0,1172%	0,1084%	0,1020%	0,1053%	0,1065%	0,0823%	0,1052%
OZB-eigenaar	314,40	271,67	230,71	323,44	274,46	197,00	248,12
Rioolheffing (gebaseerd op 2 bew.)							
Rioolheffing (vastrecht)	237,00	159,00	202,00	188,00	158,00	254,00	302,00
Afvalstoffenheffing	309,00	358,00	301,00	351,00	327,00	293,00	386,00
Totaal	860,40	788,67	733,71	862,44	759,46	744,00	914,12
Rangorde landelijk (o.b.v. woonlasten meerpersoonshuishouden volgens Coelo)	224	120	48	227	86	59	282
Rangorde Drechtsteden (o.b.v. woonlasten)	5	4	1	6	3	2	7

In vergelijking met de overige Drechtstedengemeenten eindigt Hardinxveld-Giessendam op plaats 5 (2020: 6).

Kostendekkendheid

Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf lokale heffingen inzicht wordt gegeven in de mate van kostendekkendheid van de verschillende tarieven. Hiermee wordt beoogd transparantie te bieden in de tarieven waarbij sprake is van kostenverhaal. De toerekening van overhead vindt extracomptabel plaats. Dat betekent dat het overheaddeel op de afzonderlijke programma's niet aan deze programma's zijn toegerekend.

De volgende overzichten laten zien van welk percentage kostendekkendheid sprake is. Voor het bepalen van onderstaande kostendekkendheidspercentages is uitgegaan van de vernieuwde 'Handreiking Kostenonderbouwing paragraaf lokale heffingen' van het VNG.

De kostendekkendheid is bepaald door de totale baten te delen door de lasten die volgens de handreiking mogen worden toegerekend. Hierin is een opslag voor de overheadkosten opgenomen. Voor het bepalen van het percentage overhead is uitgegaan van de totale lasten aan overhead (taakveld 0.4), welke zijn gedeeld door de totale loonkosten inclusief de kosten van inhuur.

Formule overheadopslag op loonkosten		
Overhead (taakveld 0.4)	€	5.542.458
Loonkosten + inhuur (exclusief overhead loonkosten)	€	8.263.235
		67,1%

Voor de riolering en reiniging is een afwijkend overheadopslagpercentage gehanteerd, namelijk gebaseerd op een percentage van de totale kosten (salarissen en directe lasten)

Formule voor overheadopslag totale lasten		
Overhead	€	5.542.458
Alle directe (dus zonder overhead) lasten, exclusief reserves	€	41.947.022
		13,2%

Legesverordening

Titel 1: Algemene dienstverlening:

Titelblad 1		Titelblad 1	
Hoofdstuk 1	Burgelijke stand	Hoofdstuk 2	Reisdocumenten
Directe lasten	11.040	Directe lasten	8.419
loonkosten	69.108	loonkosten	117.345
Saldo	80.148	Saldo	125.764
Overheadopslag voor loonkosten	46.353	Overheadopslag voor loonkosten	78.708
Totale lasten	126.501	Totale lasten	204.472
Totale baten	14.966	Totale baten	52.145
Kostendekkendheid	12%	Kostendekkendheid	26%

Titelblad 1		Titelblad 1	
Hoofdstuk 3	Rijbewijzen	Hoofdstuk 4	Verstrekingen uit basisregistratie
Directe lasten	12.979	Directe lasten	11.263
loonkosten	58.206	loonkosten	112.531
Saldo	71.185	Saldo	123.794
Overheadopslag voor loonkosten	39.041	Overheadopslag voor loonkosten	75.479
Totale lasten	110.225	Totale lasten	199.273
Totale baten	60.065	Totale baten	3.178
Kostendekkendheid	54%	Kostendekkendheid	2%

Titelblad 1		Titelblad 1	
Hoofdstuk 9	Overige publiekszaken	Hoofdstuk11	Huisvestingswet
Directe lasten naturalisatie	1.998	Directe lasten	34.589
loonkosten	9.701	loonkosten	43.679
Saldo	11.699	Saldo	78.269
Overheadopslag voor loonkosten	6.507	Overheadopslag voor loonkosten	29.297
Totale lasten	18.205	Totale lasten	107.566
Totale baten naturalisatie	9.149	Totale baten	219
Totale baten Verklaring omtrent gedrag	593		
Kostendekkendheid	54%	Kostendekkendheid	0%

Titelblad 1	
Hoofdstuk 14	Markten
Directe lasten	9.899
loonkosten	13.536
Saldo	23.435
Overheadopslag voor loonkosten	9.100
Totale lasten	32.535
Totale baten	30.098
Kostendekkendheid	93%

Titel 2: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Titelblad 1	
Hoofdstuk 3	Omgevings- vergunningen
Directe lasten	41.708
loonkosten	517.984
Saldo	559.692
Overheadopslag voor loonkosten	348.242
Totale lasten	907.934
Totale baten	847.779
Kostendekkendheid	93%

Titel 3: Dienstverlening vallend onder Europese Richtlijn

Titelblad 1 en 3	
TB 1: hoofdstuk 16	kansspelen
TB 3: hoofdstuk 1	horeca
TB 3: hoofdstuk 2	organiseren evenementen of markten
TB 3: hoofdstuk 7	niet benoemde vergunningen
Directe lasten	56.790
loonkosten	<u>162.895</u>
Saldo	219.685
Overheadopslag voor loonkosten	<u>109.515</u>
Totale lasten	329.200
Totale baten	5.528
Kostendekkendheid	2%

Havengelden, begraafplaatsen, riolering en afval

Havengelden		Begraafplaatsen	
Directe lasten	9.029	Directe lasten	121.447
loonkosten	<u>25.176</u>	loonkosten	<u>230.897</u>
Saldo	34.205	Saldo	352.344
Overheadopslag voor loonkosten	<u>16.926</u>	Overheadopslag voor loonkosten	<u>155.233</u>
Totale lasten	51.131	Totale lasten	507.577
Totale baten	23.465	Totale baten	392.750
Kostendekkendheid	46%	Kostendekkendheid	77%

Afval		Riool	
Directe lasten	1.662.637	Directe lasten	821.330
loonkosten	<u>58.381</u>	loonkosten	<u>256.610</u>
Saldo	1.721.018	Saldo	1.077.940
Overheadopslag	223.732	Overheadopslag	141.534
Gecompenseerde BTW	<u>388.881</u>	Gecompenseerde BTW	<u>147.088</u>
Totale lasten	2.333.631	Totale lasten	1.366.562
Totale baten	2.156.128	Totale baten	1.817.933
Kostendekkendheid	92%	Kostendekkendheid	133%

Rente riolering

In de berekening van de kostendekkendheid van de riolering wordt rekening gehouden met een rentepercentage van 3% voor investeringen tot en met begrotingsjaar 2012. Investeringen vanaf begrotingsjaar 2013 zijn gebaseerd op de renteomslag.

Dit wijkt af van de berekende renteomslag. In de nota financieringsvisie is vastgelegd dat investeringen in rioleringen volledig extern gefinancierd worden. Het rentepercentage riolering is dan ook gebaseerd op een gemiddelde van de rente van de langlopende schulden.

1.11 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Deze paragraaf geeft inzicht in (mogelijke) risico's voor de gemeente en de mate waarin deze risico's kunnen worden opgevangen (weerstandscapaciteit). De relatie tussen de risico's en de weerstandscapaciteit zegt iets over de financiële robuustheid van de gemeente Hardinxveld-Giessendam: het weerstandsvermogen.

Beleid

Bij raadsbesluit van 27 november 2013 is de Financieringsvisie vastgesteld. De nota reserves en voorzieningen is vastgesteld door de gemeenteraad op 19 december 2013. Deze nota geeft een overzicht van de reserves en voorzieningen, evenals richtlijnen hoe hiermee wordt omgegaan.

Er is voor gekozen om geen afzonderlijke nota samen te stellen inzake het weerstandsvermogen en de risico's. In deze paragraaf wordt hiervan een uiteenzetting gegeven.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om tegenvallers op te vangen. Het gaat hierbij om de 'vrij besteedbare' middelen, zoals de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves.

Per 31 december 2021 bedraagt de weerstandscapaciteit:

Weerstandscapaciteit		Bedragen x € 1.000	
<i>Weerstandscapaciteit exploitatie</i>			
Onbenutte belastingcapaciteit			
- OZB	p.m.		
Totaal onbenutte belastingcapaciteit		0	
Onvoorzien		0	
Weerstandscapaciteit exploitatie			0
<i>Weerstandscapaciteit vermogen</i>			
Vrij aanwendbaar deel algemene reserve		11.572	
Vrij aanwendbaar deel reserve sociaal domein		1.983	
Stille reserves		p.m.	
Weerstandscapaciteit vermogen			13.555
Totale weerstandscapaciteit			13.555

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de extra structurele middelen die gegenereerd kunnen worden door de tarieven van de gemeentelijke belastingen te verhogen tot het wettelijk toegestane maximum.

De onbenutte belastingcapaciteit ten aanzien van de onroerende zaakbelastingen is bepaald op basis van het verschil tussen onze OZB-percentages en het normpercentage-OZB voor toelating tot artikel 12 van de financiële verhoudingenwet (Fvw).

Het Rijk heeft met de VNG afgesproken dat vanaf 2020 een benchmark woonlasten wordt ingevoerd om jaarlijks de ontwikkeling van de lokale lasten inzichtelijk te maken. De benchmark geeft aan dat de lokale lasten van een gemiddeld huishouden stijgen met 3,9 %.

De onbenutte belastingcapaciteit voor de overige onderdelen (riool- en afvalstoffenheffing, leges en overige heffingen) is op nul gezet. Dit omdat bij de gemeentelijke belastingen en retributies zoveel mogelijk wordt gestreefd naar 100%-kostendekkendheid.

Onvoorzien

Ter dekking van onvoorziene begrotingsuitgaven in de loop van het jaar is in de begroting 2020 een bedrag opgenomen van € 25.000. Deze is in 2021 niet aangewend.

Algemene reserve

De omvang van de algemene reserve (exclusief resultaatbestemming 2021) bedraagt € 11.572.184 per 31 december 2021. Dit bedrag is vrij aanwendbaar.

Reserve Sociaal Domein

Voor het sociaal domein is een aparte reserve gevormd. Deze wordt gezien als onderdeel van de weerstandscapaciteit. De achterliggende reden is dat in de bepaling van de risico's het sociaal domein is betrokken. De omvang van de reserve sociaal domein (exclusief resultaatbestemming 2021) bedraagt € 1.982.830 per 31 december 2021.

Stille reserves

Om een reëel inzicht te hebben in de omvang van het eigen vermogen dienen ook stille reserves in beeld te worden gebracht. Deze reserves vormen immers één van de elementen waarmee tegenvallers bekostigd zouden kunnen worden. De gemeente heeft stille reserves wegens aandelenbezit Stedin en BNG welke zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs. Ook de gemeentelijke eigendommen bevatten stille reserves die bij verkoop te gelde kunnen worden gemaakt. De stille reserves zijn PM geraamd omdat deze niet direct inzetbaar zijn voor weerstandscapaciteit.

Risico-analyse

De risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet op een andere manier zijn ondervangen, dus waarvoor geen voorziening is gevormd of waarvoor geen verzekering is afgesloten. Organisatiebreed heeft een risico-inventarisatie plaatsgevonden. Deze is als volgt opgebouwd:

- Korte beschrijving van het risico
- Het financiële effect / kans / risicobedrag

Om tot een kwantificering van de risico's te komen zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Kans

de kans dat een risico zich daadwerkelijk voordoet is afhankelijk van meerdere factoren waaronder de frequentie. De frequentie alleen is op zich al moeilijk te bepalen. Om toch te komen tot een schaalverdeling is bij de risicoanalyse binnen de gemeente Hardinxveld-Giessendam gekozen voor drie categorieën, te weten:

- o Groot (80%);
- o Gemiddeld (50%);
- o Klein (20%).

Impact

De impact geeft de financiële invloed aan die een risico kan hebben op de gemeentelijke exploitatie. De percentages (standaardklassen) die worden gehanteerd zijn 1%, 5%, 10%, 25% en 50%. Daarbij heeft het kleinste percentage financieel gezien de minste impact, terwijl het grootste percentage juist een grote impact heeft.

In onderstaande tabel geven we een overzicht van de risico's, gevolgd door een korte beschrijving van elk risico.

Risicomatrix

Programma	Risico's	Impact	Bedrag	Kans			Totaal
				Groot 80%	Gemiddeld 50%	Klein 20%	
4	PFOA	20%	250.000		25.000		25.000
6	Leerlingenvervoer	20%	240.000			10.000	10.000
8	Participatiewet (incl. inkomensvoorz.)	10%	3.300.000		165.000		165.000
9	WMO	10%	3.600.000		180.000		180.000
9	Jeugdwet	10%	4.800.000		240.000		240.000
Bedrijfsv	Eenmansposten	5%	8.700.000		218.000		218.000
Bedrijfsv	COVID-19 (Corona)	p.m.	p.m.		p.m.		p.m.
Fin en dek	Algemene uitkering	5%	27.035.000		676.000		676.000
Fin en dek	Rentelasten	5%	800.042			8.000	8.000
Overigen	Overig (niet kwantificeerbaar)						500.000
				0	1.504.000	18.000	2.022.000

PFOA

De aanwezigheid van de PFOA in (water)bodem leidt tot meerkosten op projecten. In alle gevallen is bodemonderzoek nodig waarbij ook onderzocht wordt op PFOA. De afzetmogelijkheden van de grond bepalen hierna de omvang van de meerkosten. Problemen zijn er vooral als gesaneerd moet worden, waarbij er ook PFOA als bijvangst aangetroffen wordt. Daarnaast kan PFOA ook stagnatie(kosten) tot gevolg hebben. In de ramingen van de projecten wordt geanticipeerd op dit risico en daarom wordt het risico op budgetoverschrijding hoog geacht (80%) en impact op de ramingen in de begroting op beperkt (20%).

Leerlingenvervoer

Het leerlingenvervoer is een opneemregeling. De laatste jaren zien we een lichte stijging van de kosten. Dit heeft voornamelijk te maken met kinderen die vanwege hun beperking of aandoening ver moeten reizen naar school. De situatie van de leerling vraagt daarom en er is geen dichterbij gelegen toegankelijke school is. We zien ook enkele leerlingen waar dichtbij tijdelijk geen plaats is en die daardoor tijdelijk verder van huis naar school gaan. Hierdoor gaan incidenteel de kosten omhoog. Deze post blijft moeilijk te ramen. Grote invloed op de kosten is het aantal kinderen dat een beroep doet op de verordening Leerlingenvervoer. Daarnaast is het type school bepalend voor de hoogte van de vergoeding. De grootste onzekere factor zijn kinderen die vanwege de handicap naar een school ver buiten onze regio gaan, omdat dichterbij geen toegankelijke school is. Dit is niet te sturen door de gemeente. Er is echter ook een effect waar we geen invloed op hebben. Dat is de NEA-indexering voor de taxi-branche. De hoge brandstofprijs heeft invloed op de NEA-indexering. In het kader van Passend onderwijs zien we ook vervoersbewegingen vanuit de Jeugdwet en het Leerlingenvervoer samenkomen. Er wordt dan voor de goedkoopste en voor kinderen aanvaardbare optie gekozen.

Het risico wordt op gemiddeld (50%) geschat.

Participatiewet

De Participatiewet kenmerkt zich door een vast rijksbudget binnen de algemene uitkering. Dit is het participatiebudget dat onderdeel is van het sociaal domein. Vanaf 1 januari 2019 geldt overigens dat de budgetten van het sociaal domein zijn ontschot binnen de algemene uitkering. Naast het participatiebudget is er een specifieke uitkering die als inkomensdeel door het Rijk separaat wordt uitbetaald. Beide budgetten worden neutraal in de begroting opgenomen. Het toereikend zijn van het budget hebben wij niet geheel in eigen hand. Gemeenten hebben te maken met verlaagde inkomsten.

De Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) voert voor onze gemeente de Participatiewet uit. De bijdrage in de uitvoeringskosten van de SDD wordt middels een vastgestelde verdeelsleutel bepaald. Deze is gebaseerd op het aantal bijstandsgerechtigden. Doordat het Rijk op dit moment fors inzet op koopkrachtbehoud voor brede groepen in de samenleving, is de impact op onze bestandsontwikkeling (ondanks de groei van het bijstandsvolume en de uitvoering van Tozo) van de corona crisis vooralsnog beperkt. Zowel het minimabeleid als de schuldhulp zijn nog niet hersteld van de dip ten tijde van de eerste loc down en lopen achter op de oorspronkelijke prognose. Door het besluit over de Governance van de GRD Drechtsteden, zal deze bevoegdheid in 2022 verschuiven naar een nieuw bestuur (AB/DB) van de GR Sociaal. Om die reden worden de gemeenten, conform de nieuwe governance, in staat gesteld hun bijdrage aan de uitgangspunten te leveren en om invloed uit te oefenen of de gezamenlijke uitgangspunten voor de begroting 2022-2025. De gemeente Hardinxveld-Giessendam is verplicht een bijdrage te leveren aan de SDD zodat zij aan alle verplichtingen jegens derden kan voldoen.

De nieuwe wet inburgering heeft niet alleen consequenties voor de opgave bestaanszekerheid, maar ook voor de opgave ontwikkelen naar werk. De ingangsdatum van de nieuwe wet inburgering is uitgesteld tot 1 januari 2022. Inmiddels is bekend geworden dat de taakstelling voor het huisvesten van inburgeraars per 2021 wordt verhoogd. De VNG en het Rijk zijn nog in overleg over de inhoudelijke en financiële consequenties hiervan. De Sociale Dienst Drechtsteden volgt dit op de voet. De voorbereidingen voor de uitvoering van de wet gaan vrijwel ongewijzigd door.

De budgetten van de participatiewet worden nauwlettend gevolgd. Gelet op bovenstaande uiteenzetting wordt het risico op budgetoverschrijding gemiddeld geacht (50%). De impact op de ramingen in de begroting is beperkt (10%).

WMO

De Wmo is een 'open einderegeling': de kosten in enig jaar zijn sterk afhankelijk van het beroep dat op de regeling wordt gedaan. Alleen al daarom brengt het de nodige risico's met zich mee.

De Sociale Dienst Drechtsteden (SDD) voert voor onze gemeenten het grootste deel van de Wmo-taken uit. De SDD benut hiervoor een groot deel van de Wmo-budgetten van de gemeente. In 2021 zijn de kostenverdeelsleutels, bedoeld voor de verdeling van de gemeentelijke bijdragen aan de GR Drechtsteden geactualiseerd. Tot en met 2021 werden de totale apparaats- en uitvoeringskosten verdeeld op basis van het 5-jarige gemiddelde van het aantal bijstandsklanten. Vanaf 2022 worden de apparaatskosten verdeeld over alle diensten. Dit pakt op onderdelen voor Hardinxveld-Giessendam nadelig uit en betekent een stijging van kosten.

De realisatiecijfers van de afgelopen jaren vormen de basis voor de komende jaren waarmee de budgetten herijkt kunnen worden. Hierbij is ook een marge ingebouwd. De realisatiecijfers van de volgende jaren bieden een verdere basis voor betrouwbaardere prognoses.

De uitgaven op een aantal Wmo-maatwerkvoorzieningen zijn, zoals verwacht, in 2021 gestegen. De uitgaven op de individuele begeleiding en dagbesteding stijgen al geruime tijd en vanaf 2019 ook de uitgaven voor hulpmiddelen en woonvoorzieningen. Dit komt onder andere door de vergrijzing en doordat mensen steeds langer en met zwaardere problematiek thuis blijven wonen (ambulantisering en extramuralisering). Sinds 2019 stijgt ook het aantal inwoners dat een beroep doet op huishoudelijke hulp fors. Een belangrijke oorzaak hiervan is de invoering van een vaste eigen bijdrage van € 19,- per vier weken (het abonnementstarief) dat leidt tot een aanzuigende werking.

Het budget voor het organiseren van algemene voorzieningen blijft lokaal en zit voor een groot deel in de Maatschappelijke Agenda (MAG).

Een onzekere factor is de doordecentralisatie van beschermd wonen en opvang die vanaf 2022 van start gaat. Daarnaast wordt, naar verwachting, per 2024 het nieuwe objectieve verdeelmodel en het woonplaatsbeginsel stapsgewijs ingevoerd. De afgelopen jaren had onze regio een overschot op het budget Beschermd wonen, hetgeen ieder jaar volgens een vaste verdeelsleutel werd verdeeld over de gemeenten. Vanuit deze middelen bekostigde onze gemeente lokale (preventieve) initiatieven. Met de komst van het nieuwe verdeelmodel zat dit overschot naar verwachting geleidelijk verdwijnen. Tot in ieder geval 2024 blijft het principe van financiële solidariteit in de regio gehanteerd op basis van de samenwerkingsovereenkomst beschermd wonen en opvang. In 2021 hadden we nog voordeel van de solidariteit door een afrekening van 2021 met een (ruim) positief saldo.

Wel blijft door al deze ontwikkelingen de verwachting dat kosten voor Wmo ondersteuning op langere termijn verder blijven toenemen. De SDD stuurt op het beperken van de kosten via, onder andere, scherpe sturing op de contracten en afschaling naar lichtere vormen van ondersteuning als dat mogelijk is. Daarnaast biedt de nieuwe GR Sociaal per 2022 wel meer mogelijkheden om lokaal beleid te maken.

De budgetten voor de WMO worden nauwlettend gevolgd. Hierdoor wordt het risico op forse budgetoverschrijding gemiddeld geacht (50%). De impact is daarom beperkt (10%), mede in het licht van de bijstelling van de ramingen in de begroting.

Jeugdwet

De uitvoering van de Jeugdwet is een taakveld binnen het sociaal domein. De bekostiging maakt met ingang van 1 januari 2019 geen deel meer uit van de integratie uitkering sociaal domein van de algemene uitkering van het Rijk. Deze gelden zijn als zodanig algemeen dekkingsmiddel geworden.

De taken vanuit de Jeugdwet zijn gedelegeerd en gemandateerd aan de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid & Jeugd. De serviceorganisatie Jeugd (SOJ) Zuid-Holland Zuid is de uitvoeringsorganisatie.

Vanwege de sterk gestegen en aanhoudend hoge kosten is het gehele budget naar de regionale zorgmarkt gegaan. Te zien is dat de kosten van Jeugdwet stijgen, waarop gehandeld zal moeten en ook zal worden. Om deze trend van kostenstijging om te zetten in een daling zijn maatregelen geformuleerd en uitgewerkt. Het implementeren van de maatregelen heeft vertraging opgelopen, mede door de Coronacrisis. Het merendeel van de maatregelen is inmiddels gestart, zowel lokaal als regionaal. De effecten van deze maatregelen zullen naar verwachting later zichtbaar worden

Naar aanleiding van het landelijke onderzoek van AEF zijn er voor 2021 en 2022 extra middelen van het Rijk toegekend. Deze middelen dienen tekorten vanuit het verleden te compenseren en acute problemen op te lossen. Om het jeugdstelsel op de lange termijn beheersbaar te maken zijn fundamentele keuzes nodig, bijvoorbeeld over de reikwijdte van de Jeugdwet en de beleidsvrijheid en rol van gemeenten in de uitvoering.

De budgetten voor de Jeugdwet worden nauwlettend gevolgd. Met het afschaffen van de solidariteit is Hardinxveld-Giessendam zelf verantwoordelijk voor de gemaakte kosten. Pieken en dalen worden niet meer afgezwakt door de regio. Het biedt kansen om meer lokaal te sturen. Hierdoor wordt het risico op forse budgetoverschrijding gemiddeld geacht (50%). De impact is daarom beperkt (10%), mede in het licht van de bijstelling van de ramingen in de begroting.

Bedrijfsvoering

Eenmansposten

De organisatie van de gemeente Hardinxveld-Giessendam is relatief beperkt van omvang. Doordat er op meerdere plekken sprake van eenmansposten. Het werk kan daardoor bij (langdurige) afwezigheid vaak niet door collega's worden opgevangen. Daardoor volgt meestal een beroep op derden om de voortgang van zaken niet in het gedrang te laten komen. De kans dat zich dit voordoet is gelet op het relatief grote aantal eenmansposten gemiddeld (50%). De kosten welke gemoeid zijn met externe inhuur betreffen vaak openstaande vacatureplaatsen. Daardoor kunnen als eerste de bijbehorende vacaturegelden worden ingezet in combinatie met/of het concernbudget voor externe inhuur voordat aanvullende middelen nodig zijn. Door de toenemende krapte op de arbeidsmarkt bestaat het risico dat voor langere termijn beroep op externe inhuur moet worden gedaan, waardoor mogelijk extra aanvullende middelen nodig zijn. De impact is daarom gemiddeld (5%).

COvID-19 (Corona)

Op het moment van het opstellen van de jaarrekening in de corona-maatregelen verder afgeschaald en is het "normale" bestaan grotendeels weer opgepakt. Doordat in 2021 wederom strengere maatregelen nodig waren zijne r aanvullende rijksmaatregelen getroffen. De effecten van de lock-down en het ontstaan van varianten op het virus maken dat deze maatregelen grote invloed hebben (gehad) op de economie. Door het Rijk zijn daarom weer aanvullende ondersteuningspakketten beschikbaar gesteld. De economische effecten werden daarbij beter zichtbaar ten opzichte van eerdere golven. Voor de gemeente bleef het economisch effect in 2021 relatief beperkt, zoals beperktere openstelling van de sportaccommodaties. Doordat er diverse compensatiemaatregelen vanuit eht rijk zijn getroffen is e uiteindelijke impact op de jaarcijfers 2021 beperkt gebleven. Ook blijkt de invloed op o.a. de belastingopbrengsten zeer beperkt te zijn. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit.

Financiering & Dekking

Algemene uitkering

De belangrijkste inkomstenbron van iedere gemeente is het gemeentefonds. Omdat dit algemene middelen zijn, kan de gemeente zelf beslissen over de besteding ervan. Het gemeentefonds is gekoppeld aan de rijksuitgaven. Dit houdt in dat wanneer het Rijk meer uitgeeft, het gemeentefonds omhoog gaat. Andersom geldt dit ook. Dit principe wordt ook wel "Samen de trap op, samen de trap af" genoemd. Ervaringen geven aan dat niet altijd sprake is van een groei van het Gemeentefonds en toch ook rekening moet worden gehouden met het gegeven dat het Gemeentefonds een daling te zien geeft. Belangrijke factoren bij de berekening van de hoogte van de uitkering zijn het precieze aantal inwoners en woningen, de gevolgen van overheveling van specifieke uitkeringen en de netto rijksuitgaven. Bij negatieve budgettaire effecten, die op voorhand niet zijn in te schatten, komt dat onmiddellijk ten laste van de exploitatie.

De minister van Binnenlandse Zaken heeft in december 2020 aangegeven dat de herijking verdeling gemeentefonds opschuift naar 1 januari 2023. De verwachting is dat dit model beter aansluit op de kostenverschillen tussen gemeenten en dat een groot aantal knelpunten in de huidige verdeling hiermee weggenomen kan worden. De contouren van de herijking zijn zichtbaar, waarbij voor Hardinxveld-Giessendam een positief beeld naar voren komt. Op dit moment is nog onzeker of dit positieve beeld zich ook in de definitieve herijking naar voren gaat komen. Het gaat allemaal nog om voorlopige informatie.

Het Rijk heeft naast specifieke uitkeringen in verband met de coronacrisis ook compensatiegelden in de diverse circulaire voor de algemene uitkering 2021 beschikbaar gesteld. De verwachting is dat óók in 2022 nog een tranche compensatiegelden corona zal worden uitgekeerd. Ondanks een extra uitkering voor Jeugd zullen met name de participatie- en jeugdbudgetten de komende jaren onder druk blijven staan.

De kans wordt op gemiddeld (50%) ingeschat, de impact op 5%. De uitkering uit het Gemeentefonds bedraagt voor 2021 € 27.035.285.

Rentelasten

De gemeente kent een financieringsbehoefte. In de financieringsbehoefte wordt voorzien door het aantrekken van lang- en kortlopende leningen. Nieuwe investeringen kunnen op dit moment voor een betrekkelijk lage rentelast worden gepland, maar de hoogte van de rente op het moment van investering is bepalend voor de toekomstige rentelast. Het risico bestaat dat bij het herfinancieren van leningen dan wel aantrekken van nieuwe leningen een hoger rentepercentage geldt ten opzichte van de huidige leningenportefeuille. Door het omzetten van een fixe-lening (aflopend in 2028) naar een lineaire lening van 20 jaar is in 2020 reeds geanticipeerd op renterisico voor de herfinanciering. Tevens is een langlopende lening, waarop renteherziening in 2022 was voorzien, tegen een lager rentepercentage vastgezet (looptijd tot 2052). Daarmee zijn risico's op renteverhogingen gemitigeerd. In de begroting wordt verder rekening gehouden met (her)financiering. Daarnaast zijn de verwachtingen rondom de rentepercentages voorlopig gunstig. Daarnaast is op basis van de liquiditeitsprognose op korte termijn (1 à 2 jaar) geen behoefte aan lange termijn financiering. Daarmee is de kans op hogere rentepercentages klein (20%). Tevens is de impact doordat de rente erg laag staat klein (5%).

Vennootschapsbelasting

Uit de uitgevoerde inventarisatie van potentieel belastingplichtige activiteiten is geconcludeerd dat we geen risico's lopen op het gebied van de vennootschapsbelastingplicht. Tot en met het jaar 2019 hebben we dan ook nul-aangiftes gehad. Het is wel van belang om de kritische onderdelen goed in beeld te blijven houden en ook alert te blijven bij toekomstige wijzigingen in beleid en/of tariefstellingen. We schatten het risico in op € 0.

Overig (niet kwantificeerbaar)

Naast voornoemde risico's (kwantificeerbaar) is sprake van zogenaamde niet kwantificeerbare risico's. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan een grote calamiteit. Inschatting van de directe en de vervolgschade is niet of nauwelijks te bepalen, omdat in het geval van een grote calamiteit dit o.a. afhankelijk is van het gebied waar het zich voordoet en anderzijds van de mogelijke bijdragen in de kosten door derden (Rijk, Provincie, Waterschap etc.). Ook kan hier gedacht worden aan het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Voor de overige risico's is daarom een totaalbedrag gerekend van € 500.000.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is opgebouwd uit de relatie tussen de risicoscore en de weerstandscapaciteit. Deze relatie drukken we uit in een verhoudingsgetal:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Weerstandscapaciteit}}{\text{Risicoscore}}$$

De weerstandscapaciteit bedraagt € 13.555.014. Het totaal aan risico's wordt ingeschat op € 2.022.000. Hiermee komt de ratio weerstandsvermogen uit op 6,70 voor 2021. Dit is iets lager dan in 2020 (8,01), De ratio is ruim voldoende.

Grondexploitaties

Voor het afdekken van de risico's bij de grondexploitaties hebben we een afzonderlijke reserve. De reserve afgezet tegen de verwachte risico's laat het volgende beeld zien.

De reserve grondexploitaties bedraagt per 31 december 2021	€ 2.066.745
Het risicobedrag voor exploitaties in uitvoering bedraagt	€ 250.000
Het saldo bedraagt	€ 1.816.745

In paragraaf 1.15 wordt een nadere toelichting op de grondexploitaties gegeven.

Kengetallen

	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Netto schuldquote	22%	40%	22%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	20%	40%	20%
Solvabiliteitsratio	48%	54%	48%
Grondexploitatie	14%	-2%	22%
Structurele exploitatieruimte	-1%	-3%	1%
Belastingcapaciteit	110%	106%	110%

Totaalbeoordeling

De gemeente Hardinxveld-Giessendam is voldoende weerbaar. Er zijn voldoende buffers om de risico's en/of onvoorziene tegenvallers op te vangen. Het weerstandsvermogen en de weerstandsratio zijn ruim boven de norm. De ratio weerstandsvermogen is met 6,70 ruim voldoende.

De solvabiliteitsratio laat ten opzichte van 2020 een lichte toename zien, hetgeen inhoudt dat de mate waarin Hardinxveld-Giessendam in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen iets is verbeterd. Daarnaast is de gemeente Hardinxveld-Giessendam eind 2021 voldoende flexibel, financieel wendbaar. Dit laat de nettoschuldquote zien.

1. Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

Omdat bij leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast.

In zijn algemeenheid kan worden gezegd dat de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 90% zou moeten liggen. Als de netto schuldquote tussen 100% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog, hij moet niet verder stijgen. Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente in de gevarenzone.

De schuldquote van de gemeente Hardinxveld-Giessendam (30%) valt binnen de reguliere marges.

2. De solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen.

Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 van het BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Als signaalwaarde voor de solvabiliteitsratio geldt een percentage van 20%. Bij een solvabiliteitsratio lager dan 20% bevindt de gemeente zich op glad ijs.

Met 49% ligt het de ratio van de gemeente Hardinxveld- Giessendam boven de signaalwaarde.

3. Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de bouwgronden in exploitatie (inclusief faciliterend deel – onder overlopende activa) gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken (ingevolge

artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen. Het kengetal laat nagenoeg dezelfde zien als bij het opstellen van de jaarrekening 2020.

4. *Structurele exploitatieruimte*

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage. Dit percentage is vooral van belang bij de begroting. Een niet structureel sluitende begroting kan gevolgen hebben voor het provinciaal toezicht.

Bij de jaarrekening is het percentage positief (1%), dit komt hoofdzakelijk door de aanvulling vanuit het uitkeringsfonds ten aanzien van Covid-19. Voor de berekening van het structureel exploitatieresultaat wordt verwezen naar paragraaf 2.5.3.

5. *Belastingcapaciteit*

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de provincie of gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Gemeente Hardinxveld-Giessendam zit boven het landelijk gemiddelde. Een hoog gemiddeld OZB-tarief ten opzichte van het landelijk gemiddelde geeft aan dat de gemeente beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten. Het tarief van de gemeente Hardinxveld-Giessendam ad € 314 ligt hoger dan het landelijk gemiddelde van € 305.

1.12 Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Algemeen

Kapitaalgoederen zijn eigendommen van de gemeente, zoals wegen, rioleringen, bruggen en gebouwen die door de gemeente duurzaam in stand gehouden moeten worden. Zij worden beheerd op basis van beheerplannen. In deze beheerplannen staat op welke wijze het reguliere en het periodieke onderhoud plaatsvindt. De beheerplannen worden periodiek geactualiseerd.

Kaderstelling

Met deze paragraaf heeft de raad bij de vaststelling van de begroting de mogelijkheid kaders te stellen voor het onderhoud van de materiële vaste activa (bijvoorbeeld gebouwen, wegen, riolering, etc.). Dit is van belang omdat in veel programma's kosten zijn opgenomen voor het onderhoud van kapitaalgoederen, waarvoor op basis van meerjarenonderhoudsplannen reserves en voorzieningen zijn gevormd.

Periodiek onderhoud

Het periodiek onderhoud is het jaarlijkse programma voor groot onderhoud en voor renovaties, waarmee we zorgen dat onze kapitaalgoederen hun beoogde levensduur kunnen bereiken of waarmee de levensduur wordt verlengd. In de beheerplannen is aangegeven wat de levensduur is en hoe we omgaan met het periodieke onderhoud. Ook staat aangegeven op welk moment vervanging nodig is. Voor vervangingen worden in de begroting specifieke investeringen benoemd. De diverse reserves en voorzieningen worden gevoed door een jaarlijkse dotatie ten laste van de exploitatie.

Hieronder worden de verschillende beheerplannen kort toegelicht en is tevens aangegeven welk beslag op de middelen er uit voortvloeit. Met ingang van het begrotingsjaar 2017 dienen in het kader van de wijziging van het BBV de kapitaallasten (rente en afschrijving) aan de programma's te worden toegerekend. Bij meerdere kapitaalgoederen is sprake van bestemde reserves ter dekking van de afschrijvingslasten. Ten behoeve van de aansluiting zijn aan de lastenzijde alleen de afschrijvingslasten (dus exclusief rente) verantwoord. De bedragen zijn opgenomen in eenheden van € 1.000.

BEHEERPLAN WEGEN

Vastgesteld door raad	20 juni 2014 Evaluatie opgesteld in 2017 Aanvulling in 2018 – voetpaden wel/niet B-niveau
Looptijd	2014-2020
Doel	Onderhouden van het wegareaal op het door de gemeenteraad gekozen onderhoudsniveau beeldkwaliteit C.
Investeringsambitieniveau en	In het beheerplan wegen 2014-2020 zijn de lopende en geplande investeringen opgenomen. De investeringsplanning is zodanig opgesteld dat het onderhoud op het beoogde kwaliteitsniveau C kan plaatsvinden. Op basis van de opgestelde evaluatie in 2017 is besloten het kwaliteitsniveau van de fietspaden te verhogen naar niveau B. Om meerjarig de onderhouds- en afschrijvingslasten te kunnen egaliseren is een reserve wegenbeheer gevormd. In april 2018 is besloten dat het beheer van de voetpaden voorlopig op C-niveau blijft, met een extra inspanning op risicolocaties.
Planning actualisatie	Actualisatie beheerplan in 2022 Na implementatie van een nieuw beheersysteem wordt de huidige kwaliteit opnieuw bepaald en kunnen op basis van actuele gegevens verschillende (kwaliteits-)scenario's worden uitgewerkt en kan het beheerplan wegen worden gemaakt of geactualiseerd. De implementatie van het nieuwe beheersysteem, één systeem voor geheel Drechtsteden, heeft meer tijd in beslag genomen dan gepland. Voor de gegevens die nodig zijn voor de actualisatie van het beheerplan zijn we afhankelijk van het nieuwe beheersysteem. Door de genoemde vertraging zal de actualisatie twee jaar later plaats vinden.

(bedragen x €
1.000)

Beheerplan Wegen	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
<u>Product wegen, straten en pleinen</u>			
Programmakosten en -baten	486	784	456
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	349	345	304
Mutatie voorzieningen	0	0	0
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	556	602	728
Saldo programmalasten	1.390	1.731	1.488
<u>Bestemmingsreserve Wegen</u>			
Dotaties	622	322	322
Onttrekkingen afschrijvingslasten	-511	-298	-301
Mutatie reserve	110	24	21
Totaal lasten wegenbeheerprogramma	1.501	1.755	1.509

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de afschrijvingslasten worden geëgaliseerd via de reserve Wegen. De afschrijvingstermijnen voor reconstructies/herinrichting zijn 40 jaar, voor asfaltering 20 jaar, voor een geluiddempende toplaag 6 jaar en voor herstraten 10 jaar.

BRUGGEN

Vastgesteld door raad	Geen raadsbesluit; B&W 11 oktober 2001; Commissie OWB november 2001
Looptijd	5 jaar (versie 2001 is in 2004 geactualiseerd)
Doel	De bruggen zijn geïnventariseerd, op basis hiervan is het planmatig onderhoud begroot. De te nemen maatregelen zijn in een meerjarenbegroting opgenomen.
Investeringen en ambitieniveau	In het nog op te stellen beheerplan kunstwerken worden de ambities en bijbehorende middelen opgenomen.
Planning actualisatie	Er is begonnen met het opstellen van een beheerplan civiele kunstwerken waar de bruggen onderdeel van vormen. Besluitvorming hierover volgt in 2022.

(bedragen x € 1.000)

Bruggen	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Afschrijvingslasten	42	47	44
Lasten programma 4			

Voor bruggen geldt een afschrijvingstermijn van 10 jaar.

OPENBARE VERLICHTING

Vastgesteld door raad	September 2017
Looptijd	2017-2026
Doel	Het beheerplan is een uitwerking van de in het beleidsplan openbare verlichting (2017-2026) vastgelegde beleidsuitgangspunten. In het beheerplan wordt beschreven welk beheer en onderhoud uitgevoerd moet worden om de installatie en de verlichting op een gewenst kwaliteitsniveau te brengen of te houden en welke financiële middelen daarvoor nodig zijn.
Investeringen en ambitieniveau	De jaarlijkse kapitaallasten worden gedekt uit de reserve.
Planning actualisatie	gepland 2026

(bedragen x € 1.000)

Beheerplan Openbare verlichting	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
<u>Product Openbare Verlichting</u>			
Programmakosten en -baten	130	160	183
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	47	56	52
Mutatie voorzieningen	0	0	0
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	9	11	17
Saldo programmalasten	186	226	252
<u>Bestemmingsreserve Openbare Verlichting</u>			
Dotaties	53	53	53
Onttrekkingen afschrijvingslasten, onderhoud	-52	-63	-57
Mutatie reserve	1	-10	-4
Totaal lasten beheerprogramma OV	187	217	248

Investerings in straatverlichting worden in 15 jaar afgeschreven. De afschrijvingslasten worden geëgaliseerd via de reserve Openbare Verlichting.

STEDELIJK WATERPLAN

Vastgesteld door raad	2003
Looptijd	2003-2011
Doel	Verbetering kwaliteit en belevingswaarde van het oppervlaktewater. Uitvoering convenant met het Waterschap Rivierenland.
Investerings en ambitieniveau	Gebaseerd op het plan 2003-2011 en uitgevoerd. De afschrijvingslasten worden gedekt via de gemeentelijke exploitatie.
Planning actualisatie	Het plan is uitgevoerd. Het plan is samen met het Waterschap geëvalueerd. De uitkomsten van de monitoring van de waterkwaliteit door het Waterschap geven geen aanleiding tot extra maatregelen. De maatregelen uit het waterplan hebben voor een kwaliteitsverbetering gezorgd van het oppervlaktewater. Actualisatie of een nieuw plan is niet aan de orde.

(bedragen x € 1.000)

Stedelijk waterplan	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Kapitaallasten investering wateroverlast 2015	37	37	37
Lasten programma 4	37	37	37

BAGGERPLAN

Vastgesteld door raad	2019 / 2020
Looptijd	2019 - 2029
Doel	Uitvoeren reguliere baggeronde inclusief de acceptatiekosten voor baggerwerkzaamheden van het waterschap. Zorgdragen voor een goede afstroming van het regenwater.
Investerings en ambitieniveau	In 2019 is het baggerplan gereedgekomen. Deze is in 2020 vastgesteld door het college en betreft de baggercyclus van 2021-2024. In het plan zijn het ambitie niveau en de benodigde middelen opgenomen. Ter dekking van onderhouds- en afschrijvingslasten is een bestemmingsreserve Baggerplan in het leven geroepen.
Planning actualisatie	2029

(bedragen x € 1.000)

Baggeren	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
<u>Product Waterlossingen en sloten</u>			
Programmakosten en -baten	78	128	125
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	62	63	54
Mutatie voorzieningen	0	0	0
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	33	39	53
Saldo programmalasten	173	230	233
<u>Bestemmingsreserve Waterbeheerplan</u>			
Dotaties	35	183	183
Onttrekkingen afschrijvingslasten, onderhoud	-57	-63	-63
Mutatie reserve	-22	120	120
Totaal lasten Baggeren	152	350	352

Voor egalisatie van de kosten over de jaren heen is een reserve 'waterbeheerplan' (voorheen reserve 'baggeren') gecreëerd.

VERBREED GEMEENTELIJK RIOLERINGSPLAN (vGRP)

Vastgesteld door raad	23 juni 2011
Looptijd	2011-2020
Doel	De exploitatielasten en investeringen zijn gebaseerd op het vGRP. De voorziening riolering is bedoeld voor tariefegalitatie.
Investeringen en ambitieniveau	Deze worden in het vGRP aangegeven en zijn gericht op de inzameling van afvalwater en de inzameling van hemelwater dat niet kan of mag worden gebruikt voor de lokale waterhuishouding. Om de doelen te concretiseren zijn hieraan functionele eisen en maatstaven gekoppeld. De huidige toestand van de riolering wordt aan deze doelen getoetst, maatregelen worden opgesteld en er is een strategie uitgewerkt hoe de maatregelen - technisch en financieel - in de tijd gerealiseerd kunnen worden. Met de gemeenten in de Alblasserwaard en Vijheerenlanden is een overeenkomst afgesloten tot samenwerking in de waterketen. Deze samenwerking zal voor de uitvoering van de werkzaamheden volgens het vGRP worden voortgezet.
Planning actualisatie	Herziening vGRP staat gepland voor 2022. Periodiek vindt een toetsing op de actualiteit van het vGRP plaats. In 2021 is het BRP geactualiseerd, waarin het gehele rioolstelsel op haar functioneren wordt berekend en mede als basis dient voor de actualisatie van het vGRP. Hierin wordt een relatie gelegd met de gevolgen van klimaatverandering. Voor de actualisatie zijn ook de gegevens van de riolering nodig. De actualisatie hiervan vindt volgend jaar plaats. Voor alle beheergegevens gaat gebruik gemaakt worden van één systeem om hiermee de integraliteit in het beheer te verbeteren. Door de vertraging bij de invoer van het nieuwe beheersysteem (zie ook beheerplan wegen) vindt de afronding van het vGRP plaats in 2022.

(bedragen x € 1.000)

Gemeentelijk Rioleringsplan	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
<u>Product Pompen en riolen</u>			
Programmakosten en -baten	148	141	135
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	361	386	477
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	242	277	345
Saldo programmalasten	751	804	958
<u>Voorziening Riolering</u>			
Lasten GRP (incl btw en overig toe te rekenen)	1.243	1.337	1.409
Baten (legesopbrengsten)	-1.803	-1.864	-1.861
Mutatie voorziening Riolering	560	527	452

De Investerings in de programmabegroting zijn gebaseerd op het vGRP dat in 2011 is vastgesteld. Ten aanzien van de rioolheffing is sprake van 100% kostendekkendheid. Bij de uit het rioolheffing te dekken kosten wordt ook rekening gehouden met de toerekenbare btw en een deel van de kosten van straatreiniging. Het verschil tussen de totale kosten en de opbrengst uit het rioolheffing wordt verrekend met de voorziening Riolering.

GROENBELEIDSPLAN

Vastgesteld door raad	27 september 2007
Looptijd	10 jaar
Doel	Strategisch plan op gemeentelijk- en wijkniveau voor het beleidsmatig sturen en planmatig beheren van groen. Geeft met zijn uitgangspunten en richtlijnen richting aan de ontwikkeling van het openbare groen. Geeft inzicht in de groenstructuren, zonering en groentypen, beheer-, onderhoud- en inrichtingsmaatregelen en financiële en organisatorische consequenties.
Investeringen ambitieniveau en	Investeringen zijn gebaseerd op groenbeleidsplan en worden vastgelegd in een uitwerkingsplan. Onderhoud wordt uit exploitatie bekostigd. Voor uitgaven op grond van het nieuwe groenbeleidsplan is jaarlijks € 38.000 opgenomen.
Planning actualisatie	in april 2022 zal het geactualiseerde groenbeleidsplan door de raad worden vastgesteld

(bedragen x € 1.000)

Groenbeleidsplan	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
<u>Product Openbaar groen</u>			
Programmakosten en -baten	397	293	246
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	5	8	6
Mutatie voorzieningen	0	0	0
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	668	739	781
Saldo programmalasten	1.071	1.040	1.032
<u>Bestemmingsreserve openbaar groen</u>			
Dotaties	56	22	22
Onttrekkingen afschrijvingslasten, onderhoud	-208	-160	-160
Mutatie reserve	-152	-138	-138
Totaal lasten Groenbeleidsplan	919	902	894

De kosten voor beleid en beheer van het openbaar groen zijn opgenomen op product 560.00

GEBOUWENBEHEER

Vastgesteld door raad	April 2000 In 2014 heeft een nulmeting plaatsgevonden. Het planmatige onderhoud is hierop bijgesteld.
Looptijd	4 jaar
Doel	Het planmatig beheren van alle bij de gemeente in eigendom zijnde gebouwen. Per gebouw zijn bouwkundige voorzieningen, technische installaties en de opstal opgenomen.
Investeringen ambitieniveau en	Investeringen zijn gebaseerd op het beheerplan. Voor het gebouwenbeheer wordt gebruik gemaakt van de in 2016 door de raad vastgestelde 'Bestemmingsreserve Onderhoud Gebouwen'.
Planning actualisatie	Iedere 4 jaar wordt een nulmeting/actualisatie uitgevoerd en wordt de dotatie opnieuw vastgesteld. Het te doteren bedrag is gebaseerd op een meerjarig gemiddelde. De nulmeting is in 2019 gestart en komt in 2020 tot afronding. Daarnaast wordt jaarlijks, voorafgaand aan het nieuwe jaar, een uitvoeringsplan bijgesteld op basis van o.a. inspectie en bouwkundige en installatietechnische levensduur cq. cycli.

(bedragen x € 1.000)

Meerjarenderhoudsplan gebouwen	Begroting 2021	Rekening 2021
<u>Voorziening MJOP Gebouwen</u>		
Saldo 1/1/2021	0	0
Dotaties aan voorziening tlv exploitatie	541	676
	<u>541</u>	<u>676</u>
<u>Onttrekkingen aan voorziening</u>		
Bellefleur 6 en 8 (CVO AV, Willem de Zwijger en SmallSteps)		-5
Bibliotheek Neder-Hardinxveld		-3
Zwembad De Duikelaar		-492
Sporthal De Wielewaal		-28
Sporthal De Appelgaard		-2
Ducdalf, Scheldestraat 1		-1
Aula's begraafplaats Kerkweg Kromme Gat en Tiendweg en klok		-1
Gemeentehuis		-96
Gemeentewerkplaats		-5
PROJ Pompen riolering - groot onderhoud		0
PROJ Afvalbrenngstation - groot onderhoud		-1
PROJ Boorstraat 10 Keet, clubhuis - groot onderh.		-1
	<u>-539</u>	<u>-634</u>
Totaal bestedingen	-539	-634
Saldo 31/12/2021	3	42

SPEELRUIMTEN

Vastgesteld door raad	De gemeenteraad heeft in zijn vergadering van 26 januari 2012 het Speelruimteplan 2012-2021 vastgesteld.
Looptijd	10 jaar
Doel	Komen tot een weloverwogen, praktisch en breed gedragen speelruimtebeleid voor de komende 10 jaar.
Investeringsambitieniveau en	In het door het college van burgemeester en wethouders vastgestelde uitvoeringsplan voor 2012 en volgende jaren is invulling gegeven aan de opdracht uit bovengenoemd raadsbesluit om de uitvoering en de kosten te spreiden over de onderdelen reguliere vervanging en onderhoud, achterstand en aanpassing/vernieuwing. Jaarlijks wordt een uitvoeringsplan opgesteld waarin de planning wordt gevolgd en eventuele afwijkingen hierop worden gemotiveerd. Het accent ligt de komende jaren op de eerste twee onderdelen. Jaarlijks wordt gemonitord of de planningen worden gehaald.
Planning actualisatie	2023

(bedragen x € 1.000)

Beheerplan Speelplaatsen	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
<u>Product Speelplaatsen</u>			
Programmakosten en -baten	25	24	27
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	47	64	59
Mutatie voorzieningen	0	0	0
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	46	52	62
Saldo programmalasten	118	140	147
<u>Bestemmingsreserve speelplaatsen</u>			
Toevoegingen	48	48	48
Onttrekking afschrijvingslasten	-42	-51	-50
Mutatie reserve Speelplaatsen	6	-3	-2
Totaal lasten beheerprogramma Speelplaatser	124	138	146

Investerings in speelruimten worden in 15 jaar afgeschreven.

BEGRAAFPLAATSEN

Voor de begraafplaatsen is er op dit moment nog geen beheerplan. Het beleidsplan begraafplaatsen is op 23 april 2015 door de raad vastgesteld. Er wordt gewerkt aan de hervorming van het product begraafplaatsen middels een vastgestelde actiepuntenlijst. Volgens deze lijst zou er in 2016 een beheerplan begraafplaatsen worden opgesteld. Door aanpassingen van de plannen bij begraafplaats Spindermolen waarbij in- en uitbreidingen zijn vastgesteld is de vaststelling van dit beheerplan voorzien voor 2022.

(bedragen x € 1.000)

Begraafplaatsen	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
<u>Product Begraafplaatsen</u>			
Programmakosten en -baten	58	96	42
Kapitaallasten (afschrijvingen en rente)	52	62	48
Mutatie voorzieningen	0	9	9
Toerekeningen programma Bedrijfsvoering	239	286	295
Saldo programmalasten	350	453	395
<u>Bestemmingsreserve Begraafplaatsen</u>			
Toevoegingen	20	63	63
Onttrekkingen afschrijvingslasten, onderhoud	-25	-4	-5
Mutatie reserve Speelplaatsen	-5	59	58
Totaal lasten beheerprogramma Speelplaatser	344	512	453

SAMENVATTING

Samenvattend kan het volgende overzicht van het onderhoud kapitaalgoederen voor 2021 worden gegeven:

(bedragen x € 1.000)

Beheersonderdeel	Programma kosten en baten	Kapitaal lasten	Dotatie voorziening	Aandeel bedrijfsvoering	Dotatie reserve	Onttrekking reserve	Totaal
Wegen, straten en pleinen	456	260	0	728	322	-301	1.465
Bruggen		44					44
Openbare Verlichting	183	52	0	17	53	-57	248
Stedelijk waterplan			37				37
Waterlossingen en sloten	125	54	0	53	183	-63	352
Gemeentelijk Rioleringsplan	135	477	452	345			1.410
Openbaar groen	246	6	0	781	22	-160	894
Speelterrinen en - tuinen	27	59	0	62	48	-50	146
Begraafplaatsen	42	48	9	295	63	-5	453
Meerjarenonderhoudsplan gebouwen			676				676
	1.214	1.000	1.174	2.281	691	-635	5.724

1.13 Paragraaf Financiering en Treasury

Algemeen

In de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) is bepaald dat decentrale overheden een financieringsparagraaf moeten opnemen in zowel de begroting als in de jaarrekening. In de thans voorliggende jaarrekeningparagraaf wordt door het college verantwoording afgelegd over de uitvoering van het beleid op het gebied van treasury. Hierbij wordt onder andere ingegaan op de manier waarop de gemeente Hardinxveld-Giessendam met het aantrekken en, voor zover van toepassing, het uitzetten van geldmiddelen is omgegaan, zowel op korte als op langere termijn. Tevens worden de risico's in beeld gebracht alsmede de eventueel genomen maatregelen om deze risico's te beheersen.

Externe ontwikkelingen

Economische ontwikkelingen

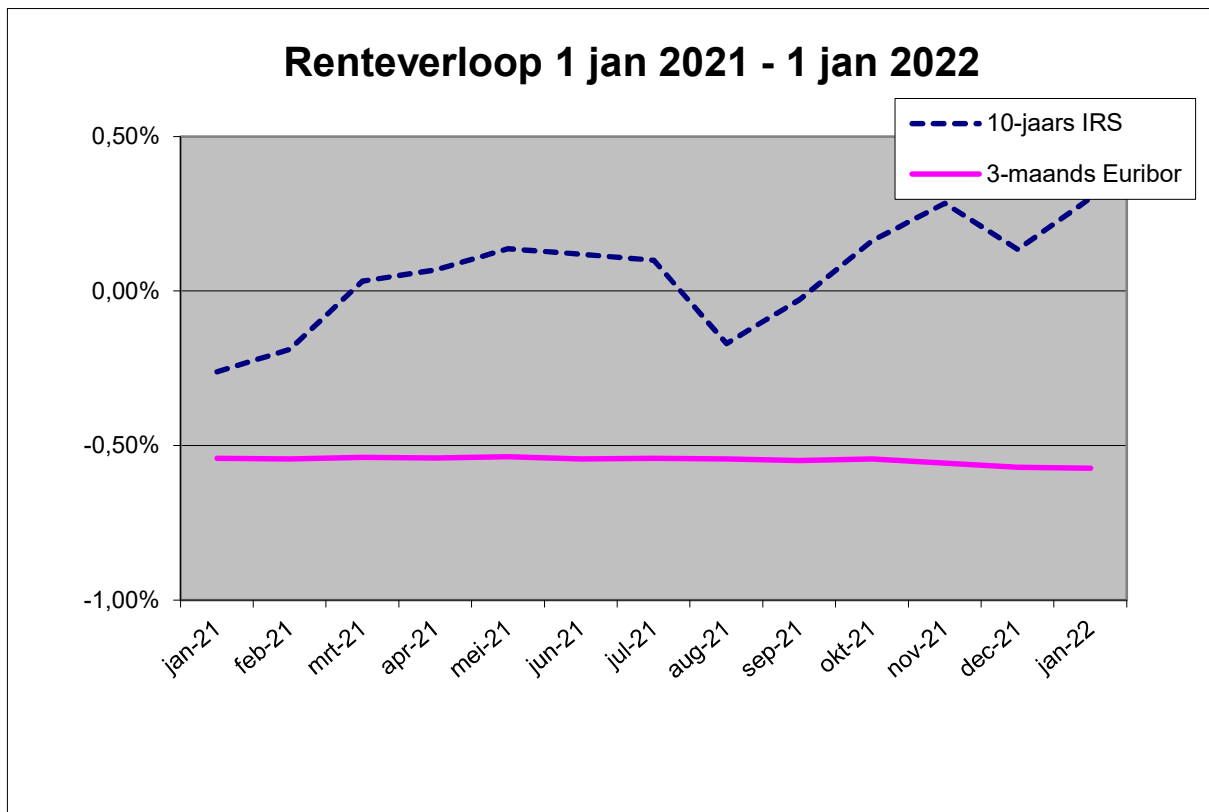
De Europese Centrale Bank (ECB) voert nog steeds een opkoopprogramma uit. In 2022 ligt de beslissing voor of dit programma verlengd zal worden of niet.

De rente op de kapitaalmarkt vertoonde in 2021 een iets opwaartse lijn. De rente van een 10-jarige staatslening bedroeg begin januari 2021 ongeveer $-0,49\%$. Eind december 2021 bedroeg de rente van een 10-jarige staatslening $-0,04\%$.

De 3-maands Euribor begon het jaar met een rente van circa $-0,54\%$. Gedurende het jaar is dit rentetarief bijna gelijk gebleven en eind december 2021 bedroeg de 3-maands Euribor ongeveer $-0,57\%$. De constantheid van dit rentetarief ligt in lijn met de beleidsrente van de ECB die gedurende het jaar niet is aangepast.

Onder de huidige marktomstandigheden blijft het uitgangspunt bij het aantrekken van vermogen, de kasgeldlimiet zoveel mogelijk optimaal te benutten en kort te financieren. De financieringsfunctie van de gemeente dient uitsluitend de publieke taak. Zij voert een prudent beleid binnen de kaders die zijn gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido).

De ontwikkeling van de rente gedurende 2021 kan als volgt worden weergegeven:

Bedacht moet worden dat, indien een langlopende lening daadwerkelijk wordt opgenomen, er thans opslagen gelden bovenop het IRS-tarief zoals hierboven weergegeven. Voor een 10-jaars lening bedroeg dit eind 2021 circa 0,1%.

Interne rente

Voor de interne doorberekening van de rentekosten naar de investeringen hanteert de gemeente een omslagrente van 1,0%. De BBV-notitie rente schrijft voor dat, indien de werkelijke rentelasten die over een jaar aan taakvelden hadden moeten worden doorbelast afwijken van de rentelasten die op basis van de voorgerekenelde renteomslag aan de taakvelden zijn toegerekend, de gemeente kan besluiten tot correctie. Correctie wordt verplicht gesteld indien deze afwijking groter is dan 25%.

In onderstaand renteschema worden de werkelijke rentelasten uiteen gezet, die gezamenlijk het renteresultaat bepalen. Daarnaast wordt bepaald of de eerdergenoemde afwijking niet groter is dan 25%. In de begroting is aan de taakvelden € 475.000 doorbelast in werkelijkheid is dit bedrag € 104.000. Dit verschil ligt ruim boven de 25%, zodat een herberekening van de doorberekende rentelasten heeft plaats te vinden. Daarbij is het rentepercentage bepaald op 0,25%.

RENTEOMSLAG		2021
a1.	De externe rentelasten over de lange financiering	457
a2.	De externe rentelasten over de korte financiering	-23
b.	De externe rentebaten	-19
	<i>Saldo rentelasten en rentebaten</i>	415
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/- 127
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- 191
c3.	De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	
		+/- 0
		-/- 318
	<i>Aan taakvelden toe te rekenen externe rente</i>	97
d1.	Rente over eigen vermogen	0
d2.	Rente over voorzieningen	0
	<i>Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente</i>	97
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	104
f.	Renteresultaat op het taakveld treasury	-/- -7

Uitzettingen

Uitzettingen zijn binnen de Wet fido gedefinieerd als verstrekte geldleningen en beleggingen. De gemeente heeft geen beleggingen en geen uitzettingen.

Financiering

De totale langlopende schuld van de gemeente Hardinxveld-Giessendam bedroeg per 31 december 2021 € 18,360 miljoen. Dit betreft 12 leningen. De gemiddelde rente van deze leningenportefeuille per 31 december 2021 bedraagt 2,25%. De gemiddelde rente komt daarmee licht lager uit dan eind 2020 (2,33%). De lichte daling komt doordat er naar verhouding iets meer is afgelost op oudere leningen met hogere rentepercentages.

De leningenportefeuille is als volgt opgebouwd:

Nr.	Leningverstrekker	Nominale hoofdsom	Restant geldlening 31-12-2020	Restant geldlening 31-12-2021	Rente- percentage	Looptijd in jaren	Jaar van laatste aflossing
1	Bank Nederlandse Gemeenten	1.500.000	75.000	0	5,090%	20	2021
2	Nederlandse Waterschapsbank	1.500.000	420.000	360.000	5,180%	25	2027
3	Bank Nederlandse Gemeenten	1.500.000	150.000	75.000	5,390%	20	2022
4	Bank Nederlandse Gemeenten	3.500.000	350.000	175.000	5,390%	20	2022
5	Bank Nederlandse Gemeenten	2.500.000	2.500.000	2.500.000	5,140%	20	2022
6	Bank Nederlandse Gemeenten	2.500.000	375.000	250.000	4,600%	20	2023
7	Bank Nederlandse Gemeenten	2.000.000	300.000	200.000	4,075%	20	2023
8	Bank Nederlandse Gemeenten	2.000.000	500.000	400.000	3,365%	20	2025
9	Bank Nederlandse Gemeenten	3.000.000	200.000	0	3,580%	15	2021
10	Nederlandse Waterschapsbank	5.000.000	500.000	0	3,380%	10	2021
11	Bank Nederlandse Gemeenten	4.000.000	400.000	0	2,520%	10	2021
12	Bank Nederlandse Gemeenten	7.000.000	5.600.000	5.425.000	2,395%	40	2052
13	Bank Nederlandse Gemeenten	5.500.000	1.650.000	1.100.000	1,899%	10	2023
14	Bank Nederlandse Gemeenten	4.500.000	2.700.000	2.400.000	1,445%	15	2029
15	Bank Nederlandse Gemeenten	3.500.000	2.800.000	2.625.000	1,130%	20	2036
16	Bank Nederlandse Gemeenten	3.000.000	3.000.000	2.850.000	0,120%	20	2040
		52.500.000	21.520.000	18.360.000			

Risicobeheer

De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn de kasgeldlimiet, de renterisico's en de kredietrisico's.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het bedrag dat de gemeente per jaar maximaal met kort geld mag financieren. Volgens de Wet fido bedraagt deze limiet 8,5% van het totaal van de exploitatiebegroting. Gezien de omvang van de begroting 2021 (€ 45,9 miljoen) betekende dit dat de gemeente Hardinxveld-Giessendam haar financiële huishouding voor maximaal € 3,9 miljoen met kort geld mocht financieren. Conform voorschrift uit de Wet fido is in bijgaande tabel het verloop weergegeven van de gemeentelijke kortlopende middelen ten opzichte van de kasgeldlimiet gedurende 2021:

Tabel 1 Verloop kasgeldlimiet 2021

	Bedragen x € 1.000				
	1ste kwartaal	2de kwartaal	3de kwartaal	4de kwartaal	
Gemiddelde netto vlottende schuld (+) of gemiddelde netto vlottend overschot (-)		2.743	4.826	-256	39
Kasgeldlimiet	3.903	3.903	3.903	3.903	
Overschrijding kasgeldlimiet	-	923	-	-	
Ruimte onder kasgeldlimiet	1.160	-	4.159	3.864	

In 2021 is de kasgeldlimiet alleen in het tweede kwartaal overschreden. Dit is binnen het door de Wet fido toegestane maximum van drie kwartaaloverschrijdingen. In 2021 zijn tien kasgeldleningen opgenomen variërend van € 3 miljoen tot € 8 miljoen. De gemiddelde looptijd bedroeg tussen de 14 en 42 dagen en het gemiddelde rentepercentage kwam uit op -0,48%.

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft tot doel om binnen de portefeuille aan langlopende leningen een overmatig afhankelijkheid van de rente in een zeker jaar te voorkomen. Om dat te bereiken mag het totaal aan renteherzieningen en aflossingen op grond van deze norm niet meer dan 20% zijn van het begrotingstotaal, in 2021 bijna € 9,2 miljoen.

Uit onderstaande berekening komt naar voren dat de gemeente Hardinxveld-Giessendam in 2021 binnen de renterisiconorm heeft geopereerd.

Tabel 2 Toetsing renterisiconorm 2020

Bedragen x € 1.000

Berekening renterisico	
Bedrag renteherzieningen	0
Bedrag aflossingen	3.160
Totaal renterisico	3.160
Renterisiconorm:	
Begrotingstotaal	45.910
Percentage conform ministeriële regeling	20%
Renterisiconorm	9.182
Toets renterisiconorm:	
Onderschrijding	6.022

Kredietrisico's

De gemeente Hardinxveld-Giessendam loopt kredietrisico op uitzettingen (o.a. verstrekte geldleningen) en op leningen waarop door haar een borgstelling is afgegeven.

Tabel 3 Overzicht kredietrisico's

Bedragen x € 1.000

Categorie	1-1-2021	31-12-2021
Uitzettingen	0	0
Borgstellingen		
Direct	18.617	15.668
Indirect	44.383	48.194
Totaal	63.000	63.863

Het in bovenstaande tabel weergegeven bedrag aan directe borgstellingen per 31 december 2021 van € 15.668.000,- kan als volgt worden gespecificeerd:

- Fien Wonen € 11.678.000 (13 leningen)
- HVC, via GR Gevudo € 3.971.000
- KV Vriendenschaar € 19.000.

Daarnaast stond de gemeente per 31 december 2021 voor in totaal € 48,2 miljoen garant in het kader van de achtervangpositie in het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (indirecte borgstelling). Gezien de rond dat fonds gebouwde zekerheidsstructuur is hieraan een relatief laag risico verbonden.

Sinds 1 augustus 2021 is er een nieuwe achtervangovereenkomst met WSW. De wijzigingen die zijn doorgevoerd in deze nieuwe overeenkomst leiden tot een andere toerekening van de achtervangpositie aan de gemeente. Dit betekent dat als een lening voor 1 augustus 2021 is afgesloten deze voor 100% meetelt in de verdeelsleutel (dit is identiek aan de systematiek van vorig jaar). Is de lening na 1 augustus 2021 afgesloten, dan is de verdeelsleutel gelijk aan het percentage van marktwaarde van het DAEB-bezit van de betreffende corporatie dat in deze gemeente ligt. Daarnaast is nieuw dat de gemeente borg staat voor een obligolening. Deze lening kan worden aangesproken indien er geld nodig is om grote verliezen te dekken en de obligoheffing van corporaties niet voldoende is.

Financieringspositie

Een oordeel over een vermogenspositie kan worden gevormd door bepaling van de solvabiliteitsratio. Solvabiliteit geeft de mate aan waarin een instelling in staat is aan haar korte en lange termijnverplichtingen te voldoen. Deze maatstaf kan worden bepaald door de verhouding te bepalen tussen het eigen vermogen (reserves) en het vreemd vermogen (opgenomen financiering). Het spreekt voor zich dat de ratio wordt bepaald aan de hand van het eigen vermogen omdat dat immers als buffer dient voor het opvangen van eventuele stroppen.

Uit de voorliggende jaarstukken blijkt de volgende verhouding tussen eigen en vreemd vermogen per begin en eind 2021 (genormaliseerde cijfers, exclusief TOZO):

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	31-dec-21	1-jan-21
Eigen vermogen	34.122 48%	33.683 50%
Vreemd vermogen	36.681 52%	33.158 50%

Vooralsnog kan dit worden gekenmerkt als solide.

Financiering activa

Op grond van de staat van activa bezit de gemeente Hardinxveld-Giessendam per 31 december 2021 voor een bedrag van € 48,6 miljoen aan vaste activa en € 10,7 miljoen aan bouwgrondexploitaties (inclusief faciliterend deel). Van de vaste activa bedragen de investeringen in riolering en reiniging € 11,4 miljoen. Zoals in de nota Financierings- en rentevisie is aangegeven worden de investeringen in riool en de bouwgrondexploitatie 100% extern gefinancierd. De overige activa worden deels extern gefinancierd en deels via het eigen vermogen. In een nota financieringvisie en rentebeleid is vastgelegd dat maximaal 40% van de exploitatie gerelateerde investeringen met vreemd vermogen wordt gefinancierd. Per 31 december 2021 is deze norm gerealiseerd. Samenvattend kan dat als volgt worden gepresenteerd:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde per 31-12-2021	Externe financiering*	Interne financiering
- overige activa	37.157	656	36.501
- investeringen met een economisch nut, waarvoor heffing kan worden geheven	11.417	11.417	0
- bouwgrondexploitaties (inclusief faciliterend deel)	10.287	10.287	0
	58.861	22.360	36.501

Leningenportefeuille (opgenomen)

De financiering van de investeringen in meerdere grote projecten, waarop in de aankomende jaren ook revenuen uit grondverkoop (bouwgrondexploitaties) zullen gaan ontstaan wordt periodiek tegen het licht gehouden. Op basis van de ontwikkeling van de rentestanden voor korte en lange termijnleningen wordt daarbij bezien welke leningsvariant het meest gunstig is. In 2021 is geen nieuwe langlopende lening aangetrokken. De mutaties in de leningenportefeuille gedurende 2021 kunnen als volgt worden weergegeven:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Bedrag	Rentepercentage
Stand per 1 januari 2021	21.520	2,33%
Nieuwe leningen	0	0,00%
Reguliere aflossingen	- 3.160	0,08%
Vervroegde aflossingen	0	
Rente-aanpassing (oud percentage)	0	
Rente-aanpassing (nieuw percentage)	0	
Stand per 31 december 2021	18.360	2,25%

Uitzettingen (verstrekke langlopende geldleningen, beleggingen)

Het totaalbedrag aan uitzettingen van de gemeente Hardinxveld-Giessendam bedraagt per eind 2021 € 0,04 miljoen en betreft overige verbonden partijen. Daarnaast heeft de gemeenten een belegd vermogen van € 0,8 miljoen. Op korte termijn bestaan geen plannen om langlopende leningen te verstrekken.

RESULTAAT		1.185
<i>Afschrijvingen</i>		
Afschrijvingen immateriële vaste activa	63	
Afschrijvingen materiële vaste activa (EcN)	1.001	
Afschrijvingen materiële vaste activa (MaN)	397	
<i>Totaal afschrijvingen</i>		<i>1.461</i>
<i>Reserves/voorzieningen</i>		
Toename reserves/voorzieningen	8.732	
Afname reserves/voorzieningen	-7.611	
<i>Totaal mutaties reserves</i>		<i>1.121</i>
KASSTROOM		3.767
<i>Bouwgrondexploitaties (inclusief faciliterend deel)</i>		
Toename voorraad bouwgrond	-5.434	
Afname voorraad bouwgrond	3.210	
<i>Totaal mutatie bouwgrondexploitaties</i>		<i>-2.224</i>
<i>Werkkapitaal</i>		
Mutaties vlottende activa	1.837	
Mutaties vlottende passiva	-1.290	
<i>Totaal mutatie werkkapitaal</i>		<i>547</i>
KASSTROOM VOOR INVESTERINGEN ACTIVA		2.090
<i>Netto-investeringen vaste activa</i>		
Toename immateriële vaste activa	0	
Toename materiële vaste activa (EcN)	-1.252	
Toename materiële vaste activa (MaN)	-886	
		<i>-2.138</i>
OVERSCHOT AAN LIQUIDE MIDDELEN		-48
<u>Dit is als volgt aangewend:</u>		
<i>Leningen u/g (Financiële vaste activa)</i>		
Aflossingen/afschrijvingen financiële vaste activa	-45	
Verstreckte financiële vaste activa	0	
		<i>-45</i>
<i>Leningen o/g</i>		
Opgenomen langlopende leningen	0	
Aflossingen langlopende leningen	3.160	
		<i>3.160</i>
<i>Liquide middelen</i>		
<i>Kasgeldleningen</i>	-4.000	
<i>Bank saldi</i>	837	
		<i>-3.163</i>
		-48

	31-12-2021	31-12-2020	Vershil
Schatkistbankieren	-	-	-
Banken	-394	-1.230	836
Kassen	11	12	-1
Kruisposten	-	-2	2
Totaal	-383	-1.220	837
Kasgeldlening	-4.000	-	-4.000
	-4.383	-1.220	-3.163
Langlopende leningen o/g	-18.360	-21.520	3.160
Langlopende leningen u/g	860	904	-45
	-21.883	-21.836	-48

Relatiebeheer

De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is huisbankier van de gemeente Hardinxveld-Giessendam.

Administratieve Organisatie

In 2021 heeft enkele keren ambtelijk en bestuurlijk overleg plaatsgevonden tussen gemeente en het SCD over de uitvoering van de financieringsfunctie.

Schatkistbankieren

Tot 1 juli mocht bij het verplicht schatkistbankieren tot een bedrag van 0,75% van het begrotingstotaal buiten de Schatkist worden gehouden, het zogenoemde drempelbedrag. Het drempelbedrag mag als gemiddeld creditbedrag per kwartaal niet overschreden worden. Uit onderstaande tabel blijkt dat het drempelbedrag van € 345 duizend voor het eerste halfjaar niet is overschreden.

Na 1 juli is de berekening voor het drempelbedrag veranderd. In plaats van 0,75% van het begrotingstotaal mag nu tot 2% van het begrotingstotaal buiten de Schatkist worden gehouden. Daarbij is het minimumdrempelbedrag vastgesteld op € 1 miljoen. Omdat 2% van het begrotingstotaal lager uitkomt dan het minimum is het drempelbedrag gelijk aan het minimum en dus € 1 miljoen. Het verhoogde drempelbedrag van € 1 miljoen is in de tweede helft van 2021 niet overschreden.

Tabel 5 Benutting drempelbedrag Schatkistbankieren

Benutting drempelbedrag schatkistbankieren 2021:	Bedragen x € 1.000			
	Tot 1 juli		Vanaf 1 juli	
Begrotingstotaal	52.940		52.940	
Wettelijk percentage	0,75%		2%	
Drempelbedrag	397		1.000 (minimum)	
Kwartaaluitkomsten benutting drempelbedrag 2021:	1ste kwartaal	2de kwartaal	3de kwartaal	4de kwartaal
Gemiddeld positieve banksaldi	193	339	55	106

Op hetzelfde moment als de verruiming van het drempelbedrag is BNG begonnen met het vragen van een rentevergoeding op positieve banksaldo's. Deze rente houdt verband met de kosten die BNG maakt voor het stallen van geld bij de ECB. We ontvingen al rente op negatieve saldo's en dus heeft een roodstand dus geen nadelige financiële gevolgen, mits we binnen de kredietlimiet blijven.

1.14 Paragraaf Verbonden Partijen

Inleiding

Op 14 april 2019 heeft de gemeenteraad de Nota verbonden partijen Hardinxveld-Giessendam 2019 – 2022 vastgesteld. De nota geeft een beschrijving van het begrip verbonden partij en een afwegingskader voor het aangaan van een Verbonden partij. Daarnaast zijn een kader en instrumenten opgenomen voor sturing en toezicht. Dit laatste is het onderwerp van deze paragraaf. Voor de beleidsinhoud van de verbonden partijen wordt verwezen naar de programma's in de begroting. Op basis van een risicoprofiel en -classificatie is aan iedere verbonden partij een sturingspakket gekoppeld. Bij een hoger risicoprofiel worden zowel door het college als door de raad meer instrumenten ingezet.

Overzicht verbonden partijen

Hardinxveld-Giessendam neemt deel in de volgende verbonden partijen waarbij het openbaar belang per partij is weergegeven.

<i>Verbonden partij</i>	<i>Vestigingsplaats</i>	<i>Openbaar belang</i>
Opgenomen in risicoclassificatie		
1. GR Drechtsteden (per 1 januari 2022 is de rechtsopvolger GR Sociaal)	Dordrecht	De GRD heeft tot doel draagvlak te creëren voor een evenwichtige ontwikkeling van het gebied. Hiertoe behartigt de GRD de gemeenschappelijke regionale belangen op de terreinen (a) Economie en bereikbaarheid, (b) Fysiek, (c) Sociaal, (d) Bestuurlijke ontwikkeling en grotestedenbeleid, (e) Staf- en ondersteunende diensten en de bedrijfsvoering en (f) beleidsonderzoek. Met de uitvoering van de aanbevelingen van de cie. Deetman uit het voorjaar van 2019 is De GR Drechtsteden opgevolgd door de GR Sociaal, waarbij behalve de sociale deel alle onderdelen vanaf 2022 zijn ondergebracht bij Servicegemeente Dordrecht.
2. GR Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid	Dordrecht	Het in algemene zin behartigen van belangen op het terrein van: volksgezondheid, maatschappelijke zorg en onderwijs.
3. GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	Dordrecht	Het in algemene zin behartigen van belangen op het terrein van: regionale brandweer, centrale post ambulancevervoer, geneeskundige hulpverlening, openbare orde en veiligheid.
4. GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	Dordrecht	De Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid is opgericht ter ondersteuning van de deelnemende regio-gemeenten en de Provincie Zuid-Holland bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, toezicht en handhaving en op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.

5. GR GEVUDO/HVC	HVC: Alkmaar Gevudo: Dordrecht	Gevudo: In de praktijk: Het houden van 20% aandeelhouderschap van de HVC. De eigen stortplaats is in 2007 verkocht aan HVC. In beginsel had zij hetzelfde doel als HVC afvalcentrale. HVC afvalcentrale: Zorg dragen voor het op milieu hygiënisch verantwoorde wijze bewaren, bewerken en (doen) verwerken van huishoudelijk en andere categorieën van afvalstoffen met bijkomende werkzaamheden.
6. GR Reinigingsdienst Waardlanden	Gorinchem	Reinigingsdienst voor de gemeenten Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Molenlanden en Vijfheerenlanden.
7. GR Bureau Openbare Verlichting	Hardinxveld- Giessendam	Bureau OVL is de beheerunit die voor 7 gemeenten toeziet op het onderhoud en het laten verhelpen van storingen aan de Openbare Verlichting.
8. GR Samenwerkingsverband Vastgoedinfo, Heffing en Waardebepaling (SVHW)	Klaaswaal	Een zo doelmatig mogelijke uitvoering van werkzaamheden met betrekking tot: de heffing en invordering van belastingen; de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken; de administratie van vastgoedgegevens; het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers en derden.
9. Stedin Holding N.V.	Rotterdam	Netwerkbeheerder voor transport en levering van energie.
10. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Den Haag	Uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden. De Bank Nederlandse Gemeenten biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering, elektronisch bankieren en beleggen.
11. N.V. Oasen	Gouda	Het (doen) exploiteren van een of meer waterleidingbedrijven en laboratoria.
12. MerwedeLingeLijn (M.L.L.) Beheer B.V.	Gorinchem	Deelname in vennootschap met als doel de realisatie van een tweetal haltes en aanpassen bestaande halte in Hardinxveld-Giessendam.

<i>Verbonden partij</i>	<i>Vestigingsplaats</i>	<i>Openbaar belang</i>
Overige deelnemingen		
1. Gemeente Hardinxveld-Giesendam Deelneming B.V.	Hardinxveld-Giessendam	Deelname in het aandelenkapitaal van ROM-S C.V en de Gezamenlijke Exploitatiemaatschappij De Blauwe Zoom C.V.
2. Gemeente Hardinxveld-Giessendam Exploitatie B.V.	Hardinxveld-Giessendam	Ontwikkelen van bouwgronden in de gemeente Hardinxveld-Giessendam.
3. ROM-S Beheer B.V.	Schelluinen	Aandeelhouder in beheervenootschap
4. ROM-S C.V.	Schelluinen	Ontwikkelen van een bedrijventerrein inclusief de herontwikkeling van vertreklocaties en het ontwikkelen en exploiteren van een aantal regionale vrachtwagenparkeerplaatsen.
5. Gemeenschappelijke exploitatie maatschappij De Blauwe Zoom beheer B.V.	Hardinxveld-Giessendam	De besloten vennootschap is beherend vennoot van de commanditaire vennootschap GEM De Blauwe Zoom C.V. en heeft als doel het ontwikkelen, realiseren en exploiteren van vastgoedprojecten in De Blauwe Zoom.
6. GEM De Blauwe Zoom C.V.	Hardinxveld-Giessendam	De besloten vennootschap heeft ten doel locatieontwikkeling, zoals is gedefinieerd in de samenwerkingsovereenkomst De Blauwe Zoom.

Risicoprofiel

Op basis van de begrotingen en jaarrekeningen van de verbonden partijen is een nieuwe analyse uitgevoerd. Deze laat voor twee verbonden partijen wijzigingen in het profiel zien, namelijk voor Bureau Openbare Verlichting en voor de GRD. Voor de GRD geldt dat in 2021 is toegewerkt naar een nieuwe GR Sociaal, waarmee meer mogelijkheden ontstaan voor lokaal maatwerk. Voor 2022 wordt een stijging van het aantal bijstandsuitkeringen voorzien, evenals een stijging van de kosten voor de Wet maatschappelijke ondersteuning. Dat alles geeft aanleiding om de risicoclassificatie zowel bestuurlijk als financieel te zetten op 'gemiddeld'. Bij de vorige inventarisatie was de classificatie bij financieel 'hoog'. Bij Bureau Openbare Verlichting gaat de classificatie op financieel vlak van laag naar gemiddeld, vanwege interne organisatorische problemen. Het totaaloverzicht is te vinden in onderstaand schema:

Voor meer informatie in deze begroting wordt u verwezen naar de paragraaf risico's en ontwikkelingen.

Risicoclassificatie

Uit de gemaakte analyse blijkt de volgende risicoclassificatie:

Risicoclassificatie	Verbonden partijen	Sturings- toezichtsarrangementen
1. Laag	Stedin, Oasen, SVHW, Bureau Openbare Verlichting, BNG, Gevudo, OZHZ, Merwedelingelijn	Basispakket
2. Laag / gemiddeld	Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, Waardlanden, Dienst Gezondheid & Jeugd	
3. Gemiddeld	-	Pluspakket
4. Gemiddeld/hoog	GR Drechtsteden (GR Sociaal), Serviceorganisatie Jeugd ZHZ	
5. Hoog	-	Compleetpakket

Inhoud van de sturingsarrangementen

Hieronder staat de feitelijke invulling van de sturingsarrangementen beschreven, gekoppeld aan de sturende en beheersende rollen van de raad en het college.

	Kaderstellende rol (=sturen)	Controlerende rol (=beheersen)
Basis Pakket	<ul style="list-style-type: none"> Begroting verbonden partij met ambtelijk advies bespreken in college In de begroting wordt een actuele risicoanalyse, de bepaling van het sturingsarrangement en eventueel maatwerk opgenomen De begroting van de verbonden partij wordt ter zienswijze aan de raad voorgelegd Jaarlijkse bijeenkomst waarin risicoanalyses verbonden partijen worden besproken tussen college en raad 	<ul style="list-style-type: none"> Jaarrekening verbonden partij met ambtelijk advies bespreken in college In de jaarrekening wordt door het college verantwoording afgelegd aan de raad over de verbonden partijen Actieve informatieplicht: bij belangrijke tussentijdse ontwikkelingen informeert het college de raad via burap's of RIB
Plus Pakket	<ul style="list-style-type: none"> Hogere frequentie bestuurlijke en ambtelijke overleggen 	<ul style="list-style-type: none"> Alle P&C documenten verbonden partijen (ook burap's) worden met ambtelijk advies besproken in college In gemeentelijke burap wordt door het college verantwoording afgelegd aan de raad over de verbonden partijen met risicoclassificatie 'gemiddeld' of 'hoger'
Compleet Pakket	<ul style="list-style-type: none"> Nog hogere frequentie bestuurlijke en ambtelijke overleggen Er wordt een actieve dialoog tussen de raad en de verbonden partij georganiseerd door bijvoorbeeld de directie uit te nodigen in de raad 	<ul style="list-style-type: none"> Het college informeert de raad via een RIB over de P&C documenten van de verbonden partij Zo nodig wordt de raad tussentijds geïnformeerd (ook buiten de P&C documenten om)

Financiële informatie per verbonden partij

Voor de feiten en cijfers is gebruik gemaakt van de cijfers uit de jaarrekening 2020 en 2021, voor zover voorhanden, van de verbonden partij. Onderstaand een overzicht met een weergave van de bijdragen per verbonden partij.

	Raming primaire begroting 2021	Raming bijgestelde begroting 2021	Realisatie 2021
GR Drechtsteden	10.071	10.121	10.125
GR Publieke Dienst Gezondheid en Jeugd (incl. SOJ)	5.736	6.269	6.958
GR Veiligheidsregio ZHZ	1.201	1.201	1.201
GR Omgevingsdienst ZHZ	374	450	438
GR GEVUDO	-	-	-
GR Reinigingsdienst Waardlanden	1.545	1.545	1.735
GR Openbare Verlichting	26	26	43
GR SVHW	150	145	143
	19.103	19.757	20.643

x € 1.000

Overzicht verbonden partijen

Verbonden partij	Betrokkenen	Bestuurlijk belang	Financieel belang	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Financieel resultaat	
				31-12-2020	31-12-2021	31-12-2020	31-12-2021	2020	2021
1. GR Drechtsteden	Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht en Hardinxveld-Giessendam	Vertegenwoordiging in het Drechtstedenbestuur (wethouder Baggerman), Drechttraad (raadsleden fracties) en diverse portefeuillehoudersoverleggen (portefeuillehouders). Stemrecht in Drechttraad (=algemeen bestuur) op grond van inwoneraantal: 6,18%	De bijdrage aan de GR wordt bepaald a.d.h.v. diverse verdeelsleutels. Overall is het belang van de gemeente Hardinxveld-Giessendam ca 6%. Voor 2021 is deze geraamd op € 10.121 mio.	2.345	5.429	56.038	45.813	1.412	447
2. GR Publieke Gezondheid & Jeugd	De gemeenten Alblasserdam, Dordrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Hoeksche Waard, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht, en Molenlanden	Het algemeen bestuur bestaat uit de portefeuillehouders Gezondheid en Jeugd van de deelnemende gemeenten. Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf leden, naast een voorzitter levert de regio Drechtsteden twee leden en de Hoeksche Waard en Alblasserwaard en Vijfheerenlanden ieder een lid. In bestuurlijke zin wordt het algemeen bestuur bijgestaan door een auditcommissie. De auditcommissie bestaat uit 3 leden. Uit iedere regio één. Wethouder T. Boerman is lid van het algemeen bestuur.	Op basis van de gemeenschappelijke regeling levert de gemeente Hardinxveld-Giessendam een bijdrage per inwoner aan de GR DG&J voor de invulling en uitvoering van de wettelijke taken die voortkomen uit de Wet publieke gezondheid en de Leerplichtwet. Dit geldt ook voor de uitvoering van de Jeugdwet. Voor de uitvoering van de Jeugdwet ontvangt de gemeente middelen van het Rijk. De uitvoering hiervan is, middels de Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid, belegd bij de GR dienst gezondheid jeugd Zuid-Holland Zuid.	347.287	173.643	24.683.690	28.604.706	127.560	139.600
3. GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	De gemeenten Hoeksche Waard Drechtsteden, Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam en Molenlanden	De burgemeester is lid van het algemeen bestuur van de VRZH.	De gemeente betaalt een gemeentelijke bijdrage voor 2021 van in totaal € 1.201.000 (afgerond). Deze bijdrage is gebaseerd op het zogenaamde boxensysteem en de afgeronde regionalisering van de brandweerkazernes en neemt vanaf 2019 af (zie programma 3)	6.311.482	3.308.885	62.292.220	80.116.182	5.000	-8.492
4. GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	De gemeenten Hoeksche Waard Drechtsteden, Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam en Molenlanden	De Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid is in bestuurlijke zin een zelfstandige organisatie. Deelnemers zijn de provincie Zuid-Holland en de 17 regio-gemeenten (zie Gemeenschappelijke Regeling Regio Zuid-Holland Zuid) Het algemeen bestuur bestaat uit de portefeuillehouders van de 17 deelnemende gemeenten en een afgevaardigde van de provincie Zuid-Holland. Wethouder J. Nederveen vertegenwoordigt het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Hardinxveld-Giessendam.	De gemeentelijke bijdrage bedraagt in 2021 afgerond € 450.000 (inwonersbijdrage inclusief afgenomen diensten).	3.509.357	3.055.628	12.363.119	11.954.139	618.375	266.789
5. GR GEVUDO	De gemeenten Alblasserdam, Dordrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Molenlanden, Papendrecht, Sliedrecht, Vijfheerenlanden en Zwijndrecht.	Wethouder J. Nederveen is lid van het algemeen bestuur. Via de gemeenschappelijke regeling wordt er invloed uitgeoefend op het beleid van de Huisvuilcentrale Alkmaar (HVC). Vanuit Gevudo is één lid afgevaardigd in de Raad van Commissarissen van HVC en één lid in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.	Via Gevudo wordt deelgenomen in HVC. Dit betekent dat de deelnemende gemeenten hierin een indirect belang hebben. Bij de overdracht van de verbrandingsinstallatie in Dordrecht aan - en daarmee de deelname in - HVC is door de gemeenten een garantstelling voor de leningen van HVC afgegeven. In 2007 is de stortplaats door Gevudo overgedragen aan HVC. Door Gevudo is een vrijwaring gegeven voor het geval de stortplaats (in 2015) niet door de Provincie in nazorg zou worden geaccepteerd als gevolg van onvolkomenheden van het beheer in de periode van Gevudo. Controle heeft plaatsgevonden en HVC heeft de stortplaats volledig overgenomen.	30.487	30.487	10	459.527	-	-
6. GR Reinigingsdienst Waardlanden	De gemeenten Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Molenlanden en Vijfheerenlanden	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder T. Boerman vice-voorzitter van het bestuur. Dit bestuur bestaat uit evenveel leden als het aantal gemeenten dat aan de regeling deelneemt.	De deelnemende gemeenten betalen bijdragen op basis van een door het bestuur vastgestelde verdeelsleutel. In de begroting wordt aangegeven welke gemeentelijke bijdrage elke afzonderlijke gemeente verschuldigd is voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft. Waardlanden beschikt over eigen reserves om eventuele financiële tegenvallers op te vangen.	1.504.215	1.273.567	18.466.649	16.819.942	474.200	614.342
7. GR Bureau Openbare Verlichting	De gemeenten Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Molenlanden, Papendrecht, Krimpenerwaard en Vijfheerenlanden	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder T. Boerman vice-voorzitter van het dagelijks bestuur	De aangesloten gemeenten houden de organisatie van het Bureau Openbare Verlichting (Bureau OVL) in stand. Financiering vindt plaats middels een bijdrage per lichtmast (tarief € 8,32 per lichtmast, begroting 2020). Deze bijdragen dekken de reguliere taken. Daarnaast kunnen individuele gemeenten andere taken afnemen, welke in artikel 5 van de Dienstverleningsovereenkomst zijn benoemd.	14.416	139.575	272.101	437.599	-126.750	22.987
8. GR Samenwerkingsverband Vastgoedinfo, Heffing en Waardebepaling (SVHW)	13 gemeenten (Altena Alblasserdam, Albrandswaard, Barendrecht, Brielle, Goeree-Overflakkee, Hardinxveld-Giessendam, Hellevoetsluis, Hoeksche Waard, Krimpenerwaard, Lansingerland, Nieuwkoop, Westvoorne) en Waterschap Hollandse Delta	Wethouder T. Boerman is lid van het algemeen bestuur	De bijdragen van de gemeenten zijn gebaseerd op een aantal kengetallen, zoals aantal aanslagen en aantal objecten. De bijdrage voor 2020 wordt geraamd op € 150.000	693.000	849.000	7.193.000	6.159.000	-102.000	228.000
9. Stedin Holding N.V.	Deelnemende gemeenten in het werkgebied (55-tal gemeenten)	Namens de gemeente is wethouder T. Boerman afgevaardigde	De gemeente is in het bezit van 0,45% van de geplaatste en volgestorte aandelen op 31.12.2018.	2.891 mio	3.270 mio	4.681 mio	4.912	42 mio	21 mio
10. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Gemeenten, provincies en rijk	Namens de gemeente is wethouder T. Boerman afgevaardigde	De gemeente is in het bezit van 31.356 aandelen (0,06%) van de in totaal 55.690.720 uitgegeven aandelen. Nominale waarde per aandeel is € 2,50	5.097 mio	5.062 mio	155.262 mio	143.988 mio	221 mio	236 mio
11. Oasen N.V.	Gemeenten in het verzorgingsgebied (28 gemeenten)	Namens de gemeente is wethouder T. Boerman afgevaardigde	De gemeente is in het bezit van 18 aandelen (2,41%) van de in totaal 748 uitgegeven aandelen. Nominale waarde per aandeel is € 455,-	117 mio	122 mio	179 mio	188 mio	4.554.000	5.685.000
Overige deelnemingen									
12. Gemeente Hardinxveld-Giessendam Deelneming B.V.	Het college vormt de AVA	Statutair directeur van deze vennootschap is de concerncontroller	De gemeente is in het bezit van 18.000 aandelen (100%) van de 18.000 geplaatste aandelen. De aandelen hebben een nominale waarde van € 1 per aandeel	414.724	Nog niet beschikbaar	2.165	Nog niet beschikbaar	-23.374	Nog niet beschikbaar
13. ROM-S Beheer B.V.	4 gemeenten uit de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden (50%) en BNG Gebiedsontwikkeling B.V. (50%)	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder T. Boerman lid van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.	De gemeente is in het bezit van 3.500 aandelen (5%) van de 70.000 geplaatste aandelen. De aandelen hebben een nominale waarde van € 1	39.000	46.000	55.000	532.000	-3.000	7.000
14. ROM-S C.V.	4 gemeenten uit de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden (50%) en BNG Gebiedsontwikkeling B.V. (50%)	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder T. Boerman lid van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.	De gemeente neemt via Gemeente Hardinxveld-Giessendam Deelneming B.V per 31 december 2015 voor € 359.565 (5%) deel in het commanditaire kapitaal. Begin 2019 is een deel van het aandelenkapitaal door ROM-S C.V. uitbetaald (€ 66.033).	7,80 mio	8,36 mio	41.000	552.000	-447.000	557.000
15. MerwedeLingelijn (M.L.L.) Beheer B.V.	De gemeenten (Dordrecht, Sliedrecht, Hardinxveld-Giessendam, Gorinchem, Giessenlanden, Geldermalsen en Vijfheerenlanden) langs de Merwede-Lingelijn	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder T. Boerman AVA-afgevaardigde	De gemeente is in het bezit van 50.100 aandelen (20%) van de 250.000 geplaatste aandelen. De aandelen hebben een nominale waarde van € 1	250.000	Nog niet beschikbaar	113.142	Nog niet beschikbaar	-	Nog niet beschikbaar
16. Gemeenschappelijke exploitatie maatschappij De Blauwe Zoom beheer B.V.	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Aannemersbedrijf Gebroeders Blokland B.V.	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is wethouder T. Boerman afgevaardigde	De gemeente neemt voor 50% deel in deze vennootschap	3.911	Nog niet beschikbaar	1.953.288	Nog niet beschikbaar	478	Nog niet beschikbaar
17. GEM De Blauwe Zoom C.V.	Gemeente Hardinxveld-Giessendam en Aannemersbedrijf Gebroeders Blokland B.V.	Namens de gemeente Hardinxveld-Giessendam is dhr. G. Nieuwenhuis directeur. Ook Aannemersbedrijf Gebroeders Blokland B.V. levert een directeur.	De gemeente Hardinxveld-Giessendam Deelneming B.V. neemt voor 49% deel in deze commanditaire vennootschap	60.000	Nog niet beschikbaar	4.015.548	Nog niet beschikbaar	-	Nog niet beschikbaar

1.15 Paragraaf Grondbeleid

Algemeen

Het grondbeleid heeft samenhang met diverse programma's, zoals ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en verkeer en vervoer. Het grondbeleid heeft een grote financiële impact, niet alleen vanwege de te verwachten baten, maar ook vanwege de risico's die worden gelopen bij het in exploitatie brengen van bouwgrond. Verslaglegging over het grondbeleid vindt plaats via het meerjarenprogramma grondzaken (MPG).

Meerjarenprogramma grondzaken

Het meerjarenprogramma grondzaken (MPG) geeft een overzicht van de programmatische, contractuele en financiële stand van de ruimtelijke projecten. Maar wat is een ruimtelijk project? Of beter gezegd: welke definitie hanteert de gemeente Hardinxveld-Giessendam voor een ruimtelijk project?

Vanuit de gemeente is er ruimtelijk beleid ten aanzien van volkshuisvesting, economische ontwikkelingen, openbare ruimte, infrastructuur, recreatie, duurzaamheid en natuur. Het grondbeleid (nota grondbeleid van 29 januari 2015) vertaalt het ruimtelijke beleid in een verantwoord en transparant kader waarbinnen het team Ruimtelijke Projecten gebiedstransformaties kan initiëren en uitvoeren. Deze gebiedstransformaties worden ruimtelijke projecten genoemd. Een voorbeeld van een ruimtelijk project is Morgenslag waar een landelijk gebied met grienden is getransformeerd tot een nieuwbouwwijk voor Boven-Hardinxveld.

Op de kaart boven en in bijlage 1 zijn alle ruimtelijke projecten van de gemeente Hardinxveld-Giessendam weergegeven.

Sectie Grondzaken binnen het team Ruimtelijke Projecten is belast met de financiële en contractuele uitvoering en beheersing van de ruimtelijke projecten. Via onderhavig MPG legt Grondzaken verantwoording af over de financiële en contractuele stand van zaken en de toekomstverwachting voor alle ruimtelijke projecten. Dit geldt zowel voor projecten waarbij de gemeente zelf grondbezit heeft, als voor facilitaire projecten. Facilitaire projecten zijn projecten waarbij particuliere ontwikkelaars eigen gronden ontwikkelen.

Kaders

De overheid geeft via de Wet ruimtelijke ordening (Wro) uit 2008 en het besluit ruimtelijke ordening (Bro) wettelijke kaders aan de uitvoering van ruimtelijke projecten. De Wro en Bro bieden onder meer kaders voor het toepassen van zaken zoals kostenverhaal, onteigening etc.

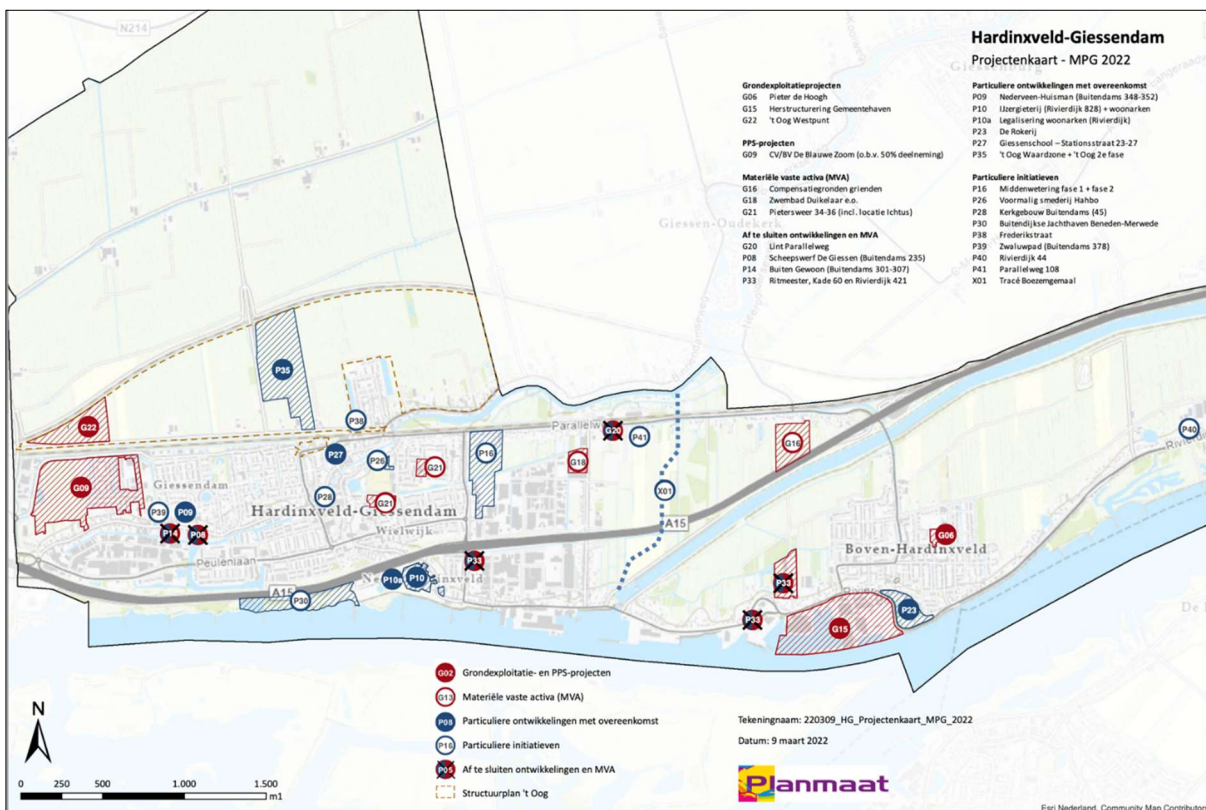
De Wro en Bro zijn financieel verder uitgewerkt in het Besluit begroting en verantwoording (BBV). Het nieuwe BBV is per 1-1-2016 van kracht geworden en stelt duidelijke eisen aan de financiële verslaglegging van alle ruimtelijke projecten. Daarnaast is per juli 2019 door de commissie BBV een nieuwe notitie geschreven om nadere duiding te geven aan verschillende onderwerpen. Per begrotingsjaar 2019 is de notitie van het BBV per juli 2019 vigerend geworden en vormt daarmee ook de basis voor onderhavig MPG.

Grondbeleid

Het grondbeleid van de gemeente uit 2015 vormt een trendbreuk met het verleden. In het verleden was actief grondbeleid – waarbij de gemeente grond opkoopt, transformeert en bouwrijpe grond uitgeeft – de norm. In 2015 heeft de gemeente, overeenkomstig de landelijke trend, een beweging gemaakt naar facilitair grondbeleid. Dat betekent dat de gemeente het aankopen, transformeren en ontwikkelen van grond aan de markt over laat, maar waarbij de gemeente wel regie voert. De werkwijze komt voort uit een verdere terugtrekking van de overheid van de (risicovolle) grondmarkt bij de Nota Ruimte (2005) en de daaropvolgende inwerkingtreding van de Wro en Bro. In 2022 wordt deze werkwijze bij de herziening van de nota grondbeleid onder de loep genomen. De verwachting is dat wordt gekozen voor situationeel grondbeleid, waarbij de gemeente per project bekijkt welke rol zij inneemt. Het grondbeleid wordt steeds uitgesteld, omdat het beleid samenhangt met de invoering van de Omgevingswet (Ow).

Gemeente Hardinxveld-Giessendam is al enige jaren bezig om de actieve projecten af te ronden. Nieuwe initiatieven worden in beginsel op een facilitaire manier begeleid. Uitzonderingen kunnen gemaakt worden, zoals bij de Westpunt in 't Oog is gebeurd. In de Westpunt van 't Oog is bedrijvigheid voorzien. Deze toevoeging van bedrijventerrein was afgestemd met de provincie, er bleek voldoende vraag naar bedrijventerrein, de eigenaren wilden vervreemden, maar (lokale) ontwikkelaars waren niet direct geïnteresseerd om te kopen. Om die redenen heeft de gemeente besloten om Westpunt in 't Oog zelf te transformeren.

De omgevingswet is opnieuw uitgesteld, nu naar 1 januari 2023. Deze wet vervangt en vernieuwt diverse vigerende wetten op het gebied van ruimtelijke ordening waaronder de Wro en de Bro. De impact van de Ow op het grondbeleid is groot. Er komt een nieuwe planvorm: het omgevingsplan en gemeentes moeten een nieuwe visie, een omgevingsvisie, opstellen. Deze gewijzigde producten zullen tot een heroverweging van het grondbeleid leiden. Het grondbeleid zal dan ook in 2022 vernieuwd moeten worden om tegemoet te komen aan de gewijzigde eisen in de Ow. Daarnaast zal de gemeente tot een heroverweging over het bovenwijks beleid moeten komen aangezien de Ow nieuwe middelen biedt om bovenwijks beleid toe te passen en ontwikkelingen in 't Oog grootschaliger blijken dan enkele jaren geleden werd aangenomen. Ook zal voor het project Middenwetering bovenwijks beleid opgesteld moeten worden. Momenteel ziet de gemeente af van het toepassen van bovenwijks beleid. Momenteel worden de betreffende gegevens verzameld en verwerkt. Als deze gegevens verwerkt zijn, dan wordt het bovenwijks beleid aangepast en het grondbeleid, anticiperend op de Ow ter vaststelling aan de raad aangeboden.

Type projecten

Op basis van de Wro, Bro, het BBV en rekening houdend met de invoering van de Ow zijn projecten te onderscheiden in diverse types. Ondergrens is dat een project minimaal voldoet aan de voorwaarden voor een bouwplan zoals gesteld in Bro artikel 6.2.1. De volgende types worden onderscheiden:

– Bouwgronden in exploitatie (BIE / Actief)

Actieve projecten zijn projecten waarbij de gemeente haar eigen grond actief transformeert (bijvoorbeeld G22 Westpunt). De gemeente houdt de uitgaven en inkomsten bij door middel van een (bouw)grondexploitatie (een meerjarige exploitatie ook wel een BIE genoemd). Een project wordt pas actief als de gemeenteraad een grondexploitatiecomplex met een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld.

– PPS-projecten (Publiek-private samenwerkingen)

G09 De Blauwe Zoom is een bijzondere vorm van een actief project. De gemeente is gedeeld aandeelhouder in een GEM (grondexploitatiemaatschappij) die de grond transformeert.

– Exploitatieplannen

Onder De Blauwe Zoom ligt ook een exploitatieplan (E09). Met een exploitatieplan worden regels voor het omslaan van kosten over de verschillende grondeigenaren op een publiekrechtelijke manier geregeld. Daarnaast kunnen diverse locatie-eisen worden gesteld. De financiële verantwoording van het exploitatieplan vindt plaats door middel van een facilitaire exploitatie. Het exploitatieplan wordt in 2022 herzien en zal gelijktijdig met het nieuwe bestemmingsplan De Blauwe Zoom West aan de raad worden aangeboden.

- Strategische gronden (materiële vaste activa/MVA)
Materiële vaste activa zijn strategische of slapende grondposities in bezit van de gemeente, waarvan de gemeente voornemens is te transformeren dan wel te verkopen. De raad heeft voor deze projecten nog geen besluit tot uitvoering c.q. verkoop genomen. Deze gronden vertegenwoordigen wel waarde. Voorheen werd voor de projecten de term NIEX (niet in exploitatie genomen gronden) gehanteerd. De BBV heeft deze term afgeschaft. Gronden die hieronder vallen worden nu aangeduid als 'strategische gronden' onder materiële vaste activa (MVA). Op deze gronden wordt niet afgeschreven en de gronden dienen periodiek getaxeerd te worden.
- Particuliere ontwikkelingen met overeenkomst
Indien particuliere initiatieven binnen de beleidskaders passen en haalbaar worden geacht, maar er nog geen gewijzigd planologisch kader is, kan de gemeente besluiten om tot anterieure contractvorming over te gaan. De particuliere ontwikkelaar ontwikkelt dan zijn eigen stuk grond, waarbij de gemeente, tegen een vergoeding (kostenverhaal), onder meer het publiekrechtelijke deel uitvoert. Voorbeelden van particuliere ontwikkelingen zijn de P10 IJzergieterij en P14 Buitendams 301-307.
- Particuliere initiatieven
Particulieren komen met hun plannen bij de gemeente ter beoordeling. De gemeente bekijkt (onder andere via de regiegroep) of een initiatief binnen de beleidskaders past en haalbaar wordt geacht. De nu genoemde particulieren initiatieven bevinden zich in deze initiatieffase. Een voorbeeld is het onderzoek naar de ontwikkeling van P16 Middelwetering.

Gronden als vast actief (openbaar gebied onder wegen, gebouwen, parken, pleinen etc.) worden niet verantwoord in het MPG. De gemeente heeft op dit moment ook geen ruilgronden of grondbanken in bezit.

Naast de lopende projecten (actieve grondexploitaties, GEM De Blauwe Zoom en de anterieure trajecten) zijn ook nog andere ruimtelijke contractvormen mogelijk zoals concessies, joint ventures etc. De gemeente heeft naast GEM De Blauwe Zoom geen andersoortige contracten lopen en is ook niet voornemens dat in de nabije toekomst te gaan doen. De gemeente had wel twee lopende bouwclaims. Een bouwclaim van BPD voor circa 60 woningen en een bouwclaim met AM voor 61 woningen. Beiden zijn ingevuld in De Blauwe Zoom. Op dit moment wordt een kleine bouwclaim voor Blokland Bouwpartners in project Middenwetering overwogen (4 woningen) in het kader van de integrale set afspraken voor de ontwikkeling van Middenwetering.

Lijst ruimtelijke projecten

Onderstaande lijst is opgesplitst naar type project. Allereerst de actieve projecten, PPS-projecten, projecten van de ontwikkel B.V. en de eventueel af te sluiten actieve projecten. Daarna volgt de lijst met strategische gronden, de lijst met particulieren ontwikkelingen met overeenkomst en de lijst met particuliere ontwikkelingen zonder overeenkomst (initiatieven). Elk project is terug te vinden op de kaart op basis van een G-nummer, E-nummer, P-nummer waarbij G staat voor gemeentelijk, E staat voor exploitatieplan en P staat voor privaat.

BIE

G06 – Pieter de Hoogh (voorheen Morgenslag)
G15 – Herstructurering Gemeentehaven
G22 – 't Oog Westpunt

PPS

G09 – CV/BV GEM De Blauwe Zoom (50% deelneming)

MVA

G16 – Compensatiegronden grienden
G18 – Zwembad Duikelaar e.o.
G21 – Pietersweer 34-36 (incl. locatie Ichtus)

Exploitatieplan

E09 – Exploitatieplan De Blauwe Zoom 2^e herziening

Particuliere ontwikkeling met overeenkomst

P09 – Nederveen-Huisman (Buitendams 348-352)
P10 – IJzergieterij (Rivierdijk 828)
P10a – Legalisering woonarken (Rivierdijk)
P23 – De Rokerij

P27 – Giessenschool – Stationsstraat 23-27
P35 – 't Oog Waardzone

Particuliere initiatieven

P16 – Middenwetering
P26 – Voormalig smederij Hahbo
P28 – Kerkgebouw (Buitendams 45)
P30 – Buitendijkse Jachthaven Beneden Merwede
P38 – Frederikstraat
P39 – Zwaluwpad (Buitendams 378)
P40 – Rivierdijk 44
P41 – Parallelweg 108
X01 – Tracé Boezemgemaal

Af te sluiten ontwikkelingen en MVA

P08 – Scheepswerf De Giessen (Buitendams 235)
P14 – Buiten Gewoon (Buitendams 301-307)
P33 – Ritmeester, Kade 60 en Rivierdijk 421
G20 – Lint Parallelweg

De verwachting is dat de gemeentehaven gedurende 2022 wordt afgesloten (bij het tMPG).

Ontwikkelingen in 2021 en begin 2022

In deze paragraaf wordt stil gestaan bij 2021. Hoe is 2021 verlopen? Welke doelstellingen zijn bereikt? Enzovoort. In hoofdstuk 4 (woningbouwprognose) wordt verder ingegaan op de zogenoemde boeggolf (stroom woningen per jaar voor de komende jaren gerelateerd aan de planuitval) en wat de prognoses zijn voor de komende jaren.

Daarnaast vergelijken we de aannames van het MPG van 2021 met die van 2022. Zo kunnen we kwantitatief beoordelen of de beoogde doelstellingen zijn bereikt, met name voor de afzet van woningen.

Programma (grond)	MPG 2021	Werkelijk
Actieve projecten en exploitatieplannen		
G20 Lint Parallelweg	1	1
Facilitaire projecten (anterieur)		
R08 - Scheepswerf De Giessen	8	8
P09 Nederveen-Huisman	14	-
P14 Buiten Gewoon (Buitendams 301-307)	-	17
P23 Rokerij	20	-
P33 Ritmeester	4	4
Totaal	47	30

In het MPG was een doelstelling van 47 woningen te realiseren/uit te geven woningen over geheel 2020 opgenomen. In 2021 zijn er 30 woningen gerealiseerd of in aanbouw. Dat de productie ogenschijnlijk achterblijft komt doordat de meetmethode is veranderd. De methode sluit nu aan bij de Planmonitor die de Provincie hanteert. Woningen worden pas meegeteld als de eerste paal is geslagen. Tot nu toe werd voor het MPG uitgegaan van moment van grondoverdracht. Deze momenten liggen vaak meer dan een half jaar uit elkaar. Om die reden is de telling van gerealiseerde woningen voor enkele projecten (Rokerij, Scheepswerf de Giessen) een jaar naar achteren gegaan. De uitvoering ligt echter (na de dip in 2020) op peil en voor 2021 wordt een flinke bouwstroom verwacht.

Woningbouw meerjarig	Prognose	Werkelijk
2014	119	31
2015	145	80
2016	91	17
2017	132	115
2018	111	17
2019	133	92
2020	57	2
2021	47	30
Gemiddelde productie	104	48

Op een dip in 2016 na, is er tot 2018 sprake van een structurele productie van - over 4 jaar gemeten - circa 61 woningen per jaar. In 2018 heeft zich een nieuwe dip voorgedaan, waardoor het gemiddelde zakte naar 52 woningen per jaar. In 2019 is door de afzet van 92 woningen het gemiddelde weer omhoog gaan. Maar in 2020 en 2021 is door een cumulatie aan factoren echter vrijwel geen programma gerealiseerd waardoor het gemiddelde weer terugzakt naar 48 woningen per jaar.

De oorzaak voor het uitblijven van nieuwe woningen is een veelkoppig monster. In juli 2020 is het college en de raad geïnformeerd over de diverse redenen waarom de productie achter blijft met als hoofdonderwerpen de regionale afstemming, diersoortbescherming, stikstof, PFAS, BENG en COVID-19. Inmiddels heeft de gemeente echter wel diverse maatregelen getroffen om te voorkomen dat de woningbouwproductie voor komende jaren stagneert. Maar daarnaast worden we in 2022 mede door de oorlog in Oekraïne geconfronteerd met nieuwe uitdagingen. De maatregelen worden per onderwerp toegelicht in onderstaande alinea's:

Regionale woningbouwafspraken

Er is goed contact met de Provincie over de diverse bouwprojecten. Per 1 juli 2020 zijn alle (grote) projecten opgenomen op de Planmonitor Drechtsteden. Hierbij heeft de gemeente wel een uitvoeringsplicht. Hoe meer er concreet gerealiseerd wordt hoe meer programma de gemeente in de toekomst ook mag ontwikkelen.

Soortbescherming

Als het gaat om strikt beschermde diersoorten zijn de jaren 2020 en 2021 jaren van grote impact geweest. Omgevingsdienst Haaglanden heeft als bevoegd gezag de gemeente gevraagd om een meer integrale aanpak van soortbescherming. Onderdeel van deze integrale aanpak is de verplichting om in bestaande projecten extern te compenseren als habitat verloren gaat. Concreet houdt dat in dat de gemeente voor projecten zoals G09 De Blauwe Zoom en G22 Westpunt een extern compensatiegebied aan heeft moeten kopen om een nieuwe habitat te creëren voor strikt beschermde diersoorten zoals de rugstreeppad, oeverzwaluw, heikikker, kerkuil en grote modderkruiper omdat leef- en foeragegebied vernietigd werd.

Deze benadering is een stuk strikter dan in voorgaande jaren werd gehanteerd en brengt een langere procedure en aanzienlijk meer kosten met zich mee. Voor projecten Blauwe Zoom en Westpunt is de aanvraag voor de ontheffing van het externe compensatiegebied inmiddels goedgekeurd. Deze ontheffing gaat uit van extern compenseren, met deze maatregel kan de uitvoering doorgaan.

Stikstof

Het is gelukt om voor de projecten in 't Oog (Westpunt en Waardzone) alsmede voor Blauwe Zoom ontheffing voor stikstof middels het stikstofregistratiesysteem te krijgen. Op 1 juli 2021 is de nieuwe wetgeving in werking waarbij activiteiten binnen de bouwsector ontheven worden van stikstofcompensatie. Er gaan inmiddels geluiden op of die wetgeving houdbaar is, maar tot op heden lopen de plannen gewoon door.

PFAS

Binnen de gemeentegrenzen heeft een deel van de gronden een verhoogde waarde met betrekking tot PFAS. In beginsel mocht deze grond niet worden afgevoerd omdat er nog geen goede verwerkingsmethode bleek te bestaan. Met name in project G15 Gemeentehaven bleek dat een probleem. Inmiddels kan een deel van de PFAS vervuilde grond in Gemeentehaven in een slibput worden opgeslagen en zijn er bedrijven die PFAS grond kunnen verwerken. Het resterende deel kan worden afgevoerd. Voor de overige projecten is sprake van een gesloten grondbalans of wordt zand van buitenaf aangevoerd.

Prijsstijgingen/inflatie

In 2021 was al merkbaar dat de inflatie flink aan het toenemen was. In 2021 kwam dat door een drietal factoren:

- De economie heropende snel omdat de pandemie tijdelijk leek geweken. Daardoor ontstonden tekorten aan goederen en werden prijsstijgingen wat makkelijker doorgevoerd en geaccepteerd.
- Dat de stijging van de prijzen in 2021 hoger was dan gebruikelijk kwam ook doordat de inflatie in het jaar ervoor erg laag was.
- Ten derde liepen de energieprijzen in 2021 al op.

Hierdoor hebben we een zeer hoge inflatie over 2021 wat wordt doorberekend in de kostenstijgingen in de lopende grondexploitaties.

Oorlog Oekraïne

In de vorige alinea zijn de kostenstijgingen als gevolg van de inflatie benoemd. Door de oorlog in Oekraïne zijn de prijzen echter in korte tijd dusdanig gestegen dat er geen goede inschatting meer te maken valt van de kosten voor de uitvoering van (bouw)projecten. Aannemers doen om die reden geen prijsafgiftes vooraf meer. En Bouwend Nederland heeft een brandbrief verstuurd waarin wordt aangegeven dat de kosten in de lopende projecten niet in de hand te houden zijn door:

- Stijgende energielasten;
- Flink gestegen staalprijzen;
- Buitenlands personeel wat niet terugkeert.

Bouwend Nederland roept partijen op om collectief nieuwe afspraken te maken waarbij rekening wordt gehouden met deze prijsstijgingen. Of we hier te maken hebben met een tijdelijke situatie waarbij de oorlog op korte termijn wordt beëindigd of dat we te maken hebben met een langdurige verhoging van de prijzen is nu nog ongewis. Het betekent in voorkomende gevallen dat we er als gemeente verstandig aan doen om niet essentiële werken en werkzaamheden te faseren, in de hoop dat prijzen weer normaliseren.

Los van de onzekerheid voor de bouwsector zorgt de vluchtelingenstroom vanuit Oekraïne op dit moment vooral naar vraag naar tijdelijke huisvesting. Bij een langdurige oorlog zal echter moeten worden gezocht naar een meer permanente oplossing voor huisvesting.

Betaalbaarheid woningen

De regels met betrekking tot het bouwen van woningen zijn onlangs aangescherpt. Met name het duurzaamheidsaspect BENG (Bijna Energie Neutral Gebouw) zorgt voor extra kosten bij de bouw van een nieuwe woning. En het afgelopen jaar hebben de gestegen grondstofprijzen er een schepje bovenop gedaan. Ontwikkelaars geven aan dat dit effect heeft op hun business cases voor verschillende plannen. Tegelijkertijd zijn de VON prijzen van alle woningtypes nog harder gestegen. De gemeente en ontwikkelaars zullen creatief moeten zijn om de bouwkosten te beheersen en woningen betaalbaar te houden. Een eerste voorbeeld van deze creativiteit is de koopstartregeling voor 14 woningen in project Pieter de Hoogh, waarmee voor de grond een uitgestelde betaling voor kopers mogelijk wordt gemaakt.

COVID-19

In 2020 en begin 2021 was er veel onduidelijk over de impact van COVID-19 op de grondmarkt. Inmiddels kunnen we constateren dat de impact van COVID-19 op de vraag naar bouwrijpe grond voor woningbouw en bedrijvigheid er nauwelijks is. Het is eerder anders om. Het afgelopen jaar zijn procedures niet alleen complexer geworden, door werken op afstand lopen behandel tijden voor aanvragen uit en is het lastiger contact te zoeken met interne en externe partijen. Als gevolg hiervan lopen enkele projecten langzamer dan gehoopt en wordt de vraag naar nieuwe woningen en nieuwe grond voor bedrijven alleen maar groter.

Didam arrest

Eind 2021 heeft de Hoge Raad uitspraak gedaan over grondverkoop door de gemeente. Samengevat is de strekking van de uitspraak dat een overheidslichaam (in ons geval de gemeente) bij verkoop van grond gelegenheid moet bieden aan potentieel gegadigden om mee te dingen. Dat wil dus zeggen dat een-op-een gunningen niet meer mogelijk zijn, iedereen moet gelijke kansen hebben om grond te kopen. Het arrest heeft terugwerkende kracht, dus dat wil zeggen dat het arrest ook geldt voor de lopende projecten. Dit arrest heeft daarom verstrekende gevolgen voor alle gemeentes in Nederland. Omdat Hardinxveld-Giessendam verschillende projecten heeft lopen waarbij grond wordt verkocht, is advies gevraagd aan Ter Holter/Noordam Advocaten om de gevolgen voor onze gemeente per project weer te geven. Het gaat dan met name om de projecten P06 Pieter de Hoogh, G09 De Blauwe Zoom, G22 't Oog Westpunt, G18 Zwembadterrein en P39 Zwaluwpad. In de projectbladen zal per project aandacht worden geschonken aan de gevolgen van het Didam-arrest voor de projecten. Voor de meeste projecten vallen de gevolgen erg mee, wel moeten bij sommige projecten uitgebreidere procedures gevold worden alvorens tot verkoop

wordt overgegaan, zoals bij Pieter de Hoogh en Westpunt 't Oog. Indien er ingrijpende veranderingen aan de verkoopmethode plaatsvinden, dan zal het college worden gevraagd een nieuw besluit te nemen over de grondverkoop.

Het Didam-arrest brengt met zich mee dat de gemeente bij elke grondverkoop, huur en erfpacht na moet gaan of er meerdere potentieel gegadigden zijn. Uitzondering hierop is het snippergroen. Door het vereiste dat snippergroen aan het eigen perceel moet grenzen, zal hier altijd sprake zijn van maar 1 gegadigde.

Nadere uitwerking van het Didam arrest voor reguliere privaatrechtelijke overeenkomsten zal in de nota grondbeleid worden opgenomen. Bij nieuwe projecten zal per zaak worden geadviseerd.

Vakbekwaam personeel

Door landelijke schaarste is het moeilijk goed gekwalificeerd personeel te vinden voor invulling van de diverse (in projecten ondersteunende) beleidsfuncties, zowel voor inhuur als voor vast personeel. Het gevolg is dat er voor projecten soms niet afdoende personele capaciteit is en er vertraging met eventueel financiële gevolgschade ontstaat. Binnen de gemeente is het momenteel gelukt om de capaciteit aan te vullen, maar we blijven kwetsbaar bij een onverwachte uitstroom.

Conclusie: Bouwen, bouwen, bouwen

De toevoeging van nieuwe woningen is een urgent thema in de Drechtsteden in het algemeen. Hardinxveld-Giessendam onderschrijft dat thema. De gemiddelde productie van 46 woningen per jaar ligt lager dan de recente prognose van de woningvoorraadtoename van de provincie, die rond de 85 woningen per jaar voor de komende 5 jaar schommelt. Een inhaalslag is dan ook nodig om te kunnen voldoen aan de toename van de woningbouwcijfers. Tegelijkertijd is het van belang dat we de woningen bouwen waar de markt behoefte aan heeft en dat we voor de verschillende doelgroepen mooie woningen neer kunnen zetten. De productie van nieuwe woningen staat dan ook hoog op de prioriteitenlijst binnen de projecten. Voor 2021 lijkt dat goed te gaan lukken met voldoende zekerheid over de afzet in meerder grote projecten zoals De Blauwe Zoom en de Rokerij. Hopelijk sluit de IJzergieterij daar zich binnenkort bij aan.

Bereikte resultaten gemeentelijke projecten in 2021

In de volgende gemeentelijke projecten zijn uitgiftes gedaan, procedures doorlopen en overeenkomsten getekend:

- *G06: Pieter De Hoogh*. Per 2021 zijn de deelplannen Morgenslag en Regenboogschool e.o. afgesloten. Resteert deelplan Pieter de Hoogh, het voormalig zuidelijk veld van korfbalvereniging HKC. Voor Pieter de Hoogh lopen er liepen gesprekken met een ontwikkelaar en de gesprekken zitten in de afrondende fase. Echter door het Didam-arrest moeten deze gesprekken opnieuw tegen het licht gehouden worden, de gemeente zal zeer waarschijnlijk de stap naar mededinging moeten maken. Daarnaast maakt de gemeente gebruik van de koopstart regeling van OpMaat (januari 2022 vastgesteld door de gemeenteraad). Met deze regeling geeft de gemeente een uitgestelde betaling op de grondprijs ten behoeve van de kopers van de woningen. Bij verkoop van de woning door de eerste bewoner, krijgt de gemeente de uitgestelde betaling inclusief waardeontwikkeling terugbetaald. Zo hebben de woningen kwaliteit en zijn ze toch betaalbaar voor de beginnende koper.
- *G15 Herstructurering gemeentehaven*: Begin 2016 is een overeenkomst gesloten met DBS (Den Breejen Shipyards) voor de verkoop van diverse delen nat bedrijventerrein door de gemeente aan DBS alsmede de aanleg van een nieuwe strekdam en een schierkade. Onderdeel van de overeenkomst is de aankoop van woningen aan de Blikstraat/Havenstraat, waar de gemeente momenteel (met subsidie van de provincie) uitvoering aan geeft. In 2016 zijn alle woningen aan de Blikstraat/ Havenstraat aangekocht. In 2017 is de bestemmingsplanprocedure doorlopen en kwamen de natte en droge percelen in eigendom van de gemeente. Deze zijn in het tweede kwartaal van 2020 overgedragen aan DBS.
  - In 2020 is begonnen met het aanleggen van de strekdam. Hierbij is beschermde fauna aangetroffen, de zogenoemde rivierrombout (een soort libelle). Deze strikt beschermde soort moest worden ingepast in de plannen alsmede de oeverwaluw die sinds vorig jaar in het gebied aanwezig is. De ontheffing voor de libelle is afgegeven door de Omgevingsdienst Haaglanden. Eind 2021 zijn de werkzaamheden aan de strekdam hervat.
  - In 2020 is duidelijkheid ontstaan over het storten van met PFAS verontreinigd slib. In 2021 is een deel van het slib op locatie opgevangen en een deel afgevoerd.

- Momenteel wordt de strekdam en het openbaar gebied afgerond. Daarnaast worden de subsidieafwikkeling en de restant betalingen door Den Breejen afgewikkeld.
- *G09/E09 GEM De Blauwe Zoom:*
  - Eind 2019 is de nieuwe stedenbouwkundig plan van Plein06 als hoofdstructuur vastgesteld voor het opstellen van een nieuw bestemmingsplan en exploitatieplan voor fase 2 (westzijde) van de Blauwe Zoom. Er treedt echter vertraging op door de aanwezigheid van beschermde diersoorten en het afvangen en herplaatsen ervan. Eind 2020 zijn compensatiegebieden aangekocht en is in de zuidrand van de Blauwe Zoom een tijdelijk compensatiegebied aangelegd.
  - Het bestemmingplan voor ons Dorp is onherroepelijk geworden. In maart 2021 is begonnen met het afvangen van beschermde dieren. Daarmee kon in 2021 alsnog gestart worden met de ontwikkeling van Ons Dorp. De uitgeefbare gronden zijn in 2021 ingebracht in de GEM, het openbaar gebied is in eigendom van de gemeente gekomen. De GEM heeft begin 2022 een kooprealisatieovereenkomst getekend met Gebroeders Blokland voor de ontwikkeling van het gebied.
  - Ook zorgen de strengere regels op gebied van stikstofdepositie voor nader onderzoek en aanpassingen aan de planvorming. Inmiddels heeft de gemeente de ontheffing voor stikstof verkregen. De planning van de uitgifte van de woningen is verschoven naar 2022.
  - In januari 2018 is een contract gesloten met AM voor de bouw van 78 woningen in deelgebieden 7, 8 en 10. In 2018 is de grond van de gemeente aan de GEM overgedragen en in 2019 heeft de volledige overdracht aan AM plaatsgevonden. De woningen zijn reeds opgeleverd en het gebied is woonrijp opgeleverd.
  - De Nieuwe Buurt (91 woningen) is in 2019 woonrijp gemaakt.
- *G22 Westpunt 't Oog:* In 2019 is de ruimtelijke procedure gestart voor de ontwikkelingen van bedrijventerrein 't Oog Westpunt.
  - Wegens een zienswijze en beroepsprocedure tegen het bestemmingsplan is vertraging opgelopen. Inmiddels is de gemeente geheel in het gelijk gesteld en is het bestemmingsplan onherroepelijk. Bij de uitvoering van de werkzaamheden voor ophogen bleken echter aanvullende acties met betrekking tot strikt beschermde diersoorten nodig. Inmiddels is er een ontheffing afgegeven voor een tijdelijk compensatiegebied, met als doel om beschermde diersoorten op termijn te verhuizen naar het nieuw aangekochte externe compensatiegebied.
  - De gesloten intentieovereenkomsten zijn als gevolg van het Didam arrest niet meer rechtsgeldig. Er wordt een nieuwe tenderprocedure opgesteld.

Voortgang binnen MVA projecten:

- *P18 Buitenzwembad:* in 2019 heeft een nieuwe initiatiefnemer zich gemeld. Deze initiatiefnemer heeft een plan om een buitenzwembad te openen. Daarbij wordt gedacht aan een ligweide, klein buitenbad en een horecavoorziening. De naastgelegen grond zou benut kunnen worden voor de vestiging van bedrijven. Hiervoor is een intentieovereenkomst gesloten. Partijen zijn nu verder aan het onderzoeken of de plannen haalbaar zijn. Begin 2022 zijn de plannen en financiële haalbaarheid in de gemeenteraad behandeld.
- *P21 Pietersweer:* De gemeente en Rivas bezitten vastgoed in het gebied, een herontwikkeling hiervan was aanleiding om overleggen te voeren. De planning was om op middellange termijn nieuwbouw te realiseren voor zowel de Ichthus als de Driemaster. Partijen hebben vanuit dit vertrekpunt de afgelopen periode onderzoek gedaan naar gezamenlijke nieuwbouw aan de Pietersweer. Vooralsnog is dit niet gelukt en keren de plannen terug naar de initiatieffase. De scholen zijn opnieuw met elkaar in gesprek, gemeente is daarbij aangehaakt. De verwachting is dat het project in 2022 weer actief wordt.

Particuliere ontwikkelingen

Diverse particuliere ontwikkelingen zijn in uitvoering. Enkele opvallende punten:

- *P08 Scheepswerf De Giessen:* De fasering en het programma (8 woningen) is door AGB (Aannemersbedrijf Gebroeders Blokland) in heroverweging genomen. Door een aangetroffen bodemvervuiling – die inmiddels geen belemmering meer vormt voor de ontwikkeling – is de planning iets opgeschoven. Dat heeft geen gevolgen voor de kosten van de gemeente, de plankosten blijven ruim binnen de raming. In 2021 wordt begonnen met de bouw van de woningen. Met het MPG 2022 wordt dit project afgesloten.

- *P09 Nederveen-Huisman*: Er lopen gesprekken met de ontwikkelaar. Bij de ontwikkelaar kreeg het project van 27 woningen weinig prioriteit. In 2019 zijn de gesprekken met de initiatiefnemer weer opgepakt. Door een wissel van projectleiders bij de initiatiefnemer heeft het project in 2020 opnieuw vertraging opgelopen, maar wel is gewerkt aan de ruimtelijke invulling van het plan. In 2022 wordt de samenwerkingsovereenkomst gesloten. Daarmee wordt de intentiefase financieel afgerond en wordt een bestemmingsplanwijziging voorbereid.
- *P10 IJzergieterij en P10a Legalisering Woonarken*: Het plan voor de voormalig IJzergieterijlocatie (maximaal 150 woningen) is zorgvuldig voorbereid. Daarbij moest er voor elk beleidsonderwerp (programma, verkeer, omgeving, watercompensatie, milieu) consensus worden bereikt. De planvorming duurde daardoor langer dan gepland. Mede ook doordat een goede herverkaveling van de woonarken deel van de planvorming is geworden. In 2019 is een splitsing gemaakt tussen de kosten voor de woonarken en kosten voor het facilitaire plan IJzergieterij.
  - o Voor de woonarken wordt grond aangekocht van het waterschap en verkocht aan de particulieren. Een deel van de gronden van het Waterschap valt binnen de ontwikkeling van de IJzergieterij locatie. De particulieren kopen grond van de gemeente en betalen mee aan de aanpassing van het bestemmingsplan. Hiermee worden de woonarken gelegaliseerd en wordt het gebied kwalitatief verbeterd. Ook Blokland koopt grond van de gemeente ten behoeve van de ontwikkeling van de woningen van de IJzergieterij locatie. Echter de verwachting is niet dat alle plankosten verhaald kunnen worden, de gemeente zal waarschijnlijk bij moeten dragen aan deze ontwikkeling.
  - o Voor de IJzergieterij lopen de plankosten hoog op. De verwachting is niet dat al deze kosten verhaalbaar zijn. Het Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE) is in 2019 vastgesteld en daarna is het voorontwerp bestemmingsplan in procedure gebracht. Er is veel afstemming met de omgeving geweest; helaas blijft daar weerstand bestaan die vooral betrekking heeft op de verkeersafwikkeling. De zitting van de Raad van State heeft lang op zich laten wachten. Inmiddels heeft deze begin 2022 plaatsgevonden en zijn partijen in afwachting van een uitspraak. In 2020 is de samenwerkingsovereenkomst met Blokland gesloten. Daarmee kan de intentiefase financieel afgerond worden en kunnen opnieuw plankosten worden verhaald.
- *P14 Buiten Gewoon* (Buitendams 301-307): De samenwerkingsovereenkomst voor het plan van circa 17 woningen is in 2019 gesloten. Daarmee is de intentiefase afgesloten en zijn de door de gemeente gemaakte kosten verhaald. Nu met de bouw is gestart, kan de samenwerkingsovereenkomst afgesloten worden.
- *P23 Rokerij*: In 2018 is gezamenlijk door Blokland Bouwpartners en de gemeente gewerkt aan het opstellen van een Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE) voor de verdere uitwerking van dit project. Het SPvE is in 2019 vastgesteld, waarna het bestemmingsplan in procedure is gebracht. Inmiddels is er een onherroepelijk bestemmingsplan. Het project betreft het transformeren van een voormalig bedrijfsterrein naar een woongebied met ca. 60 woningen. Er is in 2021 een start gemaakt met het bouwrijp maken van de grond.
- *P35 't Oog – Waardzone*: De gemeentelijke grondpositie in 't Oog is in 2018 verkocht aan Waardzone.
  - o De betaling geschiedt in termijn, waarvan de 1^e termijn in 2018 is overgemaakt. Alle termijnen samen geeft voldoende dekking voor de resterende boekwaarde en additionele kosten op het project.
  - o Momenteel vindt de planvorming plaats voor de realisatie van circa 160-170 woningen. Op dit moment loopt een ontheffingsaanvraag voor flora en fauna. Waarschijnlijk moeten hier nog aanpassingen voor gedaan worden.
  - o De verdere ontwikkeling van 't Oog is bij uitstek geschikt voor bovenwijks kostenverhaal. Er dienen verschillende aanpassingen aan het omliggende openbaar gebied plaats te vinden om de ontwikkeling mogelijk te maken. Op dit moment is de nota grondbeleid (inclusief bovenwijks kostenverhaal) in ontwikkeling. In Q2 van 2022 zijn alle gegevens omtrent 't Oog bekend en dat wordt verwerkt in de nota grondbeleid.
- *39: Buitendams 378 (Zwaluwpad)*: Dit plan voor circa 16 woningen is in 2015, naar aanleiding van ingediende zienswijzen tegen het plan, buiten de vaststelling van het bestemmingsplan De Blauwe Zoom gehouden. Echter en zijn inmiddels nieuwe plannen voor het gebied. Deze ontwikkeling was in de grondexploitatie P02 De Blauwe Zoom gemeentelijk gebracht. Nu deze grondexploitatie is

afgesloten, wordt het weer een apart facilitair project. De overeenkomsten (samenwerkingsovereenkomst en koopovereenkomst) liggen in concept klaar en zitten in de afrondende fase.

Prognose uit MPG 2021 te verwachten resultaten

Grondexploitaties	Totaal	G06	G15	G22	G09 (GEM)
					DBZ (50%)
		PdHoogh	Haven	Westpunt	
Raming kosten	-7.374.000	-511.000	-600.000	-6.263.000	-25.543.000
Inbrengwaarde	-987.000	-	-	-987.000	-2.221.000
Slopen, saneren	-22.000	-22.000	-	-	-
Bodem en nutsvoorzieningen	-1.766.000	-30.000	-	-1.737.000	-10.155.000
Bouwrijpmaken	-817.000	-62.000	-590.000	-164.000	-2.994.000
Woonrijpmaken	-2.137.000	-117.000	-	-2.020.000	-3.777.000
Plankosten civiel	-605.000	-119.000	-	-486.000	-617.000
Plankosten planbegeel.	-276.000	-109.000	-10.000	-158.000	-1.901.000
Voorzieningen	-	-	-	-	-
Afdrachten	-711.000	-	-	-711.000	-
Overige kosten	-53.000	-53.000	-	-	-3.881.000
Financiering	-	-	-	-	1.000
Raming opbrengsten	10.587.000	245.000	2.027.000	8.315.000	21.862.000
Gronduitgifte	8.560.000	245.000	-	8.315.000	7.506.000
Bijdragen	2.027.000	-	2.027.000	-	14.356.000
Raming prijspeil	3.213.000	-267.000	1.427.000	2.053.000	-3.681.000
Raming NCW per 1-1-2022	2.983.000	-271.000	1.391.000	1.863.000	-3.578.000
Boekwaarde	-4.074.000	-469.000	-1.753.000	-1.853.000	3.732.000
Saldo NCW per 1-1-2022	-1.091.000	-740.000	-362.000	10.000	154.000

Bouwgrondexploitaties:

Oppervlakte 10,0 ha

Boekwaarde 31 december 2020 € 4.074.000 na afsluiting diverse grondexploitaties

Prijs per m2 € 40,74

Voor alle negatieve grondexploitaties is of wordt voorziening getroffen. Voor de overige grondexploitaties wordt een neutraal resultaat verwacht.

De totaal nog te maken kosten en te realiseren opbrengsten van in exploitatie genomen gronden bedragen:

Totaal investeringen	€ 7,38 miljoen
Totaal opbrengsten	€ 10,59 miljoen

De afgelopen jaren heeft een verschuiving van boekwaardes plaats gevonden. Waar de afgelopen jaren de boekwaarde vooral binnen de actieve projecten was waar te nemen is dat verschoven naar de anterieure projecten. Door ont koppeling en afsluiting van de actieve grondexploitatie voor De Blauwe Zoom houden we alleen een facilitair exploitatieplan over. De gronden in 't Oog zijn aan Waardzone verkocht, waarbij de gemeente nog een vordering heeft. En op de overige facilitaire projecten is de boekwaarde reeds opgelopen tot € 0,79 mln. Totaal is de boekwaarde voor facilitaire projecten € 12,28 mln.

Op de actieve projecten is de boekwaarde ook iets gestegen. In 2021 bedroeg de boekwaarde € 3,38 mln. De totale boekwaarde voor actieve projecten bedraagt nu € 4,08 mln.

Alles tezamen (inclusief de al genoemde boekwaardes op de MVA projecten van € 0,80 mln.) is de stand van de boekwaarde **€ 17.16 mln.**

Tot 2020 daalde de boekwaarde gestaag, met name doordat De Blauwe Zoom tot ontwikkeling werd gebracht. Doordat alle projecten in 2020 vertraging hebben opgelopen is ook de boekwaarde opgelopen. In 2020 was de boekwaarde ruim € 12 mln. In 2021 lag de boekwaarde op ruim € 14 mln en in 2022 stijgt deze verder naar € 17 mln. Pas bij een verdere ontwikkeling van 't Oog (waardoor Waardzone de vordering inlost) en een verdere ontwikkeling van De Blauwe Zoom (waarbij wordt afgelost op het exploitatieplan) zal de boekwaarde weer dalen.

Boekwaarde	Standlijn
Actief	-4,08
G06 Pieter de Hoogh	-0,47
G15 Herstructurering Gemeentehaven	-1,75
G22 't Oog Westpunt	-1,85
MVA	-0,80
G16 Compensatiegronden Grienden	-0,21
G18 Buitenzwembad e.o.	-0,53
G21 Pietersweer 34-36 (incl. loc. Ichtus)	-0,06
Facilitair	-12,28
P08 - P39 Diverse anterieure projecten	-0,79
P35 't Oog Waardzone	-4,09
E09 De Blauwe Zoom Exploitatieplan	-7,40
Totaal	-17,16

Reserve

In het verleden is voor het grondbeleid een algemene bestemmingsreserve grondexploitaties in het leven geroepen, de reserve bouwgrondexploitaties (BGE). De reserve dient ter dekking van risico's op reeds gedane aankopen en lopende exploitaties. In onderstaande tabel is het verloop van de reserve BGE te zien:

Verloop reserve BGE	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand
Beginstand 2014			4.395
Resultaat Giessenschool	403.542	-	
Resultaat Hoek Sluisweg-Paralleweg	307.725	-	
Resultaat Facility Point	1.024.300	-	
Onttrekking t.b.v. Burgemeesterswoning	-	-392.000	
Stand per 31-12-2015			1.347.962
Resultaat Centrum	85.529	-	
Stand per 31-12-2016			1.433.491
Winstneming 1 Morgenslag	475.429	-	
Stand per 31-12-2017			1.908.920
Winstneming 2 Morgenslag	629.568	-	
Stand per 31-12-2018			2.538.488
Winstneming 3 Morgenslag	169.691	-	
Voorziening Gemeentehaven	-	-20.000	
Stand per 31-12-2019			2.688.179
Onttrekking t.b.v. anterieure overeenkomsten	-	-293.000	
Beginstand 31-12-2020			2.395.179
Winstneming 4 Morgenslag	1.220.934	-	
Voorziening Pieter de Hoogh	-	-740.275	
Additionele voorziening Gemeentehaven	-	-348.756	
Additionele voorziening Westpunt 't Oog	-	-123.141	
Onttrekking t.b.v. afsluiting Blauwe Zoom actief	-	-562.105	
Restant verplichtingen t.b.v. Facilitypoint	-	-95.000	
Stand per 01-07-2021			1.746.836

Wijzigingen reserve BGE per 1-1-2022	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand
Beginstand 31-12-2021			1.746.836
Correctie winst Facilitypoint	-	-36.000	
Winst Lint Parallelweg	272.043	-	
Toevoeging saldo P02 DBZ - afsluiting per 1-1-2022	75.450	-	
Onttrekking t.b.v. anterieure overeenkomsten	-	-209.500	
Stand per 01-01-2022			1.848.829

De stand per 1-7-2021 bedroeg € 1.746.836. Door de positieve sluiting van Lint Parallelweg en onttrekkingen voor diverse andere projecten eindigt de reserve BGE per 1-1-2022 op € 1.848.829.

Risico's

Door afsluiting van grondexploitaties in 2021 en effectuering van risico's is het risicoprofiel gedaald. Het resultaat uit positieve grondexploitaties is voornamelijk voldoende om de risico's op te vangen. Daarnaast vormt de reserve BGE een harde dekking voor mogelijk toekomstige risico's.

Risicoanalyse (xmln)	MPG 2022
G06 Pieter de Hoogh	0,08
G15 Herstructurering Gemeentehaven	0,15
G22 't Oog Westpunt	0,03
Totaal	0,25

Risicodekking (xmln)	MPG 2022
Resultaat positieve grexten + 50% DBZ	0,09
Reserve BGE	1,85
Totaal	1,94

Bestuursovereenkomst

1.16 Verantwoording interbestuurlijk toezicht provincie Zuid-Holland en de gemeente Hardinxveld-Giessendam

Kader Interbestuurlijk Toezicht (IBT) voor gemeenten

Toezichtsdomein	Belang toezicht	Informatie arrangement	Weging en beoordelingscriteria risicoanalyse	Toezichtregime Groen	Toezichtregime Oranje	Toezichtregime Rood
Financien	Het bevorderen van financieel gezonde gemeenten om taken (zowel autonoom als medebewind) te kunnen uitvoeren zonder dat (onnodig financiële problemen op de collectiviteit van gemeenten (Gemeentefonds) worden afgewenteld.	<ul style="list-style-type: none"> Begroting die voldoet aan het Besluit begroting en verantwoording (Bbv); Begrotingswijzigingen; <ul style="list-style-type: none"> Jaarstukken; Raadsstukken; Verordeningen ex artikel 212 en 213 Gemeentewet 	Aan de hand van criteria in de Gemeentewet en het <i>Gemeenschappelijk financieel toezichtkader</i> van de provincie Zuid-Holland (april 2009)	1. De geraamde structurele lasten en baten zijn in evenwicht (materieel evenwicht), EN	1. De geraamde structurele lasten en baten zijn in evenwicht (materieel evenwicht). Uit de meerjarenbegroting is nog niet aannemelijk dat dit evenwicht behouden blijft, OF	1. De geraamde structurele lasten en baten zijn niet in evenwicht (geen materieel evenwicht), EN
				2. Uit de meerjarenbegroting is aannemelijk dat dit evenwicht wordt gecontinueerd, EN	2. De geraamde structurele lasten en baten zijn niet in evenwicht. Uit de meerjarenbegroting is aannemelijk dat dit evenwicht wordt hersteld, EN / OF	2. Uit de meerjarenbegroting is niet aannemelijk dat dit evenwicht wordt hersteld. Ook kan er sprake zijn van één of meer bestuurlijk relevante onderwerpen die de financiële positie substantieel nadelig kunnen beïnvloeden. Hierbij kan ondermeer gedacht worden aan de jaarrekening, het weerstandsvermogen, het onderhoud van kapitaalgoederen, de grondexploitatie en verbonden partijen. Deze onderbouwen mede de kleuring.
				3. Er is, voor zover bekend, geen sprake van bestuurlijk relevante onderwerpen die de financiële positie substantieel nadelig kunnen beïnvloeden. Hierbij kan ondermeer gedacht worden aan de jaarrekening, het weerstandsvermogen, het onderhoud van kapitaalgoederen, de grondexploitatie en verbonden partijen.	3. Er is sprake van één of meer bestuurlijk relevante onderwerpen die de financiële positie substantieel nadelig kunnen beïnvloeden. Hierbij kan ondermeer gedacht worden aan de jaarrekening, het weerstandsvermogen, het onderhoud van kapitaalgoederen, de grondexploitatie en verbonden partijen.	
				<i>Intensiteit toezicht: Groen</i>	<i>Intensiteit toezicht: Oranje</i>	<i>Intensiteit toezicht: Rood</i>
				<ul style="list-style-type: none"> Begroting vergt geen goedkeuring; Regulier ambtelijk en bestuurlijk contact; Monitoren begrotingswijzigingen; Themaonderzoeken; Onderzoek programmarekening met accountantsverslag; Opvragen nota's deelonderwerpen financiële positie 	<ul style="list-style-type: none"> Begroting vergt geen goedkeuring; Verdiepingsvragen rondom meerjarige financiële problematiek Intensivering ambtelijk en bestuurlijk contact; Monitoren van herstelmaatregelen / begrotingswijzigingen Het zijn van sparringspartner; Themaonderzoeken Onderzoek programmarekening met accountantsverslag; Opvragen nota's deelonderwerpen financiële positie 	<ul style="list-style-type: none"> Goedkeuring begroting/begrotingswijzigingen noodzakelijk Besluit inrichting toezichtregime Intensivering ambtelijk en bestuurlijk contact; Verdiepingsvragen rondom financiële problematiek; Afspraken rondom termijn herstel; Monitoren van herstelmaatregelen Het zijn van sparringspartner; Themaonderzoeken; Opvragen nota's deelonderwerpen; Facultatief: het houden van een begrotingsscan; Onderzoek programmarekening met accountantsverslag
Ruimtelijke ordening	Behartiging van de door de provincie geformuleerde ruimtelijke belangen	Ruimtelijke plannen van gemeente zijn in overeenstemming met het provinciaal ruimtelijk beleid	<i>Wet ruimtelijke ordening; Provinciale Structuurvisie; Provinciale Verordening Ruimte; Procesconvenant ruimtelijke ordening Zuid-Holland (provincie Zuid-Holland, Zuid-Hollandse regio's en de vereniging van Zuid-Hollandse Gemeenten)</i>	Ontwerp- en vastgestelde bestemmingsplannen zijn niet strijdig met de provinciale ruimtelijke belangen.	Een of meerdere ontwerpbestemmingsplannen zijn strijdig met de provinciale ruimtelijke belangen	Een of meerdere vastgestelde ontwerpbestemmingsplannen zijn strijdig met de provinciale ruimtelijke belangen
				<i>Intensiteit toezicht: Groen</i>	<i>Intensiteit toezicht: Oranje</i>	<i>Intensiteit toezicht: Rood</i>

Toezichtsdomein	Belang toezicht	Informatie arrangement	Weging en beoordelingscriteria risicoanalyse	Toezichtregime Groen	Toezichtregime Oranje	Toezichtregime Rood
				• Regulier ambtelijk en bestuurlijk overleg	• Regulier ambtelijk en bestuurlijk overleg; De provincie intervineert met een zienswijze	• Regulier ambtelijk en bestuurlijk overleg; De provincie intervineert met een reactieve aanwijzing
Wabo	Bescherming van mens en natuur tegen schade en gevaar; uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (milieu, bouwen en wonen)	Voor gemeentelijke vergunningverlening, toezicht en handhaving is er sprake van: - een door de gemeenteraad vastgestelde zelfevaluatie, en - een door de gemeenteraad vastgesteld verbeterplan, - Vanaf 1-1-2015: er is een door de gemeenteraad vastgestelde eindmeting* In het kader van de provinciale regisseurstaak (kwaliteitsverbetering) worden de zelfevaluatie en het verbeterplan direct na vaststelling door de gemeenteraad ter beschikking gesteld aan de provincie	Aan de hand van criteria uit de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), het Besluit omgevingsrecht (Bor) en de Regeling omgevingsrecht (Mor)	De gemeente heeft alle vereisten op orde:	De gemeente heeft een van de vereisten niet op orde:	De gemeente heeft geen van de vereisten op orde:
				1. Er is een door de gemeenteraad vastgestelde zelfevaluatie, EN	1. Er is een door de gemeenteraad vastgestelde zelfevaluatie, maar er is geen door de gemeenteraad vastgesteld verbeterplan, OF	1. Er is geen door de gemeenteraad vastgestelde zelfevaluatie, EN
				2. Er is een door de gemeenteraad vastgesteld verbeterplan	2. Er is een door de gemeenteraad vastgesteld verbeterplan, maar is geen door de gemeenteraad vastgestelde zelfevaluatie	2. Er is geen door de gemeenteraad vastgesteld verbeterplan
				<i>Intensiteit toezicht: Groen</i>	<i>Intensiteit toezicht: Oranje</i>	<i>Intensiteit toezicht: Rood</i>
				<ul style="list-style-type: none"> Ambtelijk contact: 1 keer per jaar; Kennisgevingbrief van GS; situatie is conform de eisen; Streekproef eens per 3 a 4 jaar; 	<ul style="list-style-type: none"> Ambtelijk contact 2 keer per jaar; Interventie ambtelijk verzoek om toelichting vraagpunten; Als onduidelijk blijft opschalen naar toezichtregime ROOD; 	<ul style="list-style-type: none"> Ambtelijk contact: > 2 keer per jaar; Bestuurlijk overleg; Interventie: aanwijzing of in de plaatsstelling;
Externe veiligheid	Bescherming van mens en natuur tegen schade als gevolg van de aanwezigheid van industriële bedrijven en het transport van gevaarlijke stoffen	De gemeente levert geautomatiseerde en actuele informatie aan voor de provinciale risicokaart	Ministeriële regeling provinciale risicokaart, verbonden aan de Wet veiligheidsrisico's	1. De informatie voor de provinciale risicokaart is door de gemeente geautoriseerd, EN	1. De informatie voor de provinciale risicokaart is niet door de gemeente geautoriseerd, maar wel actueel, OF	1. De informatie voor de provinciale risicokaart is niet geautoriseerd, EN
				2. De informatie voor de provinciale risicokaart is actueel	2. De informatie voor de provinciale risicokaart is niet actueel, maar wel door de gemeente geautoriseerd	2. De informatie van de gemeente voor de provinciale risicokaart is niet actueel
				<i>Intensiteit toezicht: Groen</i>	<i>Intensiteit toezicht: Oranje</i>	<i>Intensiteit toezicht: Rood</i>
				• Opstellen jaarlijkse bestuurlijke rapportage, verder geen activiteiten	• Opstellen jaarlijkse bestuurlijke rapportage; • Ambtelijk contact met de gemeente	
Archief- en informatie-beheer	Toegankelijke en betrouwbare informatie van gemeenten	Beoordelen horizontale verantwoording van het college van B&W aan de gemeenteraad en de provincie in de vorm van een verslag	Toetsing aan de Archiefwet op basis van 17 wettelijke criteria, zoals genoemd in het aanvullend beleidskader voor het interbestuurlijk archieftoezicht; zoals vastgesteld door GS van Zuid-Holland op 14 mei 2013	Archief- en informatiebeheer zijn op orde	Archief- en informatiebeheer zijn op enkele aspecten niet op orde	Archief- en informatiebeheer zijn op meerdere aspecten niet op orde
				<i>Intensiteit toezicht: Groen</i>	<i>Intensiteit toezicht: Oranje</i>	<i>Intensiteit toezicht: Rood</i>

Toezichtsdomein	Belang toezicht	Informatie arrangement	Weging en beoordelingscriteria risicoanalyse	Toezichtregime Groen	Toezichtregime Oranje	Toezichtregime Rood
				Horizontale verslaglegging; jaarlijks (na verloop van tijd eens per 2 jaar). Informatie-uitvraag: ontvangst verslag door provincie	Horizontale verslaglegging: jaarlijks Informatie-uitvraag: Monitoren van het door de gemeente aangekondigde verbeterplan inzake de 'zorgpunten': 1 keer per jaar	Horizontale verslaglegging: jaarlijks Informatie-uitvraag: Monitoren van de tussen provincie en gemeente afgesproken verbeteracties inzake 'de zorgpunten': 2 keer per jaar
Huisvesting verblijfsgerechtigden	Uitvoering wettelijke taak: aantal verblijfsgerechtigden tijdig huisvesten (aantal wordt door de halfjaartaakstelling benoemd, tijdig is binnen 12 weken nadat de verblijfsgerechtigde aan de gemeente is verbonden)	Tijdige realisatie van halfjaartaakstelling van het Rijk/COA	<ul style="list-style-type: none"> • De halfjaartaakstelling van het Rijk; • De maandelijkse realisatiecijfers van het COA • De registratie op de COA-site • De COA monitor • Een door de provincie verplichte rapportage • Aanvullend beleidskader huisvesting verblijfsgerechtigden, zoals vastgesteld door GS van Zuid-Holland op 25 september 2012 	Gemeente heeft tijdig en volledig voldaan aan halfjaarlijkse taakstelling en heeft geen achterstand	Gemeente heeft niet tijdig of niet volledig aan de halfjaarlijkse taakstelling voldaan	Gemeente heeft niet tijdig of niet volledig aan de halfjaarlijkse taakstelling voldaan en is de afspraken over acties en termijnen onvoldoende of niet nagekomen.
				<i>Intensiteit toezicht: Groen</i>	<i>Intensiteit toezicht: Oranje</i>	<i>Intensiteit toezicht: Rood</i>
				Volgen: <ul style="list-style-type: none"> • Provincie signaleert; • Provincie vraagt informatie op en valideert deze informatie 	Volgen en afspraken maken: <ul style="list-style-type: none"> • De provincie maakt afspraken met de gemeente over acties en termijnen 	<ul style="list-style-type: none"> • Intensief volgen en zo nodig zelf uitvoeren (in de plaatsstelling) • Vooraankondiging juridische interventie door de provincie, waarschuwing; • Voornemen/Besluit van de provincie tot in de plaatsstelling (met beroepsmogelijkheid); • Provincie voert sancties uit

BESTUURSOVEREENKOMST: Structuur Staat van de Gemeente

Financiën		TOELICHTING
<p>Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht in de begroting 2022 en/of het laatste jaar van de meerjarenraming 2023-2025</p> <p><i>U kunt voor deze informatie gebruik maken van het IBT dashboard waarin wij de uitkomst van het financieel toezicht in januari 2022 zullen publiceren.</i></p>	Oranje	De begroting 2022 voldoet aan de kaders om in aanmerking te komen voor regulier financieel toezicht. Het oordeel is oranje omdat het laatste jaar van de meerjarenraming 2025 sluit met een negatief structureel saldo. Dit betekent dat voor een deel van de structurele lasten in dat jaar nog structurele dekking gevonden moet worden.
Is er reden voor extra aandacht?	ja	
Ruimtelijke ordening		TOELICHTING
<p>De gemeentelijke bestemmingsplannen zijn aangepast aan de Omgevingsverordening Zuid-Holland.</p> <p><i>Voor 2021 geldt nog deze 'bude' indicator. In 2022 wordt gekeken of de gemeente over grondgebied-dekkende bestemmingsplannen beschikt en of deze voldoen aan de Omgevingsverordening. (zie Uitvoeringsprogramma IBT 2022)</i></p>	Groen	De bestemmingsplannen zijn geactualiseerd en voldoen aan de Omgevingsverordening.
Is er reden voor extra aandacht?	nee	
Omgevingsrecht		TOELICHTING
<p>Voor zowel de milieutaken als de bouw- en woningtoezichtstaken beschikt uw gemeente over een actuele uitvoerings- en handavingsstrategie. De raad is binnen twee maanden na vaststelling ervan hierover geïnformeerd.</p> <p>Het uitvoeringsprogramma 2021 is voor 1 februari 2021 door het college van B&W vastgesteld en de raad is hierover voor 15 juli 2021 geïnformeerd.</p> <p>De evaluatierapportage 2020 is voor 15 juli 2021 door het college van B&W vastgesteld en de raad is hierover voor 1 oktober 2021 geïnformeerd.</p> <p><i>De termijnen in deze indicator zijn vooruitlopend op het Uitvoeringsprogramma 2022 versoepeld. De provincie is bezig met een 'nulmeting'. De uitkomsten worden uiterlijk in februari op het IBT-dashboard gepubliceerd. U kunt desgewenst gebruik maken van deze gegevens.</i></p>	Rood	De gemeente voldoet grotendeels aan de minimale procescriteria die de provincie hanteert op grond van het Besluit omgevingsrecht voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Hardinxveld-Giessendam beschikt over een meerjarig actueel operationeel VTH-beleidsplan en een uitvoeringsprogramma 2021 met daarin opgenomen de evaluatie over 2020. Echter dit uitvoeringsprogramma is later dan één maand na de termijn van 1 februari, die de provincie als indicator hanteert, vastgesteld.
Is er reden voor extra aandacht?	Ja	
Monumentenzorg		TOELICHTING
<p>De gemeente heeft een adviescommissie die adviseert over uit te voeren werken aan (rijks)monumenten op grond van de Monumentenwet en de samenstelling is deskundig.</p>	Groen	In afwachting van de nadere uitwerking en toepassing van de indicatoren voor Monumentenzorg en Archeologie uit het Uitvoeringsprogramma IBT 2022 is dit oordeel gebaseerd op het oordeel per 31 december 2020.
Is er reden voor extra aandacht?	nee	

Archief- en informatiebeheer		TOELICHTING	
Het archief- en informatiebeheer van de gemeente zijn op orde.	Oranje	Het afgelopen jaar (2021) is er door de gemeente Hardinxveld-Giessendam intensief gewerkt om het archief- en informatiebeheer op orde te brengen. Na overleg met de archiefinspecteur en de interbestuurlijk toezichthouder is er vanuit de gemeente een verbeterplan opgesteld en uitgezet. Dit verbeterplan richt zich onder andere op het verbeteren van de kwaliteit van de dossiers in het klant, zaak en archiefsysteem InProces. 25 november 2021 heeft de archiefinspecteur een steekproef genomen uit zaakdossiers die in InProces zijn gevormd. Het eerste resultaat van deze steekproef wijst erop dat er substantieel voortgang geboekt is op de digitale dossierkwaliteit en volledigheid. De gemeente is nog in afwachting van het jaarverslag van de archiefinspecteur, waarin de definitieve resultaten van deze steekproef worden gedeeld. Ook dit jaar (2022) zal de gemeente intensief actie ondernemen om het archief- en informatiebeheer verder op te brengen.	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee	We zijn en blijven intensief bezig om het archief- en informatiebeheer van de gemeente verder op orde te brengen. Er is voldoende aandacht voor dit thema.	
Huisvesting Vergunninghouders		TOELICHTING	
De gemeente heeft volledig en tijdig voldaan aan de halfjaartaakstelling en er is geen achterstand. <i>De provincie beschikt over deze gegevens. U wordt hierover per brief geïnformereerd. Deze gegevens worden ook gebruikt voor het IBT-dashboard. U kunt van de gegevens in de brief en het IBT-dashboard gebruik maken voor uw rapportage.</i>	Groen	Gevraagde informatie	Stand van zaken
		Voorsprong per 1 januari 2021	8
		Fase interventieladder op 1 januari 2021	Taakstelling gerealiseerd
		Taakstelling eerste halfjaar 2021	14
		In het eerste halfjaar 2021 gehuisveste vergunninghouders	6
		Achterstand per 1 juli 2021	8
		Fase interventieladder op 1 juli 2021	signaleren
		Taakstelling tweede halfjaar 2021	12
		In het tweede halfjaar 2021 gehuisveste vergunninghouders	16
		Voorsprong per 31 december 2021	4
		Fase interventieladder op 31 december 2021	Taakstelling gerealiseerd
		Toelichting	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	nee		

DEEL 2

JAARREKENING

2.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

ALGEMEEN

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baat genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

De algemene uitkering wordt verantwoord op basis van de septembercirculaire, eventueel aangevuld met aanpassing van de verdeelmaatstaven welke via de betaalspecificaties kenbaar worden gemaakt.

BALANS

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa bestaan uit bijdragen aan derden en betreffen de Rehobothschool (2004) en de sporthal in Boven-Hardinxveld (2014-2016). De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, voor zover het de bijdragen betreft, en worden verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Afschrijving vindt plaats op annuïtaire basis.

Investerings met een economisch nut

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Om de administratieve last te beperken is de ondergrens voor het activeren van investeringen € 10.000, ongeacht de levensduur van het actief. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf 1 januari na het jaar van ingebruikneming lineair of annuïtair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij lineaire afschrijving de voorkeur heeft. Investerings in gebouwen, riolering, reiniging en begraafplaatsen wijken af van de voorkeur, hierop wordt annuïtair afgeschreven. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2004 zijn gedaan in voorkomende gevallen reserves zijn afgeboekt. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn vastgelegd in de Financiële Verordening 2017 (artikel 212 Gemeentewet). De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen:

Afschrijvingstermijnen Hardinxveld-Giessendam	Globaal in jaren
Gronden	-
Gebouwen	40
Infrastructuur	6 - 40
Vervoersmiddelen	8 - 10
Machines, apparaten en installaties	10 - 15
Automatisering	5
Overige materiële vaste activa	8 - 15

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Overeenkomstig de door de gemeenteraad vastgestelde Financiële Verordening 2017 worden infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals wegen, pleinen, bruggen, viaducten, en parken geactiveerd. Evenals bij investeringen met een economisch nut is de ondergrens voor het activeren van investeringen € 10.000, ongeacht de levensduur van het actief. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Als daarnaast een snellere budgettaire dekking mogelijk is, wordt op betreffend activum sneller afgeschreven. De boekwaarden moeten dus nadrukkelijk als nog te dekken investeringsrestanten worden gezien.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g (uitgezet geld) zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingprijs vindt afwaardering plaats.

Bijdragen aan activa van derden zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van derden, op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden, moet bijdragen aan de publieke taak.

Vlottende activa

Vorraden

De, als onderhanden werken opgenomen, bouwgronden in exploitatie (niet faciliterend deel) zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede rentebijdragen en een redelijk te achten aandeel in de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten volledig op de vervaardigingkosten in mindering gebracht.

Waardeverminderingen op bouwgrondexploitaties worden direct als waarde correctie op de boekwaarde verwerkt.

Het faciliterend deel van de bouwgrondexploitaties (op grond van de notitie faciliterend grondbeleid van de commissie BBV) is opgenomen onder de overlopende activa.

Op grond van het BBV worden winsten gerealiseerd op basis van 'percentage of completion'. Dit houdt in dat de kosten en opbrengsten naar rato van de prestatie worden verwerkt om financiële gevolgen in het boekjaar inzichtelijk te maken.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

De liquide middelen worden tegen nominale waarde opgenomen.

Passiva

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene, bestemmingsreserves en het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten.

Voorzieningen

Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd voor:

- a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- b. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
- d. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onderdeel b.

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

Op de balans worden onder de overlopende passiva afzonderlijk opgenomen: de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren. De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantiestellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is hieromtrent nadere informatie opgenomen.

2.2 Balans

Balans per 31 december 2021 (bedragen x € 1.000)				
Activa	2021		2020	
Vaste activa				
Immateriële vaste activa		3.097		3.160
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	-		-	
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	3.097		3.160	
Materiële vaste activa		44.618		43.878
Investerings met economisch nut				
gronden uitgegeven in erfpacht	-		-	
overige investeringen met een economisch nut	25.483		25.373	
Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven				
overige investeringen met economisch nut met heffing	11.417		11.276	
Investerings met maatschappelijk nut				
grond-, weg- en waterbouwkundige werken	7.210		6.703	
overige investeringen met een maatschappelijk nut	508		526	
Financiële vaste activa		859		904
Kapitaalverstrekkingen aan:				
Deelnemingen	822		822	
Gemeenschappelijke regelingen	-		-	
Langlopende leningen aan:				
Deelnemingen	-		-	
Overige langlopende leningen	37		82	
Totaal vaste activa		48.574		47.942
Vlottende activa				
Voorraden		2.965		4.127
Onderhanden werk:				
Bouwgronden in exploitatie	2.965		4.127	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		3.994		3.765
Vorderingen op openbare lichamen	3.304		3.041	
Rekening-courantverhouding met het Rijk	-			
Overige vorderingen	469		508	
Overige uitzettingen	221		216	
Liquide middelen		170		301
Banken/kassen	170		301	
Overlopende activa		15.792		13.626
Van Europese of Nederlandse overheden nog te ontvangen bedragen met een specifiek bestedingdoel	-		-	
Overige nog te ontvangen bedragen	15.574		12.381	
Vooruitbetaalde bedragen	219		1.245	
Totaal vlottende activa		22.921		21.820
Totaal activa		71.496		69.762

Balans per 31 december 2021
(bedragen x € 1.000)

Passiva	2021	2020
Vaste passiva		
Eigen vermogen	34.122	33.683
Reserves:		
Algemene reserve	11.557	13.586
Bestemmingsreserves	21.380	20.034
Gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	1.185	64
Voorzieningen	6.921	4.983
Voorzieningen voor van derden verkregen middelen met een specifiek bestedingsdoel	5.371	4.941
Voorzieningen risico's en verplichtingen	1.508	
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	42	-
Vaste schulden met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar	18.360	21.520
Onderhandse leningen van binnenlandse pensioenfondsen en verzekeraars	4.000	4.000
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	14.360	17.520
Totaal vaste passiva	59.403	60.185
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	6.316	3.405
Kasgeldleningen	4.000	-
Banksaldi	553	1.521
Overige schulden	1.763	1.884
Overlopende passiva	5.777	6.099
Overlopende verplichtingen	2.902	1.108
Van Europese of Nederlandse overheidslichamen ontvangen specifiek te besteden uitkeringen	2.777	4.893
Overige vooruitontvangen bedragen	98	98
Totaal vlottende passiva	12.092	9.504
Totaal passiva	71.496	69.690

2.3 Het overzicht van baten en lasten

Bedragen x € 1.000

	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
<i>Programma's</i>												
1 Bestuur	-2.096	0	-2.096	-2.098	0	-2.098	-2.156	0	-2.156	-58	0	-58
2 Leven, reizen en documenten	-624	238	-385	-638	190	-448	-603	226	-376	35	36	72
3 Openbare orde en veiligheid	-1.879	10	-1.869	-2.044	10	-2.034	-2.039	29	-2.010	4	19	24
4 Verkeer en vervoer	-2.701	127	-2.574	-2.542	125	-2.417	-2.278	173	-2.105	264	48	313
5 Ondernemen en bedrijvigheid	-277	178	-100	-308	210	-98	-280	207	-74	27	-3	24
6 Scholing	-1.114	190	-924	-1.278	351	-927	-1.005	181	-824	274	-170	104
7 Samenleven	-1.821	714	-1.107	-2.302	1.236	-1.066	-2.157	1.181	-976	146	-55	90
8 Werk en inkomen	-3.527	2.236	-1.291	-4.400	3.420	-980	-3.997	2.663	-1.334	403	-758	-354
9 Zorg en welzijn	-13.022	100	-12.922	-14.068	425	-13.643	-14.364	757	-13.607	-296	332	35
10 Gezondheid en milieu	-3.889	4.478	589	-4.630	4.769	140	-4.660	4.876	216	-30	106	76
11 Bouwen, wonen en gebruiken	-4.382	3.740	-642	-10.210	9.513	-697	-6.666	6.514	-152	3.544	-2.999	545
12 Woonomgeving	-945	2	-943	-1.041	1	-1.040	-1.043	11	-1.032	-2	10	8
13 Financiering / Alg. dekkingsmiddelen	-623	28.630	28.008	-539	30.585	30.046	-699	31.111	30.412	-160	526	366
14 Bedrijfsvoering (kostenplaatsen)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Subtotaal programma's</i>	-36.902	40.642	3.741	-46.099	50.836	4.737	-41.947	47.929	5.982	4.152	-2.907	1.245
<i>Overhead</i>	-5.123	33	-5.090	-5.656	85	-5.571	-5.666	124	-5.542	-11	39	29
<i>Vennootschapbelasting</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-42.025	40.675	-1.350	-51.755	50.920	-834	-47.614	48.053	439	4.141	-2.868	1.274
<i>Mutaties reserves</i>	-3.039	4.389	1.350	-5.751	7.091	1.340	-6.221	6.967	746	-471	-124	-594
Resultaat	-45.064	45.064	0	-57.505	58.011	506	-53.835	55.020	1.185	3.671	-2.991	679

2.4 Toelichting op de balans

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2021	Investerings	Des- investerings	Af- schrijvingen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2021
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	-	-	-	-	-	-
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	3.160	-	-	63	-	3.097
Totaal	3.160	-	-	63	-	3.097

De immateriële vaste activa betreffen investeringen in de Rehobothschool in 2004 en de sporthal Boven-Hardinxveld in 2014-2016.

Materiële vaste activa

Vaste activa die in het verleden geheel ten laste van een daartoe gevormde bestemmingsreserve zijn gebracht of geheel zijn afgeschreven zijn niet opgenomen in de investerings- en financieringsstaat. Tevens zijn eventuele investeringsbijdragen van derden, ontvangen in 2004 of eerdere jaren, in het jaar van ingebruikname in mindering gebracht op de aanschafwaarde van het actief.

De vaste materiële activa worden tussen de 10 jaar en 40 jaar afgeschreven. De afschrijvingstermijn van deze investeringen is afhankelijk van de technische levensduur.

Investerings met een economisch nut

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2021	Boekwaarde 31-12-2021
Gronden uitgegeven in erfpacht	-	-
Overige investeringen met een economisch nut, zonder heffing	25.373	25.483
Overige investeringen met een economisch nut, waarvoor heffingen geheven kunnen worden	11.276	11.417
Totaal materiële vaste activa	36.650	36.901

Gronden uitgegeven in erfpacht

De gemeente beschikt niet over geactiveerde gronden, welke in erfpacht zijn uitgegeven.

Overige investeringen met een economisch nut

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving activa met economisch nut zonder heffing	Boekwaarde 1-1-2021	Investerings	Herrubricering / afwaardering	Af- schrijvingen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2021
Erfpachtgronden	-	-	-	-	-	-
Gronden en terreinen	11.392	663	172	169	72	11.642
Woonruimten	-	-	-	-	-	-
Bedrijfsgebouwen	12.770	174	-	359	-	12.585
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	-	-	-	-	-	-
Vervoermiddelen	247	156	-	43	-	360
Machines, apparaten en installaties	192	-	-	38	-	153
Overige materiële vaste activa	773	66	-	96	-	743
Totaal	25.373	1.059	172	705	72	25.483

In 2021 is 5000m² van HKC-velden ingebracht in de grondexploitatie Pieter De Hoogh voor de realisatie van toekomstige nieuwbouw. De afwaardering betreft de boekwaarde van de gronden, zoals voortvloeien uit de nota bezittingen beschouwd uit 2009.

De in het boekjaar gedane investeringen > € 25.000,- staan in onderstaand overzicht vermeld:

Investerings met economisch nut zonder heffing	Krediet	Besteed t/m 2020	Besteed in 2021	Totaal besteed
<i>Gronden en terreinen</i>				
Renovatie korfbalvelden Vriendenschaar	674	3	513	516
Uitbreiding / herinrichting begraafplaats Spindermolen	821	239	55	293
Subtotaal gronden en terreinen	1.495	241	568	810
<i>Bedrijfsgebouwen</i>				
Permanente uitbreiding De Regenboog	587	433	174	607
Subtotaal bedrijfsgebouwen	587	433	174	607
<i>Vervoermiddelen</i>				
C32 kipper benzine, vervanging	30	-	30	30
C32 kipper benz. tussenschotten verv.	30	-	30	
Aanhangstrooier NIDO Stratos	40	-	39	
Vervanging Piaggio 7-VVP-47	33	-	32	
Subtotaal vervoermiddelen	133	-	130	30
<i>Machines, apparaten en installaties</i>				
Subtotaal machines, apparaten en installaties	-	-	-	-
<i>Overige materiële vaste activa</i>				
Krediet cameratoezicht	34	-	34	34
Subtotaal overige materiële vaste activa	34	-	34	34
Totaal	2.249	674	907	1.481

*1 Dekking uit een bijdrage van derden.

Een volledig overzicht van alle investeringen (inclusief toelichting) is opgenomen in de kredietenstaat. (paragraaf 4.1).

Investerings met een economisch nut, waarvoor heffingen geheven kunnen worden

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving activa met economisch nut met heffing	Boekwaarde 1-1-2021	Investerings	Des-investeringen	Af-schrijvingen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2021
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	-	-	-	-	-	-
Vervoermiddelen	-	-	-	-	-	-
Machines, apparaten en installaties	11.276	437	-	296	-	11.417
Overige materiële vaste activa	-	-	-	-	-	-
Totaal	11.276	437	-	296	-	11.417

De in het boekjaar gedane investeringen > € 25.000,- staan in onderstaand overzicht vermeld.

(bedragen x € 1.000)

Investerings met economisch nut met heffing	Krediet	Besteed t/m 2020	Besteed in 2021	Totaal besteed
Riolering ZW hoek Boven Hardinxveld	3.683	3.329	179	3.508
Vervangen duiker Appelgaard	95	12	84	96
Nutsvoorzieningen haven	106	31	38	69
Spoorweg hwa riool en aanpassen overstort	300	-	27	27
Mechanische riolering 2021	150	-	97	97
Totaal	4.334	3.372	425	3.797

Een volledig overzicht van alle investeringen (inclusief toelichting) is opgenomen in de kredietenstaat. (paragraaf 4.1).

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

(bedragen x € 1.000)

Investerings vóór 2017 geactiveerd	Boekwaarde 1-1-2021	Investerings	Des-investerings	Af-schrijvingen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2021
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.538	28	-	51	-	1.515
Machines, apparaten en installaties	-	-	-	-	-	-
Overige materiële vaste activa	-	-	-	-	-	-
Totaal	1.538	28	-	51	-	1.515

(bedragen x € 1.000)

Investerings vanaf 2017 geactiveerd	Boekwaarde 1-1-2021	Investerings	Des-investerings	Af-schrijvingen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2021
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	5.165	903	-	295	78	5.694
Machines, apparaten en installaties	485	33	-	50	-	467
Overige materiële vaste activa	41	-	-	-	-	40
Totaal	5.690	936	-	346	78	6.202

De in het boekjaar gedane investeringen > € 25.000,- staan in onderstaand overzicht vermeld.

(bedragen x € 1.000)

Investerings	Krediet	Besteed t/m 2020	Besteed in 2021	Totaal besteed
Asfalteren Spoorweg/Binnendams		177	28	205
Calamiteiten 2021 Hakgriend eo 2014		-	126	126
Aanvullende maatregelen wateroverlast		-	76	76
Verbeteren pos. fietsers op-afritten A15 Nieuweweg		-	72	72
Verbeteren verkeersv. spoorwegovergang Giessenzoom		-	175	175
Herinrichting ZW hoek Boven Hardinxveld		24	164	188
Reconstructie Hakgriend en Wilgenhout		-	31	31
Elementen Bellefleur, Talmastraat, Schapedrift		-	49	49
Uitbreiden parkeren park Merwedestraat		-	29	29
Aanpassingen Ronde FacilityPoint		-	57	57
Verv. SOX-lampen door LED verlichting		-	33	33
Totaal	-	201	839	1.040

Een volledig overzicht van alle investeringen (inclusief toelichting) is opgenomen in de kredietenstaat (paragraaf 4.1).

Financiële vaste activa

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2021	Investerings	Aflossingen/afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2021
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	822	-	-	822
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen	-	-	-	-
Leningen aan deelnemingen	-	-	-	-
Overige langlopende leningen	82	-	45	37
Totaal	904	-	45	859

De kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen bestaat uit aandelenkapitaal in de volgende bedrijven. De boekwaarde per 31 december 2021 is als volgt te specificeren:

(bedragen x € 1)

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	
Stedin Holding N.V.	453.780
Bank Nederlandse Gemeenten	78.390
Oasen N.V.	8.168
ROM-S Beheer B.V.	3.500
Gemeente H-G Deelneming B.V.	198.000
Aandeel GemHG in Deelneming BV - De Blauwe Zoom CV	29.400
Gemeente H-G Exploitatie B.V.	100
GEM De Blauwe Zoom B.V.	600
Merwede-Lingelijn Deelneming B.V.	50.100
Totaal kapitaalverstrekking aan deelnemingen	822.038

De overige langlopende leningen bestaan uit:

(bedragen x € 1)

Overige langlopende leningen	Deelneming
Startersleningen	-
Stimuleringsleningen	37.283
Totaal overige langlopende leningen	37.283

VLOTTENDE ACTIVA

Vorraden

Het verloop van de (bouw)gronden kan als volgt worden weergegeven:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Bruto Boekwaarde 1-1-2021	Voorziening 1-1-2020	Netto Boekwaarde 1-1-2021	Investerings	Opbrengst	Winstuitname	Herrubricering	Netto Boekwaarde 31-12-2021	Verlies-voorziening	Bruto Boekwaarde 31-12-2021
De Blauwe Zoom (incl. Zwaluwpad)	4.995	-2.647	2.348			22	-2.371	-		-
Morgenslag / HKC locatie	-377	-740	-1.117	482			377	-258	-740	482
Herstructurering Gemeentehaven	1.560	-369	1.191	197				1.388	-369	1.757
Lint Parallelweg	-26		-26	2	-400		325	-99		-99
t Oog Westpunt	1.853	-123	1.730	204				1.935		1.935
Totaal	8.006	-3.879	4.127	885	-400	347	-1.994	2.965	-1.109	4.074

Nadere informatie per project, inclusief de daaraan verbonden risico's, is opgenomen in beleidsverantwoording onder programma 11 en in de paragraaf Grondbeleid (paragraaf 1.15). In het kader van gewijzigde verslaggevingsvoorschriften worden strategische grondaankopen niet meer opgenomen onder niet in exploitatie genomen gronden, maar onder de investeringen met economisch nut (gronden en terreinen).

Winstuitname

Het BBV schrijft voor wanneer er winstnemingen moeten worden genomen binnen de grondexploitaties. In de notitie "Grondbeleid in begroting en jaarcijfers (2019)" is door de commissie BBV hier nadere duiding aan gegeven. De winstneming vindt plaats volgens de percentage of completion (Poc) methode. In 2021 is bij de grondexploitaties een winst genomen van (€ 470.000).

Voorzieningen

Voor grondexploitaties met een negatief eindsaldo is conform het BBV een verlies voorziening getroffen. De voorzieningen op eindwaarde zijn contant gemaakt tegen de vastgestelde disconteringsvoet van 2%.

Parameters

In de grondexploitatie zijn de volgende parameters gebruikt:

- Rente 1%
- Disconteringsvoet 2%

De totaal nog te maken kosten en te realiseren opbrengsten van in exploitatie genomen gronden bedragen:

Totaal investeringen € 7,38 miljoen
Totaal opbrengsten € 10,59 miljoen

Het geraamde eindresultaat (netto contante waarde) bedraagt +/- € 1,1 miljoen (inclusief winstneming 2021).

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 31-12-2021	Saldo 31-12-2020
Vorderingen op openbare lichamen	3.304	3.041
Rekening-courantverhouding met het Rijk (schatkistbankieren)	-	-
Overige vorderingen	469	508
Uitzettingen: Rekening courant verhoudingen overige niet-financiële instellingen	221	87
Uitzettingen: Overige uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	-	129
Totaal	3.994	3.765

Vorderingen openbare lichamen

De vorderingen op openbare lichamen ad € 3.303.864 bestaan grotendeels uit de afrekening BTW-compensatiefonds over 2021. De afrekening inzake het BTW-compensatiefonds volgt ultimo juni 2022.

Uitzettingen in 's Rijks schatkist

Benutting drempelbedragen Schatkistbankieren.

(bedragen x € 1.000)

	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Bedrag aan middelen buiten 's Rijks schatkist aangehouden	193	339	55	106

Eind 2013 is het verplicht schatkistbankieren ingevoerd. Toegestaan blijft dat decentrale overheden een bedrag van 0,75% van het begrotingstotaal buiten de Schatkist mogen houden, het zogenoemde drempelbedrag. Het drempelbedrag mag als gemiddeld creditbedrag per kwartaal niet overschreden worden. In bovenstaande tabel staat per kwartaal aangegeven wat het gemiddelde positieve banksaldo was. Hieruit blijkt dat in 2021 het drempelbedrag van € 1.345.000 niet is overschreden.

Eind 2021 hadden wij geen middelen uitstaan bij het Rijk.

Overige vorderingen

De overige vorderingen kunnen als volgt worden gerubriceerd:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 31-12-2021	Saldo 31-12-2020
Overige vorderingen	504	588
Voorziening oninbaar	-35	-80
Netto waardering overige vorderingen	469	508

De overige vorderingen € 503.879 bestaan uit een groot aantal posten. Eind maart 2021 stond hiervan nog een bedrag van € 175.797,- aan vorderingen open. Hiervan betreft € 125.000 een nog te ontvangen bedrag voor een omgevingsvergunning welke in termijnen wordt ontvangen. Voor verwachte oninbaarheid van debiteuren is een voorziening opgenomen van € 35.025 bepaald op basis van geschatte inningskansen.

Rekening-Courantverhouding met niet-financiële instellingen

De rekening-courantverhouding met niet-financiële instellingen betreft de rekening-courantverhouding met Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW).

Overige uitzettingen met een looptijd < 1 jaar

De overige uitzettingen met een looptijd < 1 jaar hebben betrekking op de rekening-courantverhouding met het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn).

Liquide middelen

De post liquide middelen kan als volgt onderscheiden worden:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 31-12-2021	Saldo 31-12-2020
Bank Nederlandse Gemeenten	-	-
Overige banken	159	291
Kassen	11	12
Kruisposten	-	-2
Totaal	170	301

De liquide middelen betreffen tegoeden bij de Rabobank en Bank voor Nederlandse Gemeenten per 31 december 2021 respectievelijk 31 december 2020.

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 31-12-2021	Saldo 31-12-2020
Nog te ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheden met een specifiek bestedingsdoel	-	-
Overige nog te ontvangen bedragen	15.574	12.381
Vooruitbetaalde bedragen	219	1.245
Totaal	15.792	13.626

Nog te ontvangen bedragen

Deze post bestaat uit de volgende onderliggende posten:

(bedragen x € 1.000)

Specificatie nog te ontvangen bedragen	Bedrag 31-12-2021	Bedrag 31-12-2020
t Oog Waardzone	4.096	4.009
Faciliterend deel grondexploitatie De Blauwe Zoom	7.322	4.331
Vorderingen Gem DBZ B.V.	1.241	-
Anterieure overeenkomsten	307	190
TOZO (Sociale Dienst Drechtsteden)	693	2.920
Bouwleges	-	79
Beschermd wonen en opvang	342	74
Waardlanden	158	134
MAG	30	160
Tegemoetkoming Verhuurders Sportaccommodaties Covid-19	-	29
Dividend BNG	-	40
SVHW belastingopbrengsten	176	177
Belastingvordering	128	128
Algemene uitkering	-	35
Garantstelling Regenboogschool	45	45
Garantstellingsprovisie 2de tranche 2019 GEVUDO	20	-
Vorderingen op openbare lichamen	358	-
Begraafrechten	-	5
Verzekerde som APPA-plan	565	-
Overige nog te ontvangen	93	24
Totaal	15.574	12.381

Het verloop van het faciliterende deel van de grondexploitatie De Blauwe Zoom laat in 2021 de volgende ontwikkeling zien.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2021	Investeringen	Opbrengst	Herrubricering	Bruto Boekwaarde 31-12-2021
Faciliterend deel grondexploitatie	4.331	2.603	-1.211	1.599	7.322
Totaal	4.331	2.603	-1.211	1.599	7.322

Vooruitbetaalde bedragen

De vooruitbetaalde bedragen zijn verantwoord voor in 2022 geleverde prestaties die met factuurdatum 2021 in rekening zijn gebracht :

Deze post bestaat uit de volgende onderliggende posten:

(bedragen x € 1.000)

Specificatie vooruitbetaalde bedragen	Bedrag 31-12-2021	Bedrag 31-12-2020
Bijdrage MAG	-	919
OZHZ	128	113
Contributie VNG	31	30
Automatiseringskosten	-	8
Ouderbijdrage peuteropvang	9	9
Verzekeringen	42	121
Overige	9	45
Totaal	219	1.245

PASSIVA

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 1-1-2021	Toevoeging voorgaand boekjaar	Toevoegingen cf. overzicht baten en lasten	Onttrekkingen cf. overzicht baten en lasten	Resultaat 2021	Vermindering ivm afschrijving op activa	Saldo 31-12-2021
Algemene reserve	13.586	2	635	2.665		-	11.557
Bestemmingsreserves	20.034	-	5.533	3.749		438	21.380
Gerealiseerd resultaat	64	-64			1.185	-	1.185
Totaal	33.683	-62	6.168	6.414	1.185	438	34.122

Het nog te bestemmen resultaat 2021 bedraagt € 1.185.000 voordelig. In paragraaf 4.4 'Vaststellingsbesluit jaarrekening 2021 is een voorstel voor bestemming opgenomen.

Voor een toelichting op de overige bestemmingsreserves wordt verwezen naar het 'Overzicht reserves en voorzieningen' in paragraaf 2.4.2.

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2021 wordt in onderstaand overzicht op totaalniveau weergegeven. In het 'Overzicht van reserves en voorzieningen' verderop in deze paragraaf (2.4.2) worden de dotaties en onttrekkingen nader toegelicht.

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 1-1-2021	Toevoeging	Vrijval	Aanwendungen	Saldo 31-12-2021
Voorzieningen risico's en verplichtingen	114	1.415	1	19	1.508
Voorzieningen voor toekomstige investeringen, waarvoor heffingen zijn geheven	4.941	471	41	-	5.371
Voorziening voor egalisatie onderhoud	-	676	-	634	42
Totaal	5.054	2.562	42	653	6.921

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De in de balans opgenomen vaste schulden bestaan uit onderhandse leningen bij binnenlandse banken en overige financiële instellingen.

In onderstaand overzicht wordt het verloop van de vaste schulden weergegeven:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 31-12-2021	Saldo 31-12-2020
Onderhandse leningen	18.360	21.520
Totaal	18.360	21.520

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 1-1-2021	Vermeer- deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2021
Onderhandse leningen	21.520	-	3.160	18.360
Totaal	21.520	-	3.160	18.360

De totale rentelast voor het jaar 2021 bedroeg € 456.852 (exclusief externe rentebaten korte financiering). Dit komt neer op een gewogen gemiddeld rentepercentage van 2,25% (2020: 2,33%)

VLOTTENDE PASSIVA

Vlottende schulden met een looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen vlottende schulden <1 jaar kunnen als volgt gespecificeerd worden:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 31-12-2021	Saldo 31-12-20120
Kasgeldleningen	4.000	-
Banksaldi	553	1.521
Overige schulden	1.763	1.884
Totaal	6.316	3.405

De overige schulden bestaan onder andere uit crediteuren. Ten opzichte van de balanspositie per 31 december 2020 zien we een aanzienlijke stijging. Dit komt hoofdzakelijk doordat in 2021 kasgeldleningen zijn afgesloten.

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 31-12-2021	Saldo 31-12-2020
Overlopende verplichtingen	3.748	1.108
Vooruit ontvangen bedragen van Europese en Nederlandse overheden met een specifiek bestedingsdoel	2.777	4.893
Overige vooruit ontvangen bedragen	98	98
Totaal	6.623	6.099

Overlopende verplichtingen

De overlopende verplichtingen zijn als volgt te specificeren:

(bedragen x € 1.000)

Specificatie overlopende verplichtingen	Bedrag 31-12-2021	Bedrag 31-12-2020
Rentekosten	83	128
Loonheffing	443	-
Doorschuij BTW	258	128
Afrekening Serviceorganisatie Jeugd	1.261	127
Effecten CAO 2021 (inclusief eenmalige uitkering)	117	-
De Sociale Basis	-	106
Stichting Jeugdteams ZHZ	-	94
Afrekeningen energie	91	-
Afrekening SCD	143	108
Thuisbegeleiding Leger des Heils	-	85
Eindafrekening Waardlanden	-	10
Inhuur	110	115
Afrekening Regenboogschool	45	-
Renovatie Peulenpark	-	32
Onderhoud zwembad	31	-
Cadeaubonnen energiebesparende maatregelen	19	-
ICT	19	-
Overige	280	175
Totaal	2.902	1.108

Vooruit ontvangen bedragen van Europese en Nederlandse overheden met een specifiek bestedingsdoel

Onder de ontvangen voorschotten Europese en Nederlandse overheidslichamen zijn specifiek nog te besteden subsidiegelden opgenomen. Het verloop is als volgt weer te geven:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 1-1-2021	Mutaties		Saldo 31-12-2021
		Ontvangen	Vrijgevallen	
Europese overheidslichamen				
Totaal Europese overheidslichamen	0	0	0	0
het Rijk				
TOZO 2020	2.920	0	2.920	0
TOZO 2021		693	0	693
Huisvesting Kwetsbare Groepen	410	0	406	4
Subsidie Culturele Noodsteun	25	0	8	18
MPI Binnenvaart	800	0	0	800
Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB) regeling tot en met 2018	33	0	33	0
Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB) regeling 2019-2022	39	204	136	106
Subsidie IenW	78	0	78	0
UHB herstructurering bedrijventerrein Boven H'veld	569	0	0	569
Gevolmaatregelen Rivierdijk	18	0	0	18
Regeling Reductie Energiegebruik		137	49	88
Regeling Reductie Energiegebruik Woningen	0	132	83	49
Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	0	324	0	324
SPUK IJsbanen en Zwembaden	0	22	12	9
SPUK Sportakkoord				0
SPUK Gedupeerden Toeslagenproblematiek	0	4	1	3
Covid-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	0	64	0	64
Totaal het Rijk	4.892	1.580	3.726	2.746
Overige Nederlandse overheidslichamen				
Veiligheidsregio ZHZ - CTB gelden	0	47	16	31
Totaal overige Nederlandse overheidslichamen	0	47	16	31
Totaal	4.892	1.627	3.742	2.777

Overige vooruit ontvangen bedragen

De vooruitontvangen bedragen zijn als volgt te specificeren.

(bedragen x € 1.000)

Specificatie overige vooruit ontvangen bedragen	Bedrag 31-12-2021	Bedrag 31-12-2020
Anterieure overeenkomsten	27	10
Gebundelde uitkering	71	89
Kruisposten	-	15
Totaal	98	114

In 2021 heeft de jaarlijkse vrijval van de gebundelde uitkering plaatsgevonden. De anterieure overeenkomsten zien toe op project De Rokerij.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen kan als volgt naar de aard van de gewaarborgde partij gespecificeerd worden (bedragen x € 1.000):

	Achtervang		Gewaarborgde geldleningen			Totaal
	WSW	WEW	Verenigingen			
	<i>Fien Wonen</i>	<i>NHG*</i>	<i>Fien Wonen</i>	<i>HVC</i>	<i>Korfbalver. Vriendenschaar</i>	
Oorspronkelijke bedrag	75.600		35.434		100	111.134
Percentage borgstelling	**		100,00%			
Stand per 1-1-2021	44.383	31.500	13.609	4.985	23	94.500
Toename	10.558	-	-	-	-	10.558
Aflossingen	- 6.747	-	- 1.931	- 1.014	- 4	- 9.696
Stand per 31-12-2021	48.194	31.500	11.678	3.971	19	95.362

* Gebaseerd op de opgave van Nationale Hypotheek Garantie per 23 januari 2021 (brief NHG 7 juli 2021).
In jaarrekening 2020 is deze informatie ook opgenomen, waardoor geen wijzigingen.

Achtervang WSW

De achtervang van het Rijk en de gemeenten is het sluitstuk van de zekerheidsstructuur binnen het borgstelsel. Deze zekerheidsstructuur maakt het mogelijk dat corporaties met voordelige financiering sociale volkshuisvesting kunnen realiseren.

WSW neemt de betaalverplichtingen voor een lening over wanneer de corporatie (ondanks de voordelige financieringsvoorwaarden) de rente en aflossing op een door WSW geborgde lening niet meer kan betalen. Alleen als WSW deze betaalverplichting niet uit de overige buffers in de zekerheidsstructuur kan voldoen, moeten Rijk en gemeenten bijspringen. Op grond van hun rol als achtervanger moeten zij in dat geval renteloze leningen aan WSW verstrekken, en wel onder de volgende afspraken:

- Het Rijk verstrekt in alle gevallen de helft (= 50%) van de renteloze leningen.
- De zogenoemde "schadegemeenten" verstrekken samen een kwart (= 25%) van de renteloze leningen. De schadegemeenten zijn de gemeenten die vermeld zijn in de leningen waarvoor WSW de betaalverplichting overneemt.
- Alle gemeenten die achtervanger zijn van WSW (met inbegrip van de schadegemeenten) verstrekken samen het resterende kwart (= 25%) van de renteloze leningen.

WSW is nog nooit aangesproken op de borg en schat het risico van de gemeenten en het Rijk in als zeer klein, of zelfs theoretisch.

De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) behartigt de belangen van de gemeenten richting WSW. De formele afspraken tussen de VNG en WSW zijn vastgelegd in de overeenkomst tussen beide organisaties. De website van VNG geeft meer informatie vanuit VNG over WSW.

Sinds 1 augustus 2021 is er een nieuwe achtervangovereenkomst met WSW. De wijzigingen die zijn doorgevoerd in deze nieuwe overeenkomst leiden tot een andere toerekening van de achtervangpositie aan de gemeente.

Leningen voor 1 augustus 2021

Een lening die voor 1 augustus 2021 is afgesloten telt voor 100% mee in de verdeelsleutel (dit is identiek aan de systematiek van vorig jaar).

Leningen na 1 augustus 2021

Is de lening na 1 augustus 2021 afgesloten, dan is de verdeelsleutel gelijk aan het percentage van marktwaarde van het DAEB-bezit van de betreffende corporatie dat in deze gemeente ligt. Het

totaalpercentage is voor 2021 bepaald op 63,1%. Daarnaast is nieuw dat de gemeente borg staat voor een obligolening. Deze lening kan worden aangesproken indien er geld nodig is om grote verliezen te dekken en de obligoheffing van corporaties niet voldoende is.

Achtervang WEW

Met ingang van de jaarrekening 2018 wordt de opgave van Nationale Hypotheek Garantie (Waarborgfonds Eigen Woningen – WEW) opgenomen. Voorheen waren dit de opgaven van de banken.

De statuten van het WEW bepalen in artikel 5, derde lid, dat het WEW voor de periode tot en met 31 december 2010 met elke deelnemende gemeente een overeenkomst sluit die tot doel heeft dat de nakoming van de betalingsverplichtingen van het WEW jegens de geldgevers, jegens wie het WEW zich borg heeft gesteld, te allen tijde zeker is gesteld. Volgens dezelfde bepaling dient deze overeenkomst met de gemeenten inhoudelijk gelijk te zijn aan de overeenkomst met het Rijk.

Een en ander betekent dat het WEW bij dreigende liquiditeitstekorten in verband met tot en met 31 december 2010 afgegeven borgtochten een beroep kan doen op achtergestelde, renteloze leningen van het Rijk (50%) en van de gemeenten (50%). Ten aanzien van per 1 januari 2011 afgegeven borgtochten wordt de volledige achtervangfunctie door het Rijk vervuld.

Evenals voor de WSW is nog nooit aanspraak gemaakt op de borg en schat en risico voor de gemeenten en het Rijk in als zeer klein, of zelfs theoretisch.

HVC

Bij de overname van de afvalcentrale Dordrecht door HVC staan ook de gemeenten die via de Gemeenschappelijke Regeling Gevudo deelnemen in HVC garant voor de leningen van HVC. In het overzicht is het aandeel van Hardinxveld-Giessendam in deze garantstelling opgenomen.

GR Drechtsteden

Ten behoeve van de toetreding van Hardinxveld-Giessendam tot de GR Drechtsteden zijn door de GR kosten voor de invlechting gemaakt. De totale kosten van de invlechting waren geraamd op € 1.900.000. Afsproken is dat de GR € 1.400.000 voor zijn rekening neemt en Hardinxveld-Giessendam € 500.000. Dit bedrag laatste bedrag is in 2016 direct voor onze rekening gekomen. De GR verwerkt € 1.400.000 in haar vermogen. Hardinxveld-Giessendam ziet tot een bedrag van € 700.000 af van toekomstige winstuitkeringen door de GR. Indien het recht op winstuitkeringen gedurende de jaren 2018 tot en met 2022 achterblijft bij de verwachting van € 700.000 zal Hardinxveld-Giessendam het vermogen van de Drechtsteden uiterlijk 31 januari 2023 aanzuiveren tot het verschil. Doordat de totale invlechtingskosten aan de kant van de GR Drechtsteden lager uitvielen is per eind 2017 een bedrag van € 92.500 reeds in mindering gebracht op voornoemde € 700.000. De resultaten van de GR Drechtsteden (aandeel Hardinxveld-Giessendam) zijn in de afgelopen jaren in mindering gebracht, waarmee per eind 2021 een bedrag resteert van € 223.000. Met de transitie naar Servicegemeente Dordrecht en het vormen van de GR Sociaal, als rechtsopvolger van de GR Drechtsteden, is afgesproken dat een eventueel restant wordt voldaan aan de GR Sociaal.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er is in 2021 geen sprake van gebeurtenissen na balansdatum.

2.4.1 Overzicht van reserves en voorzieningen

Reserves

Omschrijving	Saldo 1-1-2021	Toevoeging/onttrek- king bestemming resultaat voorgaand jaar	Toevoegingen via programma- rekening	Onttrekkingen via programma- rekening	Verminderings i.v.m. afschrijvingen op activa	Saldo 31-12-2021
a. Algemene reserve						
1. Algemene reserve	13.585.508	63.642	635.283	2.726.948-	-	11.557.485
Totaal algemene reserve	13.585.508	63.642	635.283	2.726.948-	-	11.557.485
b. Bestemmingsreserves						
2. Best. res. Budgetoverheveling	451.500		757.286	456.500-		752.286
4. Best. res. Onderhoud gebouwen	255.010			255.010-		-
5. Best. res. Risico gem. Regelingen	94.509			94.509-		-
6. Best. res. Eigen Risico Soc. Verz. Wetten	85.504		30.000	31.376-		84.128
7. Best. res. Sociaal domein	2.482.830			500.000-		1.982.830
8. Best. res. Wijkveiligheid	14.458			14.458-		-
9. Best. res. Openbare verlichting	285.575		53.400	7.010-	50.417-	281.548
10. Best. res. Wegen	3.146.432		322.000		248.478-	3.219.954
11. Best. res. Compensatie rente wegenonderh	357.401			40.265-		317.136
12. Best. res. Scholenbouw c.a.	888.606		30.000		30.486-	888.120
13. Best. res. Waterbeheerplan	1.212.440		182.552	59.482-	3.388-	1.332.122
14. Best. res. Openbaar groen	137.969		22.000	159.969-		-
15. Best. res. Voorzieningenniveau B-H'veld	137.937					137.937
16. Best. res. Publiek deel gemeentehuis	12.833			10.973-	1.860-	-
17. Best. res. Aanpak wateroverlast	817.441				25.952-	791.489
18. Best. res. Begraafplaatsen	78.085		63.000	632-	3.891-	136.562

Omschrijving	Saldo 1-1-2021	Toevoeging/onttrek- king bestemming resultaat voorgaand jaar	Toevoegingen via programma- rekening	Onttrekkingen via programma- rekening	Verminderen i.v.m. afschrijvingen op activa	Saldo 31-12-2021
19. Best. res. Bouwgrondexploitaties	1.841.836		470.634	245.725-		2.066.745
21. Best. res. Sociale woningbouw	123.500					123.500
23. Best. res. Kazerne Rijnstraat 1C	81.000			16.200-		64.800
24. Best. res. Individuele trajecten	59.211		50.000	43.002-		66.209
25. Best. res. Heroverwegingsdiscussie	36.738			36.738-		-
26. Best. res. Werkplaats	1.390.137				24.116-	1.366.021
27. Best. res. Verkeersveiligheid	260.323		275.000	50.000-		485.323
28. Best. res. Speelplaatsen	440.482		48.000		49.555-	438.927
29. Best. res. Duurzaamheid	2.842.000			76.839-		2.765.161
30. Best. res. Ruimtelijke ontwikkelingen	2.500.000		750.000			3.250.000
32. Best. res. Sportvelden	-		829.000			829.000
34. Investeringsfonds Eneco-gelden			1.650.000	1.650.000-		
Totaal bestemmingsreserves	20.033.758	-	5.532.872	3.748.688-	438.143-	21.379.799
Totaal reserves	33.619.266	63.642	6.168.155	6.475.636-	438.143-	32.937.284

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Bedragen x € 1.000

Mutaties reserves per programma	Begroting		Rekening 2021	Waarvan structureel
	na wijziging 2021	Waarvan structureel		
<i>Reserve-onttrekkingen</i>				
1. Bestuur	40	-	40	-
2. Leven, reizen en documenten	-	-	-	-
3. Openbare orde en veiligheid	31	16	31	16
4. Verkeer en vervoer	1.781	379	1.537	369
5. Ondernemen en bedrijvigheid	10	-	6	-
6. Scholing	125	31	125	30
7. Samenleven	701	51	762	50
8. Werk en inkomen	80	-	80	-
9. Zorg en welzijn	580	-	579	-
10. Gezondheid en milieu	185	4	120	-4
11. Bouwen, wonen en gebruiken	142	-	388	-
12. Woonomgeving	212	-	152	-
Financiering / Alg. dekkingsmiddelen	255	-	255	-
Bedrijfsvoering (kostenplaatsen)	2.951	26	2.893	26
Totaal reserve-onttrekkingen	7.093	507	6.968	487
<i>Reserve-toevoegingen</i>				
1. Bestuur	181	-	181	-
2. Leven, reizen en documenten	-	-	-	-
3. Openbare orde en veiligheid	14	-	14	-
4. Verkeer en vervoer	1.632	450	1.632	450
5. Ondernemen en bedrijvigheid	-	-	-	-
6. Scholing	125	48	125	48
7. Samenleven	882	-	882	-
8. Werk en inkomen	-	-	-	-
9. Zorg en welzijn	92	-	92	-
10. Gezondheid en milieu	63	-	63	-
11. Bouwen, wonen en gebruiken	179	-	650	-
12. Woonomgeving	138	-	138	-
Financiering / Alg. dekkingsmiddelen	52	-	52	-
Bedrijfsvoering (kostenplaatsen)	2.393	50	2.393	50
Totaal reserve-toevoegingen	5.751	548	6.222	548

Voorzieningen

Omschrijving	Saldo		Aanwendungen	Saldo
	1-1-2021	Toevoegingen		31-12-2021
<u>Voorzieningen voor verliezen, verplichtingen en risico's</u>				
1. Voorziening pensioenverplichtingen	100.708	568.964	-7.247	662.425
2. Voorziening frictiekosten toetreding Drechtsteden	13.049	8	-13.057	0
3. Bijdrage civiele werken uit actieve grondexploitaties	0	846.000	0	846.000
Totaal voorzieningen voor verliezen, verplichtingen en risico's	113.757	1.414.972	-20.304	1.508.425
<u>Voorzieningen voor toekomstige investeringen, waarvoor heffingen zijn geheven</u>				
4. Voorziening riolering	4.899.311	451.335		5.350.646
5. Voorziening reiniging	41.268	20.000	-41.268	20.000
Totaal voorzieningen voor toekomstige investeringen, waarvoor heffingen	4.940.579	471.335	-41.268	5.370.646
<u>Egalisatievoorziening</u>				
6. Onderhoud gebouwen (egalisatie)	0	675.632	-633.645	41.987
Totaal egalisatievoorziening	0	675.632	-633.645	41.987
Totaal voorzieningen	5.054.336	2.561.939	-695.217	6.921.058

2.4.2. Toelichting op de reserves en voorzieningen

Toelichting op de reserves

Nr	Reserve	Toelichting	Begroting 2021 in €	Bedragen in €
1. Algemene reserve				
<i>Doel: Vormen en in stand houden van een buffer voor het opvangen van financiële tegenvallers en verbeteren van het weerstandsvermogen</i>				
	Stand 01-01-2021			13.585.508
	Toevoegingen	Resultaatbestemming		63.642
		Via nota R&V	94.509	94.509
		Via nota R&V	14.458	14.458
		Via nota R&V	10.973	10.973
		Via nota R&V	36.738	36.738
		Facilitypoint	178.975	178.975
		Meicirculaire Coronacompensatie	247.939	247.939
		Septembercirculaire Coronacompensatie	51.691	51.691
	Onttrekkingen	Via de jaarrekening	-1.650.000	-1.650.000
		Resultaatbestemming	-62.000	-62.000
		Manager bedrijfsvoering en cultuurcoach	-169.000	-117.759
		Stutten en verstevigen	-500.868	-500.868
		Incidentele bijstellingen nota R&V	-208.190	-204.270
		ICT verandert	-177.352	-177.352
		Nieuw afvalbeleid Waardlanden 2021		-14.699
	Stand 31-12-2021:			<u>11.557.485</u>
2. Reserve budgetoverheveling				
<i>Doel: Budgetoverheveling</i>				
	Stand 01-01-2021			451.500
	Toevoegingen	Via de jaarrekening	60.000	60.000
		Via nota R&V	5.000	5.000
		Via nota R&V	77.969	77.969
		Slotwijziging 2021	614.317	614.317
	Onttrekkingen	Vrijval NJN 2019	40.000-	40.000-
		Slotwijziging 2020	159.500-	159.500-
		Nota R&V drank en horeca wet	5.000-	5.000-
		NJN 2020	252.000-	252.000-
	Stand 31-12-2021			<u>752.286</u>
3. Reserve onderhoud gebouwen				
<i>Doel: Egalisatie onderhoudskosten conform het meerjarig onderhoudsplan</i>				
	Stand 01-01-2021:			255.010
	Toevoegingen:		0	-
	Onttrekkingen:	Via de jaarrekening	-255.010	255.010-
	Stand 31-12-2021:			<u>-</u>
5. Reserve risico gemeenschappelijke regelingen				
<i>Doel: Ter dekking van risico's van gemeenschappelijke regelingen</i>				
	Stand 01-01-2021:			94.509
	Toevoegingen:			
	Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-94.509	94.509-
	Stand 31-12-2021:			<u>-</u>
6. Reserve sociale verzekeringswetten				
<i>Doel: Dekking van de kosten eigen risico voor sociale verzekeringswetten</i>				
	Stand 01-01-2021:			85.504
	Toevoegingen:	Via de jaarrekening	30.000	30.000
	Onttrekkingen:	Via de jaarrekening	-31.000	31.376-
	Stand 31-12-2021:			<u>84.128</u>
7. Reserve sociaal domein				
<i>Doel: Dekking van de onverwachte transitie- en transformatiekosten binnen het sociale domein; jeugd, wmo en participatiewet</i>				
	Stand 01-01-2021:			2.482.830
	Toevoegingen:			-
	Onttrekkingen:	Via de jaarrekening	-500.000	500.000-
	Stand 31-12-2021:			<u>1.982.830</u>
8. Reserve wijkveiligheid				
<i>Doel: Ter dekking van het Integraal Lokaal VeiligheidsPlan (ILVP) 2014-2017</i>				
	Stand 01-01-2021:			14.458
	Toevoegingen:			-
	Onttrekkingen:	Via nota R&V	-14.458	14.458-
	Stand 31-12-2021:			<u>-</u>

Nr	Reserve	Toelichting	Begroting 2021 in €	Bedragen in €
9.	Reserve openbare verlichting			
	<i>Doel: Dekking van investeringen in openbare verlichting</i>			
	Stand 01-01-2020:			285.575
	Toevoegingen:	Via de jaarrekening	53.400	53.400
	Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-50.747	50.417-
		Via de jaarrekening	-6.049	7.010-
	Stand 31-12-2021:			<u>281.548</u>
10.	Reserve wegen			
	<i>Doel: Dekking van investeringen uit het wegenbeheerplan</i>			
	Stand 01-01-2021:			3.146.432
	Toevoegingen:	Via de jaarrekening	322.000	322.000
	Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-248.478	248.478-
	Stand 31-12-2021:			<u>3.219.954</u>
11.	Reserve compensatie rente wegen			
	<i>Doel: Dekking egalisatie rentelasten kapitaallasten wegen.</i>			
	Stand 01-01-2021:			357.401
	Toevoegingen:			
	Onttrekkingen:	Via de jaarrekening	-40.265	40.265-
	Stand 31-12-2021:			<u>317.136</u>
12.	Reserve scholenbouw			
	<i>Doel: Dekking van investeringen in scholenbouw c.a.</i>			
	Stand 01-01-2021:			888.606
	Toevoegingen:	Via de jaarrekening	30.000	30.000
	Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-31.459	30.486-
	Stand 31-12-2021:			<u>888.120</u>
13.	Reserve waterbeheerplan			
	<i>Doel: Egaliseren van de kosten van het nog op te stellen waterbeheersplan</i>			
	Stand 01-01-2021:			1.212.440
	Toevoegingen:	Via de jaarrekening	182.552	182.552
	Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-3.388	3.388-
		Via de jaarrekening	-59.482	59.482-
	Stand 31-12-2021:			<u>1.332.122</u>
14.	Reserve openbaar groen			
	<i>Doel: Beleidsmatig sturen en beheren van groenvoorzieningen op gemeentelijk en wijkniveau</i>			
	Stand 01-01-2021:			137.969
	Toevoegingen:	Via nota R&V	22.000	22.000
	Onttrekkingen:	Via nota R&V	-137.969	137.969-
		Via de jaarrekening	-22.000	22.000-
	Stand 31-12-2021:			<u>-</u>
15.	Reserve voorzieningenniveau B'Hardinxveld			
	<i>Doel: Dekking voor planvorming en mogelijke uitvoering t.b.v. voorzieningenniveau in B'Hardinxveld</i>			
	Stand 01-01-2021:			137.937
	Toevoegingen:			
	Onttrekkingen:			
	Stand 31-12-2021:			<u>137.937</u>
16.	Reserve publiek deel gemeentehuis			
	<i>Doel: Dekking kosten onderhoud publiek deel gemeentehuis</i>			
	Stand 01-01-2021:			12.833
	Toevoegingen:			
	Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-1.860	1.860-
		Via nota R&V	-10.973	10.973-
	Stand 31-12-2021:			<u>-</u>
17.	Reserve aanpak wateroverlast			
	<i>Doel: Dekking aanpak kosten wateroverlast</i>			
	Stand 01-01-2021:			817.441
	Toevoegingen:			
	Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-25.710	25.952-
	Stand 31-12-2021:			<u>791.489</u>
18.	Reserve begraafplaatsen			
	<i>Doel: Dekking van beheerskosten van begraafplaatsen</i>			
	Stand 01-01-2021:			78.085
	Toevoegingen:	Via de jaarrekening	15.000	15.000
		Via nota R&V	48.000	48.000
	Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-3.976	3.891-
		Via de jaarrekening	-47.500	632-
	Stand 31-12-2021:			<u>136.562</u>
19.	Reserve bouwgrondexploitatie			
	<i>Doel: Afdekken van financiële risico's van bouwgrondexploitaties</i>			
	Stand 01-01-2021:			1.841.836
	Toevoegingen:	Via de jaarrekening		470.634
	Onttrekkingen:	Via de jaarrekening		245.725-
	Stand 31-12-2021:			<u>2.066.745</u>

Nr	Reserve	Toelichting	Begroting 2021 in €	Bedragen in €
21.	Reserve sociale woningbouw			
	<i>Doel: Stimuleren sociale woningbouw</i>			
	Stand 01-01-2021:			123.500
	Toevoegingen:			
	Onttrekkingen:			
	Stand 31-12-2021:			<u>123.500</u>
23.	Reserve kazerne Rijnstraat 1C			
	<i>Doel: Dekking afschrijvingslasten die de Veiligheidsregio in rekening brengt</i>			
	Stand 01-01-2021:			81.000
	Toevoegingen:			
	Onttrekkingen:	Via de jaarrekening	-16.200	16.200-
	Stand 31-12-2021:			<u>64.800</u>
24.	Reserve individuele trajecten			
	<i>Doel: Dekking van de integrale kosten van het vinden van andere, passende functies binnen of buiten de gemeentelijke organisatie voor medewerkers die niet aan de huidige of vernieuwde functie-eisen voldoen.</i>			
	Stand 01-01-2021:			59.211
	Toevoegingen:	Via de jaarrekening	50.000	50.000
	Onttrekkingen:	Via de jaarrekening	-43.089	43.002-
	Stand 31-12-2021:			<u>66.209</u>
25.	Reserve heroverwegingsdiscussie			
	<i>Doel: Ter dekking van éénmalige kosten van bezuinigingstrajecten</i>			
	Stand 01-01-2021:			36.738
	Toevoegingen:			
	Onttrekkingen:	Via nota R&V	-36.738	36.738-
	Stand 31-12-2021:			<u>-</u>
26.	Reserve werkplaats			
	<i>Doel: Dekking afschrijvingslasten gemeentelijke werkplaats</i>			
	Stand 01-01-2021:			1.390.137
	Toevoegingen:			
	Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-24.116	24.116-
	Stand 31-12-2021:			<u>1.366.021</u>
27.	Reserve verkeersveiligheid			
	<i>Doel: Dekking investeringen in het kader van verkeersveiligheid en uitvoering Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP)</i>			
	Stand 01-01-2021:			260.323
	Toevoegingen:	Via de jaarrekening	50.000	50.000
		Via nota R&V	225.000	225.000
	Onttrekkingen:	Via de jaarrekening	-133.000	50.000-
	Stand 31-12-2021:			<u>485.323</u>
28.	Reserve speelplaatsen			
	<i>Doel: Dekking afschrijvingslasten speelplaatsenplan</i>			
	Stand 01-01-2021:			440.482
	Toevoegingen:	Via de jaarrekening	48.000	48.000
	Onttrekkingen:	Afschrijvingslasten	-50.744	49.555-
	Stand 31-12-2021:			<u>438.927</u>
29.	Reserve duurzaamheid			
	<i>Doel: Dekking investeringen in het kader van klimaatdoelstellingen duurzaamheid</i>			
	Stand 01-01-2021:			2.842.000
	Toevoegingen:			
	Onttrekkingen:	Via jaarrekening	-16.000	8.499-
		Via jaarrekening		68.340-
	Stand 31-12-2021:			<u>2.765.161</u>
30.	Reserve ruimtelijke ontwikkelingen			
	<i>Doel: Dekking investeringen in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen</i>			
	Stand 01-01-2021:			2.500.000
	Toevoegingen:	Via nota R&V	750.000	750.000
	Onttrekkingen:			
	Stand 31-12-2021:			<u>3.250.000</u>
32.	Reserve sportvelden			
	<i>Doel: Dekking afschrijvingslasten sportvelden</i>			
	Stand 01-01-2021:			-
	Toevoegingen:	Via nota R&V	580.000	580.000
		Via de jaarrekening		249.000
	Onttrekkingen:			
	Stand 31-12-2021:			<u>829.000</u>
34.	Investeringsfonds Eneco-gelden			
	Stand 01-01-2021:			-
	Toevoegingen:	Van algeme reserve		1.650.000
		Via nota R&V		1.650.000-
	Onttrekkingen:			
	Stand 31-12-2021:			<u>-</u>

Toelichting op de voorzieningen

Nr	Toelichting	Begroting 2021 in €	Bedragen in €
1.	Voorziening Pensioenverplichtingen		
	<i>Doel: Egaliseren pensioenkosten voormalig wethouders</i>		
	Stand 01-01-2021:		100.708
	Toevoegingen: Conform berekening + kapitaal bij ASR-verzekeringen		568.963
	Aanwending: uitbetaling volgens salarisstaat 2021	-7.246	7.247-
	Stand 31-12-2021:		<u>662.425</u>
2.	Voorziening frictiekosten toetreding Drechtsteden		
	<i>Doel: Frictiekosten personeel en materiële kosten i.v.m. toetreding Drechtsteden</i>		
	Stand 01-01-2021:		13.049
	Toevoegingen: Conform berekening		8
	Aanwending: Conform berekening	-1.198	13.057-
	Stand 31-12-2021:		<u>-</u>
3.	Voorziening bijdrage civiele werken uit actieve grondexploitaties		
	<i>Doel: Uitvoering civiele werken afgesloten grondexploitaties</i>		
	Stand 01-01-2021:		-
	Toevoegingen: Budgetten civiele werken afgesloten grondexploitaties		846.000
	Aanwending:		<u>0</u>
	Stand 31-12-2021:		<u>846.000</u>
4.	Voorziening riolering		
	<i>Doel: Lastenegalitatie van het gemeentelijk meerjarig rioleringsplan</i>		
	Stand 01-01-2021:		4.899.311
	Toevoegingen: Conform berekening	525.539	451.335
	Aanwending:	0	<u>0</u>
	Stand 31-12-2021:		<u>5.350.646</u>
5.	Voorziening reiniging		
	<i>Doel: Egalisatie van de lasten en baten van het product afval en reiniging</i>		
	Stand 01-01-2021:		41.268
	Toevoegingen: Conform berekening	176.283	20.000
	Aanwending: Conform berekening		41.268-
	Stand 31-12-2021:		<u>20.000</u>
6.	Voorziening Onderhoud gebouwen (Egalisatie)		
	<i>Doel: Egalisatie van de lasten en baten van het product onderhoud gebouwen</i>		
	Stand 01-01-2021:		-
	Toevoegingen: Conform berekening	671.070	675.632
	Aanwending: Conform berekening	-538.804	633.645-
	Stand 31-12-2021:		<u>41.987</u>

2.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

2.5.1 Overzicht van baten en lasten 2021

Bedragen x € 1.000

Programma 1 Bestuur	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
000 College en bestuurlijke ondersteuning	-1.961	0	-1.961	-1.814	0	-1.814	-1.900	1	-1.900	-86	1	-85
005 Raad en Raadsondersteuning	-537	0	-537	-629	0	-629	-640	0	-640	-11	0	-11
Saldo van baten en lasten	-2.498	0	-2.498	-2.444	0	-2.444	-2.540	1	-2.540	-97	1	-96
Mutaties reserves	0	100	100	-181	40	-141	-181	40	-141	0	0	0
Resultaat	-2.498	100	-2.398	-2.624	40	-2.584	-2.721	41	-2.680	-97	1	-96

-- Nadelig / += Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 2 Leven, reizen en documenten	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
010 Burgerzaken	-624	238	-385	-638	190	-448	-603	226	-376	35	36	72
Saldo van baten en lasten	-624	238	-385	-638	190	-448	-603	226	-376	35	36	72
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-624	238	-385	-638	190	-448	-603	226	-376	35	36	72

-- Nadelig / += Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 3 Openbare orde en veiligheid	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
015 Brandweer	-1	0	-1	-1	0	-1	-1	0	-1	0	0	0
020 Integrale veiligheid	-1.879	10	-1.869	-2.043	10	-2.033	-2.039	29	-2.010	5	19	24
Saldo van baten en lasten	-1.879	10	-1.869	-2.044	10	-2.034	-2.039	29	-2.010	4	19	24
Mutaties reserves	0	16	16	-14	31	16	-14	31	16	0	0	0
Resultaat	-1.879	26	-1.853	-2.058	40	-2.018	-2.054	60	-1.994	4	19	24

-- Nadelig / += Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 4 Verkeer en vervoer	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
025 Waterkering en afwatering	-393	0	-393	-230	0	-230	-233	0	-233	-3	0	-2
030 Wegen, straten en pleinen	-2.180	70	-2.111	-2.173	105	-2.069	-1.914	145	-1.769	259	41	300
035 Haven	-33	57	24	-33	20	-13	-34	28	-6	-1	8	7
040 Veerdienst	-94	0	-94	-105	0	-105	-97	0	-97	9	0	9
Saldo van baten en lasten	-2.701	127	-2.574	-2.542	125	-2.417	-2.278	173	-2.105	264	48	313
Mutaties reserves	-800	1.230	430	-1.632	1.781	149	-1.632	1.537	-95	0	-244	-244
Resultaat	-3.502	1.357	-2.145	-4.174	1.905	-2.269	-3.910	1.710	-2.200	264	-195	69

-- Nadelig / += Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 5 Ondernemen en bedrijvigheid	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
045 Economie	-237	70	-167	-268	79	-189	-256	83	-172	12	4	17
050 Weekmarkt	-35	38	2	-35	38	3	-23	30	7	12	-8	4
055 Beleggingen	-5	70	65	-5	93	88	-1	93	92	3	0	3
Saldo van baten en lasten	-277	178	-100	-308	210	-98	-280	207	-74	27	-3	24
Mutaties reserves	0	0	0	0	10	10	0	6	6	0	-4	-4
Resultaat	-277	178	-100	-308	220	-88	-280	213	-68	27	-7	20

-- Nadelig / += Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 6 Scholing	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
060 Onderwijs	-69	0	-69	-64	0	-64	-65	0	-65	-2	0	-2
065 Onderwijs algemeen	-442	152	-290	-484	199	-285	-414	137	-277	70	-62	8
070 Huisvesting onderwijs	-603	38	-565	-731	152	-579	-525	44	-482	206	-108	97
Saldo van baten en lasten	-1.114	190	-924	-1.278	351	-927	-1.005	181	-824	274	-170	104
Mutaties reserves	-40	50	9	-125	125	0	-125	125	0	0	0	0
Resultaat	-1.155	240	-915	-1.403	476	-927	-1.129	306	-823	274	-170	104

-- Nadelig / += Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 7 Samenleven	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
075 Bibliotheek	-16	65	49	-31	65	34	-23	69	45	7	4	11
080 Kunst en cultuur	-50	0	-50	-75	25	-50	-29	8	-21	47	-17	29
085 Sport	-1.605	640	-965	-2.048	1.134	-914	-1.952	1.090	-861	96	-44	52
095 Openbaar groen	-151	10	-141	-149	12	-136	-153	14	-139	-5	2	-3
Saldo van baten en lasten	-1.821	714	-1.107	-2.302	1.236	-1.066	-2.157	1.181	-976	146	-55	90
Mutaties reserves	-181	187	6	-882	701	-181	-882	762	-120	0	61	61
Resultaat	-2.003	901	-1.101	-3.184	1.937	-1.248	-3.039	1.943	-1.096	146	6	152

-- Nadelig / += Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 8 Werk en inkomen	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
100 Sociaal Domein	-3.527	2.236	-1.291	-4.400	3.420	-980	-3.997	2.663	-1.334	403	-758	-354
Saldo van baten en lasten	-3.527	2.236	-1.291	-4.400	3.420	-980	-3.997	2.663	-1.334	403	-758	-354
Mutaties reserves	0	80	80	0	80	80	0	80	80	0	0	0
Resultaat	-3.527	2.316	-1.211	-4.400	3.500	-900	-3.997	2.743	-1.254	403	-758	-354

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 9 Zorg en welzijn	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
105 Sociaal Domein	-12.847	85	-12.762	-13.840	411	-13.429	-14.121	738	-13.383	-281	328	46
110 Volksgezondheid	-84	0	-84	-99	0	-99	-103	0	-103	-4	0	-3
115 Peuterspeelzalen/Kinderopvang	-68	1	-67	-85	1	-84	-101	3	-98	-16	2	-14
125 Huisvesting maatschappelijk	-23	14	-10	-44	14	-30	-39	15	-23	5	2	7
Saldo van baten en lasten	-13.022	100	-12.922	-14.068	425	-13.643	-14.364	757	-13.607	-296	332	35
Mutaties reserves	-73	483	411	-92	580	488	-92	579	487	0	-1	-1
Resultaat	-13.094	583	-12.512	-14.160	1.005	-13.155	-14.456	1.336	-13.120	-296	331	35

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 10 Gezondheid en milieu	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
135 Milieu	-603	0	-603	-935	132	-803	-922	170	-752	14	38	51
140 Reiniging	-1.693	2.271	578	-1.906	2.386	479	-1.923	2.442	519	-16	56	40
145 Riolering	-1.146	1.824	678	-1.334	1.867	533	-1.417	1.868	451	-83	1	-81
150 Begraven en lijkbezorging	-448	383	-65	-454	385	-69	-399	396	-3	55	11	66
Saldo van baten en lasten	-3.889	4.478	589	-4.630	4.769	140	-4.660	4.876	216	-30	106	76
Mutaties reserves	-36	56	19	-63	185	122	-63	120	57	0	-64	-64
Resultaat	-3.926	4.534	608	-4.693	4.954	261	-4.723	4.996	273	-30	42	12

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 11 Bouwen, wonen en gebruiken	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
155 Grondexploitatie	-3.020	3.020	0	-8.240	8.384	144	-4.298	4.911	613	3.942	-3.473	469
160 Omgevingszaken	-649	607	-42	-640	607	-33	-585	862	277	55	256	310
165 Ruimtelijke ontwikkeling	-641	113	-528	-1.249	522	-726	-1.704	740	-964	-455	218	-238
170 Volkshuisvesting	-72	0	-72	-81	0	-81	-78	0	-78	3	0	3
175 Woonwagengzaken	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-4.382	3.740	-642	-10.210	9.513	-697	-6.666	6.514	-152	3.544	-2.999	545
Mutaties reserves	0	0	0	-179	142	-37	-650	388	-262	-471	246	-225
Resultaat	-4.382	3.740	-642	-10.389	9.655	-734	-7.316	6.902	-414	3.074	-2.754	320

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 12 Woonomgeving	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
180 Openbaar groen	-945	2	-943	-1.041	1	-1.040	-1.043	11	-1.032	-2	10	8
Saldo van baten en lasten	-945	2	-943	-1.041	1	-1.040	-1.043	11	-1.032	-2	10	8
Mutaties reserves	-76	76	0	-138	212	74	-138	152	14	0	-60	-60
Resultaat	-1.021	78	-943	-1.179	213	-967	-1.181	163	-1.019	-2	-50	-52

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 13 Financiering / Algemene dekkingsmiddelen	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
185 Belastingen	-421	3.930	3.509	-388	3.982	3.594	-490	3.919	3.428	-103	-63	-165
190 Beleggingen	-1	40	39	-1	58	57	0	57	56	1	-1	0
200 Saldi kostenplaatsen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
205 Algemene baten en lasten	-172	217	46	-346	217	-129	-199	26	-173	147	-191	-44
210 Uitkering gemeentefonds	0	24.427	24.427	0	26.311	26.311	0	27.092	27.092	0	781	781
215 Kapitaallasten	-30	17	-13	196	17	213	-10	17	8	-205	0	-205
Saldo van baten en lasten	-623	28.630	28.008	-539	30.585	30.046	-699	31.111	30.412	-160	526	366
Mutaties reserves	0	0	0	-52	255	203	-52	255	203	0	0	0
Resultaat	-623	28.630	28.008	-591	30.840	30.249	-751	31.366	30.615	-160	526	366

- = Nadelig / + = Voordelig

Bedragen x € 1.000

Programma 14 Bedrijfsvoering (kostenplaatsen)	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
220 Bedrijfsvoering	-4.721	33	-4.688	-5.310	85	-5.226	-5.282	123	-5.159	28	39	67
Saldo van baten en lasten	-4.721	33	-4.688	-5.310	85	-5.226	-5.282	123	-5.159	28	39	67
Mutaties reserves	-1.832	2.110	278	-2.393	2.951	558	-2.393	2.893	499	0	-58	-58
Resultaat	-6.553	2.143	-4.410	-7.704	3.036	-4.668	-7.676	3.016	-4.659	28	-20	8

- = Nadelig / + = Voordelig

2.5.2 Toelichting per programma

Programma 1 Bestuur

Bedragen x € 1.000

Programma 1 Bestuur	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
000 College en bestuurlijke ondersteuning	-1.961	0	-1.961	-1.814	0	-1.814	-1.900	1	-1.900	-86	1	-85
005 Raad en Raadsondersteuning	-537	0	-537	-629	0	-629	-640	0	-640	-11	0	-11
Saldo van baten en lasten	-2.498	0	-2.498	-2.444	0	-2.444	-2.540	1	-2.540	-97	1	-96
Mutaties reserves	0	100	100	-181	40	-141	-181	40	-141	0	0	0
Resultaat	-2.498	100	-2.398	-2.624	40	-2.584	-2.721	41	-2.680	-97	1	-96

000 College en bestuurlijke ondersteuning

€ 86.000 nadelig

De overschrijding op dit product kent een aantal oorzaken:

Salarissen

Een deel van de overschrijding vindt zijn oorzaak in hogere salariskosten op dit programma (ca. € 27.000,). Op concernniveau blijven we v.w.b. de salariskosten binnen de begroting (€ 35.300 positief). Voor een nadere analyse op de salariskosten wordt verwezen naar de totale salarisanalyse in het overzicht Arbeidskosten en Inhuur (bijlage 4.2).

Premies

De pensioenen van de wethouders worden via een zogenaamd APPA-plan (Algemene Pensioenwet van Politieke Ambtsdragers) bij een verzekeraar afgedekt. Doordat de premie hoger uitvalt, welke voornamelijk wordt veroorzaakt door de lagere actuariële rente, valt de premie ook hoger uit. Daarnaast vallen de premieberekeningen voor de (oud-)bestuurders hoger uit dan voorzien. Dit zorgt voor een overschrijding van €18.000,-.

Voorlichting

In 2021 is vanwege Corona en de daarmee samenhangende extra informatievoorziening aan inwoners meer gebruik gemaakt van de rubriek Gemeentenieuws die wekelijks in het Kompas verschijnt. Gedurende het jaar, bij de verschillende fases van lockdown en versoepelingen, hoorde een communicatie-aanpak. Dit heeft geleid tot extra kosten (ca. € 22.000,-) welke niet waren voorzien. Via de raadsmemo's is de gemeenteraad hierover geïnformeerd.

005 Raad en raadsondersteuning

€ 11.000 nadelig

Met ingang van 2021 worden de accountantskosten verantwoord bij dit product. Daarbij zijn de budgetten gedurende 2020 overgeheveld en is ook de raming aangepast aan de verwachte accountantskosten. Daarbij is echter geen rekening gehouden met de werkzaamheden die de accountant voor de interim-controlle 2021 zou maken. Dit leidt per saldo tot een overschrijding op dit product.

Programma 2 Leven, Reizen en Documenten

Bedragen x € 1.000

Programma 2 Leven, reizen en documenten	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
010 Burgerzaken	-624	238	-385	-638	190	-448	-602	226	-376	36	36	72
Saldo van baten en lasten	-624	238	-385	-638	190	-448	-602	226	-376	36	36	72
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat	-624	238	-385	-638	190	-448	-602	226	-376	36	36	72

010 Burgerzaken

€ 72.000 voordelig

Lasten

€ 36.000,- voordelig

We hebben de openingstijden van onze publieksbalies beperkt vanwege de coronapandemie. Dit leidde ertoe dat we minder personeel hebben hoeven in te huren.

Dienstverlening is een van de speerpunten van onze organisatieontwikkeling. In het eerste deel van 2021 lag de focus op het stutten en verstevigen van onze organisatie. De tweede helft van 2021 verschoof deze focus naar het versterken van de dienstverlening. Hierdoor hebben we de in 2021 voor dienstverlening beschikbare budgetten nog niet volledig (€ 28.000) ingezet. In 2022 geven we de versterking van onze dienstverlening verder vorm.

Baten

€ 36.000,- voordelig

Bij de najaarsnota is opbrengst Leges Reisdocumenten bijgesteld onder andere vanwege de op dat moment aanhoudende maatregelen m.b.t. de coronacrisis. Mensen gingen vanwege de restricties minder op reis, met als gevolg dat er minder aanvragen van ID-kaarten en paspoorten binnen kwamen. Richting het jaareinde vervielen de reisbeperkingen meer en meer. Dit heeft in het laatste deel van 2021 geleid tot een toename aan aanvragen voor genoemde documenten. Daarnaast bleken mensen identificatiedocumenten aan te vragen voor coronavaccinaties/-testen. Dit heeft ertoe geleid dat de opbrengst ca € 27.000,- hoger is dan bij de najaarsnota werd voorzien.

Programma 3 Openbare Orde en Veiligheid

Bedragen x € 1.000

Programma 3 Openbare orde en veiligheid	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
015 Brandweer	-1	0	-1	-1	0	-1	-1	0	-1	0	0	0
020 Integrale veiligheid	-1.879	10	-1.869	-2.043	10	-2.033	-2.039	29	-2.010	5	19	24
Saldo van baten en lasten	-1.879	10	-1.869	-2.044	10	-2.034	-2.039	29	-2.010	4	19	24
Mutaties reserves	0	16	16	-14	31	16	-14	31	16	0	0	0
Resultaat	-1.879	26	-1.853	-2.058	40	-2.018	-2.054	60	-1.994	4	19	24

- = Nadelig / += Voordelig

020 Integrale Veiligheid

€ 24.000 voordelig

Het voordeel aan de lastenkant wordt verklaard doordat de kosten bijdrage Drechtsteden lager zijn uitgevallen dan begroot (€ 10.000,-). Daarnaast is de bijdrage aan de Veiligheidsregio lager uitgevallen doordat er een creditnota van ca. € 14.000,- is ontvangen betreffende bevolkingszorg. Ook is het budget bestemd voor versterking omgevingsveiligheidsdiensten niet besteed in 2021 (€ 5.000,-). Hier gaan we in 2022 mee aan de slag.

Aan de andere kant hebben we te maken gehad met hogere kosten in verband met de geldende Corona-maatregelen. Ten dele zijn deze kosten gecompenseerd door een subsidie vanuit het Rijk. Deze subsidie verklaart de hogere opbrengsten dan begroot; dit betreft de door het Rijk uitgekeerde subsidie CTB-gelden (CoronaToegangsBewijzen) in 2021.

Programma 4 Verkeer en Vervoer

Bedragen x € 1.000

Programma 4 Verkeer en vervoer	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
025 Waterkering en afwatering	-393	0	-393	-230	0	-230	-233	0	-233	-3	0	-2
030 Wegen, straten en pleinen	-2.180	70	-2.111	-2.173	105	-2.069	-1.914	145	-1.769	259	41	300
035 Haven	-33	57	24	-33	20	-13	-34	28	-6	-1	8	7
040 Veerdienst	-94	0	-94	-105	0	-105	-97	0	-97	9	0	9
Saldo van baten en lasten	-2.701	127	-2.574	-2.542	125	-2.417	-2.278	173	-2.105	264	48	313
Mutaties reserves	-800	1.230	430	-1.632	1.781	149	-1.632	1.537	-95	0	-244	-244
Resultaat	-3.502	1.357	-2.145	-4.174	1.905	-2.269	-3.910	1.710	-2.200	264	-195	69

- = Nadelig / += Voordelig

030 Wegen straten en Pleinen

€ 300.000 voordelig

Bij team Leefomgeving waren afgelopen jaar veel vacatures. Met tijdelijke inhuur is er zo goed mogelijk invulling gegeven aan de uitvoering van werkzaamheden. Het accent lag daarbij op de voorbereiding van projecten die eerder waren blijven liggen. De inspectie voor wegonderhoud is om genoemde reden pas in de loop van 2021 uitgevoerd. De uitkomst daarvan vormt de basis voor de uitvoering van het onderhoud. De opdrachten zijn pas aan het einde van het jaar gegeven en de uitvoering vindt plaats in 2022. In dat jaar wordt een inhaalslag gemaakt voor het onderhoud. (€ 347.000)

Daarnaast zit er een voordeel op de kapitaallasten van € 41.078. In de begroting 2021 is rekening gehouden met een rente-omslagpercentage van 1%. Dit percentage wordt bepaald aan de hand van de rentelast en was generiek voor alle producten. Bij het product riolering hanteerden wij tot en met 2020 een extracomptabele (buiten de administratieve boekingen) rente van 3%. De accountant heeft aangegeven dat dit percentage niet extra- maar intracomptabel (in de administratieve boekingen) mee moet worden genomen. Deze extracomptabele toerekening leidt ertoe dat het product riolering hogere lasten krijgt toegerekend en de andere producten daarmee een lager percentage. Per saldo mag je namelijk niet meer rentelasten aan de producten toe rekenen dan verantwoord. De totale rentelasten wijzigingen namelijk niet of beperkt. Per saldo heeft deze verwerking geen invloed op het resultaat, maar leidt per product tot kleinere of grotere verschillen.

De hogere opbrengst dan geraamd op de post overige baten is het gevolg van ingravingen van nutsbedrijven voor aanleg van kabels en leidingen in de openbare weg. De nutsbedrijven betalen leges voor de vergunning die nodig is om in de openbare weg te mogen graven en zij betalen een vergoeding voor het herstel van de sleuf in het kader van het onderhoud. De nutsbedrijven opereren reactief op aanvragen van klanten. Zij kunnen vooraf (zoals door de gemeente gevraagd) geen planning of schatting geven van de omvang van hun werkzaamheden voor een volgend jaar. Wij schatten dat zo goed mogelijk in, maar de inschatting blijkt lager te zijn dan de werkelijke uitgevoerde ingravingen. Dat leidt tot meer inkomsten dan geraamd. (€ 28.600)

Programma 5 Ondernemen en Bedrijvigheid

Bedragen x € 1.000

Programma 5 Ondernemen en bedrijvigheid	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
045 Economie	-237	70	-167	-268	79	-189	-256	83	-172	12	4	17
050 Weekmarkt	-35	38	2	-35	38	3	-23	30	7	12	-8	4
055 Beleggingen	-5	70	65	-5	93	88	-1	93	92	3	0	3
Saldo van baten en lasten	-277	178	-100	-308	210	-98	-280	207	-74	27	-3	24
Mutaties reserves	0	0	0	0	10	10	0	6	6	0	-4	-4
Resultaat	-277	178	-100	-308	220	-88	-280	213	-68	27	-7	20

-- = Nadelig / += Voordelig

045 Economie

€ 17.000 voordelig

Voor het houden van een haalbaarheidsonderzoek en het daadwerkelijk opstarten van een ondernemersfonds is in 2021 incidenteel een bedrag beschikbaar gesteld. Het ondernemersfonds is pas eind 2021 opgericht en er zijn geen kosten gemaakt.

Daarnaast is bij de bedrijfsinvesteringszone meer aan inkomsten binnen gekomen wegens niet ontvankelijk verklaarde bezwaarschriften.

Programma 6 Scholing

Bedragen x € 1.000

Programma 6 Scholing	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
060 Onderwijs	-69	0	-69	-64	0	-64	-65	0	-65	-2	0	-2
065 Onderwijs algemeen	-442	152	-290	-484	199	-285	-414	137	-277	70	-62	8
070 Huisvesting onderwijs	-603	38	-565	-731	152	-579	-525	44	-482	206	-108	97
Saldo van baten en lasten	-1.114	190	-924	-1.278	351	-927	-1.005	181	-824	274	-170	104
Mutaties reserves	-40	50	9	-125	125	0	-125	125	0	0	0	0
Resultaat	-1.155	240	-915	-1.403	476	-927	-1.129	306	-823	274	-170	104

- = Nadelig / + = Voordelig

070 Huisvesting onderwijs

€ 97.000 voordelig

In de begroting 2021 is rekening gehouden met een rente-omslagpercentage van 1%. Dit percentage wordt bepaald aan de hand van de rentelast en was generiek voor alle producten. Bij het product riolering hanteerden wij tot en met 2020 een extracomptabele (buiten de administratieve boekingen) rente van 3%. De accountant heeft aangegeven dat dit percentage niet extra- maar intracomptabel (in de administratieve boekingen) mee moet worden genomen. Deze extracomptabele toerekening leidt ertoe dat het product riolering hogere lasten krijgt toegerekend en de andere producten daarmee een lager percentage. Per saldo mag je namelijk niet meer rentelasten aan de producten toe rekenen dan verantwoord. De totale rentelasten wijzigingen namelijk niet of beperkt. Per saldo heeft deze verwerking geen invloed op het resultaat, maar leidt per product tot kleinere of grotere verschillen.

Vanuit het Rijk is een specifieke uitkering ontvangen om de ventilatie in de Rehoboth school aan te passen. Deze uitkering zal worden uitbetaald aan de Rehoboth school al naar gelang de werkzaamheden zijn uitgevoerd.

Programma 7 Samenleven

Bedragen x € 1.000

Programma 7 Samenleven	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
075 Bibliotheek	-16	65	49	-31	65	34	-23	69	45	7	4	11
080 Kunst en cultuur	-50	0	-50	-75	25	-50	-29	8	-21	47	-17	29
085 Sport	-1.605	640	-965	-2.048	1.134	-914	-1.952	1.090	-861	96	-44	52
095 Openbaar groen	-151	10	-141	-149	12	-136	-153	14	-139	-5	2	-3
Saldo van baten en lasten	-1.821	714	-1.107	-2.302	1.236	-1.066	-2.157	1.181	-976	146	-55	90
Mutaties reserves	-181	187	6	-882	701	-181	-882	762	-120	0	61	61
Resultaat	-2.003	901	-1.101	-3.184	1.937	-1.248	-3.039	1.943	-1.096	146	6	152

- = Nadelig / += Voordelig

075 Bibliotheek

€ 11.000 voordelig

De onderschrijding van de uitgaven wordt hoofdzakelijk verklaard, doordat er minder onderhoud is uitgevoerd en geen exploitatie uitgaven zijn geweest.

080 Kunst en cultuur

€ 29.000 voordelig

Het budget van € 15.000 voor het vergroten van de toegankelijkheid cultuurhistorie en –erfgoed is als gevolg van de coronacrisis en andere prioriteringen niet aangewend. In 2021 is geen beroep gedaan op de onderhoudssubsidie van € 14.000 voor onderhoud en restauratie van gemeentelijke monumenten. Daarnaast is een subsidie van vanuit de provincie voor cultuur ontvangen die wegens omstandigheden niet kon worden uitgegeven.

085 Sport

€ 52.000 voordelig

Het voordeel op dit product bestaat uit een veelheid aan kleine posten. Een tweetal posten vormen het overgrote deel van het voordeel. Dit betreft een voordeel op beheer/exploitatiekosten van sporthal de Wielewaal (€ 15.000) doordat de meeste onderhoudskosten in de voorziening onderhoud worden geboekt en een lagere toerekening van rentekosten (€ 56.000)

Aan de batenzijde heeft gedurende het jaar al een aframing van de inkomsten plaatsgevonden omdat door de Coronacrisis minder accommodatie kon worden verhuurd. Dit blijkt toch niet voldoende te zijn geweest. De werkelijk huur- en exploitatiebaten geven een nadeel van € 44.000.

Programma 8 Werk en Inkomen

Bedragen x € 1.000

Programma 8 Werk en inkomen	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
100 Sociaal Domein	-3.527	2.236	-1.291	-4.400	3.420	-980	-3.997	2.663	-1.334	403	-758	-354
Saldo van baten en lasten	-3.527	2.236	-1.291	-4.400	3.420	-980	-3.997	2.663	-1.334	403	-758	-354
Mutaties reserves	0	80	80	0	80	80	0	80	80	0	0	0
Resultaat	-3.527	2.316	-1.211	-4.400	3.500	-900	-3.997	2.743	-1.254	403	-758	-354

- = Nadelig / + = Voordelig

100 Sociaal domein

€ 354.000 nadelig

De definitieve beschikking van de specifieke uitkering voor de uitvoering van de participatiewet (de zogenaamde BUIG-gelden) is door het Rijk (€ 65K) lager vastgesteld. Tegenover deze lagere uitkering stonden hogere uitkeringslasten (50K) als gevolg van hogere aantallen uitkeringsgerechtigden. Ook aan re-integratie en participatievoorzieningen zijn als gevolg hiervan meer kosten (22K) gemaakt.

De uitvoeringskosten van de SDD zijn in 2021 hoger uitgevallen (61K). De hogere aantallen bijstandsgerechtigden, de corona epidemie en de toeslagenaffaire waren hier debet aan.

Een tweede specifieke uitkering: De Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers (TOZO) is één van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. De regeling is voor zelfstandig ondernemers, waaronder zzp'ers. Het voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de coronacrisis tot onder het sociaal minimum daalt. Net zoals de participatiewet ligt de uitvoering van de TOZO bij de Sociale Dienst Drechtsteden. Over de TOZO regeling wordt een financiële verantwoording afgelegd door de Sociale Dienst Drechtsteden. In 2021 vloeide 68K over 2020 terug naar het Rijk.

In 2021 is over de raming voor de kosten van de bedrijfsvoering met Avres gesproken. Hierbij is de inhoud van het gespreksverslag van 9 april 2019 abusievelijk niet betrokken. Toepassing van de destijds gemaakte afspraken leidt tot een financiële correctie (84K) ten opzichte van de uitkomst van het overleg medio 2021.

Programma 9 Zorg en Welzijn

Bedragen x € 1.000

Programma 9 Zorg en welzijn	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
105 Sociaal Domein	-12.847	85	-12.762	-13.840	411	-13.429	-14.121	738	-13.383	-281	328	46
110 Volksgezondheid	-84	0	-84	-99	0	-99	-103	0	-103	-4	0	-3
115 Peuterspeelzalen/Kinderopvang	-68	1	-67	-85	1	-84	-101	3	-98	-16	2	-14
125 Huisvesting maatschappelijk	-23	14	-10	-44	14	-30	-39	15	-23	5	2	7
Saldo van baten en lasten	-13.022	100	-12.922	-14.068	425	-13.643	-14.364	757	-13.607	-296	332	35
Mutaties reserves	-73	483	411	-92	580	488	-92	579	487	0	-1	-1
Resultaat	-13.094	583	-12.512	-14.160	1.005	-13.155	-14.456	1.336	-13.120	-296	331	35

- = Nadelig / + = Voordelig

105 Sociaal domein

€ 46.000 voordelig

De lasten sociaal domein laten ten opzichte van de begroting een negatief resultaat zien. De baten daarentegen laten een positief resultaat zien ten opzichte van de begroting. Per saldo is sprake van een positief resultaat ten opzichte van de begroting. De volgende zaken worden hieronder toegelicht,

Uitgaven

De uitgaven zijn € 281.000 hoger dan bij de begroting was voorzien. De hogere uitgaven worden grotendeels verklaard door:

- De kosten jeugdzorg laten een negatief effect zien van € 713.000. Zowel bij de eerste als de tweede bestuursrapportage (burap) van de Service Organisatie Jeugd (SOJ) hebben wij onze zienswijze kenbaar gemaakt. De cijfers uit de tweede burap gaven geen aanleiding om de budgetten bij te stellen. Vanaf het 2^e halfjaar 2021 zien we een overschrijding op 'zorginkoop'. De gemiddelde zorgkosten per cliënt nemen sterk toe. Dit betekent dat er door aanbieders meer gedeclareerd wordt. We zien een toename van complexe zorg die om zwaardere zorg vraagt. Met de afschaffing van de solidariteit is bekend dat Hardinxveld-Giessendam hier nadeel van zou gaan ondervinden. We zien dat zware casussen flink drukken op ons jeugdhulpbudget. Toch zien we de afschaffing van de solidariteit ook als een kans om lokaal te transformeren. Dit doen wij nu met de inrichting van het sociaal team. Er wordt gebouwd om een stabiele organisatie te vormen, die gaat bijdragen in de uitvoering van onze visie Sociaal Domein.
- De WMO, participatiewet en het armoedebeleid worden met ingang van 2018 uitgevoerd door de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD). De werkelijke uitgaven zijn volgens de geactualiseerde liquiditeitsplanningen door de dienst in rekening gebracht bij de deelnemende gemeenten. Onze begrotingscijfers zijn gebaseerd op de 1e bestuursrapportage. De begrotingscijfers uit de tweede bestuursrapportage betreffende het laatste kwartaal 2021, konden niet meer in onze begroting aangepast worden. De positieve effecten van € 84.000 zien we onder andere bij begeleiding en kortdurend verblijf en huishoudelijke ondersteuning voor de uitvoering van de WMO en armoede beleid € 80.000.
- In de meicirculaire van 2017 is geld beschikbaar gesteld voor kinderen in armoede; de zogenaamde "Klijnsma-gelden". Door de gemeenteraad is besloten deze gelden voor dit doel te "labelen" en beschikbaar te houden te verdelen over de komende jaren. Eventuele restanten van een lopend jaar kunnen worden meegenomen naar het volgende jaar. In 2021 bedraagt het overschot € 65.000
- Het sociaal team bestaat uit professionals met verschillende expertise. Deze professionals zijn in dienst bij een moederorganisatie en worden gedetacheerd naar het sociaal team van de gemeente Hardinxveld-Giessendam. Door een krapte op de arbeidsmarkt en vertrek van professionals is het niet gelukt om een volledige bezetting te realiseren. Dit heeft gevolgen voor de uitvoering van werkzaamheden, die we moeten inlopen. In de resultaatbestemming hebben we gevraagd om het budgetoverschot te gebruiken als investering voor 2022. In 2021 bedraagt het overschot € 35.000
- Een deel van de taken die onder de Maatschappelijke Agenda (MAG) vallen worden door de gemeente uitgevoerd. In 2021 liggen de lasten € 77.000 lager dan voorzien.

Voor een deel wordt dit veroorzaakt door lagere uitgaven op het gebied van het onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Vanaf 2019 is een nieuwe Onderwijs Achterstanden Beleid

(OAB) regeling van kracht. Deze rijksregeling heeft een looptijd tot en met 2022. Binnen de regeling valt onder andere; Taalklas, VVE materialen peuterspeelzalen en traject taal peuterspeelzalen. In een jaar niet bestede middelen mogen worden overgeheveld naar volgende jaren. Het OAB raakt meerdere programma's binnen de jaarstukken, zie ook programma 6 Scholing.

Het budget voor 'buurt bestuurt' is eveneens onderdeel van de MAG waarover de gemeente zelf de regie voert. De werkelijk uitgaven zijn lager uitgevallen dan begroot omdat de initiatieven vanuit de samenleving met minder middelen bekostigd konden worden.

De kosten voor de nieuwe aanbesteding van de Mag zijn lager uitgevallen dan begroot

12. Van de middelen die in de septembercirculaire 2021 beschikbaar zijn gesteld voor de 'Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke kosten' (TONK) is weinig gebruik gemaakt. De middelen zijn bedoeld voor werknemers die hun verloren en geen recht (meer) hadden op een uitkering, of een zelfstandige die vanwege de coronamaatregelen hun opdrachten zagen verdwijnen maar geen aanspraak op de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (TOZO) konden maken. Maar ook burgers die al in 2020 ingestroomd zijn in een uitkering (WW, bijstand of Tozo) vanwege de coronacrisis, maar voor wie de hoogte van de uitkering onvoldoende is om de vaste lasten te betalen, kwamen in aanmerking voor de TONK. De TONK kon dan voorzien in (gedeeltelijke) tegemoetkoming voor noodzakelijke kosten. Het overschot bedraagt € 91.000

Inkomsten

De inkomsten zijn € 328.000 hoger dan bij de begroting was voorzien.

Deze stijging is grotendeels toe te schrijven aan de voorlopige afrekening 2021 van beschermd wonen en opvang van de gemeente Dordrecht. De gemeente Dordrecht is als centrumgemeente aangesteld voor de uitvoering van beschermd wonen en opvang. Eventuele overschoten of tekorten worden met de deelnemende gemeenten verrekend. De voorlopige afrekening 2021 valt positief uit.

Verder zijn er nog middelen beschikbaar gesteld voor de acceptatie van lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuele, transgender, en intersekse personen (LHBTI's)..

De middelen voor leefstijlinterventies die onderdeel zijn van het sportakkoord waarover uitgaven zijn gedaan zijn als specifieke uitkering beschikbaar gesteld over de besteding wordt een sisa-verantwoording afgelegd.

115 Peuterspeelzalen/kinderopvang

€14.000 nadelig

De kosten voor noodkinderopvang tijdens de Corona crisis zijn niet begroot en geven een nadeel van € 6.000.

De bijdrage gemeentelijke toeslag kinderopvang is een open einde regeling. In het jaar is meer gebruik gemaakt van de toeslag waardoor er een tekort is van € 20.000

Er is een voordeel op de inspecties kinderopvang. Er zijn minder locaties geïnspecteerd in 2021 waardoor er een voordeel is op de lasten van € 12.000

Programma 10 Gezondheid en Milieu

Bedragen x € 1.000

Programma 10 Gezondheid en milieu	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
135 Milieu	-603	0	-603	-935	132	-803	-922	170	-752	14	38	51
140 Reiniging	-1.693	2.271	578	-1.906	2.386	479	-1.923	2.442	519	-16	56	40
145 Riolering	-1.146	1.824	678	-1.334	1.867	533	-1.417	1.868	451	-83	1	-81
150 Begraven en lijkbezorging	-448	383	-65	-454	385	-69	-399	396	-3	55	11	66
Saldo van baten en lasten	-3.889	4.478	589	-4.630	4.769	140	-4.660	4.876	216	-30	106	76
Mutaties reserves	-36	56	19	-63	185	122	-63	120	57	0	-64	-64
Resultaat	-3.926	4.534	608	-4.693	4.954	261	-4.723	4.996	273	-30	42	12

- = Nadelig / + = Voordelig

135 Milieu

€ 51.000 voordelig

Enerzijds lagere kosten energietransitie € 8.000 en omgevingsdienst € 11.000. De hogere baten zijn met name te verklaren doordat een deel van de beschikbaar gestelde energiebonnen niet is afgenomen, waardoor een restitutie heeft plaatsgevonden (€ 29.000).

140 Reiniging

€ 40.000 voordelig

Dit voordeel is met name te verklaren door de vrijval van de voorziening van € 41.000 en de hogere Gevudo garantstelling van ongeveer € 11.000. Daarnaast vallen de kosten van het afvalbrenghstation hoger uit dan voorzien.

145 Riolering

€ 81.000 nadelig

Dit verschil wordt met name veroorzaakt door de hogere kapitaallasten. In de begroting 2021 is rekening gehouden met een rente-omslagpercentage van 1%. Dit percentage wordt bepaald aan de hand van de rentelast en was generiek voor alle producten. Bij het product riolering hanteerden wij tot en met 2020 een extracomptabele (buiten de administratieve boekingen) rente van 3%. De accountant heeft aangegeven dat dit percentage niet extra- maar intracomptabel (in de administratieve boekingen) mee moet worden genomen. Deze extracomptabele toerekening leidt ertoe dat het product riolering hogere lasten krijgt toegerekend en de andere producten daarmee een lager percentage. Per saldo mag je namelijk niet meer rentelasten aan de producten toe rekenen dan verantwoord. De totale rentelasten wijzigingen namelijk niet of beperkt. Per saldo heeft deze verwerking geen invloed op het resultaat, maar leidt per product tot kleinere of grotere verschillen.

150 Begraven en lijkbezorging

€ 66.000 voordelig

Lasten voordeel € 55.000

Eind van 2021 is een start gemaakt met de herinrichting van de gedenkplek. Helaas veel later dan gepland door de late leverantie van materialen. De werkzaamheden zijn daardoor verschoven naar 2022.

Een voordeel van € 13.700 zit in de kapitaallasten. Zie voor verklaring bij 145 Riolering.

Baten voordeel € 11.000

De opbrengsten voor begraafrechten vallen hoger uit dan geraamd (€ 7.750)

Programma 11 Bouwen, Wonen en Gebruiken

Bedragen x € 1.000

Programma 11 Bouwen, wonen en gebruiken	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
155 Grondexploitatie	-3.020	3.020	0	-8.240	8.384	144	-4.298	4.911	613	3.942	-3.473	469
160 Omgevingszaken	-649	607	-42	-640	607	-33	-585	862	277	55	256	310
165 Ruimtelijke ontwikkeling	-641	113	-528	-1.249	522	-726	-1.704	740	-964	-455	218	-238
170 Volkshuisvesting	-72	0	-72	-81	0	-81	-78	0	-78	3	0	3
175 Woonwagenzaken	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-4.382	3.740	-642	-10.210	9.513	-697	-6.666	6.514	-152	3.544	-2.999	545
Mutaties reserves	0	0	0	-179	142	-37	-650	388	-262	-471	246	-225
Resultaat	-4.382	3.740	-642	-10.389	9.655	-734	-7.316	6.902	-414	3.074	-2.754	320

- = Nadelig / + = Voordelig

155 Grondexploitatie

€ 469.000 voordelig

In het MPG worden de resultaten per project zichtbaar gemaakt. Bij de afsluiting van een aantal projecten, zoals Lint Parallelweg is sprake van een voordelig resultaat. Daarnaast is door de actuele ontwikkeling een getroffen voorziening niet meer nodig en kan deze vrijvallen. De voordelige resultaten worden toegevoegd aan de reserve bouwgrondexploitaties, waardoor per saldo een nihil effect ontstaat.

160 Omgevingszaken

€ 310.000 voordelig

Het resultaat op dit product wordt veroorzaakt door lagere kosten (€ 61.700) en hogere legesopbrengsten (€ 248.000).

De lagere kosten betreft de doorbelasting vanaf het programma Bedrijfsvoering van het team Omgevingszaken. Doordat daar sprake is van lagere kosten valt de doorbelasting ook lager uit.

De legesopbrengsten vallen hoger uit dan bij de tussentijdse rapportages was voorzien.

165 Ruimtelijke ontwikkeling

€ 238.000 nadelig

In het MPG worden ook de anterieure overeenkomsten verantwoord. Daaruit blijkt dat bij een aantal overeenkomsten sprake is van meer kosten dan verhaald kunnen worden. In totaliteit bedraagt € 209.500. Deze worden gedekt vanuit de reserve bouwgrondexploitaties, waardoor per saldo een nihil effect op het resultaat ontstaat.

Daarnaast zijn er meer kosten doorbelast vanaf programma Bedrijfsvoering op niet gedekte plannen.

Programma 12 Woonomgeving

Bedragen x € 1.000

Programma 12 Woonomgeving	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
180 Openbaar groen	-945	2	-943	-1.041	1	-1.040	-1.043	11	-1.032	-2	10	8
Saldo van baten en lasten	-945	2	-943	-1.041	1	-1.040	-1.043	11	-1.032	-2	10	8
Mutaties reserves	-76	76	0	-138	212	74	-138	152	14	0	-60	-60
Resultaat	-1.021	78	-943	-1.179	213	-967	-1.181	163	-1.019	-2	-50	-52

- = Nadelig / + = Voordelig

180 Openbaar Groen

€ 8.000 voordelig

Voor de uitvoering van het groenbeleidsplan worden middelen beschikbaar gesteld onder andere voor het herzien van het groenbeleidsplan en de uitvoering van projecten zoals het vervangen van bomen bij het marktplein. Het groenbeleidsplan is grotendeels in 2021 herzien. Door het ontbreken van tijd en de vraag van Stichting Dorpsbehoud om een andere inrichting van het marktplein zijn de bomen aan de marktplein nog niet vervangen.

De doorbelastingen van de kostenplaatsen is hoger uitgevallen dan begroot.

Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000

Programma 13 Financiering / Algemene dekkingsmiddelen	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
185 Belastingen	-421	3.930	3.509	-388	3.982	3.594	-490	3.919	3.428	-103	-63	-165
190 Beleggingen	-1	40	39	-1	58	57	0	57	56	1	-1	0
200 Saldi kostenplaatsen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
205 Algemene baten en lasten	-172	217	46	-346	217	-129	-199	26	-173	147	-191	-44
210 Uitkering gemeentefonds	0	24.427	24.427	0	26.311	26.311	0	27.092	27.092	0	781	781
215 Kapitaallasten	-30	17	-13	196	17	213	-10	17	8	-205	0	-205
Saldo van baten en lasten	-623	28.630	28.008	-539	30.585	30.046	-699	31.111	30.412	-160	526	366
Mutaties reserves	0	0	0	-52	255	203	-52	255	203	0	0	0
Resultaat	-623	28.630	28.008	-591	30.840	30.249	-751	31.366	30.615	-160	526	366

- = Nadelig / + = Voordelig

185 Belastingen

€ 165.000 nadelig

Met name de baten laten een nadeel zien ten opzichte van de begroting.

Belangrijkste nadeel op dit product betreft toerekening van de salaris- en overige lasten. Dit hangt samen met de gerealiseerde kosten op de producten, waarvan doorbelast wordt. Zie hiervoor ook de toelichting in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Daarnaast laten de baten OZB per saldo een nadeel zien: een nadeel (€ 20.000) bij de gebruikers niet-woningen en een nadeel bij de eigenaren niet-woningen (€ 33.500). De raming voor de OZB- gebruikers niet-woningen is gebaseerd op de verwachte inkomsten 2021, waarbij de opbrengsten 2020 als uitgangspunt zijn gehanteerd. Doordat echter de uitkomsten op de bezwaarschriften hoger uitvallen dan voorzien vallen ook de opbrengsten per saldo nadelig uit.

205 Algemene baten en lasten

€ 44.000 nadelig

Onder de buitengewone baten en lasten worden onder meer de doorbelaste uren aan projecten geraamd. Bij de realisatie blijkt dat hier per saldo nog een nadeel ontstaat van ca € 30.000. Dit hangt deels samen met minder toegerekende uren aan projecten en investeringen dan was voorzien. Daarnaast is er een nadeel van ca € 14.000 i.v.m. de mutatie op de voorziening dubieuze debiteuren.

210 Uitkering gemeentefonds

€ 781.000 voordelig

Gedurende het jaar worden door het Ministerie van BZK circulaire over de Algemene Uitkering uitgebracht, waarin bijstellingen zitten. De twee grootste circulaire zijn de mei- en septembercirculaire. Via de slotwijziging zijn de effecten van laatstgenoemde circulaire in de begroting verwerkt.

In tegenstelling tot voorgaande jaren bevatte de decembercirculaire grote bijstellingen, welke niet in de begroting konden worden verwerkt. De raad is via een Raadsinformatiebrief over de uitkomsten geïnformeerd. De belangrijkste bijstelling in de decembercirculaire betrof de extra middelen voor compensatie van corona (€ 439.000). Daarnaast zijn maatstaven bijgesteld (€ 181.000), middelen toegevoegd voor enkele (nieuwe) beleidsvelden (€ 128.000) en is sprake van positieve afrekeningen over voorgaande jaren..

Doordat de middelen pas in december 2021 beschikbaar zijn gesteld konden deze niet meer worden meegenomen in het begrotingsresultaat 2021. Hierdoor maken ze onderdeel uit van het rekeningresultaat 2021.

215 Kapitaallasten

€ 205.000 nadelig

In de begroting 2021 is rekening gehouden met een rente-omslagpercentage van 1%. Dit percentage wordt bepaald aan de hand van de rentelast en was generiek voor alle producten. Bij het product riolering hanteerden wij tot en met 2020 een extracomptabele (buiten de administratieve boekingen) rente van 3%. De accountant heeft aangegeven dat dit percentage niet extra- maar intracomptabel (in de administratieve boekingen) mee moet worden genomen. Deze extracomptabele toerekening leidt ertoe dat het product riolering hogere lasten krijgt toegerekend en de andere producten daarmee een lager percentage. Per saldo mag je namelijk niet meer rentelasten aan de producten toe rekenen dan verantwoord. De totale rentelasten wijzigingen namelijk niet of beperkt. Per saldo heeft deze verwerking geen invloed op het resultaat, maar leidt per product tot kleinere of grotere verschillen.

Bedrijfsvoering

Bedragen x € 1.000

Programma 14 Bedrijfsvoering (kostenplaatsen)	Primaire begroting			Begroting na wijziging			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
220 Bedrijfsvoering	-4.721	33	-4.688	-5.310	85	-5.226	-5.282	123	-5.159	28	39	67
Saldo van baten en lasten	-4.721	33	-4.688	-5.310	85	-5.226	-5.282	123	-5.159	28	39	67
Mutaties reserves	-1.832	2.110	278	-2.393	2.951	558	-2.393	2.893	499	0	-58	-58
Resultaat	-6.553	2.143	-4.410	-7.704	3.036	-4.668	-7.676	3.016	-4.659	28	-20	8

- = Nadelig / + = Voordelig

220 Bedrijfsvoering

€ 8.000 voordelig

Op dit product is een voordeel gerealiseerd van € 8.000.

Op dit product worden met name de overheadlasten en de door te belasten kosten geraamd. In totaliteit is sprake van een voordelig resultaat van € 8.000, waarbij het saldo van baten en lasten uitkomt op € 67.000 voordelig en de mutaties op de reserves op € 58.000.

De mutaties op de reserves hangen samen met lagere kosten en worden veroorzaakt door lagere personele lasten voor de manager bedrijfsvoering en de cultuurcoach. Deels is dit te verklaren doordat de cultuurcoach later is gestart dan voorzien in het raadsbesluit.

Verder er sprake van diverse voor- en nadelen op de kosten. Dit betreft o.a. een nadelig kostenverhogend BTW-effect op de bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen, het positief effect van de herrekening van de renteomslag. Zie hiervoor ook de toelichting in programma 13 en een positief effect op een aantal posten zoals uitbestede werkzaamheden.

2.5.3 Incidentele baten en lasten

In onderstaande tabel zijn alle budgetafwijkingen van € 50.000 of hoger ingedeeld naar afwijkingen met een incidenteel dan wel afwijkingen met een structureel karakter. Hierbij zij opgemerkt dat deze rubricering soms arbitrair is. Zo is op een aantal onderdelen sprake van een open-einderegeling, waarbij het ene jaar wel en het andere jaar juist helemaal geen sprake kan zijn van een overschrijding. In de toelichtingen op de programma's zijn de afwijkingen toegelicht op productniveau, terwijl in deze paragraaf afwijkingen op individueel niveau zijn toegelicht. In onderstaand overzicht en in de toelichting is aangegeven, als een budgetafwijking wordt gecompenseerd door een hogere of lagere onttrekking aan de reserves, hierbij is ook de grens van € 50.000 gehanteerd.

Incidentele baten en lasten > € 50.000

Progr.	Omschrijving	V/N	Bedrag
4	Wegen, straten en pleinen	V	300.000
8	Sociaal Domein	N	84.000-
9	Sociaal Domein	V	91.000
10	Milieu	V	29.000
	Begraven en lijkbezorging	V	66.000
11	Ruimtelijke ontwikkeling	N	209.500-
	Hogere onttrekking uit de reserves	V	209.500
	Omgevingszaken	V	248.000
13	Uitkering gemeentefonds	V	439.000
	Totaal incidentele baten en lasten	V	1.089.000

Structurele baten en lasten > € 30.000

Progr.	Omschrijving	V/N	Bedrag
	Totaal structurele baten en lasten		-

Totaal incidentele en structurele baten en lasten > € 50.000	V	1.089.000
Diverse afwijkingen < € 50.000	V	96.000
Begroot rekeningresultaat 2021	N	-
Rekeningresultaat 2021	V	1.185.000

Toelichting:

Hieronder is een korte toelichting geven op de verschillende onderdelen, voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 2.5.2

Incidentele baten en lasten

030 Wegen straten en Pleinen

€ 300.000 voordelig

Bij team Leefomgeving waren afgelopen jaar veel vacatures. Met tijdelijke inhuur is er zo goed mogelijk invulling gegeven aan de uitvoering van werkzaamheden. Het accent lag daarbij op de voorbereiding van projecten die eerder waren blijven liggen. De inspectie voor wegonderhoud is om genoemde reden pas in de loop van 2021 uitgevoerd. De uitkomst daarvan vormt de basis voor de uitvoering van het onderhoud. De opdrachten zijn pas aan het einde van het jaar gegeven en de uitvoering vindt plaats in 2022. In dat jaar wordt een inhaalslag gemaakt voor het onderhoud. (€ 347.000)

De hogere opbrengst dan geraamd op de post overige baten is het gevolg van ingravingen van nutsbedrijven voor aanleg van kabels en leidingen in de openbare weg. De nutsbedrijven betalen leges voor de vergunning die nodig is om in de openbare weg te mogen graven en zij betalen een vergoeding voor het herstel van de sleuf in het kader van het onderhoud. De nutsbedrijven opereren reactief op aanvragen van klanten. Zij kunnen vooraf (zoals door de gemeente gevraagd) geen planning of schatting geven van de omvang van hun werkzaamheden voor een volgend jaar. Wij schatten dat zo goed mogelijk in, maar de inschatting blijkt lager te zijn dan de werkelijke uitgevoerde ingravingen. Dat leidt tot meer inkomsten dan geraamd. (€ 28.600)

100 Sociaal domein

€ 84.000 nadelig

In 2021 is over de raming voor de kosten van de bedrijfsvoering met Avres gesproken. Hierbij is de inhoud van het gespreksverslag van 9 april 2019 abusievelijk niet betrokken. Toepassing van de destijds gemaakte afspraken leidt tot een financiële correctie (84K) ten opzichte van de uitkomst van het overleg medio 2021.

105 Sociaal domein

€ 91.000 voordelig

Van de middelen die in de septembercirculaire 2021 beschikbaar zijn gesteld voor de 'Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke kosten' (TONK) is weinig gebruik gemaakt. De middelen zijn bedoeld voor werknemers die hun verloren en geen recht (meer) hadden op een uitkering, of een zelfstandige die vanwege de coronamaatregelen hun opdrachten zagen verdwijnen maar geen aanspraak op de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (TOZO) konden maken. Maar ook burgers die al in 2020 ingestroomd zijn in een uitkering (WW, bijstand of Tozo) vanwege de coronacrisis, maar voor wie de hoogte van de uitkering onvoldoende is om de vaste lasten te betalen, kwamen in aanmerking voor de TONK. De TONK kon dan voorzien in (gedeeltelijke) tegemoetkoming voor noodzakelijke kosten. Het overschot bedraagt € 91.000

135 Milieu

€ 29.000 voordelig

Doordat een deel van de beschikbaar gestelde energiebonnen niet is afgenomen, heeft een restitutie plaatsgevonden (€ 29.000).

150 Begraven en lijkbezorging

€ 66.000 voordelig

Lasten voordeel € 55.000

Eind van 2021 is een start gemaakt met de herinrichting van de gedenkplek. Helaas veel later dan gepland door de late leverantie van materialen. De werkzaamheden zijn daardoor verschoven naar 2022.

Baten voordeel € 11.000

De opbrengsten voor begraafrechten vallen hoger uit dan geraamd (€ 7.750)

165 Ruimtelijke ontwikkeling

€ 209.500 nadelig

In het MPG worden ook de anterieure overeenkomsten verantwoord. Daaruit blijkt dat bij een aantal overeenkomsten sprake is van meer kosten dan verhaald kunnen worden. In totaliteit bedraagt € 209.500. Deze worden gedekt vanuit de reserve bouwgrondexploitaties, waardoor per saldo een nihil effect op het resultaat ontstaat.

160 Omgevingszaken

€ 248.000 voordelig

Het resultaat op dit product wordt veroorzaakt door hogere niet voorziene legesopbrengsten (€ 248.000).

210 Uitkering gemeentfonds

€ 439.000 voordelig

Gedurende het jaar worden door het Ministerie van BZK circulaire over de Algemene Uitkering uitgebracht, waarin bijstellingen zitten. De twee grootste circulaire zijn de mei- en septembercirculaire. Via de slotwijziging zijn de effecten van laatstgenoemde circulaire in de begroting verwerkt.

In tegenstelling tot voorgaande jaren bevatte de decembercirculaire grote bijstellingen, welke niet in de begroting konden worden verwerkt. De raad is via een Raadsinformatiebrief over de uitkomsten geïnformeerd. De belangrijkste bijstelling in de decembercirculaire betrof de extra middelen voor compensatie van corona (€ 439.000).

Doordat de middelen pas in december 2021 beschikbaar zijn gesteld konden deze niet meer worden meegenomen in het begrotingsresultaat 2021. Hierdoor maken ze onderdeel uit van het rekeningresultaat 2021.

Structurele baten en lasten

Niet van toepassing.

Op de volgende pagina is in aanvulling op de hiervoor opgenomen toelichtingen een overzicht opgenomen van de incidentele baten en lasten. De BBV voorschriften schrijven een overzicht van incidentele baten en lasten voor. De commissie BBV heeft de notitie "Notitie structurele en incidentele baten en lasten" opgesteld, waarin een nadere toelichting wordt gegeven over hoe de incidentele baten en lasten in de begroting en jaarrekening moeten worden opgenomen. Bij het begrip incidenteel kan worden gedacht aan baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Het doel van het overzicht bij de begroting is om te laten zien of de begroting al dan niet structureel in evenwicht is. Bij de jaarrekening heeft het overzicht tot doel de ontwikkeling van de incidentele baten en lasten gedurende het jaar zichtbaar te maken.

x € 1.000

Structurele begrotingssaldo	Jaarrekening 2021	Begroting na wijziging 2021	Primaire begroting 2021
Saldo baten en lasten	439	-834	-1.350
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	746	1.340	1.350
Begrotingssaldo na bestemming	1.185	506	-
<u>Waarvan incidentele lasten</u>			
Div. Algemene reserve	635	635	-
Div. Bestemde reserve Budgetoverheveling	757	757	-
Div. Budgetoverhevelingen	457	457	-
Pr. 3 Wijziging drank- en horecawet naar alcoholwet 2021	-	-	5
Pr. 4 Bestemde reserve verkeersveiligheid	225	225	-
Pr. 4 Bestemde reserve Ruimtelijke Ontwikkelingen	750	750	-
Pr. 4 Uitvoeringsprogramma GVVP	-	-	85
Pr. 4 Parkeernormennota	-	-	10
Pr. 4 Oeververbetering rondom terrein van de scouting	-	-	22
Pr. 4 Herinrichting terrein gedenkm Monument Sluisweg	-	-	48
Pr. 4 Bestemde reserve Waterbeheerplan	158	158	-
Pr. 4 Baggerwerkzaamheden	59	59	-
Pr. 6 Bestemde reserve Sportvelden	829	829	-
Pr. 10 Bestemde reserve Begraafplaatsen	48	48	-
Pr. 11 Bestemde reserve Bouwgrondexploitaties	471	471	-
Pr. 12 Bestemde reserve Openbaar Groen	22	22	-
Pr. 14 Bestemde reserve Eigen Risico Soc. Verz. Wetten	30	30	-
Div. Investeringsfonds Eneco-gelden	1.650	1.650	-
	6.091	6.091	170
<u>Waarvan incidentele baten</u>			
Div. Algemene reserve	-2.727	-2.727	-
Div. Bestemde reserve Budgetoverheveling	-457	-457	-
Div. Bestemde reserve Onderhoud gebouwen	-255	-255	-
Pr. 4 Bestemde reserve verkeersveiligheid	-50	-50	-35
Pr. 4 Bestemde reserve investeringsfonds	-	-	-135
Pr. 4 Bestemde reserve Wijkveiligheid	-14	-14	-
Pr. 4 Bestemde reserve Openbare Verlichting	-7	-7	-
Pr. 4 Bestemde reserve Waterbeheerplan	-59	-59	-
Pr. 6 Bestemde reserve Risico gem. Regelingen	-95	-95	-
Pr. 6 Bestemde reserve voorzieningen nivo Boven-H'veld	-	-	-16
Pr. 8/9 Bestemde reserve sociaal domein	-500	-500	-391
Pr. 10 Bestemde reserve Begraafplaatsen	-1	-1	-
Pr. 11 Bestemde reserve Duurzaamheid	-77	-77	-
Pr. 11 Bestemde reserve Bouwgrondexploitaties	-246	-246	-
Pr. 12 Bestemde reserve Openbaar Groen	-160	-160	-
Pr. 13 Bestemde reserve Heroverwegingsdiscussie	-37	-37	-
Pr. 13 Algemene uitkering: Corona-middelen	-439	-	-
Pr. 14 Bestemde reserve Individuele Trajecten	-43	-43	-
Pr. 14 Bestemde reserve Eigen Risico Soc. Verz. Wetten	-31	-31	-
Pr. 14 Bestemde reserve publiek deel gemeentehuis	-11	-11	-
Div. Investeringsfonds Eneco-gelden	-1.650	-1.650	-
	-6.858	-6.419	-577
Totaal incidentele lasten en baten (saldo)	-767	-328	-407
Voor incidentele lasten en baten gecorrigeerd saldo	418	178	-407

In de raadsvergadering van 16 december 2021 is de geactualiseerde nota Reserves en Voorzieningen vastgesteld. Hierdoor zijn een aantal reserves opgeheven en heeft een herschikking plaatsgevonden onder de reeds aanwezige reserves. Dit is van invloed op de mutaties van de reserves in bovenstaand overzicht.

2.5.4 EMU saldo

Op grond van de Europese begrotingsregels mag het landelijk EMU-tekort (het gezamenlijk tekort van het Rijk, lokale overheden en sociale fondsen) van de landen die participeren in de Economische Monetaire Unie niet boven de 3% uitkomen. Om tot een goede raming van het EMU-saldo te komen is het van belang dat ook het EMU-saldo van lokale overheden in de cijfers worden opgenomen. Met de vernieuwing van het BBV is het verplicht gesteld om het EMU saldo te presenteren in zowel de begroting als in de jaarstukken.

				Jaarrekening 2021
Mutaties (1 januari tot 31 december)	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekingen en leningen	-44.615
			Uitzettingen	
		Vlottende activa	Uitzettingen	228.072
			Liquide middelen	-131.164
	Passiva	Vaste Passiva	Overlopende activa	2.166.113
			Vaste schuld	-3.160.000
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	2.910.504
			Overlopende passiva	-322.501
Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa				
EMU saldo (activa -/- passiva)				2.790.404

2.5.5 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op gemeente Hardinxveld-Giessendam van toepassing zijnde regelgeving:

Het bezoldigingsmaximum in 2020 respectievelijk 2021 voor gemeente Hardinxveld-Giessendam is € 201.000 en € 209.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievulling.

Bezoldiging leidinggevende topfunctionarissen 2021

Gegevens 2021				
bedragen x € 1	R 't Hoer	A. van der Ploeg	JG de Jager	SM van der Stel
Functiegegevens	secretaris	griffier	secretaris	secretaris
Aanvang en einde functievulling in 2021	01/01 - 03/01	01/01 - 31/12	01/07 - 31/12	04/01 - 30/06
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja	ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	7.235	99.334	59.709	47.336
Beloningen betaalbaar op termijn	148	17.795	10.838	6.827
<i>Subtotaal</i>	<i>7.383</i>	<i>117.129</i>	<i>70.547</i>	<i>54.163</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	1.718	209.000	105.359	101.923
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	7.383	117.129	70.547	54.163
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	€ 5.665,- Dit betreft een optische overschrijding die is ontstaan door uitbetaling van bezoldigingscomponenten die betrekking hebben op 2019 en 2020		N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2020				
bedragen x € 1	R 't Hoer	A. van der Ploeg		
Functiegegevens	secretaris	griffier		
Aanvang en einde functievulling in 2020	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	N.v.t.	N.v.t.
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	N.v.t.	N.v.t.
Dienstbetrekking?	ja	ja	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	98.161	90.522	N.v.t.	N.v.t.
Beloningen betaalbaar op termijn	17.305	16.463	N.v.t.	N.v.t.
<i>Subtotaal</i>	<i>115.466</i>	<i>106.985</i>	<i>N.v.t.</i>	<i>N.v.t.</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	201.000	201.000	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	115.466	106.985	N.v.t.	N.v.t.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2021 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

2.5.6 Analyse begrotingsrechtmatigheid

In de raadsvergadering van 16 december 2021 heeft de gemeenteraad het controleprotocol 2021 vastgesteld, ten aanzien van begrotingsrechtmatigheid is hierin het volgende opgenomen.

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) dienen de afwijkingen in de jaarrekening ten opzichte van de ontwerpbegroting en de begroting na wijziging goed herkenbaar te worden opgenomen en toegelicht. Uitgangspunt daarbij is dat begrotingsafwijkingen en overschrijdingen van investeringen waarbij het college bij het doen van de uitgaven binnen het door de raad vastgestelde beleid is gebleven, niet strijdig zijn met het budgetrecht.

In de jaarrekening vindt conform artikel 28 van het BBV door het college een analyse van de verschillen ten opzichte van de begroting plaats. Bij de analyse moet in ieder geval aan de volgende elementen aandacht worden besteed:

- De oorzaak van de afwijking
- De relatie met de prestaties
- De passendheid in het beleid
- De dekking vanuit andere programma's (alternatieve dekking)
- Mogelijke eerdere informatievoorziening over de afwijking aan de raad
- Eventueel de mate van verwijtbaarheid

In onderstaande tabel bevat een weergave van de verschillende 'soorten' begrotingsafwijkingen met bijbehorende gevolgen voor de rechtmatigheid:

'Soorten' begrotingsafwijkingen	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig, en telt mee voor het oordeel
Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend. Bijvoorbeeld de doelgroep c.q. de activiteiten zijn in de praktijk aantoonbaar ruimer geïnterpreteerd dan in regelgeving (subsidieregeling, -verordening) was gedefinieerd.		X
Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar men heeft geen voorstel tot begrotingsaanpassing ingediend en dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de raad.		X
Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.	X	
Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding.	X	
Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen.		X

'Soorten' begrotingsafwijkingen	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig, en telt mee voor het oordeel
<p>Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstreker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal de gemeente ervoor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar ▪ Geconstateerd na verantwoordingsjaar 	X	X
<p>Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in volgende jaren.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Jaar van investeren ▪ Afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren 	X	X

Analyse begrotingsoverschrijdingen 2021

Hieronder zijn de begrotingsoverschrijdingen 2021, op productniveau, opgenomen. Voor een uitgebreidere toelichting wordt verwezen naar de afzonderlijke programma's. De begrotingsoverschrijdingen betreffen de nadelige effecten op de lasten van de producten.

			x € 1.000
Progr.	Prod.nr.	Omschrijving	Bedrag Overschrijding
Telt niet mee			
1	000	College en bestuurlijke ondersteuning	22
8	100	Sociaal Domein	354
9	105	Sociaal Domein	713
9	115	Peuterspeelzalen/kinderopvang	20
10	140	Reiniging	16
11	165	Ruimtelijke ontwikkeling	210
			1.335
Telt mee			
			0
Kredietoverschrijdingen			
Herinrichting wegen Zuid-Westhoek Boven-Hardinxveld			9
Permanente uitbreiding De Regenboog			20
			29

Toelichting "telt niet mee"

000 College en bestuurlijke ondersteuning **€ 22.000**

In 2021 is vanwege Corona en de daarmee samenhangende extra informatievoorziening aan inwoners meer gebruik gemaakt van de rubriek Gemeentenieuws die wekelijks in het Kompas verschijnt. Gedurende het jaar, bij de verschillende fases van lockdown en versoepelingen, hoorde een communicatie-aanpak. Dit heeft geleid tot extra kosten (ca. € 22.000,-) welke niet waren voorzien. Via de raadsmemo's is de gemeenteraad hierover geïnformeerd.

100 Sociaal domein **€ 354.000**

De definitieve beschikking van de specifieke uitkering voor de uitvoering van de participatiewet (de zogenaamde BUIG-gelden) is door het Rijk (€ 65K) lager vastgesteld. Tegenover deze lagere uitkering stonden hogere uitkeringslasten (50K) als gevolg van hogere aantallen uitkeringsgerechtigden. Ook aan re-integratie en participatievoorzieningen zijn als gevolg hiervan meer kosten (22K) gemaakt.

De uitvoeringskosten van de SDD zijn in 2021 hoger uitgevallen (61K). De hogere aantallen bijstandsgerechtigden, de corona epidemie en de toeslagenaffaire waren hier debet aan.

Een tweede specifieke uitkering: De Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers (TOZO) is één van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. De regeling is voor zelfstandig ondernemers, waaronder zzp'ers. Het voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de coronacrisis tot onder het sociaal minimum daalt. Net zoals de participatiewet ligt de uitvoering van de TOZO bij de Sociale Dienst Drechtsteden. Over de TOZO regeling wordt een financiële verantwoording afgelegd door de Sociale Dienst Drechtsteden. In 2021 vloeide 68K over 2020 terug naar het Rijk.

In 2021 is over de raming voor de kosten van de bedrijfsvoering met Avres gesproken. Hierbij is de inhoud van het gespreksverslag van 9 april 2019 abusievelijk niet betrokken. Toepassing van de destijds gemaakte afspraken leidt tot een financiële correctie (84K) ten opzichte van de uitkomst van het overleg medio 2021.

105 Sociaal domein **€ 713.000**

De kosten jeugdzorg laten een negatief effect zien van € 713.000. Zowel bij de eerste als de tweede bestuursrapportage (burap) van de Service Organisatie Jeugd (SOJ) hebben wij onze zienswijze kenbaar gemaakt. De cijfers uit de tweede burap gaven geen aanleiding om de budgetten bij te stellen. Vanaf het 2e halfjaar 2021 zien we een overschrijding op 'zorginkoop'. De gemiddelde zorgkosten per cliënt nemen sterk toe. Dit betekent dat er door aanbieders meer gedeclareerd wordt. We zien een toename van complexe zorg die om zwaardere zorg vraagt. Met de afschaffing van de solidariteit was bekend dat Hardinxveld-Giessendam hier nadeel van zou gaan ondervinden. We zien dat zware casussen flink drukken op ons jeugdhulpbudget. Toch zien we de afschaffing van de solidariteit ook als een kans om lokaal te transformeren. Dit doen wij nu met de inrichting van het sociaal team. Er wordt gebouwd om een stabiele organisatie te vormen, die gaat bijdragen in de uitvoering van onze visie Sociaal Domein.

115 Peuterspeelzalen/kinderopvang **€20.000**

De bijdrage gemeentelijke toeslag kinderopvang is een open einde regeling. In het jaar is meer gebruik gemaakt van de toeslag waardoor er een tekort is van € 20.000.

140 Reiniging **€ 16.000**

De kosten van het afvalbrengrstation vallen hoger uit dan voorzien.

165 Ruimtelijke ontwikkeling **€ 209.500**

In het MPG worden ook de anterieure overeenkomsten verantwoord. Daaruit blijkt dat bij een aantal overeenkomsten sprake is van meer kosten dan verhaald kunnen worden. In totaliteit bedraagt € 209.500. Deze worden gedekt vanuit de reserve bouwgrondexploitaties, waardoor per saldo een nihil effect op het resultaat ontstaat.

Toelichting "telt mee"

Er zijn geen overschrijdingen die gezien kunnen worden als begrotingsonrechtmatigheid.

Toelichting kredietoverschrijdingen

Herinrichting wegen Zuid-Westhoek Boven-Hardinxveld

Het project Herinrichting Zuid-Westhoek in Boven-Hardinxveld bestaat uit enerzijds de herinrichting wegen en anderzijds werkzaamheden rondom riolering. Deze werkzaamheden worden onder één bestek uitgevoerd waarbij op voorhand een verdeling wegen versus riolering is bepaald. In de kredietenstaat is het project onderverdeeld in twee projectnummers, waarbij bij herinrichting wegen sprake is van een overschrijding van € 9.258 en op het onderdeel riolering een onderschrijding van € 60.315,-. Voor beide projectnummers geldt dat de onderhoudstermijn nog loopt en de projectnummers nog niet worden afgesloten. De nog te verwachte kosten ten aanzien van de onderhoudstermijnen kunnen naar verwachting worden opgevangen binnen de huidige budgetten. Bij het afsluiten van de projectnummers zullen de onder- en overschrijdingen met elkaar worden verrekend. Per ultimo 2021 is op het totaal project Herinrichting Zuid-Westhoek een onderschrijding van ruim € 51.000,-.

Permanente uitbreiding De Regenboog

De Regenboogschool is gebouwd op een deel van de voormalige gemeentelijke stortplaats waardoor extra maatregelen nodig waren ten aanzien van de fundering. De extra maatregelen die verband houden met de funderingswerkzaamheden bedragen € 20.143,-. De raad is via een raadsinformatiebrief op de hoogte gesteld van deze overschrijding.

2.6 Bijlage Single Information Single Audit (SISA)

SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-2-2022										
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering	Juridische grondslag	Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen		Veiligheidsregio's	Naam veiligheidsregio	Besteding (jaar T)	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
					Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/01	Aard controle R Indicator: A12B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: A12B/05	
					€ 16.142	Ja	€ 16.142	Ja		
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek		Gemeenten	Besteding (t-1) - betreft nog niet verantwoorde bedragen over 2020	Aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen c (artikel 3)	
					Aard controle R Indicator: B2/01	Aard controle R Indicator: B2/02	Aard controle R Indicator: B2/03	Aard controle R Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	
					€ 0	9	9	€ 0	€ 0	
					Nombedragen voor a, b en d (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedrag voor e (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: indicator B2/13 en B2/14 / Ja: indicator B2/21 en B2/22	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
					Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/08			
					Ja	Ja	Ja			
					Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	
					Aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b en d (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b en d (artikel 3)		
					Keuze werkelijke kosten Aard controle D2 Indicator: B2/09	Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/10	Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/12		
					Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen e (artikel 3)				
Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13	Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/14									
Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2						
Nombedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden	Nombedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T)	Nombedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak	Nombedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (t/m jaar T)	Nombedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten	Nombedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (t/m jaar T)					
Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/15	Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B2/16	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B2/18	Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19	Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B2/20					
€ 3.420	€ 3.420	€ 3.468	€ 3.468	€ 0	€ 0					
Nombedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde, indien nog niet eerder opgegeven (jaar T)	Nombedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde, indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T)									
Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21	Keuze normbedragen Aard controle n.v.t. Indicator: B2/22									
€ 12.000	€ 12.000									

BZK	C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Aantal woningen dat bereikt is met het project (t/m jaar T)	Aantal woningen waar energiebesparende maatregelen plaatsvinden (t/m jaar T)			
			Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/03		
			Ja	1.574	1.430			
			Projectnaam/nummer per project	Besteding (jaar T) per project	Besteding (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) aan afwijkingen	Alleen invullen bij akkoord ministere	
			Aard controle n.v.t. Indicator: C1/04	Aard controle R Indicator: C1/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/06	Aard controle R Indicator: C1/07		
			1 2019-621302 Activiteit 1 Zo klein kan het zijn (verzilverde energievouchers en handling (Regionaal Energieloket)	€ 5.558				
			2 2019-621302 Activiteit 1 Zo klein kan het zijn (Energemarkt)	€ 12.543				
			3 2019-621302 Activiteit 3 Zo klein kan het zijn (Energiescans voorbeeldwoningen)	€ 20.617				
			4 2019-621302 Activiteit 4 Zo klein kan het zijn (collectieve zonnepanelen)	€ 3.127				
			5 2019-621302 Activiteit Publiciteit en Promotie/ Websites	€ 7.254				
Kopie projectnaam/nummer	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T)	Toelichting op afwijkingen	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)					
Aard controle n.v.t. Indicator: C1/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/09	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/10	Aard controle n.v.t. Indicator: C1/11					
1 2019-621302 Activiteit 1 Zo klein kan het zijn (verzilverde energievouchers en handling (Regionaal Energieloket)	€ 66.404		Ja					
2 2019-621302 Activiteit 1 Zo klein kan het zijn (Energemarkt)	€ 18.206		Ja					
3 2019-621302 Activiteit 3 Zo klein kan het zijn (Energiescans voorbeeldwoningen)	€ 20.617		Ja					
4 2019-621302 Activiteit 4 Zo klein kan het zijn (collectieve zonnepanelen)	€ 6.757		Ja					
5 2019-621302 Activiteit Publiciteit en Promotie/ Websites	€ 7.254		Ja					
BZK	C31	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) aan projecten die niet zijn opgenomen in de toezegging	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
Gemeenten	Aard controle R Indicator: C31/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C31/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C31/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C31/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C31/05	Verplicht als bij indicator 03 een bedrag is ingevuld	Aard controle n.v.t. Indicator: C31/05	
	€ 405.500	€ 405.500	€ 0	nm	Ja			
BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikingsnummer /naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/01	Aard controle R Indicator: C32/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/03	Aard controle D2 Indicator: C32/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/05		Aard controle n.v.t. Indicator: C32/06	
1	SUVIS21-01191070	€ 0	€ 0	Ja			Nee	
2	SUVIS21-2-02378920	€ 0	€ 0	Ja			Nee	
BZK	C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	Beschikingsnummer/naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal bereikte woningen	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)
Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/01	Aard controle R Indicator: C43/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/05		Aard controle n.v.t. Indicator: C43/06	
	RREW2020-00450550	€ 82.561	€ 82.561	738			Nee	
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslag enaffaire	Aantal gedupeerden (artikel 1, lid 2)	Berekening bedrag uitvoeringskosten	Gederfte opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
Gemeenten	Aard controle R Indicator: C62/01	Aard controle R Indicator: C62/02	Aard controle R Indicator: C62/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/04				
	9	€ 1.350	€ 1.268			Nee		
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteits-eisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)		
Gemeenten	Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04				
	€ 111.379	€ 25.035	€ 0	€ 67.287				
	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emasaat de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emasaat de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid				
	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08				
1	060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	€ 0	060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	€ 0				

OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhale COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld Aard controle R Indicator: D14/01	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen Aard controle R Indicator: D14/02	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs Aard controle R Indicator: D14/03	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Aard controle R Indicator: D14/04		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D14/05	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs Aard controle R Indicator: D14/06	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs Aard controle R Indicator: D14/08		
1	060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	€ 0	060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	€ 0				
IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld Aard controle R Indicator: E3/01	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Aard controle R Indicator: E3/02	Overige bestedingen (jaar T) Aard controle R Indicator: E3/03	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt Aard controle R Indicator: E3/04	Correctie over besteding (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: E3/05	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen Aard controle R Indicator: E3/06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			1	IenW/BSK-2013/133679	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Kopie beschikingsnummer Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: E3/11	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12	
1	IenW/BSK-2013/133679	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
IenW	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: E20/01	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: E20/03	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04		
			€ 197.500	€ 197.500	€ 69.000	Nee		
			Naam/nummer per maatregel Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuk, meters) Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08		
1	109 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtsstanden aantal in st	Nee	1	Maatregel wordt uitgevoerd in 2022				
2	110 Aanleg van een uitritconstructie van zijstraat GOW naar 30 km/uur-zone aantal in st	Nee	1	Maatregel wordt uitgevoerd in 2022 (wel aanbesteed)				
3	110 Aanleg van een uitritconstructie van zijstraat GOW naar 30 km/uur-zone aantal in st	Nee	1	Maatregel wordt uitgevoerd in 2024				
4	106 Aanleg van een drempel op fietskruispunt gebiedsontslutingsweg / erfdoorgangsweg aantal in st	Ja	4					
5	106 Aanleg van een drempel op fietskruispunt gebiedsontslutingsweg / erfdoorgangsweg aantal in st	Ja	2					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2021 Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/01	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/02	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/03	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/04	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/05	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomens kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/12
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
		Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijl te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14					
1	€ 0	Nee						

SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet totaal 2020 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1) (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/01	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/02	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/03	Besteding (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2A/04	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2A/05	Besteding (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2A/06
			1 060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam € 1.975.152	€ 39.463	€ 106.596	€ 3.314	€ 21.534	
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/07	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2A/08	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2A/09	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2A/10	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomens kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2A/11	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/12
1 060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam € 0	€ 3.686	€ 0	€ 0	€ 172.621				
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: G2A/13	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2A/14					
		1 060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam € 18.810						
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Aard controle R Indicator: G3/01	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk) Aard controle R Indicator: G3/02	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Aard controle R Indicator: G3/03	Besteding (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Aard controle R Indicator: G3/04	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Aard controle R Indicator: G3/05	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) Aard controle R Indicator: G3/07	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) Aard controle R Indicator: G3/08	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) Aard controle R Indicator: G3/09	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) Aard controle R Indicator: G3/10	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
€ 0	€ 0	€ 0	Nee					
SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2020 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: G3A/01	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G3A/02	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G3A/03	Baten (jaar T-1) vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G3A/04	Besteding (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G3A/05	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G3A/06
			1 060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam € 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: G3A/07	Besteding (jaar T-1) uitvoerings- en onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G3A/08				
		1 060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam € 0						

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2021	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
		Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10		
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Nee			
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Nee			
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Nee			
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Nee			
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Nee			
		Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T)	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo	Kapitaalverstrekingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achtereenvolgende betalingen op kapitaalverstrekingen Tozo in (jaar T)				
		Aard controle R Indicator: G4/11	Aard controle D2 Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13				
		€ 0	€ 0	0				
		Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing 4	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)		
		Aard controle n.v.t. Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15	Aard controle R Indicator: G4/16	Aard controle R Indicator: G4/17	Aard controle R Indicator: G4/18		
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)						
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)						
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)						
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)						
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)						
SZW	G4A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_Totalen 2020	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emvast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T-1) levensonderhoud	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (aflossing)
		Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/01	Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/02	Aard controle R Indicator: G4A/03	Aard controle R Indicator: G4A/04	Aard controle R Indicator: G4A/05	Aard controle R Indicator: G4A/06
		1 060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	Tozo1		€ 492.221	€ 20.314	€ 461	€ 0
		2 060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	Tozo2		€ 121.802	€ 10.157	€ 4.021	€ 0
		3 060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	Tozo3		€ 20.342	€ 20.157	€ 0	€ 0
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G4A/01	Hieronder verschijnt de keuze regeling (Tozo 1,2, en 3) conform de keuzes gemaakt bij G4B/02	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (overig)	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T-1)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T-1)	Totaal bedrag vorderingen levensonderhoud (jaar T-1) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	
		In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/07	Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/08	Aard controle R Indicator: G4A/09	Aard controle R Indicator: G4A/10	Aard controle R Indicator: G4A/11	Aard controle R Indicator: G4A/12
		1 060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	Tozo1	€ 0	162	7	€ 62.616	
		2 060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	Tozo2	€ 0	35	1	€ 0	
		3 060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	Tozo3	€ 0	5	2	€ 0	
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T)	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)			
		Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03			
		€ 0	€ 0	9				

VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulerings sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie					
			Aard controle R Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02					
			€ 263.821	€ 342.993					
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08	
			1 Vertering Regeling specifieke uitkering stimulerings sport 2021 (21260)	€ 342.993	€ 196.942	€ 73.971	€ 72.080		
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02	Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd	
			1 1034227	€ 42.571	€ 0	€ 12.243	€ 0	€ 12.243	
			Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08					
			1 1034227	Nee					
VWS	H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden	Betreeft jaar	Beschikingsnummer / naam	Totale besteding				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H16/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H16/02	Aard controle R Indicator: H16/03				
			1 2020	SPUKU21252	€ 12.036				
			2 2021	mt					
			Naam locatie	Totale toezegging per locatie	Besteding per locatie	Verschil toezegging vs. Besteding per locatie (automatisch berekend)	Betreeft jaar?		
			Aard controle n.v.t. Indicator: H16/04	Aard controle R Indicator: H16/05	Aard controle R Indicator: H16/06	Aard controle n.v.t. Indicator: H16/07	Aard controle R Indicator: H16/08		
			1 Zwembad de Duikelaar	€ 21.509	€ 12.036	€ 9.473	2020		
LNV	LSB	Regiodeals 3 ^e tranche	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Kenmerk/beschikingsnummer	Betreeft pijler	Besteding per pijler (jaar T)	Cofinanciering per pijler (jaar T)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: LSB/01	Aard controle n.v.t. Indicator: LSB/02	Aard controle n.v.t. Indicator: LSB/03	Aard controle R Indicator: LSB/04	Aard controle R Indicator: LSB/05		
			1 060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	DGNVLG/20208595	Dynamiek aan de Oevers	€ 0	€ 0		
			Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator LSB/01. In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T)	Totale cumulatieve cofinanciering per pijler (t/m jaar T)	Toelichting			
			Aard controle n.v.t. Indicator: LSB/06	Aard controle n.v.t. Indicator: LSB/07	Aard controle n.v.t. Indicator: LSB/08	Aard controle n.v.t. Indicator: LSB/09			
			1 060523 Gemeente Hardinxveld-Giessendam	€ 0	€ 0	€ 0	Ontwerpproces gestart. Te factureren komen in 2022.		
			Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T)	Totale compensabele BTW (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: LSB/10	Aard controle R Indicator: LSB/11	Aard controle n.v.t. Indicator: LSB/12				
			€ 0	€ 0	Nee				

DEEL 3

OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

RA1707

Aan: de raad van de gemeente Hardinxveld-Giessendam

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van de gemeente Hardinxveld-Giessendam te Hardinxveld-Giessendam gecontroleerd.

WIJ CONTROLEERDEN	ONS OORDEEL
<p>De jaarrekening bestaande uit:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. het overzicht van baten en lasten over 2021 (pagina 130); 2. de balans per 31 december 2021 (pagina 128 en pagina 129); 3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving (pagina 125 tot en met pagina 127) en andere toelichtingen (pagina 131 tot en met pagina 177); 4. de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (pagina 178 tot en met pagina 183); en 5. de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld (pagina 195 tot en met pagina 197).	<p>Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken op pagina 125 tot en met pagina 177 opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2021 als van de activa en passiva van de gemeente Hardinxveld-Giessendam op 31 december 2021 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).</p> <p>Naar ons oordeel zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader zoals vastgesteld d.d. 16 december 2021.</p>

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door de raad 16 december 2021 en de Regeling Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Hardinxveld-Giessendam zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 529.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling Controleprotocol WNT 2021. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de raad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 100.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen (pagina 17 tot en met pagina 114).

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de raad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader zoals vastgesteld d.d. 16 december 2021.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeente in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De raad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door de raad op 16 december 2021, de Regeling Controleprotocol WNT 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's
  - ▷ dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - ▷ dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde afweging dat de gemeente in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeente haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeente de financiële risico's niet kan opvangen;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de raad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 7 juli 2022

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

C.M. Steehouwer MSc RA

DEEL 4

BIJLAGEN

4.1 Kredietenstaat

Omschrijving investering	Dekking afschrijving uit reserve / voorziening	Begroot	Werkelijk t/m 2020	Begroot 2021	Werkelijk 2021	Restant	Ratio besteed 2021	Afsluiten	Toelichting
03 Criminaliteitspreventie en - bestrijding									
Krediet cameratoezicht	Criminaliteitspreventie en - bestrijding	20.000	-	34.194	34.194	-0	100%	ja	Werkzaamheden zijn uitgevoerd en project is afgerond
04 Havens, vaarten, kaden en sluisen									
Nutvoorzieningen haven		106.000	30.927	75.073	37.829	37.244	50%	nee	De werkzaamheden zijn hervat en voor een groot deel afgerond. In Q2 worden de meeste werkzaamheden afgerond. Inplanten zal dit najaar plaatsvinden.
04 Openbare verlichting									
Renovatie straatverlichting in 2022 (2018-2021)	Openbare verlichting	184.000	-	184.000	-	184.000	0%	nee	De voorbereidingen hebben meer tijd geveerd. De werkzaamheden zullen daardoor starten in 2022 en ook worden afgerond in 2022
(2020) Verv. SOX-lampen door LED verlichting	Openbare verlichting	47.334	-	47.334	32.872	14.462	69%	ja	Project is afgerond
04 Verkeersvoorzieningen									
Aanpassing fietsoversteken op- en afritten A15		75.000	-	75.000	117.500	-42.500	157%	ja	Kosten worden deels gedekt door ontvangen subsidie ad € 46.000 voor aanleg drempel bij oversteek solitair fietspad. Per saldo geen overschrijding.
Verb. toegang station centrum Merwedelingel.		50.000	-	50.000	-	50.000	0%	nee	De werkzaamheden worden medio 2022 in combinatie met verbreden spoorweg uitgevoerd
Uitbreiding fietsparkeren Merwedelingelijn		200.000	18.093	181.907	-	181.907	0%	nee	Prorail heeft de voorbereidingen nog niet afgerond en er is nog geen planning bekend. Ook bestuurlijk is aangedrongen op voortgang.
04 Waterlossingen en sloten									
Duiker Bellefleur (2021)		22.107	-	22.107	22.100	7	100%	ja	Werkzaamheden zijn in 2021 uitgevoerd. Krediet kan afgesloten worden.
(2017) Aanvullende maatregelen wateroverlast	Aanpak wateroverlast	325.000	-	325.000	75.912	249.088	23%	nee	Waterschap realiseert in 2022 nog onder de Tiendweg een duiker en een nieuw gemaal aan de Kanaaldijk Zuid. Wordt in 2022 afgemaakt.
04 Wegen, straten en pleinen									
Planmatig onderhoud bruggen 2021 - T00201		35.000	-	35.000	23.385	11.615	67%	ja	Er is een aantal grotere reparaties uitgevoerd.
Verbet. verkeersv. spoorwago. Giessenzoom		350.000	-	350.000	175.000	175.000	50%	nee	De uitvoering is gereed. De installatie is onderdeel van een pilot van Prorail. De pilot is gestart.
Verb. verkeerssit. Nieuweweg-Nrd aank. grond		200.000	-	200.000	-	200.000	0%	nee	Dit betreft een grondaankoop, hiervoor wordt een afzonderlijk raadsvoorstel ingediend

Omschrijving investering	Dekking afschrijving uit reserve / voorziening	Begroot	Werkelijk t/m 2020	Begroot 2021	Werkelijk 2021	Restant	Ratio besteed 2021	Afsluiten	Toelichting
04 Wegen, straten en pleinen									
Inrichten depot Rijshaak		60.000	-	60.000	-	60.000	0%		Is met ruimtelijke ontwikkeling besproken. Locatie is ongeschikt. Wordt misschien gezocht naar andere locatie voor een depot.
Aanpassingen Ronde FacilityPoint	Bouwgrondexploitaties	-	-	80.000	80.000	-	100%	ja	De werkzaamheden zijn afgerond.
PROJ Asfalteren Spoorweg/Binnendams	Wegen	357.641	166.967	190.674	28.209	162.465	15%	nee	Door vergunningprocedures die meer tijd in beslag namen dan gepland (o.a. waterschap, en bezwaar omgevingsvergunning) wordt dit werk pas in de loop van 2022 uitgevoerd.
Calamiteitenonderhoud Hakgriend eo	Wegen	125.000	-	125.000	125.813	-813	101%	ja	werkzaamheden zijn afgerond.
Elementen 2021 - T00200	Wegen	146.000	-	146.000	-	146.000	0%	nee	De werkzaamheden hiervoor staan gepland voor 2022.
(2021) Reconstructie Spindermolen	Wegen	450.000	-	450.000	-	450.000	0%	nee	De voorbereiding start in 2022. De werkzaamheden laten we zoveel mogelijk aansluiten bij de uitbreiding van de begraafplaats.
Vorbereidingskr. reconstructie Spindermolen	Wegen	25.000	-	25.000	-	25.000	0%	nee	De voorbereiding start in de loop van 2022
Herinrichting wegen ZW hoek Boven Hardinxveld	Wegen	216.667	61.892	154.775	164.033	-9.258	106%	ja	De werkzaamheden zijn afgerond. De onderhoudstermijn loopt nog.
Reconstructie Hakgriend en Wilgenhout	Wegen	750.000	-	750.000	31.051	718.949	4%	nee	De werkzaamheden zullen medio 2022 uitgevoerd worden.
Elementen Bellefleur, Talmastraat, Schapedrift	Wegen	80.000	-	80.000	55.807	24.193	70%	nee	Een groot deel van de geplande werkzaamheden is afgerond. Het veiliger maken van de oversteek bij de internationale school aan de Schapedrift moet nog uitgevoerd worden.
Uitbreiden parkeren park Merwedestraat	Wegen	30.000	-	30.000	28.893	1.107	96%	ja	werkzaamheden zijn afgerond.
Inrichten parkeren Tielsweer	Wegen	45.000	-	45.000	-	45.000	0%	nee	De voorbereidingen zijn afgerond en de werkzaamheden zullen dit jaar uitgevoerd worden.
Uitkomsten visuele inspectie 2021	Wegen	150.000	-	150.000	3.292	146.708	2%	nee	De werkzaamheden voortkomend uit de inspectie zijn in uitvoering in Q1 en Q2.
06 Onderwijsinvesting/inrichting BBO									
Permanente uitbreiding de Regenboog	Voorzieningenniveau B-H`veld	586.953	433.016	153.937	174.081	-20.144	113%	ja	De Regenboogschool is gebouwd op een deel van de voormalige gemeentelijke stortplaats waardoor destijds extra maatregelen nodig waren. Bij de werkzaamheden rondom de uitbreiding van de Regenboogschool is alsnog vervuilde grond aangetroffen. De extra maatregelen die verband houden met de vervuilde grond bedragen € 20.143,-. De raad is via een raadsinformatiebrief op de hoogte gesteld van deze overschrijding.

Omschrijving investering	Dekking afschrijving uit reserve / voorziening	Begroot	Werkelijk t/m 2020	Begroot 2021	Werkelijk 2021	Restant	Ratio besteed 2021	Afsluiten	Toelichting
07 Speelplaatsen									
Speelplaatsenplan 2021 - T00186	Speelplaatsen	132.586	-	132.586	12.358	120.228	9%	nee	Met dit krediet moeten nog drie speelplekken worden gerenoveerd of nieuw aangelegd. Bij de Tiensweer wordt een nieuwe speelplek gerealiseerd. Voorbereiding is uitgevoerd, ontwerp is gereed. Wordt gecombineerd met krediet 70300102 waarbij het parkeren anders wordt vormgegeven. Ook worden in 2022 de speelplekken Prins Hendrikstraat en Binnendams gerealiseerd. De inloopbijeenkomst waarbij het concept ontwerp is gepresenteerd is inmiddels geweest.
07 Sportvelden									
Funderingen Vriendenschaar Biedingen tabel J.	Sportvelden	674.146	2.585	671.561	608.077	63.484	91%	nee	Werkzaamheden zijn in 2021 uitgevoerd. Er zijn nog enkele opleverpunten waarna het krediet medio 2022 kan worden afgesloten. De resterende werkzaamheden passen binnen het beschikbaar gestelde krediet.
10 Begraafplaatsen									
(2018) Uitbr. herinr.begraafplaats Spindermolen		820.800	238.709	582.091	54.742	527.349	9%	nee	Werkvoorbereiding is gestart in 2021 om de voorbelasting aan te brengen. Keuze gemaakt om de werkzaamheden te splitsen in zuidelijk en oostelijk deel ivm aanpassen bestemmingsplan oostzijde. In maart 2022 voorbelasting aanbrengen. Definitieve inrichting zuidzijde jaar later. Bestemmingsplan wijziging oostzijde in 2022.
Ruimen delen begraafplaats Tiendweg - Verzamelgraf	Begraafplaatsen	145.200	-	145.200	-	145.200	0%	nee	Werkzaamheden worden in 2022 opgestart met de realisatie van een verzamelgraf met gedenkmonument. Omvang ruiming wordt bepaald. Herbegraven zal in 2023 plaatsvinden.
10 Pompen en riolen									
PROJ Riolering ZW hoek Boven Hardinxveld	Rioleringen	2.780.254	2.540.686	239.568	179.253	60.315	75%	nee	De werkzaamheden zijn afgerond. De onderhoudstermijn loopt nog.
Vervangen duiker Appelgaard	Rioleringen	95.000	11.835	83.165	83.853	-688	101%	ja	Werkzaamheden zijn voor het einde van 2021 afgerond. Kan worden afgesloten.
Spoorweg hwa riool aanpassen overstort	Rioleringen	300.000	-	300.000	27.436	272.564	9%	nee	Dit wordt gelijktijdig met de herinrichting van de Spoorweg uitgevoerd, medio dit jaar. Het is vertraagd omdat de vergunningen meer tijd in beslag nemen dan gepland (zie ook de opm bij verbreding Spoorweg).
Aanleg extra overstort (2021)	Rioleringen	125.000	-	125.000	1.955	123.045	2%	nee	Zodra het waterschap vergunning verleend kan het uitgevoerd worden. De verwachting is dat dit in de loop van 2022 zal zijn.
Aanbrengen goten 1 of meer straten (2021)	Rioleringen	200.000	-	200.000	-	200.000	0%	nee	Hiervoor zijn nog geen plannen gemaakt en wordt in de loop van het jaar verder opgepakt.
Aanbrengen goot in pr. Bernhardstraat	Rioleringen	75.000	-	75.000	-	75.000	0%	nee	De uitvoering vindt in 2022 plaats. De voorbereiding heeft meer tijd gekost dan eerder voorzien.

Omschrijving investering	Dekking afschrijving uit reserve / voorziening	Begroot	Werkelijk t/m 2020	Begroot 2021	Werkelijk 2021	Restant	Ratio besteed 2021	Afsluiten	Toelichting
<u>10 Pompen en riolen</u>									
Hakgriend e.o. (2021)	Rioleringen	175.000	-	175.000	10.228	164.772	6%	miscchien	Dit betreft hetzelfde project als 70300099.
Vervanging (deel) riolering Tonneband	Rioleringen	75.000	-	75.000	-	75.000	0%	nee	In de Tonneband is het riool verzakt en moet opgehaald worden. Er is nog geen planning.
Mechanische riolering 2021	Rioleringen	150.000	-	150.000	96.771	53.229	65%	ja	Een deel van de werkzaamheden is afgerond. Het resterende zal in 2022 uitgevoerd worden.
Uitkomsten Rioolinspecties 2021	Rioleringen	200.000	-	200.000	-	200.000	0%	nee	De rioolinspectie wordt samen met andere gemeenten in Drechtstedenverband uitgevoerd. Dit geld is gereserveerd om maatregelen die voortkomen uit de inspectie uit te kunnen voeren.
<u>14 Gemeentehuis (vastgoed)</u>									
Camera's Raadzaal		-	-	26.476	19.532	6.944	74%	Nee	Er komt nog een factuur voor het inregelen van de microfoons met de namen
<u>14 Tractie</u>									
C32 kipper benzine, vervanging 47-BX-ZV		30.000	-	30.000	29.844	156	99%	ja	Project is afgerond
Vervanging Ford Connect 48-BX-ZV - T00148		25.000	-	25.000	24.520	480	98%	ja	Project is afgerond
C32 kipper benz. tussenschotten verv.49-BX-ZV		30.000	-	30.000	30.414	-414	101%	ja	Project is afgerond
C32 kipper EV Li-MMBS vervanging 74-VZN-9		50.000	48.410	1.590	1.401	189	88%	ja	Project is afgerond
Aanhangstrooier NIDO Stratos - T00180		40.000	-	40.000	38.550	1.450	96%	ja	Project is afgerond
(2020) Vervanging Piaggio 7-VVP-47 - T00196		33.000	-	33.000	31.674	1.326	96%	ja	Project is afgerond
<u>14 Werkplaats (vastgoed)</u>									
Energiebesparende maatregelen Gemeentewerf	Duurzaamheid	55.000	-	55.000	-	55.000	0%	nee	er is een nieuwe offerte uitgebracht die hoger is uitgevallen dan begroot. Offerte is € 65.000 excl. € 13.650 BTW. Totaal incl. BTW is € 78.650.

4.2 Overzicht arbeidskosten en inhuur 2021

	Salarissen		Inhuur		Totaal	
	Begroot	Werkelijk	Begroot	Werkelijk	Begroot	Werkelijk
<u>Bestuurlijke organisatie</u>					-	-
Raadsleden	228.904	243.785	-	-	228.904	243.785
Raadsgriffie	204.386	220.998	-	-	204.386	220.998
Dagelijks bestuur	442.039	449.033	3.000	3.300	445.039	452.333
Totaal bestuurlijke organisatie	875.329	913.816	3.000	3.300	878.329	917.116
<u>Ambtelijke organisatie</u>						
Bestuursondersteuning	1.836.130	1.858.948	411.379	424.579	2.247.509	2.283.528
Team Samenleving	1.247.110	1.233.604	637.240	670.765	1.884.350	1.904.369
Team Samenleving - inhuur projecten	-	-	359.257	641.053	359.257	641.053
Team KCC en omgevingszaken	1.061.855	1.000.777	62.233	36.460	1.124.088	1.037.237
Team Leefomgeving en buitendienst	2.899.396	2.851.286	394.186	397.571	3.293.582	3.248.857
Ambtenaren burgerlijke stand	3.000	4.435	-	-	3.000	4.435
Totaal ambtelijke organisatie	7.047.491	6.949.050	1.864.295	2.170.429	8.911.786	9.119.478
Overig	-	-	-	-	-	-
Voormalig personeel	7.246	7.247	-	-	-	-
Totaal overig en voormalig pers.	7.246	7.247	-	-	-	-
Totaal salarissen en sociale lasten	7.922.820	7.862.866	1.867.295	2.173.729	9.790.115	10.036.594

Op totaalniveau is sprake van een overschrijding van de kosten van € 246.500. Hiervan heeft € 282.800 betrekking op projecten, waarvan de kosten worden doorbelast aan projecten en investeringen. Deze zijn daarmee niet van invloed op het rekeningresultaat. Het verschil op de overige onderdelen resulteert in een verschil van € 35.300 positief, waarmee op concernniveau binnen de begroting is gebleven.

4.3 Voortgang organisatieontwikkeling

Voortgang Organisatieontwikkeltraject

In 2021 zijn er diverse presentaties en rapportages gepresenteerd. Vanaf 2022 delen we de voortgang via de P&C cyclus, waarvan de jaarrekening 2021 de eerste keer is.

Personele capaciteit

Inzet op werving & selectie heeft geleid tot invulling van 24 vacatures.

*= Excl. Vacatures die later zijn ontstaan

Persoonlijk Leiderschap

- Aan de slag met uitkomsten medewerkersonderzoek (persoonlijk leiderschap, eilandencultuur, goed werkgeverschap en concernsturing)
- Pilot afgerond en eerste groepen gestart met traject over ontdekken kwaliteiten van medewerkers

Concernsturing

Het doel van concernsturing is om inzicht en overzicht te creëren. Samen met o.a. projectleiders gestart om concernsturing verder vorm te geven. Focus op meenemen belanghebbenden aan de voorkant (participatie). Samen het goede gesprek (blijven) voeren.

7 pijlers netwerkgerichte organisatie

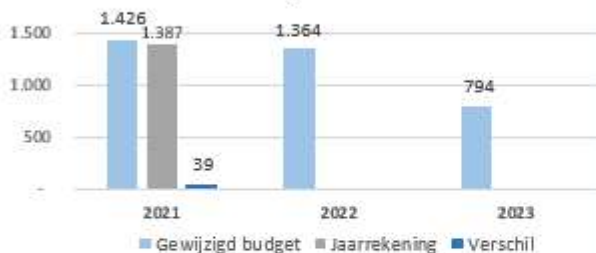
- **Netwerken**
- **Samenwerken**
- **Inhoud / Doen**
- **Concernsturing**
- **Dienstverlening / Het Gesprek**
- **Persoonlijk Leiderschap**
- **Mensbeeld**

Vernieuwen van het personeelsbeleid

- Regelingen Beoordelen en Belonen op- en vastgesteld
- Gestart met implementatie HR21
- Intern trainingsprogramma opgezet

Financiële rapportage

bedragen x € 1.000

Budget

Bij de najaarsnota en de slotwijziging heeft de gemeenteraad ingestemd met een wijziging in de verdeling van het budget over de jaren 2021, 2022 en 2023. Vervolgens verliep de organisatieontwikkeling in 2021 nagenoeg conform planning. Aan het eind van 2021 resteert nog € 39.000. Dit voordeel ontstaat bij de invoering van het nieuwe functiewaarderingssysteem (HR21). Met HR21 zorgen we voor een marktconforme salarisgebouw, zodat we ook met het salaris een interessante werkgever zijn op de arbeidsmarkt. We zijn in 2021 gestart met de invoering hiervan en dit loopt door in 2022.

Risico's

	Impact	Bedrag	Kans	Totaal	Incidenteel/ Structureel
Verlengde werving & selectie en inhuur	50%	€450.000	Gemiddeld (50%)	€112.500	I
Herstel langdurig zieken	50%	€70.000	Groot (80%)	€ 28.000	I
Functiewaarderingssysteem	50%	€460.000	Groot (80%)	€184.000	S
		€980.000		€324.500	

Risico's verkleind:

- Succesvolle invulling vacatures
- Herstel langdurig zieken

4.4 Overzicht van baten en lasten per taakveld

De tabellen op de volgende pagina's tonen de samenhang tussen de programma's en de taakvelden voor werkelijke baten en lasten over 2021.

Bedragen x € 1.000

Programma 1 Bestuur	Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo
0.10 Mutaties reserves	-181	40	-141
0.1 Bestuur	-2.156	0	-2.156
0.4 Overhead	-384	1	-384
<i>Subtotaal Programma 1 Bestuur</i>	-2.721	41	-2.680
Programma 2 Leven, reizen en documenten	Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo
0.10 Mutaties reserves	0	0	0
0.2 Burgerzaken	-603	226	-376
<i>Subtotaal Programma Leven, reizen en documenten</i>	-603	226	-376
Programma 3 Openbare orde en veiligheid	Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo
0.10 Mutaties reserves	-14	31	16
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-1.437	23	-1.414
1.2 Openbare orde en veiligheid	-602	6	-596
<i>Subtotaal Programma 3 Openbare orde en veiligheid</i>	-2.054	60	-1.994
Programma 4 Verkeer en vervoer	Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo
0.10 Mutaties reserves	-1.632	1.537	-95
2.1 Verkeer en vervoer	-1.914	145	-1.769
2.4 Economische havens en waterwegen	-34	28	-6
2.5 Openbaar vervoer	-97	0	-97
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-233	0	-233
<i>Subtotaal Programma 4 Verkeer en vervoer</i>	-3.910	1.710	-2.200
Programma 5 Ondernemen en bedrijvigheid	Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo
0.10 Mutaties reserves	0	6	6
0.5 Treasury	-1	93	92
3.1 Economische ontwikkeling	-186	9	-177
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-93	104	11
<i>Subtotaal Programma 5 Ondernemen en bedrijvigheid</i>	-280	213	-68
Programma 6 Scholing	Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo
0.10 Mutaties reserves	-125	125	0
4.1 Openbaar basisonderwijs	-65	0	-65
4.2 Onderwijshuisvesting	-491	3	-488
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-449	178	-271
<i>Subtotaal Programma 6 Scholing</i>	-1.129	306	-823

Programma 7 Samenleven		Realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo
0.10	Mutaties reserves	-882	762	-120
5.1	Sportbeleid en activering	-1	0	-1
5.2	Sportaccommodaties	-1.951	1.090	-861
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	0	0
5.4	Musea	-16	8	-8
5.5	Cultureel erfgoed	0	0	0
5.6	Media	-36	69	33
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-153	14	-139
<i>Subtotaal Programma 7 Samenleven</i>		-3.039	1.943	-1.096
Programma 8 Werk en inkomen		Realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo
0.10	Mutaties reserves	0	80	80
6.3	Inkomensregelingen	-3.391	2.662	-728
6.4	Begeleide participatie	-606	0	-606
<i>Subtotaal Programma 8 Werk en inkomen</i>		-3.997	2.743	-1.254
Programma 9 Zorg en welzijn		Realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo
0.10	Mutaties reserves	-92	579	487
1.2	Openbare orde en veiligheid	0	0	0
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-292	3	-289
5.1	Sportbeleid en activering	-136	0	-136
5.6	Media	-369	0	-369
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-1.856	117	-1.739
6.2	Wijkteams	-1.572	7	-1.565
6.3	Inkomensregelingen	-339	0	-339
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-281	0	-281
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-3.039	0	-3.039
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-4.992	0	-4.992
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-172	630	458
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-422	0	-422
7.1	Volksgezondheid	-894	0	-894
<i>Subtotaal Programma 9 Zorg en welzijn</i>		-14.456	1.336	-13.120
Programma 10 Gezondheid en milieu		Realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo
0.10	Mutaties reserves	-63	120	57
7.2	Riolering	-1.417	1.868	451
7.3	Afval	-1.923	2.442	519
7.4	Milieubeheer	-922	170	-752
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-399	396	-3
<i>Subtotaal Programma 10 Gezondheid en milieu</i>		-4.723	4.996	273
Programma 11 Bouwen, wonen en gebruiken		Realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo
0.10	Mutaties reserves	-650	388	-262
8.1	Ruimtelijke ordening	-1.704	740	-964
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-3.452	4.065	613
8.3	Wonen en bouwen	-664	863	199
<i>Subtotaal Programma 11 Bouwen, wonen en gebruiken</i>		-6.470	6.056	-414

Programma 12 Woonomgeving		Realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo
0.10	Mutaties reserves	-138	152	14
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.043	11	-1.032
<i>Subtotaal Programma 12 Woonomgeving</i>		-1.181	163	-1.019
Programma 13 Financiering/ Alg. dekkingsmiddelen		Realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo
0.10	Mutaties reserves	-52	255	203
0.5	Treasury	-12	76	64
0.61	OZB woningen	-490	2.317	1.827
0.62	OZB niet-woningen	0	1.475	1.475
0.64	Belastingen overig	0	91	91
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	27.092	27.092
0.8	Overige baten en lasten	-196	24	-173
2.1	Verkeer en vervoer	0	36	36
<i>Subtotaal Paragraaf 13 Financiering / Alg. dekkingsmiddelen</i>		-751	31.366	30.615
Programma 14 Bedrijfsvoering (kostenplaatsen)		Realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo
0.10	Mutaties reserves	-2.393	2.893	499
0.4	Overhead	-5.282	123	-5.159
<i>Subtotaal Programma 14 Bedrijfsvoering (kostenplaatsen)</i>		-7.676	3.016	-4.659
Totaal		-52.989	54.174	1.185

- = nadelig / + = voordelig

4.5 Vaststellingsbesluit jaarrekening 2021

AAN DE LEDEN VAN DE GEMEENTERAAD

Het college van burgemeester en wethouders stelt u voor op grond van de artikelen 198 en 199 van de Gemeentewet te besluiten de jaarstukken 2021 vast te stellen en het voordelige resultaat van € 1.185.000 als volgt te bestemmen:

▪ Veerdiensten	€ 5.000
▪ Algemene uitkering compensatie Covid-19	€ 439.000
▪ Doorontwikkeling De Wielewaal	€ 10.000
▪ Klijsma gelden	€ 31.500
▪ Doorontwikkeling Sociaal Team	€ 21.500
▪ Project Regenboogmiddelen	€ 27.000
▪ Duurzaamheid	€ 8.000
▪ Omgevingswet	€ 77.500
▪ Opleidingskosten	€ 45.000
▪ Dienstverlening	€ 13.000
▪ Wet Natuurbescherming	€ 50.000
▪ Archeologiewet	€ 11.000
▪ HR21	€ 39.000
▪ Onderhoud wegen	€ 350.000
▪ Algemene reserve	€ 57.500

De secretaris

De burgemeester

J.G. de Jager

D.A. Heijkoop

Conform voorstel college besloten.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van 7 juli 2022

De griffier

De voorzitter

A. van der Ploeg

D.A. Heijkoop